

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den samt till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den. Samtidigt föreslås det att lagen om arrangemang i anslutning till grundandet av statens specialfinansieringsbolag, lagen om statens specialfinansieringsbolag, lagen om statsgarantifonden, lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit-, borgens- och kapitalplaceringsverksamhet, lagen om statliga exportgarantier, lagen om statliga fartygsgarantier, lagen om statsgarantier för tryggnad av basråvaruförsörjningen, lagen om statsgarantier för miljö- och energinvesteringar, lagen om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning och lagen om bolaget Finlands Exportkredit Ab upphävs. Dessutom föreslås i huvudsak tekniska ändringar i fem lagar, det vill säga inkomstskattelagen, lagen om Finansinspektionen, lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter, lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster. Propositionen grundar sig på de mål i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering som syftar till att stärka Finnvera Abp:s exportfrämjande roll.

Enligt den föreslagna lagen ska Finnvera Abp ha bättre möjligheter än för närvarande att agera effektivt som statens specialfinansieringsbolag och sköta bolagets närings- och industripolitiska uppgift. I lagen ska det ingå bestämmelser om bolagets mål, uppgifter, struktur samt i huvuddrag om de finansieringsramar som bolaget har till sitt förfogande med beaktande av statens risktäckningskapacitet. Bestämmelser om bolagets och Finlands Exportkredits verksamhet finns för närvarande i tio olika lagar och nio förordningar. De centrala lagarna har ändrats flera gånger efter att de stiftades. Den helhet som styr verksamheten har blivit splittrad. Syftet med totalreformen är att göra regleringen tydligare och samla den i en enda lag utan att verksamhetens grundläggande principer ändras betydligt. Enligt förslaget utövar Finansinspektionen finansiell tillsyn över bolaget.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026.

Lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 januari 2026. Kapitlet om finansiell tillsyn ska dock träda i kraft först två år efter att resten av lagen har trätt i kraft. Till dess tillämpas den tillsynsbestämmelse som upphävs. De bestämmelser om den statsgarantifond som står utanför statsbudgeten som finns i den lag om statsgarantifonden som upphävs ska överföras till den nya lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	5
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
2.1 Regleringsramar.....	5
2.2 Förändringarna i Finnveras verksamhet	6
2.3 Finnveras verksamhet i nuläget	8
2.4 Internationell reglering	11
2.5 Beskrivning av Finnveras verksamhet inom inhemsk finansiering och exportfinansiering	14
2.6 Marknadsbild för den inhemska finansieringen och exportfinansieringen.....	15
2.7 Marknadsbrist på inhemsk finansiering och level playing field inom exportfinansiering	17
2.8 Inverkan av Finnveras verksamhet	19
2.9 Bedömning av nuläget	20
3 Målsättning	25
4 Förslagen och deras konsekvenser	25
4.1 De viktigaste förslagen	25
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	26
4.3 Samhälleliga konsekvenser.....	27
4.4 Ekonomiska konsekvenser.....	27
4.4.1 Konsekvenser för företagen.....	27
4.4.2 Konsekvenser för den offentliga ekonomin.....	30
4.4.3 Konsekvenser för myndigheterna	32
4.4.4 Konsekvenser för organisationer och personal.....	32
4.5 Miljökonsekvenser.....	33
5 Alternativa handlingsvägar.....	33
5.1 Aktuella alternativ under beredningen.....	33
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	36
6 Remissvar	41
7 Specialmotivering.....	44
7.1 Lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den.....	44
7.2 Inkomstskattelag.....	88
7.3 Lag om Finansinspektionen	89
7.4 Lag om Finansinspektionens tillsynsavgifter	89
7.5 Lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism	89
7.6 Lag om kundinformationssystemet för företagstjänster	89
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	89
9 Ikraftträdande	91
10 Förhållande till andra propositioner	92
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	92
11.1 Statsgarantifond som står utanför statsbudgeten	92
11.2 Anförtroende av en offentlig förvaltningsuppgift till ett aktiebolag	94

11.3 Ändamålsenlighet när det gäller överföringen av offentliga förvaltningsuppgifter	97
11.4 Tryggande av de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten och andra krav på god förvaltning	98
11.5 Offentlighet och skydd för personuppgifter	99
11.6 Förhållandet mellan budgetmakten och lagstiftningsmakten	102
11.7 Bemyndigande att utfärda förordning	102
LAGFÖRSLAG	106
1. Lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den	106
2. Lag om ändring av 20 § i inkomstskattelagen	115
3. Lag om ändring av 4 § i lagen om Finansinspektionen	116
4. Lag om ändring av 1 och 4 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter	116
5. Lag om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism	117
6. Lag om ändring av 2 § i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster	118
BILAGOR	120
PARALLELLTEXTER	120
2. Lag om ändring av 20 § i inkomstskattelagen	120
3. Lag om ändring av 4 § i lagen om Finansinspektionen	120
4. Lag om ändring av 1 och 4 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter	121
5. Lag om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism	122
6. Lag om ändring av 2 § i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster	123
FÖRORDNINGSSUTKAST	125
Statsrådets förordning om finansiell tillsyn över statens specialfinansieringsbolag	125

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering ska statens exportverksamhet stärkas och under regeringsperioden genomförs en totalreform av lagstiftningen om Finnvera Abp (nedan Finnvera eller bolaget). Finnveras exportfrämjande roll ska stärkas.

I regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering konstateras följande:

”Strukturerna för exportfrämjande stärks. En totalreform av lagstiftningen om Finnvera Abp ska genomföras. Finnveras exportfrämjande roll ska stärkas.”

I regeringsprogrammets avsnitt om finanspolitik konstateras följande:

”Regeringen ser också allvarligt på de risker som borgens- och garantiansvar medför i de offentliga finanserna. Processen bestående av bedömning och beviljande av statlig borgen och garanti ska utvecklas så att den på ett bredare sätt kan beakta riskerna, och en borgensavgift ska i regel tas ut när borgen beviljas.”

I regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering finns också andra mål som är centrala med tanke på Finnveras näringspolitiska specialuppgift. Regeringen för en konsekvent närings-, företagsamhets- och industripolitik som presenterar för företagen konkurrenskraftiga förhållanden och ger dem säkerhet att investera. Regeringen har som mål att avveckla överflödiga reglering och lätta på den administrativa bördan. Avsikten är att underlätta företagsverksamheten och förbättra förutsättningarna för företagande. Antalet tillväxt- och exportorienterade företag med en sysselsättande effekt ökas och man strävar efter att bevara arbetsplatser inom industrin i Finland. Service som stöder tillväxt och företagsrådgivning riktas också till ensamföretagare, mikroföretagare och nyetablerade företagare. Regeringen sörjer även för att det finns ett serviceutbud för att underlätta ägarskiftet.

Ytterligare mål för regeringen är att skapa förutsättningar för att världens bästa ekosystem för uppstarts företag och tillväxtföretag ska växa fram, stärka tillväxtförutsättningarna för tjänsteekonomin och diversifiera exportstrukturen. Grunden för ekonomin och exporten stärks genom att regeringen förbinder sig till åtgärder som fördubblar antalet tillväxtorienterade medelstora företag som är företagardrivna (s.k. Mittelstand) fram till 2030. Regeringen siktar i första hand på investeringar inom förädlingsindustrin och export av högt förädlingsvärde. Regeringen evaluerar även exportfrämjandets effektivitet, inklusive de exportfrämjande resorna och finansieringssystemet, jämfört med modellerna i till exempel Sverige och Danmark.

Bakgrunden till den totala lagstiftningsreformen är också det faktum att de lagar som förpliktar Finnverakoncernen och som stiftats vid olika tidpunkter avviker från varandra både till struktur och reglering. Särskilt den nuvarande regleringen av exportfinansiering har varit mycket detaljerad, vilket i praktiken har lett till ständiga tolkningssituationer när det gäller lagarnas tillämpning både inom Finnverakoncernen och mellan Finnvera och arbets- och näringsministeriet. Målet är att regleringen framöver huvudsakligen ska vara ramlagstiftning, så att nya produkter som uppstår exempelvis på finansmarknaden vid behov kan tas i bruk flexibelt utan att lagändringar krävs. Förenklingen av regleringen förbättrar också möjligheterna att uppnå målen i regeringsprogrammet. Bolagets ansvar har ökat avsevärt under den tid som bolaget varit verksamt, särskilt under de senaste åren, vilket också talar för en reform av den

lagstiftning som rör bolaget. I framtiden kan man förvänta sig att betydelsen av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, som samlat reglerna för offentligt stödda exportkrediter, dvs. OECD:s arrangemang för exportkreditavtalet, kommer att minska ytterligare, medan konkurrensen mellan olika länder ökar och exportfinansieringsinstitutioner, såsom Finnvera, spelar en allt viktigare roll som ett verktyg för tillväxtpolitiken.

1.2 Beredning

Lagförslagen har beretts som tjänstearbete vid arbets- och näringsministeriet. Förberedelserna av totalreformen av lagstiftningen om Finnvera inleddes under våren 2023 och är en fortsättning på det arbete som arbetsgruppen för utveckling av exportfinansieringen (VIRAKE) inledde 2019. En arbetsgrupp för att styra beredningen av regeringspropositionen tillsattes i december 2023. Arbetsgruppens mandattid pågår till utgången av juni 2025. I arbetsgruppen finns företrädare för arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Statskontoret och Finnvera. I beredningen har det också ingått samrådsmöten med intressentgrupper inom ramen för en utvidgad arbetsgrupp (18 januari 2024, 25 april 2024, 20 september 2024).

Arbetsgruppens uppdrag har varit att, i enlighet med beslutet om tillsättande, göra upp riktlinjer för de viktigaste sakfrågorna i lagstiftningsprojektet, fungera som stöd för sekretariatet genom att vid behov ge vägledning i beredningen av regeringens proposition, vid behov begära riktlinjer av det finanspolitiska ministerutskottet och/eller den ministerarbetsgrupp som följer ärendet, regelbundet rapportera om projektets framsteg till näringsminister Rydman och godkänna utkastet till regeringens proposition till riksdagen senast vid regeringens halvtidsöversyn våren 2025.

Arbetsgruppens breda sammansättning har haft som syfte att ge intressentgrupperna möjlighet att framföra förväntningar och synpunkter samt kommentera utkastet till regeringens proposition redan under beredningen före det egentliga remissförfarandet. Bakom arbetsgruppen har sekretariatet haft till uppgift att bereda arbetsgruppens mötesmaterial, ta fram lösningar på författnings- och normnivå för de sakfrågor som överensstämmer med riktlinjerna, skriva ett utkast till regeringens proposition, ansvara för organiseringen av kommunikationen samt hantera praktiska arrangemang.

Från bolaget har viktig bakgrundsinformation samlats in under förberedelsefasen, bland annat speciallagar och förordningar samt relaterade regeringspropositioner och promemorior, bolagsordningen, styrdokument och direktiv. I beredningen har bolagsspecifika utvärderingar använts, såsom [Rapport för Finnveras konkurrenskraft \(Klasen, på finska\)](#), som genomfördes våren 2023, och [SMEs partner i utmaningar och möjligheter: Utvärdering av Finnvera – slutrapport \(4Front, på finska\)](#), som genomfördes hösten 2023.

Beredningsunderlaget för projektet finns i den offentliga tjänsten under adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med identifieringskod [TEM067:00/2023](#).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Regleringsramar

Finnvera grundades 1999 för att fortsätta verksamheten inom bolaget Kera Abp samt Statsgaranticentralen och dess föregångare Exportgarantianstalten och Statsgarantianstalten.

Finnveras verksamhet och uppgifter regleras numera i flera olika lagar. Bestämmelser om grundandet av bolaget finns i lagen om arrangemang i anslutning till grundandet av statens

specialfinansieringsbolag (442/1998) samt i förordningen om ikraftträdande av lagen om statens specialfinansieringsbolag och lagstiftning som har samband med den (818/1998). Bestämmelser om bolagets uppgift, förvaltning och verksamhetsprinciper finns i lagen om statens specialfinansieringsbolag (443/1998, nedan *bolagslagen*) och i förordningen om statens specialfinansieringsbolag (956/1998) samt i statsrådets förordning om statligt lån som beviljas statens specialfinansieringsbolag (1539/2016). Bestämmelser om bolagets kredit- och borgensverksamhet i Finland finns i lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit-, borgens- och kapitalplaceringsverksamhet (445/1998, nedan *verksamhetslagen*) samt i handels- och industriministeriets förordning om Finnvera Abp:s kapitalgarantier (744/2001). Bestämmelser om exportgarantiverksamheten finns i lagen om statliga exportgarantier (422/2001, nedan *exportgarantilagen*) och i statsrådets förordning om de principer som skall följas i exportgarantiverksamheten (558/2001). Därtill finns bestämmelser om bolagets förbindelser i lagen om statliga fartygsgarantier (573/1972, nedan *fartygsgarantilagen*), i lagen om statsgarantier för miljövårds- och energinvesteringar (609/1973, nedan *miljögarantilagen*) samt i lagen om statsgarantier för tryggnad av basråvaruförsörjningen (651/1985, nedan *råvarugarantilagen*).

Bestämmelser om Finnveras dotterbolag Finlands Exportkredit Ab (nedan *Finlands Exportkredit*) finns i lagen om bolaget Finlands Exportkredit Ab (1136/1996, nedan *lagen om Finlands Exportkredit*) samt i lagen om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning (1543/2011, nedan *exportkreditlagen*). Andra gällande förordningar är statsrådets [förordning om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning](#) (1546/2011) och Arbets- och näringsministeriets förordning om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning (1547/2011).

Enligt lagen om statsgarantifonden (444/1998) och förordningen om statsgarantifonden (957/1998) ansvarar staten för exportgarantier och specialborgen. Statsgarantifonden verkade tidigare i anslutning till Statsgaranticentralen. I reformen av specialfinansieringen 1999 överfördes fonden till arbets- och näringsministeriets (tidigare handels- och industriministeriet) ansvarsområde.

Regleringen av bolaget har under verksamhetens gång svarat mot de akuta behov som funnits vid respektive tidpunkt, och med tiden har det blivit allt mer utmanande att skapa en helhetsbild av bolagets roll och uppgifter. Den totala lagstiftningsreformen syftar till att koncentrera och tydliggöra lagstiftningen, vilket främjar bolagets arbete med att främja exporten och gör det till en viktig del av Finlands tillväxtpolitik.

Bolagets finansieringsverksamhet är till sin juridiska karaktär en sådan offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen som de allmänna förvaltningslagarna, t.ex. förvaltningslagen och språklagen, tillämpas på. På bolagets anställda och på medlemmarna i dess organ tillämpas dessutom bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de handlägger ärenden som gäller bolagets finansieringsuppdrag. På bolaget tillämpas inte kreditinstitutslagen eller tillhörande bestämmelser.

2.2 Förändringarna i Finnveras verksamhet

De grundläggande riktlinjerna och volymerna för Finnveras inhemska kredit- och borgensverksamhet har i stort sett varit oförändrade under 2000-talet. Parallellt med exportgaranti- och ränteutjämningsverksamheten har kreditbaserad exportfinansiering vuxit fram som en viktig form av genomförande, vilken regleras i den ovannämnda exportkreditlagen. Exportkredit- och ränteutjämningsverksamheten har organiserats genom Finnveras dotterbolag Finlands Exportkredit. Bakgrunden till den ökade kreditbaserade exportfinansieringen har varit

att bankernas möjligheter att bevilja långfristiga exportkrediter försvagades efter finansmarknadskrisen. Senare försvårades finansmarknadens funktion ytterligare av skuldkrisen i EU och den osäkra ekonomiska situationen i USA. I den marknadssituation som rådde då fungerade den långfristiga finansieringsmarknaden som krävs för export bristfälligt.

Denna situation har också påverkats av Basel-regleringen för finansinstitut och den relaterade EU-regleringen, som har försvårat tillgången till långfristig finansiering och ökat dess kostnader. Detta berodde på att bankerna redan vid utlåningstillfället var tvungna att ta hänsyn till de skärpta kapitaltäcknings- och kapitalkraven för de krediter som de beviljade. Eftersom exportfinansiering fortfarande är en lågavkastande verksamhet för bankerna har deras långfristiga tillgångar i stället kanaliserats till mer lönsam verksamhet. Detta har lett till en ökning av Finlands Exportkredits kreditbaserade ansvar och Finnveras garantiansvar. Kreditrisken för Finlands Exportkredits exportkrediter täcks av Finnveras exportgaranti, så ansvaren är till denna del överlappande. Till exempel var det maximala beloppet för kreditbaserade ansvar 3 miljarder euro och ränteutjämningsfullmakten 5 miljarder euro vid lagens ikraftträdande den 1 januari 2012, men efter det har ansvaren ökat mycket snabbt. Borgens- och garantiansvaren i anslutning till Finnveras verksamhet har ökat från 12,8 miljarder euro år 2010 till 32,1 miljarder euro i slutet av december 2024. Förutom de stora ansvaren ökar risken för Finnvera genom koncentrationen av verksamheten. I slutet av 2024 omfattade sjöfarts- och varvsindustrin cirka 50 procent av de totala ansvaren för exportfinansieringen. Inom exportfinansieringen finns dessutom koncentrationsrisker relaterade till exportländer och kunder. Ansvaren har således nästan tredubblats på ett decennium.

Finansieringsfullmakterna för export- och fartygskrediter samt de relaterade ränteutjämningsfullmakterna har sedan 2014 höjts fyra gånger, och fullmakterna har ökat avsevärt, särskilt i samband med de lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 2017 och den 1 januari 2020. Vid den senaste höjningen av fullmakterna (RP 79/2019 rd) höjdes fullmakterna för export- och fartygskrediter samt ränteutjämningsfullmakten till nuvarande nivå på 33 miljarder euro, och maximifullmakten för exportgarantier höjdes till 38 miljarder euro. Vid den senaste höjningen uppmärksammades även ökningen av exportfinansieringsansvaret och de risker som är förenade med statens garantiverksamhet. Bakgrunden till ökningen av exportfinansieringsansvaret har varit koncentrationen och konjunkturkänsligheten hos de branscher som är inriktade på export i Finland. Till exempel är expertisen inom fartygs- och varvsindustrin stark i Finland, så den positiva utvecklingen inom varvsindustrin och nollrättetiden före covid-19-pandemin ökade efterfrågan på exportfinansiering. Samtidigt har storleken och värdet på enskilda kryssningsfartyg som byggs i Finland ökat under de senaste åren. Exportfinansieringsverksamheten bygger således i hög grad på den befintliga efterfrågan, och finansieringen är en verksamhet som kräver motprestation.

I förarbetena till lagberedningen vid den senaste höjningen av fullmakterna bedömdes också riskerna med exportfinansieringen, och i detta sammanhang behandlades frågor om Finnveras finansiella tillsyn, särskilt dess förvaltning och riskhantering. Frågan är viktig för statens ekonomi, och man har under de senaste åren satsat på att utveckla den och på att rapportera om ansvarsstocken. Fram till nu har enheten för intern revision vid arbets- och näringsministeriet ansvarat för bolagets finansiella tillsyn, och enheten har på en skräddarsydd nivå tillämpat Finansinspektionens och Europeiska bankmyndighetens (EBA) anvisningar. Enheten för intern revision har sedan 2018 genomfört en tillsynsbedömning av Finnvera i enlighet med kapitaltäckningsbestämmelserna. Tillsynsbedömningens syfte har varit att stödja utvecklingen av Finnveras riskhantering genom att i tillämpliga delar iaktta de krav som Finansinspektionen tillämpar i sin finansiella tillsyn. Fokus i bedömningarna har legat på en tillförlitlig förvaltning och riskhantering, samt metoder för att bedöma de risker som påverkar kapitalets tillräcklighet.

Enheten för intern revision har också med stöd av arbets- och näringsministeriets beslut ansvarat för de standarder, anvisningar och föreskrifter som följs inom Finnveras finansiella tillsyn.

Under de senaste åren har Finnvera även utvecklat sina metoder för intern kontroll och riskhantering. År 2019 omorganiserades den oberoende riskkontrollfunktionen, vilket också innebar att resurserna och antalet experter ökades. Under de senaste åren har fokus legat på utveckling och verifiering av kvantitativa riskmodeller. För att stödja bolagets näringspolitiska roll fastställer bolagets styrelse årligen principer för riskhantering och en nivå för riskvilja för alla väsentliga riskkategorier samt godkänner alla viktiga riskpolicyer, såsom en kreditpolicy, en marknads- och likviditetsriskpolicy, en operativ riskhanteringspolicy samt en policy för kapitalhantering, som är underställd kapitalhanteringsverksamheten. Bolagets oberoende riskkontrollfunktion har också utvecklat regelbundna riskrapporter baserade på riskviljan för alla viktiga riskkategorier. Bolagets riskvilja fastställs så att bolaget långsiktigt uppfyller ägar- och näringspolitiska mål i relation till kapital och resultatförmåga. Bolaget följer dessutom en intern bedömningsprocess för kapital- och likviditetstillräcklighet (ICLAAP), som också omfattar stresstester och beaktar eventuella riskkoncentrationer i bolagets ansvarsstock.

2.3 Finnveras verksamhet i nuläget

Enligt 1 § i bolagslagen är syftet med statens specialfinansieringsbolag, som har formen av ett aktiebolag, att genom att bjuda ut finansiella tjänster främja och utveckla särskilt små och medelstora företags verksamhet samt företags internationalisering och exportverksamhet. Statens specialfinansieringsbolag ska i sin verksamhet främja statens regionalpolitiska mål. Bolagets verksamhet ska inriktas på att korrigera de brister som förekommer i utbudet på finansiella tjänster. Enligt 2 § bedriver bolaget finansieringsverksamhet genom att ge och administrera krediter, garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser samt genom att skaffa medel för exportfinansiering och genom att göra kapitalplaceringar. Bolaget utför också undersökningar och utredningar som anknyter till finansieringen av företag samt bedriver verksamhet för utveckling av företag samt tillhandahåller tjänster och rådgivning.

Enligt 4 § i bolagslagen ska Finnveras verksamhet vara självbärande, vilket innebär att kostnaderna för dess verksamhet på lång sikt ska täckas med inkomsterna från verksamheten.

I verksamhetslagen finns bestämmelser om inriktning av verksamheten. I 2 § konstateras det att med iakttagande av de mål som avses i 2 § lagen om statens specialfinansieringsbolag kan bolagets krediter, borgen och andra finansiella tjänster inriktas på utövande av näringsverksamhet samt, för främjandet av detta syfte, också på en kommun. Vid inriktningen av bolagets finansiella tjänster ska de branschbegränsningar för statligt stöd som beror på Europeiska unionen beaktas.

Bolaget kan dock inte inrikta dessa finansiella tjänster på

- 1) så kallad grynderentreprenad när det är fråga om byggnadsrörelse, eller
- 2) skogsbruk eller sådant åkerbruk eller sådan boskapsskötsel som hör till jordbruk.

Bolaget ska inrikta sin kredit- och borgensverksamhet som avses i denna lag huvudsakligen på små och medelstora företag. Stora företag kan ges krediter och borgen endast av särskilda skäl. Enligt motiveringarna till regeringens proposition om bildandet av Finnvera (RP 35/1998 rd) är sådana särskilda skäl till exempel företagets läge i ett av EU:s stödområden, sysselsättningsgrunder samt en mångsidig struktur i företagsverksamheten. I den förbindelse om delvis ersättning av kredit- och borgensförluster som statsrådet gett bolaget nämns som

särskilda skäl för att finansiera stora företag även bland annat internationalisering och företagsarrangemang. I exportgaranti- och exportkreditlagarna finns inga begränsningar baserade på företagsstorlek. Bolaget har kunnat bevilja kapitalgarantier för kapitalplaceringar i små och medelstora företag. Bolaget har kunnat bedriva kapitalplaceringsverksamhet för kapitalisering av små och medelstora företag

Bestämmelser om bolagets kreditverksamhet finns i 3 § och om bolagets borgensverksamhet i 4 § i verksamhetslagen. Bolagets övriga verksamhet består av kapitalgarantiverksamhet, som regleras i 4 a §, och bolagets kapitalplaceringsverksamhet, som regleras i 4 b §. Därtill finns bestämmelser om bolagets förbindelser i exportgarantilagen, fartygsgarantilagen, miljögarantilagen och råvarugarantilagen.

Enligt 6 § 3 mom. i verksamhetslagen och 7 § 3 mom. i exportgarantilagen ska Finnvera sträva efter att korrigera de brister som förekommer på marknaden och samtidigt se till att marknaden inte snedvrids på andra håll.

Enligt 1 § i exportgarantilagen är syftet med exportgarantiverksamheten att stärka den ekonomiska utvecklingen i Finland genom att främja exporten och företagens internationalisering. Exportgaranti beviljas enligt 2 § för den förlustrisk som kan uppstå i samband med export eller investeringar i utlandet eller sådana inhemska investeringar vars ändamål är att främja exporten. Exportgaranti kan också beviljas för den förlustrisk som kan uppstå i samband med refinansiering av en kredit som beviljats för export eller en inhemsk investering. Vidare kan Finnvera enligt 6 § bevilja exportgaranti som specialrisktagning när den risk som sammanhänger med exporten eller investeringar i utlandet eller med finansieringen av exporten eller investeringarna är så stor att exportgaranti inte kan beviljas utifrån normal riskprövning. För att bevilja exportgaranti som specialrisktagning krävs det ett beslut av arbets- och näringsministeriet om att det finns viktiga näringspolitiska eller konkurrenskraftsrelaterade grunder för beviljande av exportgaranti.

Inom Finnverakoncernen beviljar moderbolaget Finnvera lån och borgen för inhemsk finansiering samt exportgarantier och specialborgen. Dessutom ansvarar moderbolaget för kapitalanskaffning och -förvaltning. Finnveras dotterbolag Finlands Exportkredit har i uppgift att administrera det ränteutjämnningssystem som hänför sig till offentligt understödd kreditgivning, samt bevilja offentligt understödda export- och fartygskrediter på de villkor som fastställts i OECD:s exportkreditavtal. Enligt 1 § i lagen om bolaget Finlands Exportkredit är syftet med bolaget att främja Finlands ekonomiska utveckling genom att finansiera export och inhemska fartygsleveranser. Enligt 4 § i exportkreditlagen kan bolaget bevilja export- och fartygskrediter med fast eller rörlig ränta som baserar sig på Finnvera Abp:s medelsanskaffning och enligt 8 § får bolaget med kreditinstitut och finansiella institut ingå ränteutjämningsavtal om ränteutjämningskrediter, eller fatta i 6 §¹ avsedda ränteutjämningsbeslut som motsvarar sådana avtal.

Den statliga exportgaranti- och exportkreditverksamheten ska omfatta ett finländskt intresse (13 § 1 mom. i exportgarantilagen), som regleras i närmare detalj genom statsrådets förordning om

¹ För export- och fartygskrediter med fast ränta kan bolaget fatta ett ränteutjämningsbeslut, genom vilket räntan på krediten binds till de kommersiella referensräntor (CIRR) som OECD fastslagit och enligt vilket Statskontoret betalar räntestöd och får räntegottgörelse och därtill kan bolaget hantera ränterisken också på andra sätt.

de principer som skall följas i exportgarantiverksamheten (558/2001) och statsrådets förordning om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning (1546/2011).

I 4 § i bolagslagen finns bestämmelser om den inhemska kredit- och borgensverksamhetens och exportgaranti- och specialborgensverksamhetens separata natur. Fonden för inhemska verksamhet i bolagets balansräkning används till att täcka förlust av inhemska kredit- och borgensverksamhet medan förlust av exportgaranti- och specialborgensverksamhet täcks från fonden för exportgaranti- och specialborgensverksamhet.

Enligt 4 § i lagen om statsgarantifonden svarar staten för exportgarantier och specialborgen. Om medlen ur fonden för exportgaranti- och specialborgensverksamhet inte räcker till för att täcka förlusten för verksamheten, täcks förlusterna med medel ur statsgarantifonden, vilka vid behov kompletteras med ett anslag från statsbudgeten. Statsgarantifonden är en fond som står utanför statsbudgeten och vars medel har ackumulerats från verksamheten i de organisationer som föregick Finnvera. Enligt 5 § i lagen om statsgarantifonden används fondens medel för att täcka förlustresultat i Finnveras exportgaranti- och specialgarantiverksamhet, om de medel som ackumulerats i Finnveras balansräkning från denna verksamhet har använts. Statsgarantifondens fondavgift för att täcka förlustresultat är obligatorisk enligt lagstiftningen. Om Finnvera har fått fondavgifter ska bolaget betala tillbaka dessa avgifter från framtida vinstresultat som fondåterbäring. Beslut om fondavgifter fattas av statsgarantifondens direktion. Beslut om fondåterbäring och dess belopp fattas av bolagsstämman på framställning av statsgarantifondens direktion. Statsgarantifonden kan även vid behov bevilja Finnvera ett lång- eller kortfristigt fondlån. Fondens direktion fattar beslut om beviljandet och lånevillkoren. Genom statsgarantifonden ansvarar staten också för de risker som tas med stöd av de tre specialgarantilagarna (fartygsgarantilagen, miljögarantilagen och råvarugarantilagen), varför exportgaranti- och specialborgensverksamheten granskas som en helhet. År 2021 beslutade staten att kapitalisera statsgarantifonden med 400 miljoner euro för att täcka förluster i Finnveras exportgaranti- och specialborgensverksamhet. Kapitaliseringen genomfördes genom att överföra anslag från statsbudgeten till statsgarantifonden. På motsvarande sätt fattade statsgarantifonden ett beslut om fondavgift för att täcka fondunderskottet i Finnveras exportgaranti- och specialborgensverksamhet.

Exportkreditkapitalets tillräcklighet baserar sig på statens förbindelse om underskottsersättning. Om det fria egna kapitalet i exportkrediten inte räcker till för att täcka förlustresultat från finansieringen av exportkrediter, täcks underskottet med statliga medel (7 § i exportkreditlagen och Statsrådets förbindelse 9.2.2012, TEM/421/05.10.02/2012).

Enligt 8 § 1 mom. 3 punkten i verksamhetslagen kan statsrådet på de villkor det bestämmer ge bolaget förbindelser om att staten ersätter bolaget för de kredit- och borgensförluster som eventuellt uppkommer i den verksamhet som avses i 3 och 4 §. För inhemska verksamhet finns ett beslut från statsrådet om delvis ersättning av kredit- och borgensförluster. I verksamhetslagen finns bestämmelser om ett maximibelopp för de krediter och borgen som omfattas av förbindelsen.

Finnvera skaffar medel för att finansiera krediter genom att emittera masskuldebrevslån på den internationella kapitalmarknaden. Enligt 8 a § i bolagslagen genomförs medelsanskaffningen genom skuldprogram med statlig borgen. Statlig borgen är avgiftsfri för bolaget. Enligt 8 a § 3 mom. i bolagslagen får bolaget samtidigt för lån och låneprogram med statlig borgen ha utestående lånekapital till ett motvärde i euro av högst 20 miljarder euro. Dessutom får bolaget ha räntor som räknas på kapitalet av lån med statlig borgen som bolaget upptagit och, som skydd mot risker, ett behövligt antal ränteväxlings- och valutaväxlingsavtal som anknyter till lånen och andra motsvarande skyddsarrangemang.

Bestämmelser om statens ansvar för de borgens-, garanti- och ränteutjämningsförbindelser som bolaget har gett till tredje parter finns i 4 § i verksamhetslagen, 4 § i lagen om statsgarantifonden och 9 § i exportkreditlagen.

Staten som ägare har för närvarande definierat sin vilja inom de gränser som fastställts för fullmakten i lagstiftningen, som beskrivs närmare nedan under rubriken Gränser för fullmakterna. Enligt 6 § i bolagslagen ska bolaget på ministeriets begäran lämna ministeriet de upplysningar som hör till bolagets verksamhetsområde eller som behövs för tillsynen över bolaget. Enligt samma paragraf ansvarar arbets- och näringsministeriet för organiseringen av tillsynen över bolaget.

2.4 Internationell reglering

Finansiering enligt OECD:s villkor

Den internationella regleringen definierar de allmänna ramarna och specialvillkoren för den offentliga exportfinansieringen (OECD:s exportkreditavtal, EU-lagstiftning). OECD:s arrangemang för exportkrediter har gjorts bindande för EU:s medlemsländer genom Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpningen av vissa riktlinjer för statsstödda exportkrediter och om upphävande av rådets beslut 2001/76/EG och 2001/77/EG (EU) 1233/2011. Texten till OECD:s arrangemang för exportkrediter finns i bilaga II till förordningen i fråga. Enligt artikel 2 i förordningen (EU) 1233/2011 ska kommissionen anta delegerade akter för att ändra bilaga II när parterna i exportkreditarrangemanget har kommit överens om att ändra OECD:s arrangemang för exportkrediter. Exportfinansieringen enligt OECD:s villkor har en så kallad "safe haven"-ställning inom Världshandelsorganisationen WTO, vilket innebär att exportfinansiering enligt exportkreditavtalet inte innehåller förbjudet statligt stöd. Exportkreditavtalet fastställer bland annat maximala belopp för offentlig finansiering, kredittider samt minimikrav för prissättning av kreditrisk och fasta räntor på exportkrediter. Avtalets syfte är att harmonisera villkoren för offentlig exportfinansiering för att undvika konkurrens genom finansiella villkor. I praktiken förekommer dock skillnader i de tillhandahållna villkoren, särskilt på projektnivå, till exempel till följd av olika riskbedömningar.

Avgifterna för exportgarantier ska täcka beloppet av exportgarantiverksamhetens operativa kostnader och förluster på lång sikt. Bestämmelser om att verksamheten ska löna sig finns i SCM-avtalet (Agreement on Subsidies and Countervailing Measures) inom WTO, där det föreskrivs om förbjudna former av statligt stöd. Bestämmelserna i OECD:s exportkreditavtal grundar sig på detta avtal.

Exportgarantilagen ändrades när det gäller beslutsförfarandet i fråga om specialrisktagning 2022 [genom regeringens proposition 268/2022 rd](#), där den internationella referensramen beskrivs enligt följande:

Världshandelsorganisationens bestämmelser

I det separata avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder i bilaga 1A till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (FördrS 5/1995) begränsas användningen av stöd som offentliga myndigheter beviljar. Exportstöd är i allmänhet förbjudna. De exportkrediter enligt OECD:s villkor som det redogörs närmare för nedan anses dock vara tillåtna enligt avtalet i fråga. Det separata avtalet förutsätter också att exportgarantiverksamheten är självbärande på lång sikt.

Exportkreditavtalet

OECD-staternas exportkreditinstitut är i sin exportgarantiverksamhet bundna till exportkreditavtalet. Exportkreditavtalet består av ett huvudavtal (export av kapitalvaror) och flera sektorsavtal, som gäller fartygskrediter, flygplan, kärnkraftverk, klimatförändringar och vattenprojekt samt projektfinansiering. I fråga om jordbruksprodukter nåddes inte en överenskommelse. Exportkreditavtalet gäller alla offentligt stödda exportkrediter på två år eller längre, med undantag av finansiering för krigsmateriel och jordbruksprodukter. I exportkreditavtalet fastställs minimiräntorna för krediterna, de maximala kredittiderna och de maximala kreditandelarna samt tidpunkten då amorteringarna ska börja.

Vid sidan av vanliga exportkrediter enligt OECD-villkor började man på 1970-talet inom handeln med utvecklingsländer använda räntestöds krediter som är bundna till exportleveranser, så kallade blandade krediter. Dessa har i viss grad ersatt normala exportkrediter inom handeln med utvecklingsländer. Blandade krediter är en del av det officiella utvecklingssamarbetet. År 1991 kom man inom OECD överens om att utveckla systemet med blandade krediter (det s.k. Helsingforspaketet) så att det blir mer öppet och man fastställde närmare kriterier för krediten.

Exportkreditavtalet innehåller skilda förpliktelser gällande de minimigarantiavgifter som tas ut i fråga om de så kallade marknadsreferensländerna och de länder som indelas i landsriskklasser. Varje exportgarantianstalt bestämmer fortfarande själv över sin lands- och garantipolitik.

Under 2021 har man nått en överenskommelse om ett förbud mot exportkreditsfinansiering för kolkraftverk som producerar el. Förhandlingarna om hur klimatvänliga projekt ska definieras och stödjas slutfördes 2023. OECD:s exportkreditavtal är det viktigaste internationella avtalet om statsstödda exportfinansieringsvillkor, och det uppdateras kontinuerligt för att möta nya behov inom exportfinansiering.

Harmoniseringsdirektivet

Förutom de avtal och arrangemang som genomförts inom OECD har exportgarantiverksamheten förenhetligats genom EU:s harmoniseringsdirektiv (98/29/EG). Direktivet består av tio artiklar med följande teman: tillämpningsområde, medlemsstaternas skyldigheter, genomförandebeslut, kommitté, rapportering och översyn, förhållande till andra förfaranden, överföring och ikraftträdande. Bilagan till direktivet innehåller gemensamma principer för exportkreditförsäkringar. Bilagan är indelad i fyra kapitel: försäkringsskyddets beståndsdelar, premier, landpolitik samt anmälningsförfaranden.

I praktiken har medlemsländerna getts omfattande prövningsrätt i fråga om genomförandet av harmoniseringsdirektivet. Lagen om statliga exportgarantier har ansetts uppfylla de krav som i direktivet ställts på lagstiftningen i Finland.

Meddelande från kommissionen om kortfristiga kreditförsäkringar

EU har haft som mål att jämna ut konkurrensläget mellan privata och offentliga inrättningar som beviljar exportgarantier i den garantiverksamhet som rör marknadsbaserade risker, dvs. att på detta område av garantiverksamhet slopa de offentliga inrättningarnas konkurrensförmån i förhållande till privata försäkringsbolag. Meddelandet från kommissionen till medlemsstaterna avseende tillämpningen av artikel 92 och 93 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen på kortfristig exportkreditförsäkring publicerades 1997. I meddelandet definieras marknadsmässiga risker som kommersiella risker som hänför sig till icke-offentliga gäldenärer

som är etablerade i EU-länderna eller Australien, Kanada, Island, Japan, Nya Zeeland, Norge, Schweiz eller USA, med en maximal riskperiod på mindre än två år (tillverkningstid samt tidpunkten då krediten börjar löpa och kredittiden). Dessa är risker som de privata kreditförsäkringsanstalterna är kapabla att stå för. Kommissionen har med jämna mellanrum sett över ändringsbehoven i meddelandet om kortfristiga kreditförsäkringar, bland annat enligt marknadsutvecklingen.

Konventionen om bekämpande av bestickning

Bestickning av myndigheterna har i allt fler länder kommit att utgöra ett hinder för utvecklingen och upprätthållandet av demokrati. Mutande leder också till snedvridning av den internationella konkurrensen genom de allvarliga störningar i konkurrensen som det orsakar. Av denna anledning har kampen mot mutor tagits upp inom OECD sedan 1989. Organisationens första rekommendation om principerna för bekämpning av bestickning godkändes 1994. Dessa reviderades 1997. OECD:s rekommendation om kampen mot korruption i fråga om exportkrediter har senast uppdaterats 2019.

Konventionen om bekämpande av bestickning förpliktar konventionsstaterna att i sin nationella lagstiftning kriminalisera givande av muta till utländska tjänstemän på samma sätt som givande av muta till tjänstemän i det egna landet. Om Finnvera i samband med behandlingen av en ansökan får reda på att affären i fråga är förenad med mutor kommer ansökan att avslås. Denna praxis motsvarar det förfarande som tillämpas i Finlands viktigaste konkurrentländer. Det är motiverat att man i Finland tillämpar samma förfarande som i konkurrentländerna.

Miljöfrågor

De miljöaspekter som hänför sig till exportgarantiverksamheten har under de senaste åren betonats i allt större utsträckning inom det OECD-samarbete som gäller exportgarantiverksamheten. Också icke-statliga organisationer och politiska beslutfattare har fäst uppmärksamhet vid miljökonsekvenser i den offentligt understödda exportkredit- och garantiverksamheten.

I OECD:s arbetsgrupp för exportkrediter och exportgarantier har miljöfrågor varit aktuella sedan 1994. Arbetsgruppen har kommit överens om gemensamma tillvägagångssätt för beaktande av miljöaspekter och sociala aspekter vid beviljandet av exportkrediter eller exportgarantier. De gemensamma tillvägagångssätten gäller bland annat preliminär granskning och miljöklassificering av projekt samt miljöbedömningar och uppföljning av projekt. Den nyaste rekommendationen är från 2016, och en översyn av rekommendationen pågår för närvarande.

Statligt stöd

Finnvera ska i egenskap av offentlig finansiär i sin finansiering beakta Europeiska unionens regler om statligt stöd. Enligt artiklarna 107–108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) hör regleringen av statligt stöd till kommissionens behörighet. Kommissionen har ensamrätt att under Europeiska unionens domstols överinseende utfärda detaljerade regler om stödets godtagbarhet med stöd av artikel 107.2 och 107.3.

De viktigaste regelverk som berör Finnveras finansieringsverksamhet är de enligt vilka det stöd som ingår i finansieringen kan anses vara förenligt med den gemensamma marknaden, dvs. kommissionens förordning (EU) nr 2023/2831 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i

fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (de minimis-förordningen) samt kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (den s.k. allmänna gruppundantagsförordningen).

För de krediter och borgen som Finnvera beviljar tar Finnvera ut ränta eller borgensavgift (provision) som baserar sig på den uppskattade risken och de tillgängliga säkerheterna. I fråga om Finnveras finansiering uppstår stödet genom att räntan på finansieringen eller borgensprovisionen samt expeditionsavgiften jämförs med den referensränta på lånen vid tidpunkten för beviljande som kommissionen fastställt eller med det så kallade safe harbour-priset på borgen. I fråga om lån bestäms referensräntan enligt kommissionens meddelande om en översyn av metoden för att fastställa referensräntor (2008/C 14/02). Vid garantier bestäms referensavgiften enligt kommissionens så kallade garantitillkännagivande (kommissionens tillkännagivande om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd i form av garantier, 2008/C 155/02). Om den ränta eller borgensprovision som Finnvera tar ut är lägre än den ovannämnda referensräntan eller det så kallade safe harbour-priset, utgör skillnaden mellan dem kalkylmässigt statligt stöd i finansieringen. Stödbeloppet fås fram genom att skillnaden diskonteras till sitt värde vid tidpunkten för beviljandet av finansieringen.

2.5 Beskrivning av Finnveras verksamhet inom inhemsk finansiering och exportfinansiering

Inhemsk finansiering

Finnvera kompletterar finansieringsmarknaden med sin finansiering och främjar utvecklingen av regioner, företagsverksamhet och export. De lån och borgen som Finnvera beviljar ger i synnerhet små och medelstora företag bättre och mångsidigare möjligheter att få finansiering. Finnvera beviljar i Finland lån och borgen som omfattas av kredit- och borgensförlustförbindelsen med stöd av verksamhetslagen samt exportborgen under exportgarantilagen. Under 2024 beviljade Finnvera företag i Finland lån och garantier till ett belopp om totalt 0,9 miljarder euro (2023: 1,8). I den inhemska finansieringen ingår 0,1 miljarder euro (2023: 1) som beviljas huvudsakligen för rörelsekapital till stora företag.

Staten deltar i ersättningen av bolagets kredit- och borgensförluster för inhemsk finansiering så att bolaget ska kunna bevilja lån och borgen även när företagets säkerheter är otillräckliga. Därigenom kan bolaget ta större risker i sin utlåningsverksamhet än vad banker kan göra. Statsrådet gav den 8 december 2022 en förbindelse till Finnvera om delvis ersättning av kredit- och borgensförluster med stöd av 8 § 1 mom. 3 punkten i verksamhetslagen. Staten ersätter 50 procent av det totala beloppet av kredit- och borgensförlusterna halvårsvis eller enligt separat motivering kvartalsvis efter att förlusten införts i bolagets bokslut eller halvårsrapport. Staten kan som ett undantag från huvudregeln i enskilda finansieringsprojekt av näringspolitisk betydelse ersätta 80 procent av det totala beloppet av kredit- och borgensförlusterna.

Av den beviljade finansieringen riktades 92 procent enligt företagets strategi till nystartade, växande och internationella företag samt till investeringar, ägarbyten, export- och leveransprojekt samt borgensprojekt för små och medelstora företag.

De största finansieringsbeloppen i euro beviljades till industrin, 522 miljoner euro, och år 2024 var industrins relativa andel av finansieringen 48 procent. Störst inom industrisektorn var tillverkning av metallprodukter. Finansieringen till affärstjänster ökade till 308 miljoner euro (2023: 260) och branschens relativa andel av finansieringen ökade till 29 procent. Finansieringen till handel och konsumenttjänster ökade jämfört med föregående år till 177

miljoner euro (2023: 172). Branschens relativa andel av finansieringen var 16 procent. Företag inom turistbranschen finansierades med 57 miljoner euro (2023: 52) och andelen av finansieringen var 5 procent. Branschanalysen inkluderar inte de exportgarantier som beviljats små och medelstora företag.

Finnvera tillämpar fortsättningsvis i första hand borgenslösningar, och 2024 utgjorde andelen borgen 87 procent av den inhemska finansieringen medan andelen direkta lån var endast 13 procent.

Ansvarsstocken för inhemsk finansiering utan bindande finansieringsanbud uppgick i slutet av 2024 till 2,9 miljarder euro (2023: 3,0).

Exportfinansiering

Finnvera beviljar exportgarantier för lån som beviljats av banker till utländska köpare för att finansiera exportaffärer samt som säkerhet för rörelsekapitalfinansiering och exportfordringar i exportföretag. En del projekt finansieras med Finlands Exportkredits exportkrediter, vars kreditrisker täcks av Finnveras exportgarantier. Exportgarantier används också för att finansiera inhemska investeringar som främjar exporten. Genom specialborgen som beviljas med stöd av speciallagar finansieras bland annat utländska investeringar för att säkerställa import av råvaror till finska företag. År 2024 beviljade Finnvera exportgarantier och exportborgen samt specialborgen till ett totalt belopp om 2,9 miljarder euro (2023: 5,4). Exportkrediter beviljades för 0,6 miljarder euro (2023: 0,5).

I slutet av 2024 hade Finnvera exportgaranti- och specialborgensansvar i 81 länder (2023: 85). Ansvarsstocken för Finnveras exportgarantier och specialborgen uppgick vid utgången av 2024 till 21,1 miljarder euro (2023: 23,4). De största sektorerna, fartygs- och varvsindustrin, skogsindustrin och telesektorn, stod för sammanlagt 79 procent av den totala ansvarsstocken. Hälften av det totala ansvaret för exportgarantier hänför sig till fartygs- och varvsindustrin.²

2.6 Marknadsbild för den inhemska finansieringen och exportfinansieringen

Allmänt (makronivå)

Finlands ekonomi har krympt sedan fjärde kvartalet 2022 i linje med den avmattade ekonomiska utvecklingen i övriga Europa. Botten av konjunkturcykeln nåddes förra året och enligt de senaste statistiska uppgifterna har ekonomin i Finland och resten av Europa långsamt börjat återhämta sig. Förväntningarna om en sänkning av räntenivån och de finländska konsumenternas köpkraft, som sent omsider tagit en positiv vändning, stödjer en blygsam återhämtning, samtidigt som sysselsättningen fortfarande är på en måttlig nivå. Ekonomins återhämtning är fortfarande i ett bräckligt stadium och den globala osäkerheten är stor, till exempel på grund av det pågående kriget i Ukraina, USA:s presidentval, den ökade statsstödspolitiken i stora länder och risken för en eskalering av handelskriget mellan USA och Kina.

Finnverakoncernens buffertmedel för att täcka eventuella framtida förlustresultat var i slutet av december 2024, med beaktande av resultatet, totalt 2,1 miljarder euro (2023: 1,9). Av detta var buffertmedlen för inhemsk finansiering och exportfinansiering totalt 1 878 miljoner euro (2023: 1 676). Buffertmedlen täcker också kreditrisken för de exportkrediter som beviljas av

² <https://www.finnvera.fi/swe/finnvera/arsoversikter-och-finansiella-rapporter>

dotterbolaget och de bestod av följande: fonden för inhemsk verksamhet 432 miljoner euro (2023: 405) samt fonden för exportgaranti- och specialborgensverksamhet och statsgarantifonden, som täcker förlustresultat, totalt 1 446 miljoner euro (2023: 1 272). Dotterbolaget Finlands Exportkredits fria egna kapital var 230 miljoner euro (2023: 198) i slutet av december.

Inhemsk finansiering

Finland tillhör de länder där i synnerhet små och medelstora företag typiskt har få och långvariga bankrelationer. Ett särdrag för banksektorn är även den starka koncentrationen av affärsbanker. De två största finansinstituten som beviljar företagslån har en marknadsandel på cirka 70 procent. Marknadens koncentration har stor påverkan exempelvis på små och medelstora företags möjligheter att konkurrensutsätta sin finansiering. Även regionalt finns det stora skillnader i små och medelstora företags tillgång till finansiering, vilket bland annat beror på antalet bankgrupper som verkar i området samt regionens inverkan på värderingen av säkerheter i och med de skärpta kraven på säkerheter.

De globala chockerna de senaste åren har påverkat hela samhället och allmänt försvagat den ekonomiska situationen i Finland. Nästan 60 procent av Finlands varuexport går till EU-länder, vilket gör att konjunkturläget och investeringarna inom EU påverkar exportföretagen kraftigt. Ränteökningen som beror på inflationen, den ökade bankregleringen och effekterna av Rysslands angreppskrig har försvagat tillgången till skuldfinansiering, höjt lånekostnaderna och bromsat kreditgivningen. Den nedåtgående ekonomiska aktiviteten och den därmed följande försämrade kreditvärdigheten hos företagen gör det svårare för små och medelstora företag att få lån, vilket påverkar särskilt små och medelstora företag med lägre riskklassificering. Andelen företag som söker finansiering för rörelsekapital är stor. Problem med att få tillgång till extern finansiering påverkar direkt små och medelstora företags möjligheter att investera, växa, internationalisera sin verksamhet och skapa jobb.

Det är inte affärsmässigt lönsamt för bankerna att finansiera mikroföretag och nystartade företag på grund av bland annat den strängare regleringen och de övriga kostnaderna för bankverksamhet (KYC, penningtvättsövervakning etc.). Detta försämrar tillgången på finansiering för dessa företag.

Enligt resultaten från SMF-barometern (2/2024) uppgav en tredjedel av de företag som sökt bankfinansiering att de behövde Finnveras borgen för att få tillgång till finansiering. Andelen företag som behövde Finnveras borgen var högst bland företag med stark tillväxtambition, där hela tre av fyra behövde borgen från Finnvera.

I slutet av 2024 hade Finnvera cirka 21 100 kunder, av vilka mer än 84 procent var mikroföretag. Industrins andel av ansvarsstocken var 59 procent, affärstjänsternas andel 19 procent, handelns och konsumenttjänsternas andel 14 procent, turismens andel 7 procent och landsbygdsnäringarnas andel 1 procent.

Exportfinansiering

Största delen av exportfinansieringen sker utan att statliga exportkreditinstitut är involverade i finansieringen av handeln eller investeringarna. Totalt har exportfinansieringsorganisationernas

andel av världshandeln varit omkring 10 procent, och de statliga exportkreditinstituten utgör cirka 30 procent av denna andel. Det finns totalt 69 statliga exportkreditinstitut.³

Den senaste utvecklingen på marknaden för exportfinansiering har varit att en allt större del av finansieringen genomförs av statliga aktörer och att stater generellt verkar utveckla nya finansieringselement samt använda sina befintliga verktyg mer aktivt för att främja export och investeringar. Dessutom utvecklas inom exportfinansieringen statliga medel för att stödja inhemsk produktion och investeringar utanför OECD:s exportkreditavtal.

För närvarande fokuserar de statliga aktörerna på att stödja investeringar för den rena omställningen, främja investeringar i den inhemska exportindustrin samt säkerställa tillgång till råvaror. När det gäller dessa strategiska mål är flera stater beredda att tillämpa mycket flexibla och ibland även ohållbara kreditvillkor i sina arrangemang.

Traditionellt har kommersiella banker varit centrala aktörer i exportfinansieringslösningar, men en trend som skönjts inom branschen redan i flera år är att bankerna har dragit sig tillbaka från många projekt och/eller helt från exportfinansieringen. Anledningen till detta är strängare krav på information, rapportering, risker och ekonomiska faktorer – det är mer lönsamt för bankerna att använda sitt kapital för andra investeringar som binder kapitalet i mindre utsträckning och under kortare tid. Detta har lett till att flera länder har utvecklat och håller på att utveckla finansieringslösningar även för att finansiera export (utöver att garantera risker).

I framtiden kan man förvänta sig att betydelsen av OECD:s exportkreditavtal för exportfinansiering kommer att minska ytterligare, medan konkurrensen mellan olika länder ökar och exportfinansieringsinstitutionerna spelar en allt viktigare roll som ett politiskt verktyg för olika länder.

2.7 Marknadsbrist på inhemsk finansiering och level playing field inom exportfinansiering

Marknadsbrist på inhemsk finansiering

En fungerande finansmarknad och riskkapitalmarknad är en viktig förutsättning för ett livskraftigt entreprenöriellt ekosystem, vilket i sin tur behövs för innovation och ekonomisk tillväxt. Problem som kan rubba finansmarknaden är dock olika grader av marknadsbrister och flaskhalsbildning, vilka beror på olika externa effekter av investeringar och på ofullständig information mellan investerare och företagare. Fenomenet är tydligast i kapitalinvesteringar i tidig fas och i branscher där riskerna och avkastningspotentialen å ena sidan och tröskeln för marknadstillträde å andra är exceptionellt höga. Samma gäller investeringar i innovationer som ger betydande positiva externa effekter. Staten har i allmänhet setts som en nödvändig avhjälpare av flaskhalsar på marknaden och stödjare av utvecklingen på finansmarknaden.

Staten kan stödja marknadsutvecklingen via reglering och genom att tillhandahålla kapital direkt eller indirekt. Det finns dock fog att påstå att statens primära roll bör vara att skapa ett fungerande regleringsklimat och undanröja strukturella, skattemässiga och rättsliga hinder för en effektiv riskkapitalmarknad. Att direkt eller indirekt tillhandahålla kapital kan dock vara ett effektivt sätt att hantera marknadsmisslyckanden och främja en gynnsam utveckling av marknaden för företagsfinansiering, särskilt inom segmentet tidig fas men ibland även inom

³ Bernunionens webbplats

andra segment, såsom framgångsrika tillväxtföretag, dvs. företag som växer och skalas upp snabbt.

Som statligt ägt finansbolag kompletterar Finnvera finansmarknaden och delar riskerna för finansiering med andra finansiärer. Finnvera strävar efter att stärka de finländska företagens verksamhetsförutsättningar. Finnveras syfte är att korrigera de brister som förekommer på marknaden och samtidigt se till att marknaden inte snedvrids på andra håll. Det är särskilt viktigt att säkerställa att offentliga aktörer inte tränger undan privat marknadsdriven verksamhet, och därför beviljas finansiering huvudsakligen i samarbete med finansinstitut.

Enligt arbets- och näringsministeriets synpunkt är utmaningarna inom den finländska företagsfinansieringen särskilt relaterade till marknadsbrister, skärpt bankreglering, kapitalbrist och tillgång till finansiering för tillväxtföretag. Små och medelstora företag, särskilt mikroföretag och tillväxtföretag, har ofta begränsade realsäkerheter, vilket begränsar deras möjligheter att få lån och ökar betydelsen av Finnveras borgen. Strukturförändringarna inom banksektorn och strängare reglering har skapat luckor i finansieringen, särskilt för små och unga företag som inte har tillräckliga kassaflöden, säkerheter eller tillträde till kapitalmarknader. Dessutom har finansieringens fokus skiftat från investeringar till rörelsekapital, vilket återspeglar företagets försiktighet och osäkerheten i ekonomin.

Bankernas strängare kreditpolicy och företagets försämrade riskklassificering har lett till att bankerna kanske inte vill finansiera projekt, ens med Finnveras stora borgensdel. Den konjunkturberoendeförsämringen av riskklassificeringen förstärker konjunktorens inverkan, vilket innebär en förvärrad konjunkturedgång under dåliga tider. Bankernas överdrivet stora marknadsandelar leder till en överdriven försiktighet och reglering av beviljad finansiering för att undvika en koncentration av ansvar när det gäller förvaltningen av kreditportföljer. Slutligen kan ett företags svaga balansräkning bli ett hinder för att få finansiering, även om själva projektet har bedömts som bra. Detta återspeglar det riskavkastningsförhållande som följer av bankernas kreditpolicy och väcker frågan om bristen på konkurrens kombinerat med sträng reglering har lett till för liten risktagning.

Exportfinansiering och level playing field

Med tanke på de lagstadgade målen främjar offentlig exportfinansiering ekonomiskt välstånd och bevarande av arbetstillfällen i Finland genom att säkerställa att finska exportörer kan konkurrera om exportleveranser på internationellt lika villkor inom exportfinansieringen. Finlands offentliga exportfinansieringssystem bygger på OECD:s exportkreditavtal och EU:s regler om statsstöd. Avtalet syftar till att främja förutsättningarna för offentligt stöd genom att stödja konkurrensen mellan exportörer så att den baseras på varornas och tjänsternas kvalitet och pris snarare än på de mest förmånliga offentligt stödda villkoren (level playing field). Därmed bör kvaliteten på produkter och tjänster samt andra faktorer för exportleveranser avgöra handeln i internationella anbudsförfaranden i stället för finansieringsvillkor.

Att säkerställa konkurrenskraften i exportfinansieringen innebär i stort sett att finska exportföretag ska kunna få finansiering för sina exportleveranser baserat på exportkrediter och exportgarantier på samma villkor som de konkurrerande utländska exportföretagen får från sina egna exportkreditinstitut. Således kan systemets konkurrenskraft bedömas med tanke på tillgång till finansiering (fullmakter), risktagningsspolicy, instrument och finansieringsvillkor. Viktiga faktorer för exportörerna är också systemets kontinuitet samt en smidig och förutsägbart beslutsprocess.

En risk är en osund konkurrens mellan staterna, ett så kallat "race to the bottom". Särskilt små länder har nytta av att det offentliga finansieringsutbudet är reglerat. Exportfinansieringens spelregler fastställs mellan OECD-länderna. En beklaglig utveckling även för Finlands del har varit att andelen export inom ramen för OECD:s exportkreditavtal har minskat. År 2011 omfattades 50 procent av den relevanta exporten av OECD:s avtal, medan samma andel 2021 var endast 33 procent (US Exim 2022).

Förutom konkurrensneutralitet är målet med exportfinansiering även att avhjälpa andra marknadsbrister. I vissa fall är statens systemrisk, till exempel den politiska risken i ett land, så hög att en privat finansmarknad inte uppstår. Detta var den ursprungliga orsaken till att exportfinansieringssystem skapades. I dessa fall kan staten komplettera marknaden genom att ta på sig en del av den systemiska risken.

Det kan också vara så att finansieringssystemet i mottagarlandet är outvecklat. I sådana fall får köparen inte nödvändigtvis finansiering från marknaden och det uppstår inte någon handel trots att det finns goda affärsmässiga grunder. Finnvera kan erbjuda finansiering till köparen och därmed komplettera det mottagande landets bristfälliga kapitalmarknad.

2.8 Inverkan av Finnveras verksamhet

Enligt nyligen genomförda studier och utredningar har Finnvera utfört sitt uppdrag och haft en positiv inverkan på företagssektorn. När det gäller inhemsk finansiering visade en utvärdering som publicerades i början av 2024 ([Halme m.fl., 2024](#)) att Finnvera har uppnått de mål som ägaren satt upp. Även den ekonomiska forskningslitteraturen visar på positiva effekter när det gäller Finnveras huvudsakliga verktyg, dvs. borgen som ges till banker. Bertoni et al. (2022) hävdar att garantier från EIF hade en positiv effekt på sysselsättningen, försäljningen och balansomslutningen i små och medelstora företag. Genomsnittligt ledde en bankborgen till en snabbare tillväxt på cirka 7 procentenheter inom sysselsättning på medellång sikt, en snabbare tillväxt på 4 procentenheter inom försäljning och en snabbare tillväxt på 4 procentenheter för tillgångar. Det är viktigt att notera att effekten inte realiserats omedelbart utan över tid. Låneborgen har även behandlats i bland annat följande studier: Brown och Earle (2017) i Storbritannien, Riding och Haines (2001) samt Riding m.fl. (2007) i Kanada, Zecchini och Ventura (2009) i Italien, Briozzo och Cardone-Ripotella (2016) i Spanien, Lelarge m.fl. (2010) och Barrot m.fl. (2021) i Frankrike, Kang och Heshmati (2008) i Sydkorea samt Uesugi m.fl. (2010) i Japan. Studierna har i huvudsak funnit ett positivt samband mellan borgen och ekonomiska resultat.

När det gäller exportfinansiering har ny ekonomisk forskning lyft fram bristerna på den internationella marknaden, vilket ger stöd för exportkreditinstitutens verksamhet. Till exempel identifierar Heiland och Yalcin (2021) stora risker, bristfällig information och brister på finansmarknaden i anslutning till internationell handel, och hur de garantier som exportkreditinstitut beviljar hjälper till att komplettera marknaden.

Agarwal et al (2023) undersöker effektiviteten hos Sveriges exportkreditinstitut både med hjälp av en så kallad ekonometrisk matchningsmetod och en naturlig experimentell design. Enligt huvudresultaten hade finansiering från Exportkreditnämnden en positiv effekt på exporten i svenska företag. Tack vare exportgarantier ökade sannolikheten för att företag skulle gå in på exportmarknaden med 9,1 procent (extensiv marginal). På den intensiva marginalen, mätt i euro, ökade exporten mer än tre gånger jämfört med kontrollgruppen tack vare exportgarantier. Effektbedömningarna växte när året därpå beaktades. Forskarna fann inga statistiskt signifikanta effekter på sysselsättning eller mervärde, vilket står i kontrast till forskningsresultaten från Felbermayr m.fl. (2012) och Jäkel (2023).

Jäkel (2023) använde en ekonometrisk matchningsmetod och resultaten var i linje med Agarwal m.fl. Dessutom undersökte Jäkel effekterna av danska exportkrediter på konkurrenterna till de företag som fick finansiering samt köparna av produkter. Inga konkurrenseffekter hittades, så åtminstone enligt Jäkels resultat förekommer inga betydande negativa undanträngningseffekter. Å andra sidan tycks företag i vertikala distributionskedjor dra nytta av finansiering från EIFO i Danmark, eftersom en positiv effekt på köparföretag till de finansierade företagens produkter observerades.

Motsvarande forskning har inte genomförts för Finland och Finnvera, men det är rimligt att anta att resultaten skulle vara i linje med resultaten i de övriga nordiska länderna. Till exempel kan man baserat på Agarwal m.fl. (2023) dra slutsatsen att en ökning med 100 miljoner euro i exportgarantier skulle öka Finlands export med cirka 300 miljoner euro samma år och 500 miljoner euro året därpå. Med hänvisning till Agarwal m.fl. (2023) uppfylls exportkreditinstitutets uppdrag att stödja exporten väl.

Ur ett helhetsperspektiv visar den internationella forskningslitteraturen huvudsakligen på positiva effekter för både inhemsk finansiering och exportfinansiering. Det är dock viktigt att ta hänsyn till detaljer, och när det gäller Finland pekar resultaten på att den offentliga finansiären inte i någon större utsträckning tränger undan privat finansiering. I Finland kan situationen på denna punkt bedömas som god, eftersom Finnveras primära finansieringsinstrument är borgen till banker. Däremot kan en ökad användning av direkta låneprodukter, som i många jämförbara länder, medföra en risk att den offentliga aktören börjar konkurrera med privata aktörer, vilket inte kan anses vara ett önskvärt scenario. Så är dock inte fallet i Finland, och till exempel Halme m.fl. (2023) bekräftar detta i sin oberoende utvärdering.

2.9 Bedömning av nuläget

Finnveras och Finlands Exportkredits verksamhet regleras för närvarande i tio olika lagar och nio förordningar. De viktigaste lagarna har ändrats flera gånger sedan de stiftades. Riktlinjerna för verksamheten har därmed blivit splittrade. Målet med den totala lagstiftningsreformen är att tydliggöra regleringen och samla den i en enda lag.

Lagarna har inte bara stiftats vid olika tidpunkter utan de skiljer sig också till struktur och regleringssätt. Särskilt den gällande exportkreditlagen och exportgarantilagen är mycket detaljerade och produktspecifika på paragrafnivå, vilket i praktiken har lett till kontinuerliga tolkningstvister om lagens tillämpning såväl inom Finnverakoncernen som mellan Finnvera och arbets- och näringsministeriet. Målet är att regleringen framöver i huvudsak ska ha karaktären av ramlagstiftning, och att till exempel nya produkter som uppstår på finansmarknaden vid behov kan införas smidigt utan lagstiftningsändringar.

Till exempel finns bestämmelser om Finnveras syfte för närvarande i fem olika paragrafer och om dess uppgifter i flera olika paragrafer. Det är motiverat att i reformen samla bestämmelserna om verksamhetens syfte och om bolagets uppgifter i en enda lag. Syftet med Finnveras verksamhet och Finnveras olika uppgifter bör i reformen definieras så att de håller över tid och är tillräckligt flexibla för att möta förändringar i verksamhetsmiljön samt de uppgifter och mål som staten i egenskap av ägare anvisar bolaget. Å andra sidan handlar det om en offentlig uppgift och användning av offentliga medel, varför uppgifterna ändå bör regleras med tillräcklig noggrannhet.

Den mer exakta inriktningen av verksamheten avses även framöver överlätas till ägarstyrningen och bolagsstyrelsen samt deras linjedragningar.

Inom all finansieringsverksamhet vid Finnvera måste EU:s krav på reglering av statligt stöd och annan relevant internationell reglering beaktas. På lagnivå bör Finnveras uppgifter dock definieras mer allmänt än vad som är möjligt med tanke på EU:s eller den internationella regleringens nuvarande krav eller restriktioner. Då behöver inte den nationella lagen ändras om nya typer av finansiering i framtiden möjliggörs inom EU eller den internationella regleringen.

Utvärdering av Finnveras verksamhet

Flera externa utvärderingar har genomförts av Finnvera under bolagets verksamhetstid. I lagberedningen har de bolagsspecifika utvärderingarna utnyttjats, såsom de rapporter som färdigställdes våren och hösten 2023.

Arbets- och näringsministeriet publicerade den 19 januari 2024 [en utvärdering av Finnvera utförd av 4FRONT Oy](#). Målet var att granska kvaliteten och effektiviteten i Finnveras verksamhet samt att utifrån slutledningarna ge rekommendationer om utvecklingen av bolagets strategiska mål och verksamhet. Enligt utvärderingen svarar Finnveras finansiering generellt bra och effektivt på marknadsbrister. Bolagets serviceprocesser är effektiva och expertisen uppskattas. För en stor del av kundföretagen har Finnveras finansiering varit en viktig, i vissa fall till och med en kritisk, del av företagets finansieringshelhet, och utan denna finansiering skulle projekten i grund och botten ha genomförts i mindre skala, långsammare eller inte alls. För att utveckla sin verksamhet rekommenderas det i utvärderingen att Finnvera tar en aktivare roll när det gäller att avhjälpa brister i utbudet av finansiering till små och medelstora företag, öka den riktade risktagningen i finansieringen av små och medelstora företag och främja finansieringen av en ren omställning. Det finns också behov av att stärka uppföljningen och bedömningen av konsekvenserna till stöd för styrningen. Samarbetet med andra offentliga finansiärer bör intensifieras och möjligheterna till EU-finansiering utnyttjas mer aktivt.

En internationell konsultgrupp specialiserad på exportfinansmarknaden, actoRx, kartlade på Finnveras uppdrag bolagets konkurrensfaktorer i jämförelse med exportkreditinstitut och exportkreditgivare i Österrike, Danmark, Tyskland, Italien, Norge och Sverige. I [konkurrensrapporten](#) konstateras att Finnvera är mycket kundorienterat och agerar proaktivt till stöd för finska företag. En faktor som stärker konkurrenskraften är Finnveras bolagsstruktur, där exportfinansiering och inhemsk finansiering erbjuds inom samma organisation. En annan styrka är samarbetet med nätverket Team Finland, som främjar företags tillväxt och internationalisering och även strävar efter att skapa en enhetlig servicestig för företag som siktar på export. Enligt rapporten ligger bolaget däremot efter sina konkurrenter när det gäller risktagning och prissättning.

Ränteutjämningsverksamhet

I OECD:s exportkreditavtal fastställs en minimiränta för offentligt stödda exportkrediter med fast ränta. Den fasta räntan enligt exportkreditavtalet kan erbjudas av den offentliga aktören antingen som en exportkredit eller som en ränteutjämning till kreditgivaren. Syftet med ränteutjämningsystemet har varit att underlätta tillhandahållandet av internationellt konkurrenskraftiga exportkrediter genom att överföra ränterisken för exportkrediter till staten. Användningen av ränteutjämningsprogram har varit kopplad till både Finlands Exportkredits och kommersiella bankers arrangemang för exportkrediter med fast ränta. Kreditfinansiären omvandlar fordran med fast ränta till rörlig ränta genom att komma överens om ränteutjämning med Statskontoret. Vid ränteutjämningsprogram tar staten emot den fasta räntan och betalar den rörliga marknadsräntan ökad med en marginal som regleras i arbets- och näringsministeriets förordning. Ränteutjämningsprogrammet förvaltas av Finlands Exportkredit.

Det räntestödselement som anknyter till ränteutjämningen kan anses bestå av både den ovannämnda ränteutjämningsmarginal som staten betalar till kreditgivaren och det bredare ansvaret för att bära ränterisken för krediter med fast ränta för kreditfinansiärens räkning. Statskontoret har i uppgift att hantera den ränterisk som uppstår för staten inom systemet i enlighet med de skyddsanvisningar som ges av arbets- och näringsministeriet. Verksamheten har kumulativt varit lönsam för staten.

Hanteringen av Finnveras ränterisker är bolagets ansvar, med undantag för ränteutjämningen, som har överförts till Statskontoret. Trots att verksamheten bidrar till ett kumulativt överskott för staten är systemet med två aktörer tungrott, komplicerat och ineffektivt. Både i tidigare arbetsgrupper relaterade till utvecklingen av exportfinansieringen (VIRAKE) och i externa utvärderingar har det rekommenderats att ränteriskhanteringen bör centraliseras till antingen Finnvera eller staten.

I och med lagändringen om finansieringen av export- och fartygskrediter som trädde i kraft våren 2023 är det inte längre obligatoriskt att använda ränteutjämning i den finansiering som arrangeras av Finlands Exportkredit. Användningen av ränteutjämning regleras inte längre på lagnivå, vilket möjliggör att beslut om hantering av ränterisk fattas inom Finnverakoncernen.

Enligt specialmotiveringen i regeringens proposition (RP 119/2022 rd) kan det ursprungliga förfarandet särskilt i fråga om små krediter bli för tungrott. Motiveringen anger att när bolaget börjar bevilja direkt finansiering är avsikten att utöver lån också använda bland annat växlar och obligationslån, och när det är fråga om något annat instrument än ett låneavtalsinstrument kan ränteutjämningsförfarandet i princip inte tillämpas. Skyddet mot ränterisken stöder sig dock i större utsträckning på bolagets verksamhet än på Finlands Exportkredits verksamhet, eftersom den finansiering som Finlands Exportkredit beviljar baserar sig på bolagets medelsanskaffning. I samband med finansieringsarrangemangen mellan bolaget och Finlands Exportkredit föreslogs det i propositionen att bolagen ska kunna hantera ränteriskerna som en del av koncernens allmänna riskhantering.

Kapitalplaceringsverksamhet

Verksamhetslagen möjliggör också kapitalplaceringsverksamhet i bolaget. Finnveras dotterbolag Veraventure Ab grundades 2003 för regional fondplaceringsverksamhet. År 2005 grundades för direkta investeringar i den tidiga fasen Aloitusrahasto Vera Oy och år 2016 EAKR-Aloitusrahasto Oy, vilkas förvaltning sköttes av Veraventure Ab. Sedermera har Finnvera avvecklat kapitalplaceringsverksamheten i enlighet med statens riktlinjer. Veraventure Ab upplöstes 2022 genom en fusion med moderbolaget. Statens kapitalplaceringsverksamhet är nu centraliserad till koncernen Finlands industriinvestering Ab, och kapitalplaceringsrelaterade uppgifter kommer inte längre att föreslås för Finnvera.

Beslutsfattande

Finnvera fattar finansieringsbeslut enligt speciallagarna självständigt. Ett undantag från detta är emellertid sådana beslut om exportgarantier som rör specialrisktagning enligt 6 § i exportgarantilagen, som kräver ett beslut om näringspolitiska eller konkurrensrelaterade grunder av arbets- och näringsministeriet, samt Finlands Exportkredits beslut om krediter på över 200 miljoner euro eller krediter med exceptionella villkor och fast ränta, som kräver samtycke av arbets- och näringsministeriet.

På bolaget tillämpas utöver de speciallagar som gäller det även aktiebolagslagen (624/2006). Enligt 6 kap. 2 § i aktiebolagslagen har aktiebolagets styrelse allmän behörighet att sköta bolagets förvaltning och organisera bolagets verksamhet på ett ändamålsenligt sätt. Bolagets styrelse har befogenheter att fatta beslut i fråga om uppgifter som enligt speciallagstiftningen hör till bolaget samt att delegera beslutsrätt till den operativa ledningen. Beslutsfattandet i fråga om bolagets finansieringsverksamhet är organiserat på ett sätt som är typiskt för kreditinstitut. Bolagets styrelse fattar de största och mest riskfyllda besluten och har i fråga om andra projekt delegerat beslutsrätt till den operativa ledningen.

En majoritet av bolagets styrelse är professionella inom styrelsearbete. Enligt bolagsordningen har också tjänstemän från arbets- och näringsministeriet och finansministeriet platser i styrelsen. Rollen som styrelseledamot är dock till sin karaktär personlig, så den bakomliggande organisationen har inte något direkt inflytande över styrelseledamotens ståndpunkter. Styrelsens uppgift är att främja bolagets intressen.

Enligt aktiebolagslagen kan bolagets aktieägare i enskilda fall avgöra ärenden som hör till styrelsens allmänna behörighet. På motsvarande sätt kan styrelsen i enskilda fall överföra ett ärende som hör till dess behörighet till bolagsstämman för avgörande. Arbets- och näringsministeriet, som ansvarar för bolagets ägarstyrning, har i egenskap av bolagets enda aktieägare behörighet att fatta beslut om finansiering i enskilda fall. Även i sådana fall är det fråga om bolagets beslut, fattat av den enda aktieägaren.

Beslutet av den enda aktieägaren har tidigare tillämpats i sällsynta situationer där beslutet handlat uttryckligen om statens näringspolitik. Även om förfarandet regleras i aktiebolagslagen, är det motiverat att inkludera en bestämmelse om detta förfarande i lagen på grund av dess ovanlighet.

Enligt bolagslagen och den specificerande förordningen krävs ett samtycke från arbets- och näringsministeriet för åtgärder som syftar till att begränsa förluster när förlustens belopp överstiger 3,3 miljoner euro. Bolaget kan självständigt fatta beslut även om stora risker, och därför skulle det inte längre vara nödvändigt att begära ett separat samtycke.

Statens ansvar och täckning av Finnveras förluster

I den nuvarande situationen ansvarar staten för Finnveras borgens-, exportgaranti- och ränteutjämningsförbindelser. En lagändring genomfördes 2005 som gjorde statens ansvar absolut. Statens direkta, uttryckliga, oåterkalleliga och absoluta ansvar för de förbindelser som Finnvera ger till tredje parter är nödvändigt så att de kreditinstitut som är motparter kan beakta Finnveras förbindelser som statlig risk i sin solvensberäkning. Detta förbättrar konkurrenskraften för den finansiering som Finnvera erbjuder. Propositionen ändrar inte den nuvarande situationen.

Finnverakoncernens verksamhet bör ha tillräckliga kapital för ansvar och riskkoncentrationer samt för att säkerställa verksamhetens kontinuitet. För närvarande är bland annat de fria egna kapitalen för exportgaranti- och specialborgensverksamhet/exportfinansiering i Finnveras balansräkning samt statsgarantifondens tillgångar inte tillräckliga. Finnveras kapitaltillräcklighet har påverkats av ökade ansvar inom fartygs- och varvsindustrin, avsättningar för förluster som gjordes i samband med covid-19-pandemins början samt fortsatt finansiering för sektorn under en utmanande ekonomisk situation i enlighet med arbets- och näringsministeriets intentioner, som också har linjerats flera gånger i det finanspolitiska ministerutskottet.

Gränser för fullmakterna

I den nuvarande lagstiftningen regleras de maximala fullmakterna för finansiering beviljad av Finnverakoncernen i sex olika lagar. Fullmakterna är specifika för användningsområde eller finansieringsinstrument och överlappar delvis varandra. Förutom detta finns det bestämmelser i bolagslagen om de maximala beloppen för statlig borgen för bolagets medelsanskaffning samt statens fullmakt att bevilja lån. I framtiden är det inte ändamålsenligt att begränsa fullmakten detaljerat per förbindelse eller användningsområde, utan att möjliggöra en mer flexibel inriktning av finansieringsverksamheten med beaktande av utvecklingen i efterfrågan.

Tabell 1: Finnverakoncernens fullmakter enligt lagstiftningen

Bolagslagen (443/1998) 8 a och 8 b § - statligt garanterade lån 20 miljarder - fullmakt att bevilja lån 3 miljarder	Exportkreditlagen (1543/2011) 4 och 8 § - export- och fartygskrediter 33 miljarder - ränteutjämning 33 miljarder
Verksamhetslagen (445/1998) 8 § - beviljade lån och garantier 12 miljarder	Fartygsgarantilagen (573/1972) 5 § - fartygsgarantikrediter och skyddsarrangemang 1,35 miljarder
Exportgarantilagen (422/2001) 10 § - exportgarantier och skyddsarrangemang 38 miljarder, varav - specialrisktagning 12 miljarder - investeringsgarantier för kommersiella risker 0,2 miljarder	Miljögarantilagen (609/1973) 5 § - garantikrediter 1 miljard, varav - utländska investeringar 0,1 miljard Råvarugarantilagen (651/1985) 3 § - råvarugarantier och skyddsarrangemang 0,8 miljarder

Riksdagen godkände den 13 maj 2025 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 10 § i lagen om statliga exportgarantier (RP 23/2025 rd). Lagändringen höjde den fullmakt som gäller specialrisktagning från 8 miljarder euro till 12 miljarder euro. Det sammanlagda kreditbeloppet höjdes dock inte, endast specialrisktagningens andel. Lagändringen trädde i kraft den 1 juni 2025, och den upphävs när detta lagförslag träder i kraft.

Offentlig exportfinansiering har alltid samband med ett finländskt intresse och genomslag

I stället för den nuvarande detaljerade regleringen bör det finländska intresset definieras på en tillräckligt generell nivå så att bestämmelsen kan tillämpas flexibelt även på eventuella framtida nya finansieringsbehov och -situationer med tanke på förändringar i finansieringsmodeller, konkurrenssituationer och världen i stort. Perspektivet för att utvärdera projekt bör bli bredare än idag, och användningen av en så kallad helhetsöversyn och projektvis bedömning bör förtydligas. Bestämmelsen bör också motsvara de principer som tillämpas av motsvarande institutioner.

Tillsyn och bolagets förhållande till regleringen av kreditinstitut

För närvarande ansvarar enheten för intern revision vid arbets- och näringsministeriet för bolagets finansiella tillsyn och beslutar årligen om de FIVA/EBA-anvisningar som tillämpas vid Finnveras finansiella tillsyn.

Regeringen gav ett förslag om att överföra den finansiella tillsynen till Finansinspektionen i en proposition till riksdagen i november 2022. Lagförslaget (RP 311/2022 rd) föll eftersom det inte hann behandlas innan riksdagens valuppehåll, och dessutom hade kritiska synpunkter framförts från intressentgrupper och Finnvera om beredningen av och innehållet i propositionen.

Övervakningen av kreditinstitut, som i Finland utförs av Finansinspektionen, baserar sig på EU:s direktiv för kreditinstitut (CRD) och kapitalkravsförordningen (CRR) samt flera anvisningar från EBA och Europeiska centralbanken (ECB). EU har ett gemensamt regleringsramverk, SSM – Single Supervisory Mechanism, vars mål är att alla nationella tillsynsmyndigheter (i Finland Fiva) ska följa samma tillsynspraxis. Finnvera har ett permanent undantagstillstånd från direktivet för kreditinstitut (CRD), vilket innebär att kapitalkravsförordningen (CRR) inte tillämpas på bolagets verksamhet.

På bolaget tillämpas inte kreditinstitutslagen eller tillhörande bestämmelser.

Företagets skattemässiga ställning

Enligt 3 kap. 20 § i inkomstskattelagen är Finnvera ett samfund som är helt befriat från inkomstskatt. Finlands Exportkredit är däremot normalt skattskyldigt. Finnveras skattefrihet har anmälts (notifierats) till Europeiska kommissionen år 2007. Målet är att hela koncernens verksamhet ska befrias från samfundsskatt. Det är olämpligt att samma bolag skulle ha två olika skattepositioner.

3 Målsättning

Det allmänna målet för totalreformen är att förbättra effektiviteten och konkurrenskraften i Finlands offentliga finansieringssystem när det gäller inhemsk finansiering och exportfinansiering. Den ledande tanken i fråga om reformen är att bevara de delar som fungerar bra. De kommande ändringarna måste innebära en förbättring jämfört med nuläget, och därtill måste de enskilda ändringarna erbjuda en fungerande lösning sett till helheten.

De centrala målen med reformen är att förbättra funktionaliteten och effektiviteten hos de finansiella tjänster som Finnvera tillhandahåller och att säkerställa Finnveras roll som en aktör som korregerar marknadsmisslyckanden och främjar export och i vid bemärkelse tryggar verksamheten på finansmarknaden. Dessutom är målet att förtydliga gränserna mellan bolagets offentliga förvaltningsuppgifter och dess roll som marknadsaktör och att förenkla regelverket genom att avveckla onödiga och överlappande reglering samt att effektivisera förvaltningen.

Centrala åtgärder för att uppnå målet för reformen som konstaterats är att uppdatera verksamhetens syfte och uppgifter och göra dem mer flexibla, för att bolaget smidigt ska kunna reagera på förändringstryck på marknaden och i omvärlden och säkerställa tillgången till finansiering som motsvarar företagets behov (omfattningen av den verksamhet som stöds, inriktningen av stödet, effektivitetskriterier samt EU-begränsningar), och att förnya de ekonomiska verksamhetsprinciperna så att Finnveras självbärande förmåga och risktagningsförmåga i förhållande till statens och bolagets risktäckningskapacitet säkerställs också i fortsättningen. Andra centrala åtgärder är att förenkla de strukturer som genomför och stöder specialuppgiften (centralisering av funktioner vid Finnvera, Finlands Exportkredit och Statskontoret exempelvis i fråga om ränteutjämning) för att effektivisera verksamheten och minska överlappningar samt att förtydliga behörighetsfördelningen mellan staten och Finnvera (beslutsfattande om specialrisktagning och tillsyn över bolaget) för att trygga bolagets

näringspolitiska specialuppgift och möjliggöra att en utomstående aktör utövar tillsyn över bolaget.

4 Förslagen och deras konsekvenser

Propositionen innehåller ett förslag till lagstiftning om Finnvera. I lagen kombineras element från tidigare lagar med helt nya bestämmelser, och de lagar som tidigare gällt upphävs. Genom lagändringen eftersträvas även ramreglering, vilket ger större strategiskt handlingsutrymme när det gäller att styra och leda bolaget.

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås en lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den. Lagen innehåller bestämmelser om bland annat bolagets syfte, förvaltning och uppgifter, villkor för och beslutsfattande om finansieringsverksamheten, ekonomiska verksamhetsprinciper, statens ansvar och tillsynen över bolaget. Vidare föreskrivs det om befrielse från samfundsskatt för Finlands Exportkredit. Avsikten är att lagarna i huvudsak ska träda i kraft vid ingången av 2026.

Genom lagförslaget preciseras bolagets syfte och uppgifter, och uppgifter som i nuläget föreskrivs i olika lagar samlas i en lag. Bolagets syfte är att främja export, finländska företags verksamhet, tillväxt och internationalisering samt hållbar ekonomisk tillväxt i Finland. Bolaget har till uppgift att bevilja och administrera krediter, garantier, garantiprogram, borgen och andra ansvarsförbindelser. Beloppet av bolagets och dess dotterbolags finansiella förbindelser får uppgå till högst 50 miljarder euro och medelsanskaffningen till 20 miljarder euro. Bolaget fastställer närmare principer för risktagning och finansiering som ska iakttas i verksamheten, med beaktande av ägarstyrningens riktlinjer för målen för bolagets risktagning. När det gäller den självbärande förmågan ska bolaget även i fortsättningen sträva efter att utgifterna för dess verksamhet på lång sikt kan täckas med inkomsterna från verksamheten. Huvudpunkter i lagförslaget är dessutom att staten svarar för bolagets finansiella förbindelser i förhållande till utomstående och att staten förbinder sig att via statsgarantifonden täcka en del av bolagets kapitalbehov (exportfinansiering) samt att finanstillsynen över bolaget överförs till Finansinspektionen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Målet för totalreformen av lagstiftningen är att bolagets verksamhet framför allt när det gäller att främja export ska bli tydligare och effektivare än tidigare. De ekonomiska konsekvenserna med hänsyn till finansieringsbehoven hos de företag som är verksamma på marknaden är kopplade till bolagets risktagningsförmåga. Ändringarna får inte leda till att bolagets risktagningsförmåga försämrats, eftersom detta skulle göra det svårare att uppnå ett slutresultat som med största möjliga verkningsfullhet uppfyller den nya industripolitiska målsättning och de finansieringsbehov med avseende på företagstillväxt som står inskrivna i regeringsprogrammet.

Finnvera har till uppgift att stödja finländska företags tillväxt och internationalisering med hjälp av finansiering genom att korrigera marknadsbrister. Syftet med regeringspropositionen är att förbättra Finnveras verksamhetsförutsättningar framför allt när det gäller att främja export genom att dels förtydliga den befintliga lagstiftningen, dels förbättra Finnveras möjligheter att svara på finansieringskraven i en värld i förändring.

Genom regeringspropositionen strävar man efter att förbättra Finnveras verksamhetsförutsättningar och göra dem mer flexibla, så att bolaget kan sköta sin grundläggande uppgift på ett ännu bättre sätt. Med andra ord kan Finnvera tack vare lättare reglering främja finländska företags export och investeringar på ett ännu effektivare sätt. Exporten är exceptionellt viktig för Finlands samhällsekonomi, eftersom Finlands samhällsekonomi är liten i ett globalt perspektiv. För många företag är export det bästa sättet att utvidga marknaden och därigenom stödja sysselsättningen i Finland och utvecklingen av näringslivet. Internationaliseringen hjälper även företagen att få nya idéer och att förbättra sin konkurrenskraft med hjälp av den internationella konkurrensen.

Lagförslagets konsekvenser är i stora drag följande: Bestämmelserna om bolaget förtydligas, vilket underlättar bolagets verksamhet, ledning och tillsyn. Styrningen och ledningen av bolaget blir tydligare och effektivare i och med att den nya lagen ger bolaget ett tydligare strategiskt handlingsutrymme, som gör det möjligt för bolaget att reagera snabbare på exempelvis ekonomiska kriser. Riksdagens beslutanderätt vid beslut som gäller bolagets finansieringsfullmakter fastställs tydligare. Dessutom avskiljs tillsynen över bolaget från det ministerium som styr näringspolitiken, vilket innebär att den styrning av näringspolitiken som sker genom ägarstyrningen och tillsynen i fortsättningen handhas av olika aktörer och inte av olika enheter inom samma ministerium. Som stöd för det politiska beslutsfattandet kommer man i framtiden att skapa en standardiserad beslutsprocess för samordning av informationen från näringspolitiken och tillsynen samt slutsatserna. Dessutom blir intressentgruppernas kontaktyta tydligare när det gäller arbets- och näringsministeriets övriga specialfinansieringsinstitut och ämbetsverk. Samtidigt stärker det större urvalet av finansieringsinstrument både koncernens verksamhetsförutsättningar och samarbetet med andra offentliga finansiella institut. Vidare förbättras de finländska företagens förutsättningar för export i fråga om teknologin för ren omställning liksom deras förutsättningar att få olika typer av EU-finansiering för sin verksamhet. Regeringens förslag påverkar inte i betydande grad Finnveras nuvarande verksamhet och prioriteringar, utan handlar till stor del om att avveckla normer, att lätta upp lagstiftningen genom att ta den till en mer allmän nivå. Det gör det även möjligt att förnya viss administrativ praxis, såsom överföringen av tillsynen till Finansinspektionen, en minskning av Statskontorets uppgifter och smidigare förvaltning av statsgarantifonden. Dessa faktorer kan anses få konsekvenser som skapar förutsättningar för tillväxt inom Finlands samhällsekonomi.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

Efter det att lagändringen har trätt i kraft kommer exportfinansieringen att skötas på ett tydligare sätt som en helhet. Bolagets verksamhet ska stödja export i ännu högre grad. Vilket genomslag bolagets verksamhet får är en nyckelfaktor när det gäller att bedöma de samhälleliga konsekvenserna. När verksamheten utvecklas förbättras företagens förutsättningar att utnyttja finansieringen. Ändringarna syftar även till att minska regleringsbördan i och med att lagen blir mindre detaljerad. Å andra sidan ökar ägarstyrningens betydelse när regleringen blir av mer allmän karaktär. Bolaget ska även följa de allmänna förvaltningslagarna i sin verksamhet (offentlig förvaltningsuppgift).

4.4 Ekonomiska konsekvenser

4.4.1 Konsekvenser för företagen

De ekonomiska konsekvenserna av omstruktureringen bedöms bli positiva. Målet med ändringarna är att bolaget bättre ska kunna stärka de finländska företagens export i enlighet med regeringsprogrammet. De medel som bolaget har till sitt förfogande kan dessutom stärkas genom att de finansieringsmöjligheter som Europeiska unionen erbjuder utnyttjas bättre. Detta

möjliggörs tydligare än förut genom att bolagets uppgifter förnyas, inbegripet genom att deltagande i olika former av samarbete och i EU:s finansieringsinstrument möjliggörs.

Så som anges i avsnitt 2.8 Inverkan av Finnveras verksamhet bedöms den finansieringsverksamhet som bolaget bedriver ha betydande inverkan på företagens tillväxtmöjligheter. I propositionen föreslås det inte någon betydande ändring av beloppet av finansieringsfullmakterna, varför konsekvenserna för företagen till denna del uppkommer genom att de fullmakter som föreslås blir mer allmänna än i den nuvarande lagstiftningen. För närvarande fastställs finansieringsfullmakterna i sex olika lagar och det sammanlagda beloppet av fullmakterna har förblivit oklart. Ändringen av finansieringsfullmakterna till en sammanlagd fullmakt på 50 miljarder euro för finansieringsverksamheten innebär en positiv ändring för bolaget och dess kunder jämfört med den nu mycket splittrade ramen för fullmakter (jfr Gränser för fullmakterna, tabell 1). Finnveras totala ansvar uppgick i slutet av december 2024 till 24,0 miljarder euro (2023: 26,4). Det är mycket svårt att förutse hur efterfrågan på finansiering och ansvaren kommer att utvecklas, varför det föreslås att det sammanlagda fullmaktsbeloppet förblir på den nuvarande nivån så att det inte uppstår ett omedelbart behov av att höja beloppet. Det föreslås inte att det sammanlagda fullmaktsbeloppet ska öka jämfört med det sammanräknade beloppet av de nuvarande finansieringsfullmakterna, men ändringen anses medföra att finansieringen på ett mer flexibelt sätt kan riktas till företagsverksamhet som i respektive marknadssituation anses ge den största effekten. Detta stöder bolagets syfte att främja företagsverksamhet, och därmed hållbar tillväxt inom Finlands ekonomi, på ett bättre sätt än för närvarande. Den finansieringsfullmakt som föreskrivs på lagnivå utgör en konkret ram för företagsfältet när det gäller statens beredskap att främja export och korrigera marknadsbrister. Utöver det i lagen föreskrivna sammanlagda fullmaktsbeloppet föreslås det att riksdagen inom ramen för budgetförfarandet närmare ska kunna bestämma hur finansieringsfullmakterna ska riktas. När det gäller förvaltningen av en fullmakt är det även ur kundens perspektiv viktigt att ärenden fortskrider på ett förutsägbart sätt. Genom att införa ett sammanlagt belopp för finansieringsfullmakterna samt specialrisktagning som bolagets styrelse beslutar om enligt 10 § och beslut om finansiering som ägarbeslut enligt 11 § vill man förtydliga beslutsprocessen i bolaget och på så sätt göra behandlingen av projekt mer förutsägbart.

Finnvera bedömer förekomsten av marknadsbrister genom att följa situationen på marknaden för företagsfinansiering både i Finland och utomlands. Uppföljningen omfattar kontakter med företagsfältet, finansiella institut och internationella jämförbara organisationer samt utvärdering av statistik och relevant forskningslitteratur. De finansieringsprodukter som Finnvera tillhandahåller utformas i princip genom att man i första hand överväger hur produkten i fråga kompletterar finansieringsmarknaden och därefter hur man kan minimera en marknadsstörning som Finnveras finansiering eventuellt orsakar. Utgångspunkten är att bolaget kompletterar marknaden med beaktande av sin näringspolitiska uppgift. Risker för marknadsstörningar minskas även av principen om Finnveras självbärande förmåga och av att det primära finansieringsinstrumentet inom inhemsk finansiering är bankgarantier.

I praktiken sker bedömningen av marknadsbrister från fall till fall och kräver i varje enskilt fall en analytisk bedömning av fördelarna och nackdelarna med Finnveras finansiering och av utbudet på marknaden. Till exempel föregicks den direkta exportkredit som är avsedd för köparen och som infördes 2023 av ett omfattande bedömningsarbete inom organisationen, och därtill lät man utföra en extern oberoende bedömning av behovet av och tillgången till små köparkrediter (2–20 miljoner euro) ([Anderson & Pakkanen, 2020](#)).

Den effektivisering av bolagets verksamhet som följer av den föreslagna, tydligare lagstiftningen kan anses bidra till mer kostnadseffektiva finansiella tjänster, vilket innebär positiva konsekvenser för företagen i form av en bättre servicenivå och bättre

finansieringsvillkor. Teknologiindustrin, som representerar 70 procent av den finländska exporten/de finländska exportörerna betonade under remissbehandlingen av utkastet till regeringsproposition att totalreformen av lagstiftningen om Finnvera på lång sikt kan innebära positiva konsekvenser för företagen genom att Finnvera på ett effektivare och snabbare sätt kan anpassa sin egen verksamhet och sitt produktsortiment till företagens förändrade behov. De omedelbara konsekvenserna innebär dock nästan enbart ökade kostnader, eftersom Finnvera blir tvunget att förse organisationen med resurser för de nya tillsynskraven.

Genom att föreskriva att den finansiella tillsynen över Finnvera är Finansinspektionens uppgift vill man stärka tillsynen och även avskilja den från den förvaltning som styr Finnvera. Förändringen är viktig eftersom Finnveras betydelse inom ramen för statsfinanserna har ökat under de senaste åren. För närvarande är den finanstillsyn över Finnvera som handhas av arbets- och näringsministeriet kostnadsfri för Finnvera. Om bolaget självt ska stå för kostnaderna för tillsynen kommer de att överföras till kunderna eftersom målet är att bolaget ska vara självbärande. De uppgifter som föreslås för Finansinspektionen vid tillsynen över Finnvera är klart mer begränsade än vid tillsynen över kreditinstitut, varför tillsynsavgiften för Finnvera kommer att fastställas i relation till detta.

Överföringen av tillsynen från arbets- och näringsministeriets interna granskning till Finansinspektionen torde inte få några betydande konsekvenser för företagen om den genomförs på det föreslagna sättet med partiell tillsyn, där näringspolitiken och tillsynen samordnas på statsrådsnivå, mer specifikt vid arbets- och näringsministeriet. Då kommer tillsynen inte att styra bolagets arbete eller ändras i väsentlig omfattning jämfört med i dag. Lagstiftningen och den förordning som ska träda i kraft vid ingången av 2026 skapar ramar för tillsynen, men eftersom tillsynen genomförs först efter en övergångsperiod på 24 månader är det svårt att på förhand bedöma vilka de konkreta konsekvenserna blir i praktiken. Arbets- och näringsministeriet anser att tillsynen även hittills har varit av hög kvalitet, och processen för tillsyn över bolaget har utvecklats aktivt under de senaste åren utifrån den nuvarande tillsynsmyndighetens iakttagelser, till exempel genom att man anställt en riskkontrolldirektör i bolaget och inrättat ett riskutskott. En viktig utgångspunkt i förslaget är att tillsynen inte heller i fortsättningen självständigt ska styra bolagets verksamhet. Liksom för närvarande ska tillsynen och näringspolitiken som styrs genom ägarstyrningen även i fortsättningen samordnas på ministerienivå till stöd för det politiska beslutsfattandet. Behovet av samordning medför att arbets- och näringsministeriet inte anser det vara nödvändigt att beakta de strängare påföljder för det helt statsägda bolaget som finansministeriet och Finansinspektionen efterlyste i sina yttranden. Sanktionerna har begränsats till att endast omfatta omständigheter som gäller tryggheten av förfarandet, såsom en situation där bolaget inte i tid tillhandahåller de uppgifter som behövs för tillsynen och trots en påminnelse inte omedelbart åtgärdar detta. Som det befarades i många yttranden skulle betydligt strängare tillsyn och sanktioner som förbigår samordningen kunna styra bolagets risktagning och prissättning utan att det förs en behövlig dialog om samordningen av tillsynen och näringspolitiken. Arbets- och näringsministeriet anser att kostnaderna i anslutning till den grundläggande utvecklingen av tillsynens kvalitet inte kommer att förändras på ett sätt som bedöms få negativa konsekvenser för prissättningen av de tjänster som erbjuds företagen. I och med överföringen av tillsynen kommer tillsynen dock att få konsekvenser för organisationen och personalen, för vilka det redogörs nedan, samt orsaka kostnader för såväl tillsynsmyndigheten som bolaget. Även om man har försökt redogöra för tillsynen över bolaget i avsnitt 4 i förslaget och i statsrådets förordning om tillsynen, är det svårt att på ett mer exakt och omfattande sätt bedöma vilka konsekvenser överföringen får för företagen innan tillsynen har börjat genomföras rent konkret, eftersom tillsynsförhållandet utformas först under den föreslagna övergångsperioden och det i sista hand är Finansinspektionen som i egenskap av självständig aktör bestämmer hur aktiv dess roll som tillsynsmyndighet kommer att vara. Hur aktiv tillsynsmyndigheten är samt hur mycket

information den begär och hur ofta påverkar naturligtvis i vilken utsträckning tillsynen får konsekvenser för bolagets verksamhet och därigenom för kundföretagen som en del av principen om bolagets självbärande förmåga.

Genom förslaget eftersträvas även på ett mer allmänt plan lagstiftning som på ett bättre sätt och i enlighet med regeringsprogrammet möjliggör förutsättningar för tillväxt för finländska exportörer och tillhandahållande av nya finansiella tjänster. Detta gäller särskilt den finansiering som främjar export, där man har identifierat ett behov av att finansiera nya typer av projekt. Ett exempel på detta är den tidigare beskrivna EPC-verksamhetsmodellen (Engineering, Procurement, Construction). I EPC-verksamhetsmodellen ger Finnveras delfinansiering av utländska projekt finländska företag en möjlighet att sälja sina produkter och sitt kunnande till utländska EPC-entreprenörer. De ändringar som föreslås i regeringspropositionen möjliggör ett effektivt ibruktagande av EPC-verksamhetsmodellen, i synnerhet genom de lagstiftningsändringar som är kopplade till det inhemska intresset. Både uppgifter från utlandet och Finnveras erfarenheter visar att EPC-verksamhetsmodellen säkerställer en jämlik konkurrenssituation för de finländska företagen och främjar export i finländska företag i alla storlekar.

I propositionen föreslås det inte några ändringar som bedöms få direkta konsekvenser för konkurrensen. Enligt 1 § i den föreslagna lagen syftar bolagets verksamhet bland annat till att korrigera marknadsbrister inom det inhemska utbudet av företagsfinansiering. Enligt 9 §, där det föreskrivs om grunderna för risktagning, ska bolaget i sin risktagning beakta möjligheterna att dela risken med andra finansiella institut eller andra aktörer. Dessa principer som ingår i lagförslaget motsvarar innehållet i den gällande lagstiftningen. Finnvera är en finansiär som kompletterar marknaden, och bolaget konkurrerar inte med privata finansiärer. I enlighet med EU:s konkurrenslagstiftning kan Finnvera inte ställa borgen vid sådana marknadsmässiga risker där privata kreditförsäkringsinstitut är beredda att ställa borgen. I den offentliga exportgaranti- och exportfinansieringsverksamheten beaktar man även hur exporthandeln gynnar Finlands samhällsekonomi.

Marknaden för företagsfinansiering, dess funktion och flaskhalsar utvecklas och förändras hela tiden. Därför bör man kontinuerligt utvärdera bolagets verksamhet på marknaden och inriktningen av verksamheten. I sista hand sker det här genom ägarstyrningen av bolaget och genom styrelsens försorg. Både arbets- och näringsministeriet i egenskap av ansvarig för ägarstyrningen av bolaget och bolaget självt för en regelbunden dialog med olika aktörer på marknaden för företagsfinansiering.

I avsnitt 2.7 i regeringspropositionen redogörs det för hur bolaget analyserar marknadsbrister, både regelbundet i samband med inriktningen av verksamheten och när nya produkter införs. I bolagets inhemska finansiering ingår EU:s kalkylmässiga statliga stöd, och finansieringen ska uppfylla villkoren i reglerna om statligt stöd enligt 7 § i den föreslagna lagen (se närmare 7 § i specialmotiveringen).

Bolagets verksamhet inom inhemsk finansiering utgörs i huvudsak av borgen, varvid finansieringen alltid beviljas av en bank eller en annan privat kreditgivare. Finnvera har finansieringssamarbete med alla banker som beviljar företagsfinansiering i Finland. Eftersom Finnveras borgen gör det möjligt för exempelvis nystartade företag att få bankfinansiering, kan Finnveras verksamhet anses främja positiva konkurrenseffekter, bland annat genom att underlätta marknadstillträdet för nya företag.

Som helhet bedöms den föreslagna lagstiftningsändringen tack vare mer heltäckande finansiella tjänster av bättre kvalitet förbättra förutsättningarna för affärsverksamhet för företag som

behöver finansiering, vilket bland annat stöder förutsättningarna för tillväxt i företagen. Det är dock inte möjligt att göra en mer ingående bedömning än detta av konsekvenserna för företagen.

4.4.2 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Finnveras verksamhet har haft betydande konsekvenser för de offentliga finanserna. Under 2014–2023 betalades det från statsbudgeten sammanlagt cirka 360 miljoner euro i ersättningar för kredit- och borgensförluster. Statsgarantifonden beviljade en fondavgift på 349 miljoner euro för att täcka förlustresultatet från bolagets exportgaranti- och specialborgensverksamhet 2020, och 2021 höjdes buffertmedlen för exportgaranti- och specialborgensverksamheten med 400 miljoner euro genom att medlen överfördes till statsgarantifonden. Ränteutjämningsverksamhetens budgetkonsekvenser innebär under samma tioårsperiod ett kumulativt överskott på cirka 140 miljoner euro, och under den perioden betalade Finlands Exportkredit cirka 50 miljoner euro i samfundsskatt. I enlighet med vad som anges ovan i avsnittet om konsekvenser för företagen främjar Finnveras verksamhet dessutom företagets tillväxt, internationalisering, sysselsättning, omsättning och export samt via deras indirekta effekter på ett betydande sätt tillväxten inom Finlands samhällsekonomi och en ökning av skatteintäkterna. Även om totalreformen av lagstiftningen i väsentlig omfattning koncentrerar och förenhetligar lagstiftningen om bolaget anses reformen ändå påverka bolagets praktiska verksamhet i mycket liten omfattning. Det som föreslås i regeringspropositionen anses således inte innebära några betydande ändringar av nuläget och därmed inte heller några konkreta konsekvenser för de offentliga finanserna. Däremot anser arbets- och näringsministeriet att förslagen om att slopa ränteutjämnningssystemet till följd av att ränteriskhanteringen inom exportfinansieringen koncentreras och om att befria Finlands Exportkredit från samfundsskatt påverkar verksamhetens direkta budgetkonsekvenser.

Finnvera ska sträva efter att göra verksamheten självbärande, vilket innebär att utgifterna för bolagets verksamhet på lång sikt ska kunna täckas med inkomsterna från verksamheten. Statsrådet kan ge Finnvera förbindelser om täckning av kredit- och borgensförluster samt om utbetalning av ränte-, borgensprovisions- och verksamhetsstöd och andra motsvarande stöd, om man vill att bolaget ska bedriva sådan verksamhet där den självbärande förmågan inte uppnås utan statliga stödåtgärder. Det stöd som bolaget får styrs till företagen i form av lägre finansieringskostnader. De anslag som behövs för att täcka förbindelserna avsätts i statsbudgeten, och i bedömningen av den självbärande förmågan beaktas dessa anslagsutfall som en inkomst. Så som anges ovan uppgick till exempel den ersättning som staten betalat för kredit- och borgensförluster till i genomsnitt 36 miljoner euro per år under 2014–2023. I budgeten för 2025 uppgår förslagsanslagen för förlustersättningar till 48 miljoner euro. Som det konstateras ovan i avsnittet om konsekvenser för företagen har den ökning av skatteinkomsterna som följer av den ökade sysselsättning som Finnveras verksamhet bidragit till, då man ser till de direkta konsekvenserna, enligt bolaget bedömts vara betydligt större än de ersättningar som staten årligen betalat för kredit- och borgensförluster.

Konsekvenserna för de offentliga finanserna av den verksamhet som bolaget bedriver kan bli mycket omfattande om bolagets finansiella risker blir större än väntat när de realiserar eller om målet att vara självbärande inte uppnås. Detta kan leda till ett stort behov av att kapitalisera bolaget eller till att bolaget stöds med anslag ur statsbudgeten. Det kan även uppstå mer bestående negativa konsekvenser. Avsikten är att lagförslaget ska innehålla en ny paragraf om grunderna för risktagning, och risktagningen beskrivs närmare i specialmotiveringen till paragrafen. Dessutom får närmare bestämmelser om grunderna för risktagning utfärdas senare genom förordning av statsrådet.

I enlighet med nuläget täcks förluster från Finnveras exportgaranti- och specialborgensverksamhet, i fortsättningen förluster från exportfinansieringen, i första hand av bolagets egna medel, och om dessa inte är tillräckliga av medel ur statsgarantifonden och därefter av medel ur statsbudgeten.

I enlighet med nuläget och för att minimera konsekvenserna för budgeten är det motiverat att bolaget även i fortsättningen har tillgång till tillräckliga buffertmedel i de fonder som i första hand ska användas för verksamheten, dvs. i bolagets balansräkning, och i fråga om exportfinansieringen i den fond som ska användas i andra hand, dvs. i statsgarantifonden. Ägaren gör en bedömning av tillräckligheten. Genom lagstiftningen möjliggörs mekanismer som gör att medlen kan röra sig tillräckligt flexibelt i båda riktningarna mellan statsbudgeten, fonderna och bolaget.

Avskaffandet av Statskontorets roll när det gäller att upprätthålla ränteutjämningssystemet minskar förvaltningsutgifterna, och verksamhetens direkta budgetkonsekvenser upphör i och med att över- och underskotten från verksamheten i fortsättningen i första hand ackumuleras i bolagets och Finlands Exportkredits balansräkning. Budgetkonsekvenser kan även uppstå till följd av att ränteutjämningsstocken mellan Finlands Exportkredit och Statskontoret avvecklas och de skyddsavtal som hänför sig till dem och som Statskontoret ingått överförs till bolaget. Konsekvenserna för budgeten beror på avtalsbeståndets marknadsvärde vid tidpunkten för överföringen och på den tidsplan för betalningen som man kommer överens om. Överföringen av avtalsbeståndet kan tekniskt sett genomföras efter det att lagen har trätt i kraft. Den befrielse från samfundsskatt som man i samband med förslaget har planerat att utvidga till att inte enbart gälla moderbolaget utan även Finlands Exportkredit minskar statens skatteinkomster, vilket bidrar till att göra det möjligt att stärka bolagets och Finlands Exportkredits balansräkning så att den bättre motsvarar risktagningen.

En effektivisering och koncentration av förfarandena inom ramen för exportfinansieringssystemet möjliggör kostnadsbesparingar tack vare mindre byråkrati.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026. Propositionen får inga konsekvenser för anslagen. Den får dock konsekvenser för de beslutsdelar i budgetmomenten som gäller överföringar till Finnvera. I dessa beslutsdelar måste man beakta hänvisningarna till den lagstiftning som ändras. Dessutom minskar överföringen av ränteutjämningsverksamheten från Statskontoret till Finnvera de beräknade inkomsterna under moment 12.32.99. Motsvarande budgetmoment 32.40.48 utgår. Utöver det som anges ovan bedöms den föreslagna lagändringen inte i sig få några konsekvenser för de offentliga finanserna.

4.4.3 Konsekvenser för myndigheterna

Sett till helheten är den största konsekvensen för myndigheterna kopplad till överföringen av tillsynen till Finansinspektionen, i samband med vilken man måste säkerställa att Finansinspektionen har tillgång till de resurser som behövs för denna verksamhet.

Arbets- och näringsministeriet ska fortsättningsvis ansvara för uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt och som hänför sig till avbrytande och återkrav av utbetalningar av statligt stöd.

4.4.4 Konsekvenser för organisationer och personal

Omstruktureringen får vissa betydande konsekvenser för organisationer och personal. Tillsynen över bolaget överförs till Finansinspektionen, och till följd av ändringen måste tillräckliga personalresurser säkerställas hos såväl tillsynsmyndigheten som tillsynsobjektet.

Man bedömer att ändringen av tillsynen kräver betydande tilläggsresurser av Finnvera, enligt en preliminär bedömning minst tio årsverken och cirka 1,4 miljoner euro i driftskostnader per år. Beroende på det slutliga innehållet i den förordning som utfärdas om tillsynen och Finansinspektionens rapporteringskrav bör Finnvera dessutom skaffa systemstöd som motsvarar kraven, vilket enligt en bedömning kan öka investeringarna i informationsteknik och driftskostnaderna årligen och i inledningsskedet med så mycket som sammanlagt 0,7–1,6 miljoner euro. I praktiken bör det reserveras totalt 12–24 månader för systemändringarna efter det att lagen har trätt i kraft.

I sitt remissvar hänvisade Finansinspektionen till de tidigare bedömningarna av konsekvenserna i regeringens proposition (RP 311/2022) och uppdaterade sin bedömning i mars 2025. Kostnaderna för tillsynen över Finnvera har uppskattats utifrån antagandet att tillsynen över bolaget genomförs på ett sätt som innebär att Finansinspektionen behöver två personer för att sköta uppgiften. Enligt förslaget skulle den maximala tillsynsavgiften enligt lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter bestå av en grundavgift på 7 580 euro samt 0,002781 procent av bolagets balansomslutning. Betalningsgrunden är densamma som för kreditinstitut. Enligt Finansinspektionens bedömning kommer den årliga kostnaden för den finansiella tillsynen över Finnvera att vara cirka 356 000 euro och motsvara två årsverken. Detta belopp uppskattas vara tillräckligt även om tillsynen skulle basera sig på andra utgångspunkter än tillsynen över kreditinstitut, eftersom den tillsynspliktiga verksamhet som bolaget bedriver är snävare än kreditinstitutens och det inte är fråga om kontinuerlig tillsyn. Tillsynsavgiften preciserar årligen, eftersom beloppet av de avgifter som faktiskt tas ut baseras på Finansinspektionens budget som fastställs årligen. Utifrån budgeten fastställer Finansinspektionens direktion en sänkingskoefficient och samtidigt den faktiska betalningsbördan i förhållande till maximibeloppet för tillsynsavgifter enligt lag. Nivån på tillsynsavgiften bör ses över några år efter det att tillsynen inleddes, så att man bättre kan bedöma om tillsynen över bolaget efter det att man inledningsvis har satt sig in i arbetet fortfarande kräver en insats på två årsverken. Överföringen av ränteriskhanteringen i samband med ränteutjämnningen från Statskontoret till bolaget frigör i någon mån resurser vid Statskontoret för andra ändamål. Samtidigt påverkar överföringen av ränteutjämnningen till Finnvera bolagets resursbehov.

4.5 Miljökonsekvenser

Miljökonsekvenserna beror till stor del på hur statens investeringar i form av hållbarhetsfrämjande finansiering ordnas i bolaget. Detta är dock inte en fråga som är direkt kopplad till lagstiftningen eller dess innehåll, utan en fråga som ska beaktas i styrningen och ledningen av bolaget. Arbets- och näringsministeriet anser att offentlig finansiering har en hävstångseffekt när det gäller att styra företagen mot hållbar affärsverksamhet. Redan på grund av de internationella skyldigheterna tar bolaget med tiden rollen som finansiär av projekt som får positiva konsekvenser för klimatet, naturen och miljön samt integrerar hållbarhetsfaktorer i sin verksamhet på både strategisk och operativ nivå.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Aktuella alternativ under beredningen

Enligt regeringsprogrammet ska Finnveras exportfrämjande roll stärkas. De huvudfrågor som utretts är hur ändringarna ska genomföras lagtekniskt sett, vilka bolagets ekonomiska verksamhetsprinciper ska vara i fortsättningen med beaktande av regeringsprogrammet, vilken organisationsform bolaget ska ha och hur tillsynen ska ordnas i fortsättningen.

Utgångspunkten har varit en totalreform av lagstiftningen om Finnverakoncernen. Det finns tio gällande lagar och nio gällande förordningar om koncernen. Merparten av författningarna har redan gällt i 25 år, och man har varit tvungen att ändra dem flera gånger under årens lopp. Detta innebär att författningarnas innehåll är splittrat, ställvis mycket detaljerat och delvis överlappande. Dessutom innehåller författningarna bestämmelser som inte längre tillämpas, till exempel om kapitalplaceringsverksamhet.

En alternativ handlingsväg som utreddes var att man upphäver de bestämmelser som inte längre tillämpas och gör nödvändiga ändringar och uppdateringar i de nästan tjugo gällande författningarna. Ett annat alternativ som utvärderades var möjligheten att slå samman de lagar som gäller bolagen med de lagar som gäller finansieringsverksamheten, varvid antalet lagar skulle minska men det fortfarande skulle finnas flera gällande lagar. Det tredje alternativet som utreddes, och valdes, var möjligheten att sammanföra alla bestämmelser, dvs. att stifta en enda lag om Finnverakoncernen, och eventuellt utfärda en statsrådsförordning som kompletterar lagen, och där föreskriva om Finnvera och dess dotterbolag och vid behov mer ingående om statsgarantifondens roll. Som en del av ovannämnda helhet föreskrivs det även om tillsynen över bolaget, vilket kompletteras med en mer ingående statsrådsförordning. På så sätt upphävs den stora mängden bestämmelser om bolaget, och man får koncentrerad och aktuell lagstiftning om bolaget.

Bolagsform

Ett alternativ som utreddes var om bolaget ska fortsätta att ha formen av ett aktiebolag eller om det ska vara ett ämbetsverk. En övergång till ett ämbetsverk skulle innebära en ändring jämfört med nuläget, varför det inte är möjligt att på förhand bedöma alla konsekvenser och risker. Finnvera har fungerat framgångsrikt som aktiebolag och skött offentliga förvaltningsuppgifter enligt 124 § i grundlagen under 25 års tid. Hur Finnvera är organiserat påverkar även hur tillsynen sköts i fortsättningen. Bolagsformen har jämfört med ämbetsverksformen ansetts medföra fördelar när det gäller en smidig organisering av verksamheten, rekryteringar och effektivitet. Beslutsprocesserna inom ramen för bolagsformen är väl lämpade för finansieringsverksamhet, och inom modellen kan man för ägaren och marknaden producera data som är standardiserade för aktiebolagsstrukturen. Ämbetsverksformen har utvärderats särskilt med tanke på besluts- och kapitalstrukturerna. När det gäller bolagsformen kan den inverkan som näringspolitiska frågor har på beslutsfattandet i bolaget i vissa situationer utgöra ett problem. Dessutom måste bestämmelserna i grundlagen beaktas vid skötseln av bolagets offentliga förvaltningsuppgift. Vid beredningen kom man fram till att bolaget ska fortsätta sin verksamhet som ett aktiebolag. Trots bolagsformen är bolagets finansieringsuppgift i Finland en offentlig förvaltningsuppgift som utförs under tjänsteansvar, varför olika aspekter av de olika formerna har kombinerats.

För att sköta sina uppgifter kan bolaget äga andra statliga specialfinansieringsbolag, inklusive dotterbolag. För närvarande har bolaget ett dotterbolag, nämligen Finlands Exportkredit Ab. Är

2021–2024 utreddes möjligheten att fusionera dotterbolaget med moderbolaget, men man kom fram till att Finlands Exportkredit tills vidare ska fortsätta sin verksamhet, framför allt på grund av att dotterbolagets källskatteförmån kan äventyras av en fusionering om man inte lyckas förhandla fram förnyade skatteavtal där Finnvera i egenskap av moderbolag uttryckligen omnämns som en aktör vars ränteinkomst är befriad från källskatt i räntebetalarens hemviststat. Den källskatteförmån som gäller exportkrediter som beviljas av Finlands Exportkredit förbättrar i hög grad finansieringens konkurrenskraft i vissa målländer.

Modell för täckning av underskott samt kapitalisering av bolaget

En huvudfråga vid reformen har varit hur det underskott som bolagets verksamhet genererar ska täckas i en situation där det med tanke på bärkraften i statsfinanserna inte är möjligt att på förhand avsätta buffertmedel som motsvarar bolagets risker. Före 2019 kunde de buffertmedel som avsatts för bolaget anses vara tillräckliga för att täcka de risker som togs, men de kriser som därefter följde har ändrat balansen i bolagets portfölj. Bolaget kan endast främja export om det kan ta risker, varför man har utrett olika alternativ för genomförandet.

För att ett aktiebolag ska kunna tillhandahålla finansieringstjänster och bära de finansiella risker som tjänsterna medför, krävs det att det med tanke på de risker som verksamheten medför skapas en fungerande mekanism för att täcka de förluster som verksamheten eventuellt ger upphov till utan att bolagets operativa förmåga äventyras. Möjliga alternativ som behandlades under beredningen var att stärka bolagets kapital så att det ligger på en nivå som motsvarar det eftersträvade risktagandet, att överföra riskerna till staten, till exempel genom att staten förbinder sig att ersätta bolagets förluster, eller att vid behov kapitalisera bolaget ytterligare. På grund av läget i statsfinanserna ansågs det för närvarande inte möjligt att kapitalisera bolaget ytterligare. Att kapitalisera bolaget i en grad som motsvarar de värsta riskscenarierna skulle inte heller nödvändigtvis vara den mest kapitleffektiva lösningen med tanke på hanteringen av statens balansräkning. Om de finansiella risker som bolaget tar huvudsakligen skulle täckas genom att staten förbinder sig att ersätta förlusterna minskar behovet av att kapitalisera bolaget, men det skulle oftare kunna medföra oförutsedda budgetkonsekvenser när de risker som förbindelsen omfattar realiserar. Ett annat alternativ som utreddes var om bolagets mest riskfyllda ansvar och den fond som utgör en buffert för dem skulle kunna överföras direkt till statens ansvar, även om bolaget administrerar dem ("ämbetsverksmodellen"). Detta är en modell som i stor utsträckning används av jämförbara aktörer för att täcka underskott. I denna modell överförs de beslut som gäller de största eller mest riskfyllda projekten sannolikt från bolagets styrelse till ministeriet eller till statsrådet för en mer omfattande behandling. Detta skulle även utöka statsskulden, varför modellen för närvarande inte ansågs vara ett möjligt alternativ.

Förslaget grundar sig därför på en modell där de finansiella risker som bolaget tar i första hand täcks av bolagets egna medel, i andra hand av medel ur statsgarantifonden och i tredje hand av anslag i budgeten. Det är ändamålsenligt att staten även i fortsättningen tillsammans med bolaget ansvarar för de finansieringsförbindelser som bolaget ger tredje parter och säkerställer bolagets operativa förmåga genom att förbinda sig att kapitalisera bolaget om förlusterna innebär att bolagets fria egna kapital inte är tillräckligt. Liksom i nuläget täcks bolagets förluster från exportgaranti- och specialborgensverksamheten, i fortsättningen förluster från exportfinansieringen, i första hand av bolagets egna medel, och om dessa inte är tillräckliga av medel ur statsgarantifonden.

Tillsyn

Tillsynen över verksamheten är en viktig del av helheten, och det har redan tidigare konstaterats att tillsynen behöver utvecklas. När det gäller tillsynen har man utrett möjligheten att låta Statens revisionsverk ansvara för tillsynen över Finnveras verksamhet. Den huvudsakliga orsaken till detta är att tillsynen över näringspolitiska specialfinansieringsaktörer i jämförbara länder sköts av en aktör som motsvarar Statens revisionsverk. De traditionella finansiella tillsynsmyndigheterna fokuserar på tillsynen över bolagets kapitaltäckning, dvs. om det finns en tillräckligt stor buffert för att täcka riskerna i verksamheten. När det är fråga om en sådan näringspolitisk aktör som bolaget sker verksamheten med utgångspunkt i statens balansräkning, varför tillsynen även i fortsättningen bör vara skräddarsydd på ett sådant sätt att den näringspolitiska styrningen, inklusive de buffertmedel som behövs för verksamheten och fastställandet av verksamhetens risker, är verksamhet som är underställd bolagets ägarstyrning.

Den näringspolitiska tillsynen över bolaget handhas fortfarande av arbets- och näringsministeriet. Tillsynsramen är i hög grad beroende av bolagsformen och av organiseringen av verksamheten (kapitalstrukturen, riskdelningen inom finansieringsverksamheten, ränteriskhanteringen och CIRR). Den nuvarande tillsynsmodellen har utvecklats inom arbets- och näringsministeriets interna granskning, och vid tillsynen används interna och externa resurser. Vad gäller de alternativa modellerna har man utrett om det är möjligt att på samma kostnadsnivå inrätta till exempel en liten avdelning (1–2 resurser) vid Statens revisionsverk, som skulle koncentrera sig på tillsynen över finansierings- och placeringsaktörer som omfattas av arbets- och näringsministeriets ägarstyrning, inklusive Finnvera.

Hösten 2024 påpekade Statens revisionsverk för arbets- och näringsministeriet att revisionsverkets oberoende ställning skulle äventyras om det får i uppgift att utöva finansiell tillsyn över en sådan aktör som Finnvera, och att det skulle leda till att revisionsverket blir tvunget att granska sitt eget arbete. Den finansiella tillsynen över Finnvera skulle inte, utan att det äventyrar revisionsverkets trovärdiga oberoende ställning, på ett ändamålsenligt sätt kunna avskiljas till en självständig funktion i anslutning till revisionsverket eller integreras i revisionsverkets uppgift att granska skötseln av statsfinanserna.

Med beaktande av olika synpunkter kom man vid beredningen fram till att en överföring av tillsynen till Finansinspektionen är den bäst motiverade lösningen med hänsyn till en effektiv resursanvändning och en tydlig koncernverksamhet. Det föreslagna arrangemanget är även en mer åskådlig lösning med tanke på det åtskiljande av styrningen och tillsynen som Europeiska unionens regler om statligt stöd förutsätter.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Jämförelse med motsvarande europeiska organisationer när det gäller inhemsk finansiering

Verksamheten i de nationella finansiella instituten i Europa (National Promotional Banks, NPB) baseras på utgångspunkterna i respektive land, varför verksamhetssätten varierar. Som regel har dock varje land en eller flera nationella organisationer som tillhandahåller lån och borgen. I vissa länder finns det utöver de nationella organisationerna även regionala institut som tillhandahåller lån och borgen (till exempel Tyskland, Belgien och Förenade kungariket). Man kan emellertid säga att systemen i de europeiska länderna i allt väsentligt är likartade. Organisationernas uppgifter varierar dock, och samma institut kan beroende på land till exempel göra kapitalplaceringar, tillhandahålla exportgarantier eller erbjuda bidrag samt bostads- och studielån. Det finns naturligtvis även skillnader i fråga om finansieringsvolymerna och finansieringsinstrumenten.

De nationella finansiella instituten i Europa använder nästan utan undantag de finansierings- och riskdelningsprodukter som tillhandahålls av EU och Europeiska investeringsbanksgruppen (Europeiska investeringsbanken och Europeiska investeringsfonden). Något tillspetsat kan man säga att tyngdpunkten i Västeuropa ligger på olika låne- och borgensarrangemang, medan man i östra och sydöstra EU i större utsträckning använder EU:s sammanhållningsfonder (ESF och Eruf). EU:s finansieringsinstrument används dock i stor utsträckning i hela Europa och även i närområdena. Utnyttjandet av EU:s olika program för finansiering på marknadsvillkor har ökat i jämn takt sedan 2015 då kommissionen inrättade Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi), och även sammanhållningsfonderna har tidvis använts för att finansiera företag. Finnvera och Finland har hört till de mest aktiva när det gäller att utnyttja dessa olika finansieringsformer.

Staten delar de nationella finansiella institutens risker på i huvudsak tre sätt: 1) Staten tillhandahåller programspecifik borgen, 2) staten tillhandahåller generell borgen och 3) staten kapitaliserar organisationen vid behov. Nedan följer några exempel från motsvarande organisationer i Europa.

Tabell 2: Formerna för statens riskdelning i andra länder

Programspecifik statsborgen	Programspecifik ersättning av förluster	Statsborgen	Statligt kapitalisering
BBB (Storbritannien)	Altum (Lettland)	KfW (Tyskland)	MFB (Ungern)
	SBCI (Irland)	HBOR (Kroatien)	BPI France (Frankrike)
		BGK (Polen)	aws (Österrike)

Det bör noteras att det finns ett stort antal offentliga finansiella institut som tillhandahåller lån och borgen i Europa och närområdena. En uppfattning om antalet jämförbara institut ger till exempel nätverken AECM och NEFI, som Finnvera är medlem i. De består av finansiella institut som tillhandahåller lån och borgen och som i huvudsak är statligt ägda. AECM består av 45 i huvudsak europeiska organisationer medan NEFI består av 23 finansiella institut i EU:s medlemsländer och ett finansiellt institut i Storbritannien. De båda nätverken överlappar varandra, men man kan säga att cirka 50–60 organisationer som beviljar lån och borgen har ett aktivt internationellt samarbete och att det faktiska antalet institut av denna typ är större. Det är svårt att göra en mycket detaljerad jämförelse av ett så brett fält, men i slutrapporten Utvärdering av Finnvera, som arbets- och näringsministeriet beställde av konsultbolaget 4Front och som publicerades i början av 2024, jämfördes praxisen i några länder som är relevanta för Finland.

Tabell 3: Produkter för små och medelstora företag i andra länder

Produkter för SME-företag	Lån	Kapitalplaceringar	Borgen	Understöd
Sverige	x	x		
Danmark	x	x	x	
Nederländerna	x	x	x	

Österrike	x		x	x
Tyskland	x		x	x
Irland			x	
Frankrike	x	x	x	
Förenade kungariket	x	x	x	

Sverige

En viktig aktör är Almi som inrättades 1994 och som kompletterar finansieringsmarknaden för små och medelstora företag. Via sitt dotterbolag Almi Invest gör Almi även placeringar i olika projekt inom sektorn för små och medelstora företag. Utöver Almi finns det i Sverige regionala, mindre aktörer som finansierar små och medelstora företag.

Danmark

Danmarks export- och investeringsfond EIFO inrättades i början av 2023 genom att tre statliga fonder slogs samman, nämligen Vaeksfonden (Tillväxtfonden), Danmarks ämbetsverk för exportkrediter EKF och Gröna investeringsfonden. EIFO beviljar små och medelstora företag lånefinansiering med målet att vara en kontaktpunkt för små och medelstora företag i Danmark.

Nederländerna

Den viktigaste aktören i Nederländerna är den nationella utvecklingsbanken Invest-NL, som finansierar projekt och företag som är innovativa och eftersträvar ansvarsfull tillväxt. Invest-NL har som mål att aktivt och effektivt utnyttja EU:s finansieringsinstrument, och Invest-NL och Europeiska investeringsfonden har ett nära samarbete, till exempel kring fonden Dutch Future Fund. Utöver Invest-NL spelar även regionala, mindre aktörer en viktig roll i Nederländerna, till exempel de regionala utvecklingsämbetsverken som finansierar små och medelstora företag.

Österrike

En viktig aktör i Österrike är Österrikes federala utvecklings- och finansieringsbank aws, som stöder innovativa startup-företag samt tillväxt- och internationaliseringsprojekt i österrikiska företag. Därtill hjälper aws företagen att utveckla nya idéer i etableringsskedet och att bilda nätverk.

Tyskland

Den viktigaste aktören i Tyskland är KfW, som är en tysk, statligt ägd bankkoncern och utvecklingsbank samt en av världens ledande banker när det gäller att främja försäljning. KfW skiljer sig från andra affärsbanker genom att banken har ett starkt åtagande när det gäller ansvarsfullhet och i synnerhet stöder sådana privatpersoner, företag och institutioner som främjar en hållbar framtid.

Irland

I Irland är SBCI en viktig aktör, som har inrättats för att främja konkurrens och innovationer på den irländska finansieringsmarknaden och förbättra tillgången till finansiering för små och medelstora företag. Huvudmålet för SBCI är att hjälpa små och medelstora företag att växa, vara nyskapande och ha framgång, vilket främjar det ekonomiska läget i hela samhället.

Frankrike

Den viktigaste aktören i Frankrike är den offentliga investeringsbanken Bpifrance, via vilken offentlig finansiering kanaliseras till i första hand mikroföretag samt små och medelstora företag. Bpifrance erbjuder även tjänster till stora företag som anses vara av strategisk betydelse för samhällsekonomin, regionerna eller sysselsättningen.

Förenade kungariket

Den viktigaste aktören i Förenade kungariket är British Business Bank (BBB), som har som mål att främja hållbar tillväxt och välbefinnande i hela Storbritannien samt att möjliggöra övergången till en klimatneutral ekonomi genom att stödja tillgången till finansiering för små företag.

Internationell jämförelse av exportfinansieringssystem

Varje lands system för exportfinansiering har utvecklats utifrån landets utgångspunkter och behov. Påverkande faktorer är bland annat utbudet inom den privata sektorn, marknaden och andra befintliga strukturer. Ofta får en ny marknadssituation, till exempel en finanskris, regeringarna att omvärdera exportstrukturerna för att upprätthålla exportfinansieringssystemen.

Olika lösningar i de nordiska länderna

Av de nordiska exportfinansieringssystemen var Sveriges, Norges och Finlands system mycket likartade under 1990-talet: Exportgarantier beviljades av en statlig organisation (EKN, GEIK och Statsgaranticentralen), medan i synnerhet långvariga exportkrediter beviljades av ett separat finansiellt institut som i huvudsak fungerade enligt kommersiella principer (Svensk Exportkredit, Eksportkredit Norge och tidigare Finlands Exportkredit) och som även bankerna ursprungligen var ägare i.

Av dessa tillämpar Sverige fortfarande samma modell: Svensk Exportkredit är ett finansiellt institut som omfattas av kreditinstitutsdirektivet och som sköter medelsanskaffningen på kapitalmarknaden, bär marknads- och likviditetsrisker och administrerar CIRR-räntor medan staten bär ränteriskerna i samband med dem. Exportgarantier beviljas av Exportkreditnämnden EKN, som hör till landets centralförvaltning. När det gäller kreditgivningen representerar det svenska exportfinansieringssystemet snarast ”marknadsfönstersmodellen”, som bland annat har stötts av den likviditetsbuffert som staten tillhandahåller.

Situationen i Norge har närmat sig den i Finland: År 2021 sammanfördes beviljandet av exportgarantier och exportfinansiering i det nybildade bolaget Export Finance Norway. Medelsanskaffningen sker via Norges nationalbank, och krediter och garantier är ”likvärdiga” i det nya bolaget.

Även Danmarks export- och investeringsfond EIFO – en organisation som av tradition endast beviljat exportgarantier – införde exportfinansiering i form av krediter via ett ursprungligen separat internt bolag som senare har fusionerats med EIFO (tidigare EKF). Krediter är ”likvärdiga” med exportgarantier, och medelsanskaffningen handhas av Danmarks

nationalbank. EIFO bildades 2023 när tre tidigare fonder, nämligen exportgarantifonden EKF, tillväxtfonden Vaekstfonden som erbjöd små och medelstora företag tjänster och klimatfonden Green Fund, slogs samman till den nya organisationen EIFO.

Danmarks och Norges lösningar när det gäller exportkrediter representerar snarast ”administreringsmodellen”, även om verksamheten har organiserats i bolag. Både exportgaranti- och kreditrisker täcks av bolagens fonder och övriga kapital, och vid behov tillför staten medel i fonden eller ändrar kapitalkraven så att de blir mer flexibla. I dessa länder är syftet med exportkreditgivningen närmast att trygga exportkreditgivningen och att tillhandahålla exportkrediter med fast ränta.

Europeiska exportfinansieringssystem

De europeiska offentliga exportfinansieringssystemen har ursprungligen ofta baserats på ett system med så kallad ren risktäckning (pure cover), där den kreditrisktagning som staten tillhandahåller har erbjudits kommersiella affärsbanker endast i form av exportgarantier. Detta har kompletterats med ränteutjämnningssystem. Finanskrisen 2008–2009 och den åtstramning av bankregleringen som följde fick flera länder att inrätta egna exportkreditsystem.

De europeiska exportfinansieringssystemen är i fråga om exportgarantierna av tradition baserade på administreringsmodellen: Tjänster för handläggning och administrering av exportgarantierna köps ofta av privata bolag medan inkomsterna från exportgarantierna och återkraven går till staten, som å andra sidan även står för ersättningsutgifterna. Beslut som gäller kreditrisken fattas ofta av en kommitté bestående av statstjänstemän. Länder som tillämpar denna modell är bland annat Tyskland, Frankrike, Österrike, Nederländerna och numera även Italien.

Exportkreditsystemen har oftast inrättats via ett separat finansiellt institut som har hand om detta, eller så har finansieringsuppgiften getts till en eventuellt redan befintlig offentlig eller offentligt ägd bank. I Tyskland är KfW IPEX ett finansiellt institut som särskilt tillhandahåller export- och projektfinansiering, och man har i början 2000-talet separat kommit överens om dess verksamhetsprinciper (investor principle) med Europeiska kommissionen. Medelsanskaffningen sker via moderbanken, vars förbindelser tyska staten ansvarar för direkt, och CIRR-räntorna sköts för statens räkning av moderbanken KfW, även om användningen av CIRR-ränta är mer begränsad än i andra länder. KfW IPEX kan då fungera som ett ”marknadsfönster”, och exportkreditriskerna täcks vanligen av statens exportgarantier via Euler-Hermes. Utöver exportkrediter tillhandahåller KfW IPEX även bland annat långfristiga företagslån, finansiering utan regressrätt (forfeiting), finansiering i samband med företagsköp, bankgarantier samt valuta- och räntederivat.

I Österrike är ÖKB ett finansiellt institut som ägs av affärsbanker och som själv sköter medelsanskaffningen, där staten ställer borgen för exportkrediterna. Exportkrediterna med fast ränta är ofta kommersiella så kallade blended rate-krediter med fast ränta, som är en kombination av kommersiella och stödda krediter. Vad gäller exportgarantierna administrerar ÖKB dem för statens räkning.

I Frankrike tillhandahålls små exportkrediter av Bpifrance, som omfattas av kreditinstitutsdirektivet och är specialiserat på finansiering av små och medelstora företag, medan stora exportkrediter tillhandahålls av SFIL med hjälp av överföringsmodellen. SFIL är en offentligt ägd bank vars huvuduppgift är att ta hand om kommunernas finansiering. Båda bankerna sköter själva medelsanskaffningen samt hanteringen av marknads- och

likviditetsrisker. Staten tillhandahåller indirekt borgen för medelsanskaffningen. Bpifrance administrerar för statens räkning även exportgarantier (som således inte ingår i Bpifrances balansräkning) och ränteutjämning.

Italiens exportgarantisystem reformerades 2020. Exportgarantiorganisationen SACE s.p.a är ett aktiebolag, där staten via en separat fond direkt ansvarar för de exportgarantier som beviljas till 90 procent medan SACE ansvarar för dem till tio procent (eget kapital), även om staten i sista hand även ansvarar för dessa tio procent. Finansieringsstödet har av tradition utgjorts av ränteutjämning för bankerna via bolaget SIMEST, som SACE äger 67 procent av. För att trygga finansierade exportkrediter efter finanskrisen gav staten ett mandat om detta till banken Cassa di Depositi e Prestiti (CDP), som tillhandahåller många typer av finansiering, bland annat ”postsparbanksverksamhet”, kommun- och regionfinansiering, stödda lån till företag, internationaliseringsfinansiering och kapitalplaceringar.

Sammandrag av exportfinansieringssystem i andra länder

I den centraleuropeiska modellen tillhandahålls exportkrediter ofta av finansiella institut som omfattas av kreditinstitutsdirektivet. Kapitalisering, medelsanskaffning, marknads- och likviditetsrisker, finansiell tillsyn och så vidare sköts i enlighet med normal bankverksamhet. I vissa länder har uppgiften att ge exportkrediter getts till en annan offentligt ägd bank (Frankrike, Italien) eller till en organisation som har inrättats för detta ändamål (Tyskland). Även en bank inom den privata sektorn kan användas i detta syfte (Österrike). Gemensamt för dessa är att verksamheten i dem till stor del motsvarar normal bankverksamhet, även om medelsanskaffningen i många fall omfattas av statsborgen för att höja kreditbetyget. Funktionerna för offentligt stöd, till exempel ränteriskerna i samband med fasta CIRR-räntor, handhas av staten. Dessa kreditinstitut täcker normalt köparens risker vid exportkrediter med en exportgaranti som beviljas av en exportgarantiorganisation för statens räkning.

Sverige fortsätter att använda en traditionell, kapitaliserad finansieringsorganisation och en separat organisation för statliga exportgarantier. Detta påminner om den centraleuropeiska modellen. Även i de svenska och tyska marknadsfönstermodellerna har konkurrenskraften i finansieringsorganisationer som fungerar enligt kommersiella principer tryggats genom att man säkerställt tillräckligt statligt stöd, även om staten i egenskap av ägare inte direkt ställer borgen för deras förbindelser (kreditbetygen för Svensk Exportkredit och KfW - IPEX är endast en poäng lägre än statens kreditbetyg på grund av statens starka roll). När det gäller CIRR-krediter med fast ränta har ränterisken överförs till staten.

I de övriga nordiska modellerna (Norge, Danmark) har tagandet av kreditrisker och exportkreditgivningen förts samman i en enda organisation, där garantier och finansiering behandlas ”jämnt” ur samma kreditriskperspektiv. I denna bolagsmodell eliminerar medelsanskaffningen ur statens källor till stor del marknads- och likviditetsriskerna.

6 Remissvar

Den 20 september 2024 ordnades ett preliminärt samråd om propositionen i form av ett möte för en stor intressentarbetsgrupp. Regeringspropositionen lades ut på remiss på den offentliga webbplatsen utlåtande.fi den 21 november 2024 och remisstiden var sex veckor, fram till den 2 januari 2025. Ett andra samråd med intressentgrupper ordnades den 29 november 2024. Dessutom ordnade Finnvera i samband med ett möte inom delegationen för exportfinansiering den 10 december 2024 ett samråd särskilt avsett för exportörer och finansieringssektorn, vid vilket arbets- och näringsministeriet närvarade. Sammanlagt 29 remissvar kom in inom utsatt

tid, och inom en kort tilläggsfrist lämnades ytterligare 3 remissvar. Av dessa var fyra meddelanden om att aktören inte hade något att yttra. Följande aktörer yttrade sig om regeringspropositionen: Finlands näringsliv rf (gemensamt yttrande av Finlands näringsliv, Centralhandelskammaren och dess handelskammarnätverk), Teknologiateollisuus ry, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten, Danske Hypoteksbank Abp, Statskontoret, Atria Abp (gemensamt yttrande av Atria Abp, HKFoods Abp och Snellmans Köttförädling Ab), Teknologiska forskningscentralen VTT Ab, Byggnadsindustrin RT rf, Mikro- och ensamföretagare rf, utrikesministeriet, Finlands Industriinvestering Ab, Livsmedelsindustriförbundet rf, Innovationsfinansieringsverket Business Finland, Finansinspektionen, Företagarna i Finland rf, jord- och skogsbruksministeriet, Pääomasijoittajat ry, miljöministeriet, Finnvera Abp, statsrådets kansli, Finanssiala ry, Työeläkevakuuttajat TELA - Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry, Statens revisionsverk, Suomen Kasvurahoitus Oy, Konkurrens- och konsumentverket, Meriteollisuus ry, justitieministeriet, Pohjois-Savon Liitto-Maakuntayhtymä, Suomen startup-yhteisö ry, finansministeriet, Ålands landskapsregering och doktorand Lasse Vuola i egenskap av privatperson.

Regeringspropositionen fick brett stöd i remissvaren, framför allt välkomnade remissinstanserna att regleringen förenklas, uppdateras och förtydligas. I yttrandena framhölls även olika synpunkter och förslag till förbättringar. Det ansågs att staten medverkan på finansieringsmarknaden generellt sett behövs, men att den i första hand bör inriktas på områden med marknadsbrister.

Remissinstanserna förhöll sig huvudsakligen positiva till syftet med bolagets verksamhet och bolagets uppgifter (Teknologiateollisuus, Finlands näringsliv, Business Finland). I vissa yttranden (Pohjois-Savon liitto, Livsmedelsindustriförbundet) uttrycktes dock oro för att små och medelstora företag samt de regionalpolitiska målen inte har beaktats i propositionen. Detta ledde emellertid inte till några ändringar eftersom bolagets strategi och ägarstyrningen säkerställer att den nuvarande praxisen fortsätter. Enligt utrikesministeriets yttrande kommer man vid beredningen även i fortsättningen att sträva efter att inom exportfinansieringen beakta Finlands utrikes-, handels-, utvecklings- och miljöpolitiska mål, prioriteringarna i respektive regeringsprogram och de berörda ministerierna.

Ett flertal remissinstanser (Finlands näringsliv, Teknologiateollisuus, statsrådets kansli) betonade vikten av bolagets självbärande förmåga. Det ansågs viktigt att säkerställa konkurrenskraften (Finlands näringsliv, utrikesministeriet, Suomen Kasvurahoitus). Bolagets uppgift att korrigera marknadsbrister välkomnades allmänt (Finlands näringsliv, Business Finland, Konkurrens- och konsumentverket, Pääomasijoittajat). När det gäller korrigeringen av marknadsbrister efterlyste vissa remissinstanser (Finlands näringsliv, Teknologiateollisuus, Finanssiala, Suomen Kasvurahoitus, Danske Hypoteksbank och Lasse Vuola) en begränsning av verksamheten på lagnivå. Utöver att främja export kommer bolagets verksamhet även i fortsättningen att vara inriktad på att korrigera marknadsbrister i fråga om den inhemska företagsfinansieringen, och bolaget konkurrerar inte med den privata finansieringssektorn, vilket säkerställs genom aktiv ägarstyrning. När det gäller den självbärande förmågan, säkerställandet av konkurrenskraften och den verksamhet som gäller marknadsbrister ansågs det inte finnas något behov av att precisera paragraferna, men propositionens allmänna del och motiveringen har kompletterats.

Avskaffandet av begränsningarna av verksamhetsområdena välkomnades allmänt, men vissa remissinstanser (Byggnadsindustrin RT, miljöministeriet, jord- och skogsbruksministeriet) hade betänkligheter i fråga om ändringens praktiska konsekvenser. Det har inte gjorts några ändringar i paragraferna, men motiveringen har precisats i enlighet med miljöministeriets förslag så att bedömningen grundar sig på en noggrann och transparent analys. Det föreslogs att

ränteutjämning skulle fogas till uppgifterna (Finnvera), men man ansåg att det inte behövdes några ändringar eftersom riskhanteringen och övergångsbestämmelserna inbegriper denna fråga. Motiveringen har emellertid preciserats.

En koncentration av regleringen ansågs eventuellt kunna försvaga den lagstadgade kontrollen (justitieministeriet, Statens revisionsverk, finansministeriet, Konkurrens- och konsumentverket). Genom förslaget har bestämmelserna uppdaterats, överlappande bestämmelser slagits samman och föråldrade bestämmelser och bestämmelser som inte tillämpas upphävts. Man beslutade att inte ändra regeringspropositionen, eftersom man genom förslaget tvärtom har strävat efter att stärka riksdagens, tillsynsmyndighetens och finansministeriets roller i styrningen av och tillsynen över bolagets praktiska verksamhet.

Finansministeriet fäste i sitt yttrande uppmärksamhet vid Finnveras ökade ansvar och vid grunderna för den föreslagna finansieringsfullmakten och dess förhållande till de nuvarande fullmakterna och till ansvaren. Texten i propositionen och motiveringen har kompletterats till denna del. De föreslagna bestämmelserna om finansieringsfullmakter har inte ändrats, eftersom riksdagen enligt förslaget även i samband med behandlingen av budgeten kan besluta om gränser för finansieringsfullmakterna. Finansministeriets förslag om att foga en fullmakt att ställa borgen till bestämmelsen om medelsanskaffning ansågs inte motiverat, eftersom paragrafen om statsgarantifonden redan innehåller en bestämmelse om fullmakt att ställa borgen. Finansministeriet föreslog även att statens ansvar ska villkoras enligt bestämmelsen om finansieringsfullmakter. Den föreslagna ändringen har inte gjorts eftersom man ansåg att den kan innebära större osäkerhet för Finnveras avtalsparter vad gäller statens ansvar och eftersom bestämmelserna om fullmakter i vilket fall som helst begränsar maximibeloppen för Finnveras finansiering och för medelsanskaffningen.

Enligt finansministeriet bör inte tryggheten av kontinuiteten utgöra en grund för att överföra anslag från budgeten till statsgarantifonden. Förslaget har inte ändrats till denna del eftersom man ansåg att det kan uppstå en grund för riksdagen att godkänna överföringar av anslag till fonden även i föregripande syfte i händelse av att risker som tas i verksamheten realiserar. Detta beror på indelningen i exportfinansiering och inhemsk finansiering, där den senare delen av bolagets affärsverksamhet kan försättas i likvidation. Finansministeriet ansåg att bestämmelsen om att staten kan bevilja bolaget lån bör strykas, och denna bestämmelse har strukits ur paragrafen om statens ansvar. Finansministeriet fäste uppmärksamhet vid beskrivningen av och motiveringen till den ändring som gäller den täckning som statsgarantifonden tillhandahåller. Texten i promemorian har kompletterats till denna del.

Justitieministeriet tog i sitt yttrande upp flera viktiga frågor som gav anledning till oro. Justitieministeriet fäste uppmärksamhet vid uppgiftsfördelningen mellan moderbolaget och dotterbolaget. Justitieministeriet ansåg det vara problematiskt att lagen om statsgarantifonden upphävs, och föreslog att man i propositionen förtydligar att bolagets borgensverksamhet tredubblas. Justitieministeriet ansåg inte att riksdagens samtycke behövs i paragrafen om finansieringsfullmakter, eftersom det enligt 83 § i grundlagen (731/1999) i vilket fall som helst faller inom riksdagens behörighet att besluta om statsbudgeten. Justitieministeriet ansåg att bestämmelserna i 124 § i grundlagen, särskilt när det gäller definitionen av offentliga förvaltningsuppgifter, var problematiska. Justitieministeriet ansåg att tillämpningen av offentlighetslagen och sekretessbestämmelserna samt bestämmelserna i personuppgiftslagen behöver motiveras närmare. Ovannämnda frågor har preciserats i betydande omfattning i följande paragrafer och i specialmotiveringen till dem: bolagets och Finlands Exportkredits uppgifter, tjänsteansvar, offentlighet och tystnadsplikt samt behandling av personuppgifter för att förhindra missbruk. I fråga om tillsynen fäste justitieministeriet uppmärksamhet vid formuleringen om bemyndigandet att utfärda förordning när det gäller tillsynsförordningen.

Detta har korrigerats genom att de grundläggande bestämmelserna i paragraferna har stärkts och genom att paragrafer i statsrådets förordning som hör till området för lag och som är bindande för bolaget har lyfts upp till lagnivå, till exempel paragraferna om de kompetenskrav som gäller bolagets ledning, styrelsen och dess utskott samt kontrollfunktionerna. Justitieministeriet fäste på flera ställen även uppmärksamhet vid att det inte framgår av motiveringen till lagstiftningsordningen på vilket sätt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis har beaktats i uttryckligen detta propositionsutkast. Detta har korrigerats i propositionen enligt begäran.

Förslaget att överföra tillsynen över bolaget till Finansinspektionen väckte omfattande kritik (12 av 16 yttranden). Merparten av remissinstanserna motsatte sig uttryckligen Finansinspektionen som tillsynsmyndighet, eftersom tillsynen anses påverka bolagets verksamhet, bland annat risktagningen och prissättningen. Teknologiateollisuus och Pohjois-Savon liitto föreslog alternativa tillsynsmodeller, såsom en revisionsammanslutning eller ett revisionsorgan som är underställt riksdagens revisionsutskott. Överföringen av tillsynen från det ministerium som ansvarar för ägarstyrningen till en aktör utanför ministeriet fick emellertid stort stöd, och några aktörer understödde överföringen till Finansinspektionen (Statens revisionsverk, Konkurrens- och konsumentverket, finansministeriet, justitieministeriet). Suomen startup-yhteisö framhöll i sitt yttrande att tillsyn enligt den nuvarande modellen skulle kunna vara ett bättre alternativ, eftersom arbets- och näringsministeriet är väl förtroget med Finnveras verksamhet och specialuppgifter. Business Finland, Pääomasijoittajat, Finanssiala och Suomen startup-yhteisö uttryckte oro för huruvida Finansinspektionens resurser och kunskaper är tillräckliga för att uppfylla de krav som den nya uppgiften medför. Finlands näringsliv och Teknologiateollisuus krävde att den separata tillsynsförordningen preciseras. Till följd av remissvaren beslutade man att precisera tillsynsförordningen och paragraferna i kapitel 4. Den fortsatta beredningen fortskrider enligt förslaget på så sätt att paragraferna om tillsyn och tillsynsförordningen preciseras så att Finansinspektionen är tillsynsmyndighet.

Konsekvensbedömningen kritiserades för att vara bristfällig (Finlands näringsliv, Teknologiateollisuus, miljöministeriet), särskilt i fråga om konsekvenserna för företagen och miljön. Konsekvensbedömningarna har uppdaterats och precisats. Dessutom har de konsekvensbedömningar som gäller tillsynen över bolaget precisats utifrån Finnveras och Finansinspektionens yttranden.

I den fortsatta beredningen har responsen beaktats i så stor utsträckning som möjligt genom att regeringspropositionen och dess motivering har precisats. Egentliga ändringar på paragrafnivå har gjorts utifrån justitieministeriets förslag genom att frågor som gäller bolagets och dess dotterbolags verksamhet respektive uppgifter har delats upp i separata paragrafer. Frågan hänförs sig till bolagets exakta uppgiftsfördelning enligt 124 § i grundlagen. Propositionen har ändrats särskilt utifrån justitieministeriets och finansministeriets yttranden så att den uppfyller de krav som ställs på lagstiftning. I flera yttranden framfördes krav på en noggrann avgränsning av tillsynen, och en förbättring har gjorts i detta hänseende genom att man har precisat de paragrafer som gäller tillsyn och statsrådets förordning.

7 Specialmotivering

7.1 Lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Verksamhetens syfte. Enligt den föreslagna paragrafen har bolaget och dess helägda dotterbolag Finlands Exportkredit Ab, i egenskap av närings- och industripolitiska aktörer, till syfte att genom sin verksamhet främja export, finländska företags verksamhet, tillväxt och

internationalisering samt hållbar ekonomisk tillväxt i Finland. Bolagen ska sköta sina statliga specialuppgifter genom att finansiera näringsverksamhet i Finland och utomlands, upprätthålla och utveckla ett konkurrenskraftigt exportfinansieringssystem samt genom att i Finland korrigera marknadsbrister inom utbudet av företagsfinansiering. Ordalydelsen i paragrafen skiljer sig från ordalydelsen i 1 § i den gällande bolagslagen, enligt vilken syftet med bolaget att främja och utveckla särskilt små och medelstora företags verksamhet, internationalisering och exportverksamhet. Den föreslagna nya formuleringen betonar företagets jämlika möjligheter att oberoende av företagsstorlek finansiera verksamhet via bolaget. Dessutom betonar den att finansieringen utöver till internationalisering även riktas till annan tillväxtorienterad verksamhet. Syftet med bolaget och Finlands Exportkredit består även i fortsättningen av två prioriterade områden: kredit- och borgensverksamhet inom inhemsk finansiering samt exportfinansiering, som inbegriper såväl kreditgivning som exportgarantiverksamhet. Det är emellertid inte ändamålsenligt att i lagen närmare definiera prioriteringarna i bolagets verksamhet med beaktande av den snabba utvecklingen på marknaden och osäkerheten i samband med den, vilket betonar vikten av neutralitet i fråga om branscher och finansieringsinstrument.

Syftet med bolagets verksamhet är dessutom, liksom för närvarande, att korrigera brister inom utbudet av finansieringstjänster. Marknadsbrister är vanliga i Finland när det gäller finansieringen av små och medelstora företag, varför den inhemska finansieringen i praktiken även i framtiden till stor del sannolikt kommer att riktas till små och medelstora företag. Bolaget ska fortfarande bära finansiella risker som enskilda finansiärer inte kan eller vill ta. Bolaget kommer fortfarande att ha möjlighet att tillhandahålla finansiering utan betryggande säkerhet. Bolaget får inte konkurrera med privata finansieringsbolag, utan det ska komplettera och korrigera marknaden, på samma sätt som för närvarande. När det gäller den inhemska finansieringen är det särskilt viktigt att se till att den offentliga aktören inte undantränger, snedvrider eller begränsar privat verksamhet som bedrivs på marknadsvillkor, och därför kommer finansiering huvudsakligen att beviljas i samarbete med finansiella institut. För samhällsekonomin del ligger fokus på tillgången till finansiering för tillväxtföretag, och Finnveras viktiga uppgift är att möjliggöra sådan finansiering, i synnerhet om den annars saknas. När det gäller exportfinansiering kan bolaget i en konkurrenssituation agera tillsammans med andra finansiärer och tillämpa minimivillkoren i OECD:s exportkreditavtal.

Ett nytt syfte med bolagets verksamhet som föreslås på lagnivå är att upprätthålla och utveckla ett konkurrenskraftigt exportfinansieringssystem i Finland. I praktiken innebär bestämmelsen inte någon förändring jämfört med nuläget, eftersom bolaget även hittills har sört för exportfinansieringssystemets konkurrenskraft och utveckling tillsammans med det styrande ministeriet. För att nå detta syfte kan bolaget, jämsides med ministeriet och som en del av Finlands delegation, delta i bland annat OECD:s förhandlingar om exportkreditavtalet och inom EU i sammanträden inom rådets arbetsgrupp för exportkrediter, och på så sätt hålla lägesbilden i fråga om andra exportgarantianstalter uppdaterad, varför en bestämmelse om detta syfte med verksamheten behövs.

Det föreslås att man slopar syftet att främja statens regionalpolitiska mål, som ingår i den nu gällande bolagslagen. Även om det inte längre anses nödvändigt att inkludera detta syfte i lagen kan statens regional- och kommunalpolitiska mål ändå främjas genom finansiering som tillhandahålls via bolaget. Mer specifika mål för bolaget fastställs i samband med ministeriets ägarstyrningsprocesser, i vilka även regionalpolitiska mål vid behov kan beaktas. I stället för att främja regionalpolitiska mål har man till syftena för bolagets verksamhet fogat syftet att främja hållbar ekonomisk tillväxt i Finland. Med detta avses statens långsiktiga närings- och industripolitik, genom vilken hållbar ekonomisk tillväxt eftersträvas. Den föreslagna formuleringen betonar bolagets roll som ett statligt bolag med specialuppgifter och en närings-

och industripolitisk finansieringsaktör, som genom sin verksamhet strävar efter att främja Finlands nationella fördelar och intressen.

2 §. Förvaltning och ledning av bolaget och Finlands Exportkredit. Den föreslagna 2 § innehåller bestämmelser om förvaltningen av bolaget och Finlands Exportkredit. Enligt förslaget föreskrivs det i 1 mom. i paragrafen att bolaget och dess dotterbolag hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde och att arbets- och näringsministeriet svarar för ägarstyrningen av bolaget och Finlands Exportkredit. Bolagets hela aktiestock ska vara i statens direkta ägo och besittning. Bolaget kan grunda och äga bolag för att fullgöra sina uppgifter. Arbets- och näringsministeriet svarar för ägarstyrningen av bolaget på det sätt som anges i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007), nedan ägarstyrningslagen. Ovannämnda lag tillämpas enligt 1 § i den lagen på beslutsfattande som gäller statens bolagsinnehav och på statens ägarstyrning i bolag med statlig majoritet samt i statens intressebolag. Även om det av 10 § 4 mom. i arbets- och näringsministeriets förordning om arbets- och näringsministeriets arbetsordning (826/2020) tydligt framgår att ministeriets avdelning för innovationer och företagsfinansiering svarar för ägarstyrningen samt för beredningen av de närings- och ägarpolitiska målen för Finnvera, har man ansett att bestämmelser om ministeriets behörighet bör ingå även i speciallagen om bolaget. Ordalydelsen i den föreslagna bestämmelsen är ett preciserande tillägg jämfört med 3 § 1 mom. i den nuvarande bolagslagen.

Enligt 1 mom. i paragrafen ska bolagets hela aktiestock vara i statens direkta ägo och besittning. Den föreslagna ordalydelsen motsvarar ordalydelsen i 3 § 2 mom. i bolagslagen. Det är lämpligt att bolagets hela aktiestock fortsättningsvis är i statens ägo på grund av arten av bolagets finansieringsverksamhet. Utifrån [grundlagsutskottets utlåtande 2/2001 rd](#) är bolagets finansieringsverksamhet en offentlig förvaltningsuppgift.

En ändring jämfört med det nuvarande rättsläget i fråga om 3 § 3 mom. i bolagslagen är att det inte längre anses ändamålsenligt att lagen innehåller bestämmelser om bolagets förvaltningsråd, utan detta behandlas i en bestämmelse i bolagsordningen. Förvaltningsrådets roll att vägleda bolagets styrelse vid väsentliga ändringar och i viktiga ärenden kan leda till situationer där det uppstår spänningar i förhållande till arbets- och näringsministeriets ägarstyrning. Till förvaltningsrådets uppgifter har hört att ge ett yttrande till bolagsstämman om bokslutet och revisionsberättelsen samt att ge vägledning i frågor som gäller en betydande minskning eller utvidgning av bolagets verksamhet eller en väsentlig ändring av organisationen. Dessutom har förvaltningsrådet kunnat ge styrelsen anvisningar om vittomfattande frågor eller principfrågor. Förvaltningsrådet har bestått av minst åtta och högst arton medlemmar. Genom att avskaffa förvaltningsrådet vill man förenkla bolagets förvaltningsstruktur. I fortsättningen kan bolagsstämman genom en ändring av bolagsordningen bestämma om exempelvis en delegation som kan ersätta förvaltningsrådet. Avskaffandet av förvaltningsrådet stöder överföringen av tillsynen till en aktör utanför arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs det att bolagets och dess dotterbolags styrelsemedlemmar och ledning som helhet ska ha med tanke på dess uppgifter tillräckliga och mångsidiga kunskaper om och erfarenheter av bolagets affärsverksamhet och de risker som är förenade med verksamheten. I praktiken innebär tillräckliga och mångsidiga kunskaper att bolaget och dess dotterbolags styrelsemedlemmar och ledning ska ha den sakkännedom, utbildning eller annan kompetens som krävs för att de ska kunna sköta sitt uppdrag på ett framgångsrikt sätt. Bolagets styrelsemedlemmar och de som hör till den verkställande ledningen ska ha sådana kunskaper om och erfarenheter av bolagets affärsverksamhet och de centrala risker som är förenade med den samt sådana kunskaper om och erfarenheter av ledning som behövs med hänsyn till uppdraget och med beaktande av arten och omfattningen av och komplexiteten i bolagets

verksamhet. Annan kompetens kan påvisas till exempel genom erfarenhet av entreprenörskap eller av ny affärskompetens. I bolagsstyrelsens sammansättning bör man beakta mångfalden i bolagets kundkrets samt samhälleliga och affärsmässiga förändringar i omvärlden.

Enligt 3 mom. ska bolagets styrelsemedlemmar och de som hör till ledningen vara tillförlitliga personer som har ett gott anseende. De får inte vara försatta i konkurs eller ha meddelats näringsförbud och deras handlingsbehörighet får inte heller i övrigt ha begränsats. En tillförlitlig person som har ett gott anseende anses inte den vara som

1) under de senaste fem åren före bedömningen har dömts till fängelsestraff eller under de senaste tre åren före bedömningen till bötesstraff för ett brott som kan anses visa att personen är uppenbart olämplig för uppdraget, eller

2) annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig för det uppdrag som avses.

En person är olämplig för uppdraget till exempel om personen är försatt i konkurs eller har meddelats näringsförbud eller om personens handlingsbehörighet i övrigt har begränsats. Vid en bedömning av kraven på bolagsledningens och styrelsemedlemmarnas tillförlitlighet och kompetens kan man som exempel tillämpa vad som anges i 7 kap. 4 § i kreditinstitutslagen (610/2014) om krav på tillförlitlighet och kompetens hos ett kreditinstituts ledning, särskilt vad som anges om vem som inte anses vara tillförlitlig och med gott anseende. På den tidsfrist som avses i 3 mom. 1 punkten tillämpas principerna i kreditinstitutslagen. Tidsfristen ska räknas från det att domen har vunnit laga kraft till tidpunkten då uppdraget tas emot. Om domen inte har vunnit laga kraft får den domde dock fortsätta utöva beslutanderätt som medlem av bolagets ledning, om detta kan anses vara uppenbart motiverat med hänsyn till en samlad bedömning av den dömdes tidigare verksamhet, de omständigheter som lett till domen och andra relevanta omständigheter.

Enligt 4 mom. tillämpas inte på bolaget Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2554 om digital operativ motståndskraft för finanssektorn och om ändring av förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 909/2014 och (EU) 2016/1011. Bestämmelsen motsvarar den gällande lagstiftningen, och genom ändringen utnyttjas optionen enligt artikel 2.4 i EU:s DORA-förordning i fråga om Finnvera Abp på motsvarande grunder som de som konstaterats i fråga om Fonden för industriellt samarbete Ab.

3 §. Risk- och revisionskommitté och kontrollfunktioner. Enligt 1 mom. i paragrafen ska bolaget ha en riskkommitté och en revisionskommitté som består av styrelsemedlemmar eller en kombinerad risk- och revisionskommitté. Medlemmarna i en kommitté ska vara styrelsemedlemmar som har tillräckliga kunskaper om ekonomiförvaltning eller riskhantering med tanke på kommitténs uppgifter. Kommittéerna har till uppgift att övervaka att bolagets ledning följer den riskstrategi som styrelsen beslutat om. Kommittéerna rapporterar till styrelsen. Bolaget kan även ha andra kommittéer som biträder bolagets styrelse, till exempel utnämnings- och ersättningskommittéer. Dessa kommittéers uppgifter anses dock inte som helhet vara så betydelsefulla och styra bolagets verksamhet i sådan omfattning att det behöver föreskrivas om deras eventuella verksamhet på lagnivå.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs det att riskkommitténs uppgift är att biträda styrelsen i ärenden som gäller bolagets riskstrategi och risktagning samt vid övervakningen av riskhanteringssystemens effektivitet.

Enligt 3 mom. är revisionskommitténs uppgift är att biträda styrelsen i berednings-, uppföljnings- och övervakningsuppgifter som hänför sig till det ekonomiska rapporteringssystemet, den interna övervakningen och internrevision samt revision.

Enligt 4 mom. får en styrelsemedlem som är medlem i en kommitté inte delta i den dagliga ledningen av bolaget i fråga om ärenden som hör till kommitténs uppgifter.

I 5 mom. föreskrivs det att bolaget ska ha en intern kontrollfunktion och behövliga kontrollfunktioner som är oberoende av operativa funktioner och som övervakar risker samt efterlevnaden av reglering, verksamhetsprinciper och anvisningar för verksamheten. Bolagets riskkontrollfunktion ska se till att bolagets väsentliga risker identifieras, mäts och rapporteras till styrelsen. Kontrollfunktionerna ska ges en tillräcklig administrativ ställning samt tillräckliga befogenheter och resurser för att de ska kunna sköta sina uppgifter på behörigt sätt. Bestämmelsen motsvarar till innehållet delvis bestämmelsen i III avd. 9 kap. 8 § i kreditinstitutslagen, varför man vid tolkningen av 5 mom. som exempel kan tillämpa ovannämnda punkt, där det föreskrivs om en riskkontrollfunktion som är oberoende av operativa funktioner samt övriga kontrollfunktioner. Riskkontrollfunktionen ska aktivt delta i utarbetandet av institutets riskstrategi och i alla betydande riskhanteringsbeslut samt se till att styrelsen får en helhetsbild av de risker som gäller för kreditinstitutet.

Enligt 6 mom. får närmare bestämmelser om de metoder som kommittéerna och de kontrollfunktioner som är oberoende av operativa funktioner använder för att fullgöra sina uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Metoderna i fråga hänför sig till genomförandet av organens uppgifter inom riskhanteringen, den finansiella rapporteringen och bolagets kontrollfunktion som ser till att bolagets betydande risker identifieras.

4 §. Exportfinansiering. Enligt paragrafen avses med exportfinansiering finansiering av export, utrikeshandel eller investeringar i utlandet, medelsanskaffning och finansförvaltning i anslutning till dem samt avtal om riskskydd. Definitionen är viktig för att statsgarantifondens roll ska kunna beskrivas tydligt på lagnivå. I detta sammanhang avses med export situationer där en vara eller tjänst produceras, säljs eller hyrs ut till en utländsk köpare eller inhyrare. Genom exportfinansiering finansieras även behov av driftskapital under exportprojektens produktionstid och efter det att leveransen har genomförts. Med utrikeshandel avses situationer där man ingår ett betydande leverans- eller beställningsavtal med en utländsk aktör eller där man främjar export. Ett betydande leverans- eller beställningsavtal kan till exempel gälla import av råvaror eller komponenter eller import eller förbättring av ett fartyg som används inom handelssjöfart eller av ett sådant fartygs skrov. Däremot avses inte med utrikeshandel situationer där ett finländskt företag behöver driftskapital eller annan finansiering inom den normala affärsverksamheten för att köpa varor, material eller tjänster från utlandet. Dessa finansieringssituationer omfattas av bolagets inhemska finansieringsverksamhet. Med investeringar i utlandet avses finansiering i form av eget eller främmande kapital eller annan finansiering eller andra ekonomiska förmåner som placeras i företagsverksamhet i utlandet. Definitionen av exportfinansiering omfattar även medelsanskaffning och finansförvaltning i anslutning till export, finansiering av utrikeshandel eller investeringar i utlandet samt avtal om riskskydd, såsom ränteväxlings- och valutaväxlingsavtal och andra motsvarande skyddsarrangemang och exempelvis refinansieringsgarantier. Definitionen innebär således att statsgarantifonden täcker både utlåning och motsvarande inlåning samt olika skyddsåtgärder i anslutning till dessa.

5 §. Bolagets och Finlands Exportkredits uppgifter. Paragrafen innehåller bestämmelser om bolagets uppgifter på två nivåer. I 1 mom. föreskrivs det om bolagets huvuduppgifter inom ramen för specialuppgiften, genom vilka bolaget först och främst genomför syftet med

verksamheten. Uppgifterna ska direkt eller indirekt ha samhällelig verkningsfullhet för att verksamheten ska motsvara det föreslagna syftet. Vidare föreskrivs det i 2 mom. om uppgifter som stöder bolagets huvuduppgifter. De uppgifter som anges 1–3 punkten genomför inte i sig direkt syftet med bolagets verksamhet, men de möjliggör och bidrar till att huvuduppgifterna enligt 1 mom. kan genomföras på ett så effektivt och ändamålsenligt sätt som möjligt. Skötseln av bolagets finansieringsuppgifter anses även i framtiden vara en offentlig förvaltningsuppgift. Skötseln av finansieringsuppgifterna omfattar att bereda, fatta och genomföra finansieringsbeslut samt sköta finansieringen under hela kundförhållandet, inklusive eventuella uppgifter i samband med att beslut om indrivning och ersättning bereds och fattas. När dotterbolaget Finlands Exportkredit sköter ovan beskrivna finansieringsuppgifter tillämpas samma principer på det. För att uppfylla kravet på noggrann avgränsning av en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen är det ändamålsenligt att skilja åt bolagets och Finlands Exportkredits uppgifter. Senare, till exempel när bolagets risker eller ansvar granskas inom ramen för den finansiella tillsynen, är det dock ändamålsenligt att reglera och redogöra för helheten på koncernnivå. Med termen *koncern*, som används nedan, avses således i denna lag den helhet som utgörs av bolaget och dess helägda dotterbolag Finlands Exportkredit, som har i uppgift att sköta de uppgifter som föreskrivs i denna lag.

Varje finansieringsärende kan därmed komma att granskas i fråga om de skyldigheter och ansvar som fastställts för offentliga förvaltningsuppgifter. Vid skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter betonas särskilt skyldigheterna för den som har tjänsteansvar, dvs. det sätt som förvaltningsuppgifterna utförs på (uppgifterna ska utföras på behörigt sätt och utan dröjsmål), skyldigheten att iakttä bestämmelserna om arbetsledning och övervakning, tystnadsplikten, skyldigheten att undvika förmåner som försvagar förtroendet (förbud mot mutor) och skyldigheten att undvika att handla som jävig (även konkurrerande verksamhet). Vid skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter ska bland annat även de skyldigheter fullgöras som fastställs i förvaltningslagen (434/2003), språklagen (1086/2003) och offentlighetslagen (621/1999), och uppgifterna omfattas även av straffrättsligt tjänsteansvar.

Bolaget kan ge en utomstående aktör i uppdrag att sköta tekniska stöduppgifter. Uppgifter som stöder finansieringsverksamheten har konstaterats bestå av uppgiftspaket, som inte utgör sådan kärnverksamhet som skötseln av bolagets finansieringsuppgifter innebär, men som stöder eller är en följd av kärnverksamheten. Sådana stöduppgifter är till exempel uppgifter som stöder indrivningen. Indrivning av fordringar är en del av bolagets verksamhet. Vid indrivningen av bolagets fordringar tillämpas lagen om indrivning av fordringar (513/1999), nedan *indrivningslagen*. Uppgifter som sköts av privata företag och som avses i indrivningslagen ansågs inte i samband med stiftandet av den lagen vara sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 124 § i grundlagen. Till indrivningen hör emellertid även enskilda uppgifter som kräver bolagets ställningstagande och som inbegriper skötsel av en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen. Sådana uppgifter är till exempel beslut om konkursansökan och beslut om avstående från fordringar. Dessa uppgifter kommer även i fortsättningen till alla delar att skötas av bolaget.

Bolaget kan fortfarande anlita utomstående tjänsteproducenter för uppgifter som stöder indrivning eller annan verksamhet. Det är fråga om stödtjänster, såsom bokföring, lönebetalning och andra administrativa stödtjänster som tillhandahålls av en privat tjänsteproducent. Bolaget kan köpa dessa stödtjänster av underleverantörer utan lagstadgade begränsningar eller villkor. De uppgifter som läggs ut får inte inbegripa offentliga förvaltningsuppgifter (förbud mot vidaredelegering).

Enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen har bolaget, för att genomföra syftet med sin verksamhet, i uppgift att självständigt eller i samarbete med andra finansieringsaktörer bevilja och

administrera krediter, garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser för näringsverksamhet samt fatta garantibeslut inom ramen för vilka en finansiär eller kreditförsäkrare kan bevilja flera enskilda finansieringar. Andra ansvarsförbindelser är begränsade till förbindelser som hänför sig till bolagets finansieringsverksamhet. Garantier eller borgen kan ges för enskilda finansieringar eller programspecifikt på så sätt att finansiären eller kreditförsäkraren inom ramen för ett privaträttsligt ingånget avtal kan bevilja flera enskilda finansieringar inom gränserna för bolagets garantiprogram. Andra ansvarsförbindelser kan till exempel vara ränteutjämningsverksamhet, dvs. ränteriskskydd enligt villkoren i OECD:s exportkreditavtal eller olika motförbindelser, såsom avtal om ansvarsbyte.

Finansiering som beviljas av en finansiär eller kreditförsäkrare inom ramen för ett garantiprogram är en ny typ av affärsverksamhet för bolaget, som inte har varit möjlig enligt den nuvarande lagstiftningen. Garantiprogram kan särskilt inriktas på garantiansvar i den mindre storleksklassen inom den inhemska finansieringen. Garantiprogram kan vid behov även användas inom exempelvis verksamhet som omfattar kortfristiga kreditförsäkringar inom exportfinansieringen. Vid kreditförsäkringsverksamhet återförsäkrar bolaget privata kreditförsäkrare inom ramen för garantiprogrammet på så sätt att de ges möjlighet att ta en risk med beaktande av de villkor som bolaget fastställt. Avsikten är att på lagstiftningsnivå göra det möjligt för bolaget att även administrera garantiprogram.

Med garantiprogram avses ett garantibeslut av bolaget, inom ramen för vilket en finansiär eller kreditförsäkrare kan bevilja flera enskilda finansieringar. Det är således fråga om en så kallad portföljgaranti, där bolaget och exempelvis ett privat finansiellt institut som är förmanstagare av garantin avtalar om vissa villkor för ett flertal finansieringar som uppfyller samma villkor i ett garantiprogram. I garantiprogrammet förbinder sig bolaget att garantera alla ansvar som ingår i den privata finansiärens portfölj och som uppfyller villkoren i programmet. Inom bolagets nuvarande verksamhet ges garantier för i huvudsak enskilda krediter och ansvarsförbindelser. I garantiprogrammet är det således fråga om en limit inom vilken en privat finansiär kan verka självständigt.

I den modell som föreslås har bolaget i uppgift att ge garantier som handhas av en privat finansiär. I modellen kontrollerar bolaget limiten med stöd av den uppgift som föreskrivs i lagen och ansvaret förblir hos bolaget. Bolaget övervakar att villkoren i programmet uppfylls. Bolaget ska alltid även själv ha tillräckligt kunnande i förhållande till tjänsternas innehåll och omfattning för att kunna genomföra garantiprogrammet.

Fördelar med ett garantiprogram är bland annat att det är enkelt, kundorienterat och produktivt, att kostnaderna blir lägre för slutkunden och att det är förenligt med exempelvis EU:s nuvarande finansieringsprogram som tillhandahålls av Europeiska investeringsbanken, Europeiska investeringsfonden och Europeiska kommissionen. Samtidigt kan dock bolagets möjligheter att rikta finansieringen, följa upp effekterna och framför allt ha en överblick över risktagningen försämrats. Därför ska villkoren för garantiprogrammet fastställas noggrant i ett separat avtal med finansiären. Garantiprogrammens tidpunkt, längd och kriterier fastställs på förhand. I det specificerade avtalet med den privata finansiären fastställs de villkor inom ramen för vilka finansiären kan verka. Ett sådant avtal kan endast ingås med vissa privata finansiärer som uppfyller på förhand fastställda krav som tillämpas på ett enhetligt sätt. Av de privata finansiärerna krävs regelbunden rapportering. Garantin kan exempelvis gälla endast en viss maximandel av kreditbeloppet, till exempel 80 procent. Man undviker att fastställa uppgifterna alltför detaljerat i regleringen, så att bolaget kan utveckla sin affärsverksamhet snabbt, proaktivt och innovativt. Vid fastställandet av uppgifterna eftersträvas instrument- och teknologineutralitet, i stället för den nuvarande detaljerade regleringen som är specifik för olika finansieringsinstrument. Dessutom försöker man undvika att dela in uppgifterna i inhemska

finansiering respektive exportfinansiering på lagnivå, eftersom den nuvarande situationen där ett projekt kan finansieras med stöd av flera alternativa bestämmelser har varit ottydlig med tanke på den praktiska tillämpningen av lagen.

Bolagets uppgifter har i denna proposition uppdaterats så att de på ett mer flexibelt sätt motsvarar bolagets behov genom att bolagets och dotterbolagets uppgifter har förts samman i samma bestämmelse. Den nationella lagen begränsar i sin nuvarande form långivning för exportfinansiering till finansiering enligt villkoren i OECD:s exportkreditavtal. Det har till exempel inte varit möjligt att bevilja exportkrediter på under två år. Den föreslagna lagstiftningen gör det möjligt att i fortsättningen även bevilja exportkrediter med en kredittid på mindre än två år. Innan ändringen införs krävs det att Europeiska kommissionen godkänner den. Om bolaget beslutar att ta i bruk kortfristiga exportkrediter kommer man således att ansöka om kommissionens godkännande av att det förekommer marknadsbrister på detta område.

Enligt 1 mom. 2 *punkten* i paragrafen ska bolaget agera som Finlands officiella exportfinansieringsinstitut. Även om bestämmelsen i sig är ny på lagnivå ändrar den inte det befintliga rättsläget, eftersom bolaget sedan det grundades har agerat som Finlands exportgarantiinstitut och beviljat finansiering enligt villkoren i OECD:s exportkreditavtal. Exportgarantiinstitut anses dock inte längre vara en lämplig term, varför termen exportfinansieringsinstitut föreslås eftersom den bättre beskriver Finnveras roll som en aktör med aktiebolagsform, som beviljar såväl exportfinansiering som exportgarantier och exportborgen, och termen dessutom motsvarar det engelska uttrycket Export Credit Agency, nedan ECA, som allmänt används om andra länders motsvarande statliga finansieringsbolag. EU:s medlemsländer, som är parter i OECD:s exportkreditavtal, följer avtalet i sin verksamhet genom att direkt tillämpa Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011 om tillämpningen av vissa riktlinjer för statsstödda exportkrediter och om upphävande av rådets beslut 2001/76/EG och 2001/77/EG.

Enligt 1 mom. 3 *punkten* i paragrafen har bolaget, för att genomföra syftet med sin verksamhet, i uppgift att delta i Europeiska unionens finansieringsinstrument och samarbeta med aktörer inom den offentliga och privata sektorn, Europeiska unionens institutioner och internationella aktörer. Motsvarande bestämmelse saknas i de gällande lagarna, men bestämmelsen behövs på grund av de många olika ändringarna i omvärlden, de nya möjligheter som ändringarna innebär och den ökande internationella konkurrensen. För att utföra sina uppgifter bör bolaget i fortsättningen i högre grad utnyttja exempelvis Europeiska investeringsbankens och Europeiska investeringsfondens finansieringsinstrument och finansieringsprogram som är avsedda för riskdelning inom unionen, olika samarbetsmodeller inom exportfinansiering, såsom kommissionens modeller Global Gateway, Public private partnerships och modeller för anlåtande av underleverantörer vid entreprenadprojekt som gäller infrastruktur (EPC), eller möjligheter inom utvecklingsfinansieringen som främjar Finlands export i fråga om såväl bunden som obunden finansiering. Genom att bolaget deltar i samarbete som syftar till strategisk utveckling, tillväxt och internationalisering i företagen genomförs skrivelsen i Petteri Orpos regeringsprogram om att strukturerna för exportfrämjande och samarbetet ska stärkas, och samarbetet betonar bolagets proaktiva roll i utvecklingen av konkurrenskraften i Finlands exportfinansieringssystem. Bankcentreringen på Finlands finansmarknad är en utmaning på grund av de begränsningar som gäller banker. Ett sätt att möta denna utmaning är att använda riktade lån för att förmedla EU-finansiering till företag och samtidigt korrigera marknadsbrister. Ett problem är att EU-medel kanaliseras till företag i form av direkta lån, vilket innebär en risk för marknadsstörning. En annan möjlighet är ett fördjupat samarbete mellan bolaget och andra aktörer inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, genom vilket det skulle vara möjligt att sporra investeringar i industriell skala i framtiden. Samarbetet skulle även främja ett effektivt utnyttjande av EU-finansiering. Det är viktigt att inse att fördelningen av EU-

finansiering genom direkta lån kan medföra att finländska företag missgynnas om bankerna inte aktivt börjar förmedla lånen. Om detta inte sker riskerar de finländska företagen att halka efter i konkurrensen jämfört med aktörer i andra länder, vilket ytterligare betonar vikten av samarbete för att göra finansieringsmarknaden mer mångformig.

I 2 mom. föreskrivs det om uppgifter som stöder huvuduppgifterna. Enligt 2 mom. 1 punkten kan bolaget för att fullgöra sina uppgifter anskaffa medel och förvalta dem. Riskhantering är en viktig del av detta. Utöver täckning av kreditrisken innehåller den gällande lagen en specialbestämmelse om hantering av ränterisken med hjälp av ränteutjämningsförfarandet, som i synnerhet har gällt exportkrediter med stort kapitalbelopp. Avsikten är att frångå förfarandet med ränteutjämning, med vars hjälp hanteringen av ränterisken i samband med exportkrediter med fast ränta har överförts till Statskontoret. Bolagets roll som den som bär ränterisken i samband med exportkrediter med fast ränta utvidgades i lagen om ändring av lagen om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning (148/2023) genom att man till 6 § om ränteutjämning för export- och fartygskrediter fogade en möjlighet för bolaget att hantera ränterisken också på andra sätt. Vid beredningen av den nu aktuella propositionen knöts den till ränteriskhantering kopplade frågan om ränteutjämning och annan hantering av ränterisker samt annan riskhantering i samband med finansieringsverksamhet starkare än tidigare till hela koncernens allmänna riskhantering, vilket ledde till att även ränteriskhanteringen föreslås bli en del av riskhanteringen på koncernnivå. Bolaget kan naturligtvis via sina egna tillgängliga riskdelningsinstrument överföra risken så att den bärs av marknaden, till exempel med hjälp av de skyddsarrangemang som föreslås i 12 §.

En separat fråga kopplad till ränteutjämning är frågan om det ränteutjämningsförfarande som baseras på bankernas medelsanskaffning. Det har inte funnits någon efterfrågan på detta förfarande under de senaste åren, men vid behov kan bolaget dock i praktiken fortfarande ingå avtal motsvarande ränteutjämning med bankerna. Förfarandet kan genomföras med hjälp av privaträttsliga avtal mellan bolaget och banken. Bolaget svarar då för förfarandets ekonomiska risker, såvida staten inte separat har förbundit sig att betala räntestöd. Avsikten är inte att genom denna proposition ändra den nuvarande situationen på så sätt att man begränsar instrument som är baserade på internationell lagstiftning och tillgängliga för konkurrentländer. Avsikten är i stället att ge bolaget prövningsrätt och avtalsfrihet i denna fråga.

Enligt 2 mom. 2 punkten kan bolaget för att fullgöra sina uppgifter köpa, sälja, äga och inneha aktier, bolagsandelar och motsvarande andelar samt värdepapper och fast egendom. Syftet med punkten är att säkerställa att bolaget har mångsidiga och flexibla möjligheter att genomföra finansförvaltning och att säkerställa likviditeten. Enligt 2 mom. 3 punkten kan bolaget för att utföra sina uppgifter genomföra undersökningar och utredningar som hänför sig till bolagets verksamhet och finansiering av företag, bedriva verksamhet för utveckling av och tillhandahållande av tjänster inom företagsfinansiering samt utföra andra specialfinansieringsuppgifter.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs det om Finlands Exportkredits uppgifter. Finlands Exportkredit har i uppgift att främja Finlands ekonomiska utveckling genom att vid sidan av bolaget bevilja exportfinansiering. Syftet med bestämmelsen är att bevara den rättsliga grunden för det nuvarande dotterbolaget i enlighet med nuläget, eftersom lagen om Finlands Exportkredit upphävs. Enligt 1 § 1 mom. i ovannämnda lag är syftet med Finlands Exportkredit Ab att främja Finlands ekonomiska utveckling genom att finansiera export och inhemska fartygsleveranser. Enligt 1 § 2 mom. i samma lag har dotterbolaget i uppgift att administrera det ränteutjämningsystem som hänför sig till offentligt understödd kreditgivning (1 punkten) samt att bevilja offentligt understödda export- och fartygskrediter på de villkor i fråga om

exportkreditkonsensus som Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) har fastställt (2 punkten).

Bolagets uppgifter kan även i framtiden fördelas mellan moderbolaget och det nuvarande dotterbolaget eller framtida dotterbolag. För närvarande fastställs arbetsfördelningen mellan moder- och dotterbolaget närmare i bolagsordningarna. Även om det föreslås att speciallagstiftningen om dotterbolaget ska upphävas i dess helhet och det övergripande ansvaret för att producera finansieringstjänster ska koncentreras till moderbolaget är det, särskilt med tanke på tryggheten av exportfinansieringens konkurrenskraft, motiverat att även i fortsättning bevara möjligheten att sköta finansieringsverksamheten också via ett dotterbolag. I skatteavtal som är förpliktande för Finland har man kommit överens om en mer fördelaktig källskatt för finansiering som beviljas av Finlands Exportkredit, vilket förbättrar denna finansierings internationella konkurrenskraft. Om besluten bereds och fattas enbart i moderbolaget försvinner en betydande källskatteförmån i fråga om många exportländer. Den finska staten behöver då omförhandla källskatteavtalen så att Finlands Exportkredit inte uttryckligen omnämns i avtalen som den aktör vars ränteinkomst är befriad från källskatt i räntebetalarens hemviststat. Finlands Exportkredit har inte någon egen organisation, varför dess finansieringsbeslut även i fortsättningen bereds i moderbolaget, på motsvarande sätt som i dag. På grund av källskatteförmånen ska vissa beslut även i fortsättningen fattas i dotterbolagets styrelse, eftersom dotterbolaget är den aktör som nämns i avtalet och källskatteförmånen för den finländska exportören på så sätt kvarstår. Avsikten är att bolaget i framtiden ska kunna organisera sin verksamhet och arbetsfördelningen inom koncernen på ett mer flexibelt sätt. Bolagsrättsliga beslut ska dock i fortsättningen fattas av Finlands Exportkredits styrelse, till exempel beslut som gäller fastställande av bokslutet. Finlands Exportkredits juridiska skyldigheter försvinner inte, även om exempelvis en del av kreditstocken överförs till moderbolaget. Liksom för närvarande agerar bolagets personal även i fortsättningen i Finlands Exportkredits namn när den utför Finlands Exportkredits uppgifter.

Vid förvaltningen av bolaget och dess dotterbolag tillämpas även i fortsättningen aktiebolagslagen (624/2006) och bolagsordningen. Dessutom följer bolaget rekommendationerna i Finansinspektionens och Värdepappersmarknadsföreningens finska kod för bolagsstyrning för börsnoterade bolag.

I 4 mom. föreskrivs det att kreditinstitutslagen inte tillämpas på bolaget eller på Finlands Exportkredit, om inte något annat föreskrivs i lagen. Enligt 1 kap. 7 § 1 mom. i kreditinstitutslagen är ett kreditinstitut ett företag som har koncession för kreditinstitutsverksamhet enligt 4 kap. i den lagen. Bolaget behöver inte tillstånd för sin verksamhet, och det föreskrivs om bolaget och dess verksamhet genom speciallagstiftning. Det är därför viktigt att det i speciallagstiftningen finns en bestämmelse som skiljer bolagets offentliga finansieringsverksamhet från ett vanligt kreditinstitut inom den privata sektorn.

I Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag konstateras det att kreditinstitutsdirektivet inte gäller Finnvera, men bolaget tillämpar Europeiska bankmyndighetens och Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar i tillämpliga delar. Bolaget beaktar till exempel i sin process för kapitaltäckning i tillämpliga delar EU:s kapitalkravsförordning (EU) nr 575/2013 samt Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar 5/2019 och de av Europeiska bankmyndighetens och Europeiska centralbankens principer för processen för kapitaltäckningshantering som nämns i dessa föreskrifter och anvisningar och är relevanta i detta sammanhang.

Det skulle inte vara ändamålsenligt att på bolagets och Finlands Exportkredits verksamhet tillämpa de minimikrav på kapitaltäckning som allmänt tillämpas på kreditinstitut, eftersom bolagets finansieringsverksamhet är baserad på ett syfte och en uppgift som föreskrivs i lagen och verksamheten är på statens ansvar på grundval av statens balansräkning. På bolaget tillämpas inte heller kreditinstitutslagen eftersom bolaget är undantaget från CRD-direktivets tillämpningsområde. Det sker dock en övergripande uppföljning av risknivåerna för bolagets verksamhet som en del av den finansiella tillsynen. Staten beslutar i egenskap av ägare om beloppet och tidpunkten i fråga om statliga medel som allokeras för att kapitalisera verksamheten, med beaktande av det behov av budgetanslag som bolagets riskposition eventuellt skapar i framtiden och verksamhetens mål att vara självbärande. Huvudprincipen för kapitaltäckningsramen enligt kreditinstitutslagen, dvs. att kreditinstitut i alla situationer, inklusive mycket exceptionella krissituationer, ska ha tillräckligt kapital i förhållande till institutens risktagning, krävs och tillämpas inte för specialfinansieringsbolagets del eftersom bolagets verksamhetsmodell även i fortsättningen är utformad på så ett sådant sätt att bolaget och den statliga ägaren har fungerande reaktionsmekanismer, till exempel i form av budgetförfarandena och statsgarantifonden, och bolaget vid behov kan kapitaliseras för att täcka förluster.

2 kap. Villkor för och beslutsfattande om finansieringsverksamheten

6 §. Finansieringsfullmakter. Enligt det föreslagna 1 mom. får beloppet av bolagets och dess dotterbolags i 5 § avsedda förbindelser uppgå till högst 50 miljarder euro. Beloppet av skulder som bolaget upptagit för medelsanskaffning och som staten svarar för får uppgå till högst 20 miljarder euro. Paragrafen innehåller bestämmelser om maximibeloppen för den finansiering som bolaget beviljar och för skulderna för medelsanskaffning. Det har ansetts ändamålsenligt att på lagnivå föreskriva om en övergripande fullmakt för den finansiering som beviljas, en fullmakt som är i samma storleksklass som de sammanräknade finansieringsfullmakterna i de nu gällande lagarna. I nuläget har Finlands Exportkredit en egen fullmakt på 33 miljarder euro, och kreditrisken i samband med Finlands Exportkredits exportkredit har täckts med en exportgaranti som bolaget beviljar, vilket innebär att det har funnits separata fullmakter för exportkrediter och exportgarantier. I fortsättningen kommer exportkrediter och exportgarantier att omfattas av en sammanräknad finansieringsfullmakt, såvida de inte gäller samma finansiering. På så sätt undviker man sådana överlappande beräkningar som har förekommit i nuläget i situationer där exportkrediten och exportgarantin gäller samma finansiering. Sedan finanskrisen har fullmakterna höjts flera gånger, i synnerhet till följd av att de ansvar som gäller exportfinansiering har ökat. Ökningen av finansieringsansvaren beror på Finlands exportstruktur och på att tillgången till bankfinansiering har försämrats på grund av att bestämmelserna om finansieringssektorn har skärpts. I förarbetena till lagberedningen om höjningar av fullmakterna har man fäst uppmärksamhet vid riskhanteringen och den finansiella tillsynen över Finnvera. Frågan är viktig för statens ekonomi, och man har under de senaste åren satsat på att utveckla den och på att rapportera om ansvarsstocken. Finnveras totala ansvar uppgick i slutet av december 2024 till 24,0 miljarder euro (2023: 26,4). Det är mycket svårt att förutse hur efterfrågan på finansiering och ansvaren kommer att utvecklas, varför det föreslås att det sammanlagda fullmaktsbeloppet förblir på den nuvarande nivån så att det inte uppstår ett omedelbart behov av att höja beloppet. Enligt det föreslagna 2 mom. kan riksdagen inom ramen för budgetförfarandet begränsa fullmakten så att den är mindre än det maximibelopp som anges i lagen.

För närvarande omfattas bolagets medelsanskaffning av en statsgaranti, som är kostnadsfri för bolaget. En ändring jämfört med nuläget är att staten enligt förslaget ska ha direkt ansvar med stöd av 15 § 1 mom. Staten har redan beviljat borgen för 20 miljarder euro för bolagets skuldprogram. Det lyfta beloppet av de skulder som borgen omfattar uppgick i slutet av

december 2024 till cirka 11,2 miljarder euro. De nuvarande speciallagarna om verksamheten innehåller tolv limiter för olika ändamål och finansieringsinstrument. För att förtydliga lagstiftningen vill man genom den föreslagna bestämmelsen fokusera på de limiter som är mest väsentliga med tanke på statens ansvar, nämligen limiterna för finansiella förbindelser och medelsanskaffning. Det är svårt att förutse hur efterfrågan på finansiering kommer att riktas när omvärlden förändras, varför man anser att en noggrannare styrning av verksamheten genom regelbundna anvisningar från arbets- och näringsministeriet om riktningen av bolagets finansiering och målnivåerna för riskerna enligt 9 § 1 och 3 mom. är en mer välfungerande lösning än att föreskriva om ett stort antal mindre limiter.

En ändring jämfört med tidigare är att det inte längre föreskrivs på lagnivå om exempelvis en särskild fullmakt för specialrisktagning. Det föreslås att man på lagnivå frångår den särskilda fullmakt för specialrisktagning som det föreskrivs om i 10 § i exportgarantilagen, eftersom den ersätts av den indelning som görs inom ramen för budgetförfarandet. Riksdagen kan dock enligt 2 mom. vid behov ta ställning till indelningen i statsbudgeten. Vid specialrisktagning är det fråga om beslutsförfarandet enligt 10 § i denna lag, dvs. sättet som bolagets styrelse fattar ett beslut på med medverkan av ministeriet och statsrådet. Detta är en situation som avviker från det normala beslutsfattandet, men själva risken är, när den har tagits, helt jämförbar med bolagets övriga risktagning och ansvarsstock. Efter det att risken har tagits kan den förändra karaktär avsevärt och senare bli en normal risk, till exempel i en situation där bolagets kreditbetyg förbättras på marknaden, varvid även riskens karaktär förändras och närmar sig normal risktagning. På motsvarande sätt kan en risk som bolaget tagit i form av en normal risk med tiden bli betydligt mer riskfylld, varvid ett motsvarande beslut fattas genom förfarandet för specialrisktagning under de förändrade förhållandena.

Enligt 2 mom. i paragrafen kan beslut om den närmare indelningen av maximibeloppen för olika finansiella förbindelser fattas i statsbudgeten. En sådan närmare indelning kan till exempel gälla finansieringsverksamhet som stöds separat, annan verksamhet som kan orsaka särskilda finansieringsbehov i statsbudgeten eller finansiering där risktagningen är betydande. För närvarande är sådan finansiering till exempel inhemsk finansiering av små och medelstora företag som omfattas av ersättningar för kredit- och borgensförluster, finansieringsbeslut som fattats på särskilda grunder och som gäller företag som är större än små och medelstora företag samt garantier som gäller export till Ukraina. Den första planen för de offentliga finanserna under regeringsperioden ska inkludera ovannämnda finansieringsfullmakter, och riksdagen ska i samband med budgeten besluta om samtycke till finansieringsfullmakterna och om maximibeloppen för den närmare indelningen av dem. I praktiken fastställer riksdagen alltså storleken på bolagets finansieringsfullmakter för den kommande valperioden. Samtycket gäller tills vidare och förnyas inte årligen, om det inte uppstår ett särskilt behov av att göra det. Genom planen för de offentliga finanserna och riksdagens mångåriga samtycke strävar man efter att trygga verksamhetens förutsägbarhet och kontinuitet samtidigt som riksdagens budgetmakt respekteras. De finansiella förbindelserna är långvariga, återbetalningstiden är som längst upp till 22 år, varför man när man beslutar om den noggrannare indelningen av finansieringsfullmakterna måste beakta den befintliga ansvarsstocken och dess utveckling. Det är ändamålsenligt att se över planen endast en gång per valperiod, men vid behov, till exempel i en krissituation, är det viktigt att snabbt kunna trygga tillgången till företagsfinansiering.

I samband med att riksdagen inom ramen för budgetförfarandet kan besluta om en noggrannare indelning av maximibeloppen för de finansiella förbindelserna, kan riksdagen till exempel få en redogörelse för de ansvars- och risknivåer som hänför sig till dem. Bolaget beräknar regelbundet behovet av ekonomiskt kapital, som beskriver den sammanlagda risken. Redogörelsen för riskpositionen kan därmed ge en bild av riskerna med bolagets finansiella ansvarsstock och av huruvida buffertmedlen är tillräckliga. Redogörelsen bör emellertid beakta att bolagets

buffertmedel inte nödvändigtvis motsvarar dess risktagning. Behovet av kapital i fråga om ansvarsstocken beräknas med hjälp av statistiska beräkningsmodeller och olika scenarier. Man kan även begära riksdagens godkännande av exempelvis bolagets maximala risknivå i samband med budgetförfarandet. Riksdagen kan dessutom genom samtycke i budgeten fastställa den maximala kreditrisknivån för bolagets ansvar inom exportfinansiering. Den kreditrisk som gällde exportfinansiering utgjorde i slutet av 2024 cirka 74 procent av bolagets totala risknivå. Den maximala risknivån kan överskrida bolagets kapitalbuffertar, som inkluderar statsgarantifondens medel. Ägarstyrningen kan dra upp riktlinjer för målen för bolagets risktagning enligt 9 § 3 mom.

Paragrafens 3 mom. gör det möjligt för staten att stödja bolaget, om man vill att det bedriver verksamhet där finansieringsbeslutet även motiveras med andra omständigheter av politisk karaktär än sådana som har bolagets självbärande förmåga som mål. I dessa fall kan de risker som finansieringen medför inte alltid prissättas fullt ut i finansieringsavtalen, och den självbärande förmågan kan då inte uppnås utan statens stödåtgärder. Det stöd som bolaget får styrs till företagen inom de gränser som anges i bestämmelserna om villkoren för finansiering. I dessa avtal uppnås således inte alltid målet att vara självbärande i fråga om den specifika förbindelsen. För närvarande deltar staten bland annat i ersättningen av kredit- och borgensförluster inom bolagets inhemska finansiering. Genom att överföra riskerna från bolaget till staten möjliggörs större risktagning för bolaget och finansieringsvillkor som inkluderar kalkylmässigt statligt stöd. Staten deltar bland annat i ersättningen av kredit- och borgensförluster inom bolagets inhemska finansiering, vilket gör det möjligt för bolaget att också i fortsättningen bevilja lån och borgen även när ett företags säkerheter är otillräckliga. Därmed kan bolaget ta större risker i sin verksamhet än bankerna.

Som exempel på ovannämnda situation enligt 3 mom. kan nämnas tillhandahållande av finansiering på villkor som inkluderar kalkylmässigt statligt stöd. Sådana stödåtgärder kan vidtas till exempel genom ett beslut av statsrådet om att staten förbinder sig att ersätta bolagets kredit- och borgensförluster samt att betala ut ränte-, borgensprovisions- och driftskostnadsstöd. För närvarande föreskrivs det om de förbindelser som statsrådet ger bolaget i 8 § i verksamhetslagen. Det föreslagna 6 § 3 mom. motsvarar nuläget, och statsrådet kan även i fortsättningen ge bolaget förbindelser om täckning av förluster och utbetalning av stöd på de villkor som statsrådet fastställer och inom ramen för budgeten. Den föreslagna paragrafen möjliggör till exempel den nuvarande förbindelsen om ersättning av kredit- och borgensförluster, olika stöd som hänför sig till verksamheten och räntestöd, om det anses finnas behov för dem.

Det föreslagna 3 mom. gör det också möjligt för statsrådet att ge bolaget och dess dotterbolag en motförbindelse som gäller ett enskilt ansvar och handlar om att täcka kredit-, borgens- eller garantiförluster. Ett sådant förfarande kan till exempel tillämpas i en situation där den statliga ägaren vill finansiera ett projekt som är viktigt för näringspolitiken, men som överskrider bolagets risktäckningskapacitet. Stödförbindelser förutsätter att anslag tas in i statsbudgeten. Även andra förbindelser kan komma i fråga av till exempel näringspolitiska orsaker (till exempel det samtycke som beviljats i budgeten när det gäller att ersätta förluster från finansiering som riktas till Ukraina). En ny förbindelse som kan komma i fråga är till exempel en förbindelse som hänför sig till hanteringen av en ränterisk och som grundar sig på att bolaget i en konkurrenssituation erbjuder finansiering på räntevillkor som inte gör det möjligt att skydda ränterisken på ett ekonomiskt lönsamt sätt. När ett stödbeslut övervägs kan tidigare överskott från den verksamhet som ska stödjas tas i beaktande. Paragrafen gör det möjligt för staten att stödja bolaget, om man vill att det genomför verksamhet där bolagets självbärande förmåga kan äventyras.

Målet bör vara att bolagets och Finlands Exportkredits verksamhet ska vara självbärande på lång sikt, men så som anges ovan kan bolaget med hjälp av statens särskilda stödåtgärd i undantagsfall delta i finansiering under förhållanden där en omfattande tillämpning av den aktuella finansieringslösningen inte leder till att verksamheten blir kumulativt självbärande. Bolagen kan dock även i dessa situationer anses agera på ett kumulativt självbärande sätt på systemnivå.

Enligt det föreslagna 4 mom. inräknas i maximibeloppen för de förbindelser som avses i 1 mom. de ansvar som hänför sig till bindande anbud och gällande förbindelser på så sätt att överlappningar mellan förbindelserna elimineras. För att beräkna ansvaret omvandlas avtalsvalutan till euro enligt den kurs som Europeiska centralbanken har meddelat för den dag då beslut om finansieringen fattades och den dag då skulden emitterades. I momentet fastställs det sätt som fullmaktsgränserna ska beräknas på och som bolaget ska tillämpa i sin verksamhet. Vid beräkningen av fullmaktens utnyttjandegrad ska både gällande avtal och bindande anbud beaktas. I de nuvarande lagarna beräknas fullmaktsgränserna på olika sätt, varför förslaget anses förtydliga beräkningen av fullmakterna. Eftersom bolaget kan delta i finansieringen av ett projekt med finansieringar som verkställs i olika skeden och som inte alla kan realiseras som förluster till fullt belopp, beaktas vid fullmaktsberäkningen en eliminering av sådana överlappande ansvar, med andra ord försöker man undanröja en överlappande, icke önskvärd effekt. I garantier som bolaget beviljar kan täckningsprocenten vara olika för de olika typer av risker som täcks med garantin. För dessas del beräknas ansvaret enligt den högsta täckningsprocenten. Eftersom bolaget kan bevilja finansiering och anskaffa medel även i andra valutor än euro, innehåller momentet även en bestämmelse om att förbindelser i utländska valutor ska omvandlas till euro när fullmaktens utnyttjandegrad beräknas. Förbindelser i utländska valutor ska omvandlas till euro enligt den kurs som Europeiska centralbanken har meddelat för den dag då beslut om finansieringen fattades och den dag då skulden emitterades. Till följd av detta påverkar förändringar i växelkurserna under förbindelsernas giltighetstid inte beräkningen av fullmakten, vilket förbättrar verksamhetens förutsägbarhet när det gäller de tillgängliga fullmakterna.

7 §. Allmänna förutsättningar för beviljande av finansiering. I paragrafen föreskrivs det om de allmänna förutsättningarna för att bevilja finansiering. Enligt 1 mom. kan bolaget och Finlands Exportkredit bevilja finansiering för näringsverksamhet och exportfrämjande i enlighet med det syfte för deras verksamhet som föreskrivs i 1 §. När bolaget bedömer förutsättningarna för att bevilja finansiering ska det fästa särskild vikt vid betalningsförmågan hos gäldenären, de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten och verksamhetens utvecklingsmöjligheter. Vid finansieringen ska det finländska intresse som avses i 8 § tas i beaktande. Företag och enskilda näringsidkare kan även i fortsättningen beviljas finansiering för näringsverksamhet, och även privatpersoner kan beviljas finansiering till exempel för etablering av företagsverksamhet, ägarbyten och indrivningskrediter. Eftersom exportfinansiering utgör en viktig del av bolagets verksamhet föreskrivs det om export som ett särskilt mål för finansieringen. När bolaget bedömer förutsättningarna för att bevilja finansiering ska det fästa särskild vikt vid gäldenärens betalningsförmåga, de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten och vilka möjligheter att utvecklas gäldenärens verksamhet har. När det gäller betalningsförmågan bör särskild uppmärksamhet fästas vid förutsättningarna för att finansieringsmottagarens verksamhet ska vara ekonomiskt lönsam och vid verksamhetens tillväxtpotentialer. Bolaget erbjuder alltid finansiering mot vederlag och finansieringen ska alltid betalas tillbaka, varför särskild uppmärksamhet bör fästas vid företagets betalningsförmåga och de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten. Eftersom målet för bolagets verksamhet är att den ska ha effekt, dvs. att bolagets kunder med hjälp av finansieringen ska åstadkomma omsättning, ekonomiskt resultat och arbetsplatser, bör bolaget vid beviljandet av finansiering även fästa uppmärksamhet vid företagens

utvecklingsmöjligheter. Genom den finansiering som bolaget tillhandahåller strävar det även i fortsättningen efter att stärka de finländska företagens verksamhetsförutsättningar för tillväxt och internationalisering.

Den finansiering som bolaget beviljar är behovsprövad, varför ingen har subjektiv rätt till finansiering från bolaget. När bolaget beviljar finansiering ska det behandla kunderna jämnt och motivera sina finansieringsbeslut. På motsvarande sätt som för närvarande är bolagets finansieringsbeslut inte ett förvaltningsbeslut som kunden har rätt att söka ändring i enligt förvaltningslagen. I det första skedet ger bolaget ett kundföretag ett finansieringsanbud, som kunden kan godkänna eller förkasta. Ett positivt finansieringsbeslut genomförs alltid med hjälp av ett finansieringsavtal som sökande godkänner separat. Om en kund får ett negativt finansieringsbeslut har den alltid rätt att ansöka om finansiering på nytt. Om ett kundföretag uppfyller villkoren för beviljande av finansiering kan det sålunda alltid ansöka om finansiering på nytt, oberoende av om en ansökan eventuellt har avslagits tidigare.

Bolaget beviljar inte företag direkt understöd, utan finansiering som ska betalas tillbaka. Finansieringen kan dock, liksom för närvarande, inkludera kalkylmässigt statligt stöd. Bolaget beviljar finansiering på villkor som uppfyller förutsättningarna i bestämmelserna om statligt stöd. Om bolaget fattar ett felaktigt beslut kan bolaget rätta beslutet. Till exempel kan ett redan uppkommet stöd avskaffas genom att finansieringen prissätts på nytt, i praktiken på en nivå utan stöd. Vid behov kan detta göras på så sätt att höjningen av priset på finansieringen täcker det statliga stöd som eventuellt redan ackumulerats.

Liksom för närvarande har ett kundföretag möjlighet att anföra en förvaltningsklagan enligt 53 a § i förvaltningslagen över arbets- och näringsministeriet, om det anser att ett ärende har behandlats på ett lagstridigt sätt. En klagan kan enligt förvaltningslagen anföras om någon har förfarit lagstridigt eller underlåtit att fullgöra sin skyldighet.

Det finländska intresset kan anses vara en allmän förutsättning för att finansiering ska beviljas, varför en informativ hänvisning till 8 § i lagen är motiverad.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs det att bolaget i sin finansieringsverksamhet ska iaktta Europeiska unionens regler om statligt stöd. Arbets- och näringsministeriet fattar beslut om avbrytande och återkrav avseende statligt stöd som beviljats av bolaget. Bestämmelser om återkrav av statligt stöd som strider mot Europeiska unionens bestämmelser finns i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001).

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, och endast om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Enligt grundlagsutskottets etablerade riktlinjer innebär återkrav av stöd betydande utövning av offentlig makt, och ska därför skötas av en myndighet. Behörigheten att återkräva stöd ska alltid grunda sig på lag (GrUU 45/2006 rd, s 2. GrUU 50/2017, s. 3–4). En myndighets beslut att avbryta och återkräva ett stöd begränsas till situationer där statligt stöd som bolaget har beviljat visar sig vara oförenligt med den inre marknaden. Bolaget kommer även i fortsättningen att fatta sedvanliga beslut som gäller dess affärsverksamhet och som kan leda till att stödet avbryts.

Arbets- och näringsministeriet bereder för närvarande ett lagförslag där man bedömer behoven av att ändra den nationella lagstiftningen till följd av unionsrätten och lägger fram förslag som gäller ändringsbehoven. Syftet med lagförslaget är att ersätta den gällande lagen om tillämpning

av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001) med en ny lag och ge myndigheterna befogenheter att vidta åtgärder för återkrav om det är fråga om ett stöd som strider mot EU:s regler om statligt stöd, men kommissionen inte har fattat något beslut om återkrav av stödet. Bolaget ska iaktta lagen när den har trätt i kraft.

Enligt 2 mom. ska bolaget iaktta Europeiska unionens regler om statligt stöd i finansieringsverksamheten. De viktigaste regelverk som berör bolagets finansieringsverksamhet, enligt vilka det stöd som ingår i finansieringen kan anses vara förenligt med den gemensamma marknaden, är kommissionens förordning (EU) 2023/2831 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse, kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (den allmänna gruppundantagsförordningen) och meddelandet från kommissionen om riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (EU) 2014/C 249/01.

Ett annat viktigt EU-regelverk som bolaget tillämpar är (EU) nr 1233/2011, genom vilket OECD:s exportkreditavtal har genomförts i EU som lagstiftning som är bindande för medlemsländerna. Den grundläggande utgångspunkten för WTO:s avtal Agreement on Subsidies and Countervailing measures (ASCM) och för OECD:s exportkreditavtal är att finansieringsvillkoren inte ska användas för konkurrens. I stället ska ett köpbeslut styras av vilken produkt eller tjänst som är av bäst kvalitet och av faktorer som gäller leverans och underhåll. Finansiering enligt OECD:s exportkreditavtal har en så kallad "safe haven"-ställning i WTO:s ASCM-avtal, vilket innebär att finansieringen inte anses innehålla förbjudet statligt stöd. OECD:s exportkreditavtal omförhandlas kontinuerligt, och för andra länder som har undertecknat avtalet än EU:s medlemsländer är det ett så kallat gentlemannaavtal. I avtalsförhandlingarna representeras EU:s medlemsländer av Europeiska kommissionen, eftersom avtalet hör till handelspolitiken där EU har behörighet.

Bolagets omvärld och därmed exempelvis finansieringsinstrumenten samt EU:s regelverk och den internationella lagstiftningen förändras kontinuerligt, varför bolaget när det utvecklar sin verksamhet och sina produkter bör beakta kraven i den aktuella lagstiftningen. Vid behov ska bolaget tillsammans med arbets- och näringsministeriet informera kommissionen om finansieringsprogrammen.

I momentet hänvisas det därför i informativt syfte till lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001). Arbets- och näringsministeriet ska fortsättningsvis ansvara för uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt och som hänför sig till avbrytande och återkrav av utbetalningar av statligt stöd. Enligt 26 § 2 mom. 2 punkten i den lag som nu föreslås ska bolaget till arbets- och näringsministeriet lämna uppgifter för återkrav av statligt stöd om det uppstår en situation där stöd återkrävs.

Enligt 3 mom. i paragrafen kan bolaget och Finlands Exportkredit av grundad anledning på affärsmässiga grunder eller riskhanteringsgrunder begränsa de verksamhetsområden eller verksamheter som finansieras. Ministeriet svarar genom ägarstyrningen för att fastställa allmänna riktlinjer för inriktningen av bolagets specialfinansieringsverksamhet. I sin kreditpolitik preciserar bolaget förutsättningarna för finansiering och de verksamhetsområden vars finansiering bolaget kan begränsa av grundad anledning med stöd av de riktlinjer som ministeriet fastställer. De begränsningar av verksamhetsområdena som görs av grundad anledning baseras på en noggrann och transparent analys, och eventuella begränsningar fastställs exakt utifrån analysen. När begränsningar görs ska de förutsättningar för att bevilja finansiering som fastställts i 1 mom. i denna paragraf samt bestämmelserna om verksamhetens

syfte i 1 § i lagen beaktas. Vid inriktningen av verksamheten ska man i enlighet med 7 § 2 mom. iaktta de verksamhetsområdesspecifika begränsningar för statligt stöd som följer av Europeiska unionens regler. För närvarande kan bolaget enligt 2 § 1 mom. i verksamhetslagen inte inrikta sina finansiella tjänster på så kallad grynderentreprenad när det är fråga om byggnadsrörelse eller skogsbruk eller sådant åkerbruk eller sådan boskapsskötsel som hör till jordbruk. I propositionen föreslås det att man frångår begränsningar av verksamhetsområdena på lagnivå. Ändringen innebär dock inte att finansiering i praktiken riktas till alla verksamhetsområden, utan ägarstyrningen och bolaget överväger hur finansieringen ska riktas.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om de förutsättningar för beviljande av finansiering som anknyter till begränsning av verksamhetsområdena utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom en förordning av statsrådet, som kompletterar bolagets egna riktlinjer, kan man till exempel utesluta vissa verksamhetsområden eller verksamheter från den finansiering som bolaget beviljar. En sådan begränsning av verksamhetsområdena som görs genom en förordning av statsrådet kan till exempel behövas när man samordnar arbetsfördelningen mellan olika ministeriers förvaltningsområden.

8 §. *Finländskt intresse.* Enligt 1 mom. i paragrafen ska den näringsverksamhet som finansieras bedrivas i Finland eller så ska beviljandet av finansiering kunna anses främja den ekonomiska utvecklingen i Finland.

Innehållet i paragrafen motsvarar till största delen den nuvarande lagstiftningen, som förutsätter ett finländskt intresse i syfte att främja eller stärka Finlands ekonomiska utveckling, bland annat när exportgarantier, export- och fartygskrediter, ränteutjämning samt råvarugarantier beviljas. En viktig ändring jämfört med den nuvarande regleringen är att det föreskrivs om kravet på ett finländskt intresse som en förutsättning för att bevilja finansiering på en allmänare nivå än tidigare, och kravet specificeras inte längre genom en förordning. På lagnivå fastställs endast de allmänna grunderna, medan arbets- och näringsministeriet som ansvarar för ägarstyrningen ska ge bolaget närmare anvisningar om iakttagandet av bestämmelsen.

Strävan är att den föreslagna regleringen ska vara flexibel på lång sikt, särskilt med tanke på en internationell konkurrenssituation och för att säkerställa att målen för det offentliga exportfinansieringssystemet uppnås. Exportfinansieringsinstitutet ska ta en aktivare roll när det gäller att sporra till exporthandel, och de ska även delta i främjandet av export i ett tidigare skede än förut. Samtidigt är bestämmelserna om ett nationellt intresse relativt vaga och allmänna i många viktiga konkurrentländer, vilket gör det möjligt för exportfinansieringsinstitutet att tillämpa och tolka dem på ett mer detaljerat sätt.

De ändringar som föreslås i fråga om ett finländskt intresse förenhetligar och förtydligar bestämmelser, terminologi och begrepp som för närvarande ingår i flera olika speciallagar och förordningar på lägre nivå och för samman dem i en enda lag.

Enligt 2 mom. ska vid bedömningen av främjandet av den ekonomiska utvecklingen i Finland de positiva effekterna av finansieringsarrangemanget på samhällsekonomin, sysselsättningen, den offentliga ekonomin, miljön, den verksamhet som finansieras eller det finländska företagets verksamhetsförutsättningar eller andra därmed jämförbara omständigheter beaktas. Bedömningen kan också grunda sig på en helhetsbedömning av företagets verksamhet eller av finansieringsprojektet. I momentet anges omständigheter som utgör grund för att beviljandet av finansiering kan anses främja den ekonomiska utvecklingen i Finland. Förteckningen är inte avsedd att vara uttömmande, varför den innehåller en hänvisning till andra jämförbara omständigheter, vilket även motsvarar den nuvarande lagstiftningen. Förteckningen inbegriper inte begrepp som är tidsmässigt bundna, såsom grön eller ren omställning, även om

hänvisningen till miljön vid den tidpunkt när lagen stiftas bland annat kan avse påskyndande av investeringar i övergången till hållbar näringsverksamhet som belastar miljön mindre, dvs. investeringar i ren omställning. Det kan till exempel vara fråga om investeringar som minskar koldioxidfotavtrycket eller ökar koldioxidhandavtrycket eller investeringar som främjar innovativa lösningar som syftar till att minska växthusgasutsläppen, öka kolsänkorna och effektivisera användningen av naturresurser. De positiva effekter som anges i momentet beaktas i första hand av bolaget när det bedömer om förutsättningen enligt 1 mom. uppfylls och därtill även av arbets- och näringsministeriet i det utlåtande som anges i 4 mom.

I 3 mom. anges det att utöver ett enskilt finansieringsarrangemang kan bedömningen också grunda sig på en helhetsbedömning av företagets verksamhet eller av finansieringsprojektet. Enligt den nuvarande lagstiftningen kan ett finländskt intresse även baseras på exportörens verksamhet som helhet, och det föreslås att denna möjlighet kvarstår. Enligt den gällande lagstiftningen kan ett projekt anses vara förenat med ett finländskt intresse bland annat om exportören är en i Finland registrerad sammanslutning vars verksamhet som helhet bedömd är till betydlig nytta för den ekonomiska utvecklingen i Finland. Utgångspunkten för helhetsbedömningen är enligt den nu gällande lagstiftningen exportföretagets storlek och betydelse för samhällsekonomin. Företaget kan till exempel ha omfattande produktion i Finland, vara en viktig arbetsgivare på nationell eller även regional nivå och ha ett högt förädlingsvärde. Företaget kan även ha omfattande inverkan på kunskaps- och nätverk inom forskning, utveckling och innovation i Finland. Utöver de allmänna kriterierna kan man i helhetsbedömningen även beakta andra kriterier, till exempel att företaget eller dess produkter har en viktig marknadsställning på global nivå. Helhetsbedömningen av exportörens verksamhet görs enligt nuvarande praxis årligen, och bedömningen fastställs av Finnveras eller Finlands Exportkredits styrelse. En nyhet som införs är möjligheten att även göra en helhetsbedömning av ett finansieringsprojekt, bland annat projekt enligt EPC-verksamhetsmodellen och i fråga om så kallad untied-finansiering som eventuellt tas i bruk senare och inte är bunden till export. På så sätt försöker man förbättra nuläget för främjandet av export, till exempel genom att göra det möjligt för finländska exportföretag att få åtkomst till internationella EPC-entreprenader.

I EPC-verksamhetsmodellen (Engineering, Procurement, Construction) är föremålet för en så kallad EPC-entreprenad vanligen ett utländskt offentligt infrastrukturprojekt. Exportfinansieringsinstitutet i ett visst land deltar i finansieringen av en utländsk EPC-entreprenörs projekt som helhet, och försöker på så sätt skapa nya exportmöjligheter för företagen i landet i fråga. EPC-entreprenören köper i sin tur leveranser som underentreprenad av företag i det aktuella landet och ibland till och med av hela leveranskedjor. I EPC-verksamhetsmodellen förbinder man sig till finansieringen redan innan de inhemska leveransavtalen har ingåtts, vilket innebär att en finansiell risk tas i ett tidigare skede än för närvarande.

För att främja export har exportfinansieringsinstitutet i flera konkurrentländer börjat bevilja finansiering enligt EPC-verksamhetsmodellen för utländska EPC-projekt. I Sverige grundades EPC Alliance redan 2018, med SEK, EKN, Swedfund och Business Sweden som nyckelaktörer och med över 100 pågående projekt till ett gemensamt värde på över 10 miljarder euro, enligt offentliga källor. EIFO i Danmark och UKEF i Storbritannien har deltagit i flera EPC-projekt, både i en ledande roll och som återförsäkrare.

Finnvera har börjat testa EPC-modellen 2024, och i det första pilotprojektet fick ett antal finländska företag, inklusive små och medelstora företag, möjlighet att delta i diskussionerna med en utländsk EPC-entreprenör. Möjligheten att utvidga helhetsbedömningen av det finländska intresset till finansieringsprojekt gör att kravet på ett finländskt intresse även bättre motsvarar finansiering baserad på EPC-verksamhetsmodellen, där flera aktörers export från

Finland omfattas som en helhet. Den föreslagna bestämmelsen gör det möjligt att bedöma det finländska intresset utifrån de finländska företagens leveranser som helhet, medan den nuvarande regleringen förutsätter att en enskild exportör eller exportleverans granskas.

Med så kallad untied-finansiering som inte är bunden till export avses att en köpare erbjuds finansiering på så sätt att finansieringen inte riktas eller binds till finansiering av en exportleverans, varvid köparen i praktiken själv kan bestämma vad finansieringen används till. Med hjälp av finansieringen kan man förbättra de finländska företagens exportpotential på den internationella marknaden. Genom untied-finansiering strävar man därmed snarare efter att främja det inhemska intresset i det land där finansieringen beviljas (national interest) än efter att direkt finansiera en viss exportleverans. I takt med att konkurrensen hårdnar får exportfinansieringsinstituten nya roller, och konkurrentländerna har börjat bevilja untied-finansiering för många olika ändamål. Som exempel på untied-finansiering i dess nuvarande form kan nämnas långvariga köpeavtal som bland annat gäller råvaror, finansiering av investeringar, strategiska projekt och öppnande av marknaden. För Finlands del är finansiering som Finnvera beviljar med stöd av den nuvarande råvarugarantilagen avsedd att främja inhemska företags möjligheter att trygga importen av viktiga råvaror. Kvantitativt sett håller användningen av finansiering som inte är bunden till export på att öka på den internationella ECA-marknaden, och för att bevara konkurrenskraften och flexibiliteten i Finlands exportfinansieringssystem bör man bereda sig på att denna trend kommer att fortsätta. Formuleringen i paragrafen om ett finländskt intresse bör därför möjliggöra även denna finansieringsform i framtiden, även om ett mer omfattande ibruktagande av untied-finansiering kräver en ansökan och ett utlåtande av ägaren enligt 4 mom. samt ett separat beslut om att ta i bruk untied-finansiering.

Liksom för närvarande kommer det praktiska genomförandet av helhetsbedömningen att ske genom arbets- och näringsministeriets mer ingående ägarstyrning.

Enligt 4 mom. ska arbets- och näringsministeriet på begäran av bolaget lämna ett utlåtande om huruvida villkoret enligt 1 mom. uppfylls. Möjligheten att begära ett utlåtande om det finländska intresset av arbets- och näringsministeriet ingår även i den gällande lagstiftningen, och det föreslås att möjligheten kvarstår för att säkerställa ett smidigt beslutsfattande och den ägarstyrning som behövs. Såväl enligt den nuvarande som den föreslagna bestämmelsen är det fråga om bolagets möjlighet att vid behov begära ett utlåtande, det är inte fråga om ett lagenligt förfarande.

9 §. Grunderna för risktagning samt riskhantering. Paragrafen innehåller bestämmelser om grunderna för bolagets risktagning samt riskhantering. Med hjälp av grunderna och metoderna för risktagning vill man säkerställa genomförandet av den näringspolitiska uppgiften och kontinuiteten i bolagets verksamhet. Samtidigt beaktar man dock det faktum att bolagets ansvarsstock och riskposition, på grund av den näringspolitiska rollen, har koncentrerats till några verksamhetsområden. Därför avviker grunderna för bolagets risktagning från de principer för risktagning som vanligen tillämpas på kreditinstitutsverksamhet.

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen ska bolaget i sin risktagning beakta förverkligandet av målet att vara självbärande på lång sikt, bolagets roll som en närings- och industripolitisk aktör, ansvarsstockens riskkoncentrationer, möjligheterna att dela risken med andra finansiella institut eller andra aktörer samt andra motsvarande omständigheter. Bolagets risktagning kan överskrida de fria egna kapitalen och statsgarantifondens medel. Bolaget ansvarar för att grunderna för risktagning även tillämpas på verksamheten i dess dotterbolag. När det gäller exportfinansieringen har bolaget haft huvudansvaret för kreditriskerna medan Finlands

Exportkredit har ansvarat för likviditets- och marknadsriskerna, men i fortsättningen kan riskfördelningen mellan bolagen avvika från den nuvarande fördelningen.

Målet är att bolagets verksamhet ska vara självbärande enligt den föreslagna 14 §. Detta innebär att utgifterna för bolagets och dess dotterbolags verksamhet på lång sikt ska kunna täckas med inkomsterna från verksamheten. Grunderna och målet för bolagets risktagning är därmed inte ekonomisk vinst för bolaget och dess ägare, utan bolaget eftersträvar allmän övergripande närings- och industripolitisk nytta och effekt. I praktiken uppfylls inte nödvändigtvis målet att vara självbärande i fråga om alla enskilda finansieringsprojekt, eftersom bolagets verksamhet och självbärande förmåga bedöms utifrån ett övergripande perspektiv.

I sin risktagning ska bolaget också beakta vilka möjligheter bolaget och andra parter som tillhandahåller finansiella tjänster har att sinsemellan fördela riskerna med finansieringen. I egenskap av ett finansieringsbolag som ägs av staten ska bolaget komplettera finansieringsmarknaden och dela de risker som finansieringen medför med andra finansiärer. Syftet med bolagets verksamhet är i första hand att komplettera marknadsbrister i den inhemska företagsfinansieringen och att för företagen trygga jämlika konkurrensförutsättningar på exportmarknaden. När det gäller den inhemska finansieringen är det särskilt viktigt att se till att den offentliga aktören inte undantränger privat verksamhet som bedrivs på marknadsvillkor, och därför kommer finansiering huvudsakligen att beviljas i samarbete med finansiella institut. Särskilt när det gäller exportfinansieringen finns det ett allt större behov av att säkerställa jämlika konkurrensförutsättningar för finländska företag i förhållande till konkurrentländernas offentliga exportfinansieringssystem. Finansieringens konkurrenskraft är då det primära målet, vilket kan bidra till att bolagets möjligheter att dela riskerna utan att äventyra finansieringens konkurrenskraft begränsas.

I 1 mom. föreslås det även en bestämmelse om att bolagets risktagning kan överskrida de fria egna kapitalen och statsgarantifondens medel. När bolaget genomför närings- och industripolitiska uppdrag tar det större risker än vid normal kreditinstitutsverksamhet. Med hjälp av grunderna och metoderna för risktagning vill man säkerställa genomförandet av den näringspolitiska uppgiften och kontinuiteten i bolagets verksamhet. Samtidigt beaktar man dock det faktum att bolagets ansvarsstock och riskposition, på grund av den näringspolitiska rollen, har koncentrerats till några verksamhetsområden. Därför avviker grunderna för bolagets risktagning från de principer för risktagning som vanligen tillämpas på kreditinstitutsverksamhet. Eftersom risktagningen definieras av de närings- och ägarpolitiska åtgärderna, och kreditinstitutsdirektivet och kreditinstitutslagen inte tillämpas på bolagets risktagning, måste det vara möjligt för bolaget att överskrida dess definierade risktagningssvilja i närings- och industripolitiskt viktiga finansieringsprojekt.

I beslutsförfarandet tillämpas i dessa situationer i regel förfarandet för specialrisktagning enligt den föreslagna 10 §. Även om bolagets egna fria kapital och statsgarantifondens medel inte är tillräckliga i förhållande till risktagningen och riskpositionen, begränsar beloppet av dessa medel inte i onödan bolagets risktagning eftersom staten, när situationen kräver det, enligt den föreslagna 15 § 2 mom. kan anvisa bolaget medel så att förbindelserna kan fullgöras.

Bolagets risktagningssvilja och riskmätare har genom ett beslut av bolagets styrelse fastställts för alla betydande riskslag. Bolagets risktagningssvilja har fastställts så att bolaget på lång sikt ska uppnå de ägar- och näringspolitiska målen samt målet att vara självbärande. Med hjälp av centrala mätare följer man bland annat upp det interna kapitalkravet, likviditetsställningen, balansräkningens räntekänslighet samt den förväntade förlusten av ansvarsstocken och investeringsportföljen.

Riskövervakningsfunktionen ska minst en gång i kvartalet till arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, tillsynsmyndigheten och bolagets styrelse rapportera om den genomförda risktagningen i förhållande till risktagningsviljan och målen. Dessutom producerar bolagets rapporteringssystem fortlöpande rapporter som delvis grundar sig på dags- och månadsspecifika uppgifter. Centrala teman för uppföljningen av bolagets kreditrisk är bland annat fördelningen och ändringen av gällande ansvar enligt riskkategori, betalningsförseningar, eventuella riskkoncentrationer, nödlidande fordringar och den totala risknivån, beräknad enligt beräkningsmetoden Expected Shortfall, där den förväntade kalkylmässiga förlusten bedöms med ett konfidensintervall på 99,5 procent. Bolaget beskriver den kalkylmässiga, övergripande riskpositionen med det så kallade behovet av ekonomiskt kapital. Det behov av ekonomiskt kapital som beskriver riskpositionen kan överskrida bolagets fria egna kapital och medlen i statsgarantifonden, vilka utgör buffertmedel för risktagningen, vilket kalkylmässigt ökar sannolikheten för att det behöver överföras medel från statsbudgeten för att täcka eventuella förluster på grund av att buffertmedlen är otillräckliga.

Enligt 2 mom. ska bolaget ha skriftligt dokumenterade, tillräckliga, effektiva och tillförlitliga förvaltnings-, styrnings och riskhanteringssystem, verksamhetsprinciper och förfaranden, med hjälp av vilka det kan övervaka, bedöma och hantera sin finansieringsverksamhet samt rapportera om den. Med hjälp av lämpliga riskhanteringssystem kan bolaget bland annat bedöma de risker som uppstår för verksamheten. Kravet på olika system inbegriper även att bolaget ska ha skriftliga beskrivningar av bokföringssystemet och andra informationssystem och att bolaget ska bokföra sina affärshändelser på ett sådant sätt att de uppgifter som är föremål för bedömningen kan verifieras i tillräcklig grad.

I 3 mom. föreskrivs det att arbets- och näringsministeriet årligen fastställer riktlinjer för risktagning i bolagets verksamhet. Bolaget fastställer närmare principer för risktagning och finansiering som iakttas i dess verksamhet, med beaktande av de riktlinjer som fastställts av arbets- och näringsministeriet. Ministeriet ger preciserande riktlinjer för grunderna för målen och metoderna för bolagets risktagning. De riktlinjer som gäller risktagningen uppdateras årligen, så att de på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt motsvarar bolagets aktuella och förutsägbara ansvars- och riskposition. De riktlinjer för risktagning som gäller bolagets verksamhet kan till exempel baseras på bolagets bedömning av behovet av ekonomiskt kapital. Riktlinjerna för risktagning kan vid behov gälla olika delområden av verksamheten. Ministeriet ska minst en gång om året avlägga en rapport om bolagets ansvars- och riskposition för det finanspolitiska ministerutskottet. I samband med detta ska ministeriet lägga fram de ovan beskrivna riktlinjerna för bolagets risktagning för fastställande av det finanspolitiska ministerutskottet.

Enligt 4 mom. får närmare bestämmelser om grunderna för risktagning, förvaltnings-, styrnings- och riskhanteringssystemen samt verksamhetsprinciperna och förfarandena för risktagning utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §. Specialrisktagning. I paragrafen föreskrivs det om förfarandet i anslutning till bolagets specialrisktagning, som i praktiken motsvarar det förfarande för specialrisktagning som avses i 6 § i exportgarantilagen. Enligt det föreslagna 1 mom. kan bolagets styrelse fatta beslut om att bevilja finansiering som specialrisktagning när den risk som sammanhänger med finansieringen är så stor att finansiering inte kan beviljas utifrån bolagets normala riskprovning eller om finansieringen skulle beviljas på exceptionella villkor. Beviljande av finansiering som specialrisktagning förutsätter ett beslut av arbets- och näringsministeriet om att de närings- eller industripolitiska villkoren eller andra vägande villkor uppfylls. Ministeriet ska fatta beslutet på ansökan av bolaget.

Förfarandet för att besluta om specialrisktagning ändras inte. Bolaget ansvarar fortfarande för beslut som gäller beviljande av finansiering, och för att finansiering ska kunna beviljas i form av specialrisktagning krävs det, som för närvarande, ett beslut av arbets- och näringsministeriet på ansökan av bolaget.

Det föreslås dock att det gällande förfarandet för specialrisktagning ska ändras så att det bättre omfattar bolagets risktagning oberoende av föremålet för finansieringen eller riskslaget. Utgångspunkten för den föreslagna paragrafen är obundenhet till särskilda instrument, vilket gör att förfarandet för specialrisktagning, utöver de exportgarantier som det för närvarande omfattar, även kan omfatta krediter, borgen och andra eventuella finansieringsinstrument.

En förutsättning för förfarandet för specialrisktagning är fortfarande att finansieringen inte kan beviljas utifrån bolagets normala riskprövning. Ett tillägg till de nuvarande förutsättningarna är exceptionella villkor för finansiering, vilka är motiverade till exempel på grund av en konkurrenssituation som gäller en enskild finansiering.

Vid övervägandet av vilka projekt som ska omfattas av förfarandet för specialrisktagning betonas sådana grunder som hänför sig till industri- och näringspolitiska områden samt andra politikområden, där det är mer naturligt att övervägandet sker inom statsrådet än inom bolaget. Ministeriet bedömer ett projekt utifrån huruvida de närings- och industripolitiska villkoren eller andra vägande villkor uppfylls. Lika som i nuläget är omständigheter som ska beaktas exempelvis främjandet av Finlands export, investeringar och den internationella konkurrenskraften samt effekterna på samhällsekonomin, till exempel på sysselsättningen, köpkraften och skatteinkomsterna. Därtill ska Finlands utrikes-, handels-, utvecklings- och miljöpolitiska mål samt prioriteringarna i respektive regeringsprogram beaktas. Sådana omständigheter kan beaktas som andra vägande villkor. Ministeriets bedömning ska grunda sig på statsrådets officiella och fastställda riktlinjer, men kan vid behov kräva friare näringspolitisk prövning för att möjliggöra en tillräckligt snabb reaktion på förändringar i omvärlden och på marknaden.

Enligt 2 mom. i paragrafen tillämpas förfarandet för specialrisktagning inte om det beslutas att beslutet om finansiering fattas som ett sådant ägarbeslut som avses i 11 §. Det är bolaget som beslutar vilket förfarande som ska tillämpas.

11 §. Beslut om finansiering som ägarbeslut. Det föreslås att paragrafen ska innehålla en bestämmelse om att ett ärende som gäller finansieringsbeslut och som hör till den allmänna behörigheten för bolagets styrelse i en specialsituation kan föras till bolagsstämman för avgörande med stöd av 6 kap. 7 § 2 mom. i aktiebolagslagen, om finansieringsbeslutet är förenat med omständigheter som är betydande med tanke på bolagets risktäckningskapacitet och statens riskhantering eller om det är förenat med andra särskilt vägande skäl med tanke på staten.

Bolaget ska även i fortsättningen ha formen av ett aktiebolag, och bolagets interna beslutsstruktur följer därmed bestämmelserna i aktiebolagslagen. I praktiken fattar bolagets styrelse inom ramen för sin allmänna behörighet de största ansvarsbesluten och delegerar till övriga delar de befogenheter som gäller finansieringsbeslut till den operativa ledningen.

Det har ansetts behövligt att föreskriva om beslut om finansiering som ägarbeslut eftersom det i bolagets finansieringsverksamhet kan förekomma beslutssituationer som är ännu mer exceptionella än förfarandet för specialrisktagning, där bolagets styrelse behöver föra ärendet till bolagsstämman för avgörande dels för att säkerställa den statliga ägarens vilja, dels med tanke på det egna ansvaret. Förfarandet grundar sig på det ovannämnda momentet i aktiebolagslagen.

Att föra ett finansieringsbeslut till bolagsstämman för avgörande är avsett att vara ett exceptionellt förfarande i en situation där det risktagande som krävs för att finansiering ska kunna beviljas väsentligt avviker från de mål för risktagandet som ägarstyrningen fastställt. Avsikten är inte att begränsa bolagsstyrelsens allmänna behörighet i fråga om finansieringsbeslut, utan styrelsen överväger självständigt i varje enskilt fall om det finns skäl att föra ärendet till bolagsstämman för avgörande. På motsvarande sätt kan styrelsen inte förutsätta att bolagsstämman fattar ett avgörande, utan i sista hand är det alltid den statliga ägaren som ska avgöra ärendet. I praktiken förhandlar bolagets styrelse och ägarstyrningen på förhand om huruvida man ska börja förbereda det förfarande som involverar bolagsstämman. I regel är det i finansieringsbeslut som fattas som ägarbeslut fråga om projekt som får så omfattande ekonomiska konsekvenser att de behandlas i statsrådets finanspolitiska ministerutskott och vid behov även i finansutskottet. Behandlingen i det finanspolitiska ministerutskottet och i finansutskottet grundar sig på beredningen i bolagets styrelse och på arbets- och näringsministeriets framställning om den finansiering som ska beviljas.

Förfarandet kan till exempel tillämpas i en situation där finansieringsbeslutet med tanke på kredit- eller koncentrationsrisken är så betydande att bolagets egna medel och medlen i statsgarantifonden inte är tillräckliga för att täcka förlusterna om risken realiserar. Dessutom är sannolikheten för att risken ska realiserar i den aktuella situationen exceptionellt stor, varvid staten kan bli tvungen att kapitalisera bolaget eller besluta om att överföra medel till statsgarantifonden enligt 15 § 2 mom. Det kan även bli fråga om en beslutssituation till vilken andra än ekonomiska risker är kopplade. I vissa situationer kan bolagets beslut få konsekvenser för exempelvis Finlands yttre förbindelser. I dessa situationer är det i princip fråga om politiskt sett mycket viktigt projekt, vilket talar för att staten ska ha en förstärkt roll i beslutsfattandet.

Den statliga ägaren kan i praktiken genomföra ett sådant ägarbeslut på en bolagsstämma som avses i paragrafen som ett skriftligt beslut av den enda aktieägaren enligt 5 kap. 1 § 2 mom. i aktiebolagslagen.

De förfaranden som föreslås i 10 och 11 § kan inbegripa beslut där finansieringen inte kan prissättas på ett sätt som motsvarar risken, vilket kan strida mot bolagets mål att vara självbärande. Detta kan i sin tur leda till att bolaget inte kan skydda till exempel en ränterisk på en ekonomiskt lönsam nivå. I ett sådant fall kan det vara motiverat att i beslutet ta ställning till om bolaget ska beviljas stöd enligt det föreslagna 6 § 3 mom.

12 §. Skyddsarrangemang. Enligt paragrafen kan bolaget och Finlands Exportkredit trygga sina egna ekonomiska intressen genom skyddsarrangemang som ska minska bolagets risker. Som skyddsarrangemang kan sådana förbindelser som avses i 5 § 1 mom. 1 och 3 punkten och 3 mom. bytas ut mot ansvar som inte hänförs sig till sådan finansieringsverksamhet som avses i lagen. De skyddsarrangemang som avses i paragrafen är kopplade till ansvar som bolaget beviljar, och de kan till exempel vara försäkringar, återförsäkringar, säkerheter och avtal om ansvarsbyte. Paragrafen ställer som allmänt mål för bolaget att sträva efter att utnyttja skyddsarrangemang, men det innebär inte att skyddsarrangemangen ska utnyttjas i en viss omfattning eller granskas i samband med varje projekt. Behovet av skyddsarrangemang är mycket olika i fråga om olika affärsfunktioner och produkter. Till exempel är bolagets kreditportfölj inom den inhemska finansieringen mycket spridd, och det är inte förnuftigt eller nödvändigtvis ens möjligt att skydda den separat. Däremot bör man kartlägga skyddsmöjligheterna på marknaden när det gäller enskilda stora projekt inom exportfinansieringen. I praktiken beror användningen av arrangemang för att skydda sig mot riskerna bland annat på om sådana arrangemang är tillgängliga i fråga om den aktuella finansieringen eller över huvud taget på marknaden samt på till vilket pris och på vilka villkor

skyddsarrangemangen kan genomföras. Dessutom kan frågor som gäller konkurrenskraft och marknadspraxis påverka på så sätt att finansiering till exempel beviljas utan säkerheter.

Vid skyddsarrangemang kan förbindelser enligt den föreslagna lagen bytas ut mot ansvarsförbindelser som inte hänför sig till finansieringsverksamhet som avses i lagen. Paragrafen motsvarar till största delen de nuvarande bestämmelserna i 8 § i bolagslagen och bestämmelserna i 9 § i exportgarantilagen. Det är ändå inte meningen att paragrafen enligt nuvarande praxis ska vara begränsad endast till riskhanteringsarrangemang mellan staternas specialfinansieringsbolag, utan den möjliggör också eventuella andra, motsvarande arrangemang. På så sätt begränsas skyddsarrangemangen inte enbart till arrangemang mellan staternas exportfinansieringsinstitut.

På grund av strukturen i Finlands export har bolaget bransch- och kundspecifika riskkoncentrationer, för vilkas del det är särskilt motiverat att använda de skyddsarrangemang som vid tillfället är tillgängliga på marknaden.

Enligt paragrafen är syftet med skyddsarrangemangen att trygga bolagets egna ekonomiska intressen. De beviljade ansvaren utgörs av bolagets ansvar, och det är i första hand bolaget som ansvarar för riskerna i samband med dem. Ordalydelsen i den nuvarande lagstiftningen, enligt vilken bolaget kan vidta skyddsarrangemang för att trygga statens intressen, avspeglar situationen när bolaget grundades då ansvarsstocken utgjordes av finska statens ansvar. Att trygga bolagets ekonomiska intressen innebär i sista hand även att statens intressen tryggas.

13 §. Begränsning av förluster. På motsvarande sätt som i nuläget kan bolaget och Finlands Exportkredit begränsa sina ekonomiska förluster som uppkommit eller uppkommer i deras verksamhet med åtgärder och arrangemang som allmänt används vid förvaltningen av ansvar, såsom genom att sälja fordringar, avstå från fordringar och köpa föremål för säkerheter. Enligt paragrafen kan bolaget trygga sina egna och statens ekonomiska intressen allmänt med hjälp av förfaranden som hänför sig till förvaltningen av de ansvar som används inom finansieringsverksamheten, såsom genom att sälja fordringar, avstå från fordringar och köpa föremål för säkerheter. Risktagning är karakteristiskt för bolagets uppgift. Om en kreditrisk realiserar driver bolaget in och strävar efter att reglera sina fordringar enligt normal marknadspraxis. Särskilt i utländska indrivningssituationer inom exportfinansieringen kan en lämplig metod vara att sälja fordringen, oftast som en del av ett mer omfattande arrangemang. Vid sidan av officiella sanerings- och skuldsaneringsförfaranden kan avstående från fordringen i enskilda fall bli aktuellt, om förfarandet är jämlikt för de olika borgenärerna och uppfyller villkoren i EU:s regler om statligt stöd. Ett allmänt villkor för alla åtgärder som avses i paragrafen är att den nytta som åtgärden sannolikt medför för bolaget är större än den förutsägbara förlust eller skada som bolaget annars orsakas.

I de nuvarande lagarna föreskrivs det om åtgärder för att begränsa förluster i 9 § i bolagslagen, men det gäller endast den ansvarsstock som omfattas av statsgarantifondens ansvar. Dessutom avspeglar 9 § i bolagslagen situationen när Finnvera grundades, då ansvarsstocken enligt lagen om statsgarantifonden i praktiken bestod av ansvar som beviljats av föregångarorganisationerna och som direkt utgjordes av finska statens fordringar. I dag har nästan hela Finnveras ansvarsstock beviljats efter det att bolaget grundades och består därmed av bolagets egna fordringar, som är privaträttsliga till sin natur.

Det föreslås att man frångår förfarandet i 9 § i den nuvarande bolagslagen, enligt vilket bolaget ska inhämta ministeriets samtycke till arrangemang som gäller förvaltningen av ansvar som är större än ett belopp om vilket det föreskrivs genom förordning. Eftersom det, såsom ovan anges, handlar om bolagets egna fordringar är det inte motiverat att åtgärder som gäller förvaltningen

av ansvar förutsätter särskilt samtycke av ministeriet. Dessutom kommer de förfaranden som gäller beslut om att begränsa förluster i fortsättningen att vara enhetliga i fråga om all finansiering som beviljas.

Av statsgarantifondens så kallade gamla stock, som beviljades innan Finnvera grundades och som utgörs av finska statens fordringar, återstår för närvarande cirka 190 miljoner euro och gäldenärsländerna är tio till antalet. Det behövs inte längre särskilda bestämmelser om förvaltningen av denna stock, utan statsgarantifonden och Finnvera avtalar sinsemellan om detta.

3 kap. **Ekonomiska verksamhetsprinciper**

14 §. *Bolagets och Finlands Exportkredits självbärande förmåga.* Enligt den föreslagna paragrafen ska bolaget och Finlands Exportkredit sträva efter att utgifterna för deras verksamhet på lång sikt kan täckas med inkomsterna från verksamheten. Vid bedömningen av om verksamheten är självbärande räknas de anslag som staten särskilt beviljat för bolagets verksamhet som inkomster. Paragrafen motsvarar till innehållet den gällande bolagslagen och den gällande verksamhetslagen, och ändringen påverkar inte gällande praxis. Den finansieringsverksamhet som bolaget bedriver sker i princip mot vederlag på så sätt att inkomsterna från verksamheten på lång sikt ska täcka utgifterna för verksamheten, inklusive de förluster som riskerna orsakar. Det ställs inget avkastningskrav på det kapital som är bundet till verksamheten. De skyldigheter som gäller finansiering från bolaget på marknadsmässiga villkor och verksamhetens självbärande förmåga följer även av EU:s regler om statligt stöd, OECD:s exportkreditavtal och WTO:s exportstödsrestriktioner. På grund av verksamhetens karaktär kan resultatet för enskilda räkenskapsperioder vara negativt, även om verksamheten är självbärande i enlighet med bestämmelsen. Bolaget kan till exempel i en konkurrenssituation bli tvunget att bevilja exportfinansiering på villkor där de avgifter som tas ut inte är tillräckliga för att täcka de uppskattade riskerna eller kostnaderna för skydd mot risker. Detta sker i enlighet med skyldigheter på EU-nivå och internationell nivå och på så sätt att den självbärande förmågan kvarstår på lång sikt. Bestämmelsen möjliggör även verksamhet som stöder finansieringsuppgiften, till exempel tillhandahållande av rådgivningstjänster eller forskningsverksamhet, utan att dessa genererar ett separat inkomstflöde.

Bolagets verksamhet kan inkludera finansieringslösningar som grundar sig på ett syfte som motiveras av statens närings- eller industripolitik eller något annat politikområde. Ett finansieringsbeslut som fattas i en sådan situation avspeglar inte till fullo bolagets normala verksamhet och strävan att vara självbärande. Eftersom bolagets ekonomiska verksamhetsprincip, även på grund av internationella skyldigheter, ska avspegla uppnåendet av en självbärande förmåga, har det i lagstiftningen tagits in en bestämmelse om att de stöd som betalats till bolaget och Finlands Exportkredit på basis av de anslag som staten särskilt beviljat ska räknas som inkomster vid bedömningen och genomförandet av verksamhetens självbärande förmåga. Det mål att vara självbärande som har fastställts för bolagets verksamhet och uppnåendet av den självbärande förmågan genomförs således till denna del på så sätt att det i statens budget eller tilläggsbudget avsätts anslag som ska täcka de verksamheter som staten särskilt har beslutat att stödja. Paragrafen gör det möjligt för staten att ge bolaget stöd enligt 6 § 3 mom., om man vill att det genomför verksamhet där finansieringsbeslutet även motiveras med andra omständigheter av politisk karaktär än sådana som har bolagets självbärande förmåga som mål. I sådana fall kan de risker som finansieringen medför inte alltid prissättas full ut i finansieringsavtalen. I dessa avtal uppnås således inte alltid målet att vara självbärande för det specifika projektets del.

15 §. Statens ansvar. Enligt det föreslagna 1 mom. svarar staten för bolagets garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser, för avtal som hänför sig till medelsanskaffning och finansförvaltning och för fullgörande av förbindelser enligt avtal om riskskydd som hänför sig till dessa. De centrala delarna av bestämmelserna om statens ansvar motsvarar i hög grad gällande praxis, där staten svarar för bolagets borgens- och garantiansvar samt skulder genom att ställa proprieborgen. Innehållet i den gällande lagstiftningen framgår bland annat av regeringens proposition, [RP 177/2005 rd](#). I enlighet med den ändrades 4 § i lagen om statsgarantifonden, som gäller statens ansvar för exportgarantier och specialborgen som Finnvera har gett, och 4 § 3 mom. i den nuvarande verksamhetslagen så att de entydigt anger att staten ansvarar för de ovan avsedda förbindelser som Finnvera ingått. Denna ändring genomfördes så att den del av paragrafen utgick enligt vilken det krävdes att bolaget inte har fullgjort sin betalningsskyldighet för att staten ska bli ansvarig. I förarbetena konstaterades det dessutom att även om det blev fråga om statlig proprieborgen har det varit motiverat att ärenden som gäller exportgarantier och borgen alltjämt sköts genom Finnvera.

Klarheten när det gäller statens ansvar för bolagets förbindelser är en viktig faktor för att bevara konkurrenskraften i den finansiering som bolaget erbjuder, eftersom man på så sätt säkerställer att de banker och skuldinvesterare som är motparter i förbindelserna kan anse att förbindelserna utgör statens risk och därmed godkänna ett lägre avkastningskrav. Detta förbättrar kostnadskonkurrenskraften i den finansiering som bolaget beviljar. Staten svarar även i dag för bolagets skulder för medelsanskaffning genom särskild statsborgen som beviljats för skuldprogrammen.

Det ovannämnda innehållet i lagstiftningen som gäller statens ansvar genomförs i den lag som nu stiftas i enlighet med nuläget på så sätt att staten enligt 1 mom. i paragrafen vid sidan av bolaget svarar för bolagets garantier, borgen och fullgörande av andra ansvarsförbindelser. Andra ansvarsförbindelser är begränsade till förbindelser som hänför sig till bolagets finansieringsverksamhet. Staten svarar även för att avtal som hänför sig till bolagets medelsanskaffning och finansförvaltning är bindande och genomförs samt för att förbindelser enligt riskskyddsavtal fullgörs. De nuvarande lagarna innehåller således motsvarande bestämmelser när det gäller garantier och borgen som bolaget beviljar samt ränteutjämningsavtal som dotterbolaget beviljar.

I motiveringen till 5 § konstateras det att slopandet av ränteutjämningsförfarandet sker på så sätt att ränteriskhanteringen blir en del av bolagets och dess dotterbolags totala riskhantering. I den nu gällande lagen har ränterisken i ränteutjämningsförfarandet överförs till statens ansvar, och inom förfarandet har de ränteflöden som hänför sig till räntegrunderna hanterats på ett annat sätt mellan staten, Statskontoret och bolaget. I det förfarande som föreslås ska bolaget både i fråga om gamla och nya finansieringar ansvara för det ekonomiska slutresultat som hänför sig till bärandet av ränterisken. Statens ansvar är här sekundärt i förhållande till bolagets, och bolaget ska vid behov sträva efter att dela ränterisken på finansieringsmarknaden. Om den operativa ränteriskhanteringen äventyrar bolagets verksamhet svarar staten för de ekonomiska följderna av bolagets ränteriskhantering.

I 2 mom. föreskrivs det att om de medel som fonderats för bolagets och Finlands Exportkredits exportfinansiering eller statsgarantifondens medel inte räcker till för att täcka ansvarerna i enlighet med 17 § 2 mom. eller för att säkerställa verksamhetens kontinuitet, ska anslag överföras från statsbudgeten till statsgarantifonden för detta ändamål. Med bolagets och Finlands Exportkredits fonderade medel avses de vinstmedel som influtit från exportfinansieringsverksamheten. Enligt förslaget kan både bolaget och Finlands Exportkredit bedriva exportfinansieringsverksamhet, och riskerna i samband med den kan riktas till moder- eller dotterbolaget. Med tanke på statens ansvar granskas denna del av verksamheten som en

helhet. I momentet i fråga föreskrivs det hur statens ansvar enligt 1 mom. ska genomföras i praktiken i en situation där bolaget har det ekonomiska ansvaret och det inte är fråga om ett indrivningskrav som riktas direkt till staten. Ansvaret kan således genomföras separat även på så sätt att bolagets borgenär riktar sitt krav i fråga om bolagets ansvar direkt till staten.

Innehållet i momentet motsvarar till stor del det rådande rättsläget, eftersom statens ansvar även i fortsättningen via statsgarantifonden omfattar exportfinansieringsverksamheten, visserligen så att ansvaret utvidgas till de finansieringstjänster som Finlands Exportkredit för närvarande tillhandahåller. Jämfört med nuläget föreslås det att det till bestämmelsen fogas en hänvisning till säkerställande av verksamhetens kontinuitet som grund för att anslag ska överföras från budgeten till fonden. Tillägget anses motiverat eftersom det kan vara ändamålsenligt att även i förebyggande syfte överföra medel till fonden för att öka verksamhetens buffertmedel. Statsgarantifonden kan bli skyldig att göra en betalning till bolaget med kort varsel, varför det även med tanke på budgetförfarandet är motiverat att utvärdera och besluta om anslagsbehovet på förhand. Förfarandet har varit detsamma även hittills, varför den föreslagna formuleringen anses bidra till att förtydliga och kodifiera den praxis som redan tillämpas. I praktiken innebär bestämmelsen att bolaget i princip endast i fråga om den verksamhet som inte omfattas av statsgarantifonden kan hamna i en situation där det annat än tillfälligt är oförmöget att betala sina skulder när de förfaller. Detta innebär att bolaget enligt det föreslagna 2 mom. inte heller i fortsättningen har ett fullständigt konkursskydd. När det gäller exportfinansieringen har det ansetts ändamålsenligt att täcka förlusterna med bolagets och Finlands Exportkredits fonderade överskott samt med statsgarantifonden och statsbudgeten, eftersom bolagets exportfinansieringsverksamhet inte har kapitaliserats i en omfattning som motsvarar riskerna och bolagets verksamhet endast är baserad på principen om en självbärande förmåga med stöd av statens balansräkning. Genom det förfarande som föreskrivs säkerställs bolagets verksamhetsförutsättningar i en situation där bolagets verksamhet kortvarigt är i stort behov av kapital, till exempel för att täcka förluster, och där staten omedelbart behöver vidta åtgärder för att trygga bolagets verksamhet.

I 3 mom. i paragrafen föreskrivs det att om bolaget eller statsgarantifonden inte längre behöver de anslag som överförts från statsbudgeten för att täcka bolagets ansvar och avsättningar eller för att säkerställa verksamhetens kontinuitet, ska bolaget och statsgarantifonden till denna del intäktsföra medlen till statsbudgeten. En ändring jämfört med nuläget är att man i 3 mom. strävar efter att mer direkt redogöra för hur medel från bolaget eller statsgarantifonden kan återredovisas till statsbudgeten i en situation där bolaget eller statsgarantifonden inte längre behöver medlen i fråga för att täcka bolagets ansvar och avsättningar eller för att säkerställa verksamhetens kontinuitet. Detta har även hittills varit möjligt inom ramen för den gällande lagstiftningen, men nu föreslås det att det i lagen tas in en bestämmelse som uttryckligen handlar om detta, så att helhetsbilden av statens ansvarsmekanismer förbättras. I princip är det bra att bolaget samlar buffertmedel för dåliga tider. Under bättre tider bör dock exempelvis medel som fås från anslag i statsbudgeten och inte har genererats av verksamheten återföras till statsbudgeten i rätt tid. Frågan är kopplad till statens helhetsbedömning av om det under den aktuella tiden är ändamålsenligt att upprätthålla buffertar på grund av riskerna med bolagets portfölj, för att bolagets risktagning och operativa förmåga inte ska äventyras.

I den situation som avses i 2 och 3 mom. är det uttryckligen fråga om en kortvarig finansieringsåtgärd som staten vidtar till förmån för bolaget, eftersom det inom detta förfarande inte är meningen att varaktigt överföra medel från staten för bolagets behov. Detta moment strider således inte mot principen om att bolaget ska vara självbärande, och bolaget ska genom ett motsvarande förfarande återföra de medel som det fått till statsbudgeten när det inte längre är motiverat att staten uppfyller sitt ansvar. Eftersom penningflöden mellan bolaget och statsbudgeten är möjliga i båda riktningarna, är förbudet statligt stöd till företagsverksamheten

eller rättsliga aspekter som hänför sig till detta inte kopplade till det beskrivna systemet. Det primära syftet med systemet är att trygga bolagets förmåga att sköta den offentliga förvaltningsuppgiften och beakta tredje parter rättigheter i en situation där bolaget inte ensamt kan ansvara för sina förbindelser till följd av en tillfällig orsak.

Sannolikheten för att det ska uppstå ett behov av att överföra medel från budgeten till statsgarantifonden eller bolagets balansräkning beror i väsentlig grad på om fondens medel och koncernens fria kapital tillsammans är tillräckliga i förhållande till verksamhetens risknivåer. Med tanke på verksamhetens effektivitet och hanteringen av budgetkonsekvenserna är det lämpligt att medlen i bolagets balansräkning och i statsgarantifonden är på en tillräcklig nivå för att täcka rimliga variationer i verksamhetens resultat.

Den nuvarande lagstiftningen förutsätter att bolagets balansräkning omfattar en fond för exportgaranti- och specialborgensverksamhet och en fond för inhemsk verksamhet för att hålla isär affärsverksamheternas resultat. Dessutom föreskrivs det att fondernas medel endast kan användas till att täcka förluster från affärsverksamheterna i fråga. Enligt förslaget ska motsvarande bestämmelse slopas. Eftersom statsgarantifonden enligt förslaget endast täcker en del av bolagets verksamheter blir bolaget i praktiken tvunget att fortsättningsvis separat redovisa medel som influtit inom exportfinansieringen, som täcks av statsgarantifonden, och medel som influtit inom den övriga affärsverksamheten. Den föreslagna ändringen anses därför inte försämra transparensen när det gäller uppföljningen av verksamheternas ekonomiska utveckling, såsom uppnåendet av målet att vara självbärande. Enligt förslaget begränsas inte möjligheten att använda medel som influtit från en verksamhet till annat än att täcka förluster från verksamheten i fråga, vilket till exempel möjliggör vinstutdelning från bolaget till den statliga ägaren.

Enligt det föreslagna 4 mom. och den nuvarande lagstiftningen kan statsrådet även i fortsättningen ställa propärborgen utan motsäkerheter som säkerhet för lån och låneprogram som bolaget upptar. Syftet med fullmakten att ställa borgen är att komplettera den bestämmelse som föreslås i 1 mom. om statens ansvar för bolagets skulder, om det ansvar som föreskrivs i lagen behöver kompletteras med en separat borgensförbindelse. Statsrådet har ställt borgen för bolagets två skuldprogram på sammanlagt 20 miljarder euro. Det tas inte ut någon avgift av bolaget för borgen. På grund av borgen är kreditbetyget för bolagets skuldprogram detsamma som för staten, vilket möjliggör en mer förmånlig medelsanskaffning och därmed förbättrar konkurrenskraften i bolagets finansiering. Däremot föreslås det att man frångår den utlåningsfullmakt som ingår i den nuvarande lagstiftningen, i enlighet med statsrådets riktlinjer från 2019. Det har ursprungligen föreskrivits om en utlåningsfullmakt för att trygga bolagets likviditet. I och med att den medelsanskaffning inom bolaget som sker med stöd av statsborgen har utvecklats anses det dock inte längre finnas några motsvarande grunder för en utlåningsfullmakt. Staten kan även utan en särskild bestämmelse bevilja bolaget lån inom de anslagsgränser som riksdagen godkänner separat.

16 §. Statsgarantifonden. I det föreslagna 1 mom. anges det att det för att täcka sådana förluster för bolaget och Finlands Exportkredit som orsakas av exportfinansiering och för vilka bolagets egna medel inte räcker till finns en fond som står utanför statsbudgeten (*statsgarantifonden*). Syftet med fonden utanför statsbudgeten är att, liksom för närvarande, även i fortsättningen täcka förluster som orsakas av vissa av bolagets verksamheter, om bolagets egna medel som influtit från verksamheten i fråga inte räcker till för att täcka förlusterna. För närvarande används fondens medel i enlighet med 5 § i lagen om statsgarantifonden till att täcka förlustresultat från Finnveras exportgaranti- och specialborgensverksamhet om de medel som ackumulerats i Finnveras balansräkning från denna verksamhet har använts. I fortsättningen ska statsgarantifonden täcka förluster som orsakas av exportfinansieringen. Genom förslaget

utvidgas statsgarantifonden så att den, utöver kreditrisker inom exportfinansieringen, även täcker exportkreditverksamheten, som för närvarande bedrivs av dotterbolaget Finlands Exportkredit. Enligt förslaget definition av exportfinansiering omfattar statsgarantifonden däremot inte kreditrisker i samband med finansiering som gäller inhemska exportfrämjande investeringar och som för närvarande beviljas med stöd av exportgarantilagen. Eftersom kreditriskerna inom Finlands Exportkredits finansieringsverksamhet hittills har täckts av exportgarantier som omfattas av fonden, innebär den föreslagna ändringen att statsgarantifonden utvidgas till att täcka marknadsrisker inom Finlands Exportkredits finansieringsverksamhet och kreditrisker i samband med likviditetsportföljen. Av Finnveras beräknade, övergripande riskposition (det interna kravet på ekonomiskt kapital) har Finlands Exportkredits andel varit cirka en tiondel, medan exportgaranti- och specialborgensverksamhetens andel har motsvarat cirka tre fjärdedelar eller mer. Den föreslagna utvidgningen av statsgarantifonden anses därför vara relativt liten. Eftersom Finlands Exportkredits förluster för närvarande täcks av statens underskottsförbindelse får ändringen inte heller några konsekvenser för statens ansvarsställning. En motvikt till statsgarantifondens mer omfattande täckning utgörs av Finlands Exportkredits inlutna fria kapital, som i det inledande skedet i form av extra buffertar för bolaget minskar sannolikheten för att statsgarantifonden ska behöva göra betalningar till bolaget för att täcka förluster.

Till följd av att bolaget genomför den näringspolitiska uppgift som föreskrivits för det kan de risker som bolaget täcker leda till betydande årliga variationer i resultatet. Med hjälp av en fond som står utanför budgeten säkerställer man att bolagets kapital är tillräckligt för att täcka eventuella förluster utan att bolaget på förhand behöver kapitaliseras ytterligare i stor omfattning med hjälp av statens medel eller man blir tvungen att lägga fram förslag till tilläggsbudget när bolagets egna fria kapital inte räcker till. Förslaget anses vara den ur statens synvinkel ekonomiskt mest kapitaleffektiva lösningen.

Enligt förslaget 2 mom. svarar arbets- och näringsministeriet för beslutsfattandet om fonden, fondens förvaltning och att fondens ekonomi och verksamhet ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

Enligt 2 mom. i paragrafen utövar arbets- och näringsministeriet beslutanderätt i statsgarantifonden. Som en ändring jämfört med nuläget föreslås det att man i paragrafen tar in en bestämmelse om att det i fortsättningen är arbets- och näringsministeriet som fattar de beslut som gäller fonden. Ministeriet ska besluta om betalning av en avgift från fonden till bolaget, för bolagsstämman föreslå att bolagets vinstmedel intäktsförs till fonden, utarbeta statens budgetpropositioner som gäller fonden och fatta beslut som gäller fondens förvaltning. I 17 § föreskrivs det om beslut som gäller fondens penningrörelse. Enligt den nuvarande lagstiftningen har statsgarantifondens generalsekreterare och direktion svarat för ovannämnda uppgifter. Med stöd av den gällande lagen har den viktigaste uppgiften för fondens direktion varit att fatta beslut om en fondavgift till bolaget i den händelse att exportgaranti- och specialborgensverksamhetens fria egna kapital inte räcker till för att täcka förlusten från verksamheten. Under fondens historia har ett sådant beslut fattats en gång, nämligen 2021. Fondens direktion har inte prövningsrätt i fråga om avgiftsbeslut, varför den i praktiken har fungerat som en extra, enligt lag förpliktad mellaninstans i beslutsprocessen när bolaget bereder ett ärende och arbets- och näringsministeriet lägger fram det för statsrådet för beslut. I praktiken framförde bolaget även när beslutet fattades 2021 sin ståndpunkt, varefter arbets- och näringsministeriet tillsammans med finansministeriet beslutade om den föreslagna fondavgiften, som direktionen genomförde genom ett beslut. Arbets- och näringsministeriets arbetsordning kan innehålla närmare bestämmelser om hur ministeriet ska genomföra förvaltningen av och beslutsfattandet i fonden.

Liksom för närvarande ska ministeriet svara för ordnandet av fondens förvaltning, vilket även i fortsättningen inkluderar en ändamålsenlig skötsel av fondens ekonomi och verksamhet. För att

ordna verksamheten på ett ändamålsenligt sätt kan ministeriet även i fortsättningen ingå ett avtal med bolaget om administrationen av fonden. Bolaget har rätt att få förvaltningsarvode för dessa uppgifter, och bolaget och ministeriet avtalar om grunderna för arvudet i administrationsavtalet. Administrationsavtalet ska omfatta skötseln av statsgarantifondens bokföring och penningrörelse samt den ekonomiska rapporteringen, inklusive bokslutsrapporteringen. Vidare föreskrivs det att de administrativa utgifterna ska betalas ur fondens medel, i enlighet med den nuvarande lagstiftningen. Avvikande från vad som gäller i fråga om andra fonder utanför statsbudgeten är det inte ändamålsenligt att föreskriva närmare om statsgarantifondens förvaltning, eftersom det föreslås att man frångår fondens nuvarande organisation (direktion och generalsekreterare) i och med att beslutsfattandet i dess helhet överförs till ministeriet. Ändringen anses motiverad eftersom fondens verksamhet har förändrats avsevärt från den tidpunkt när den nuvarande verksamhetsmodellen infördes. I dag ansvarar fonden inte längre för borgens- och garantiförbindelser som ingicks av bolagets föregångarorganisation. När det gäller dessa förbindelser har fonden numera endast återkravsfordringar som bedöms vara ringa på ett fåtal länder, och bolaget och arbets- och näringsministeriet har avtalat om administrationen och indrivningen av dessa fordringar i ett administrationsavtal mellan de båda parterna. Rapporteringen ska enligt förslaget i fortsättningen ske direkt till ministeriet, i stället för till fondens direktion. I administrationsavtalet ska det även avtalas om administrationen av fondens återkravsfordringar, inklusive de arrangemangs- och förhandlingsuppgifter som är kopplade till Parisklubben. Parisklubben är en informell grupp av offentliga långivare. Dess syfte är att finna koordinerade och hållbara lösningar på gäldenärsstaternas betalningsproblem. Företrädare för finansministeriet och Finnvera representerar Finland vid mötena. En företrädare för bolaget sköter de praktiska arrangemang som gäller Finlands fordringar. Bolagets företrädare bistår finansministeriets tjänsteperson när förhandlingsuppgiften inte har vidaredelegerats till bolaget. I administrationsavtalet avtalas det om det förvaltningsarvode som ska betalas till bolaget och som fastställs utifrån den arbetstid som används till administrationen. Administrationen av statsgarantifonden har sedan 1998 ordnats genom ett administrationsavtal mellan ministeriet och bolaget. Det nuvarande administrationsavtalet är i kraft 2003–2027.

Merparten av fondens medel består av medel på ett samlingskonto i statens centralbokföring, vilka ingår i Statskontorets förvaltning av kassamedel, och fonden fattar inte beslut om hur medlen ska placeras. Direktionens verksamhet har utöver den officiella övervakande rollen inte ansetts ge något betydande mervärde till följd av de ändringar som införts efter hand. Även direktionens övervakande roll har minskat i betydelse i och med att bolagets så kallade gamla stock, som beskrivs i motiveringen till 13 §, har minskat avsevärt och såväl arbets- och näringsministeriet som finansministeriet har utökat övervakningen av bolagets ansvars- och riskposition. Lagstiftningen om statsgarantifonden är föråldrad och motsvarar inte tillräckligt dagens behov och praxis. Den föreslagna ändringen förenklar förvaltningen av fonden och överför ansvaret för förvaltningen till ministeriet i enlighet med den redan etablerade praxisen. Genom administrationsavtalet mellan arbets- och näringsministeriet och bolaget överförs det inte några offentliga förvaltningsuppgifter från ministeriet till bolaget.

Enligt 3 mom. i paragrafen ska bolaget, liksom för närvarande, årligen utarbeta en bedömning till arbets- och näringsministeriet om huruvida fondens medel är tillräckliga. Bedömningen ska baseras på resultatscenarier och kapitalprognoser för exportfinansieringen, vilka beaktar den nuvarande ansvarsstocken och förändringar i avsättningar för förluster, dvs. förväntade förlustförändringar, i samband med ansvarsstocken samt nya finansieringar, ansvarsstockens utveckling och de förlustavsättningar som görs till följd av dem. På begäran ska bolaget utarbeta en bedömning oftare. Bolaget ska upprätta bokslut i enlighet med de internationella bokslutsstandarderna (International Financial Reporting Standards, IFRS). Standarden IFRS 9 Finansiella instrument trädde i kraft 2018 och innehåller principer för redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder när det gäller belopp, tidpunkter och osäkerhet i fråga om

framtida kassaflöden. Syftet med avsättningar för förluster, dvs. förväntade förluster, enligt standarden (Expected Credit Loss, ECL) är att förutse och periodisera den kommande kreditrisken med beaktande av betydande förändringar i risken under kreditens löptid.

17 §. Statsgarantifondens medel samt fondavgifter och fondlån. Enligt det föreslagna 1 mom. består statsgarantifondens medel, liksom i nuläget, av överskott som influtit från den verksamhet som bedrevs av bolagets föregångarorganisationer, avkastning av fondens återkravsfordringar och medel som influtit av återkrav samt medel som överförts från bolaget eller statsbudgeten till fonden.

Fonden kan även i fortsättningen få medel från avkastning av återkravsfordringar samt medel som överförts från bolaget eller statsbudgeten till fonden. De föregångarorganisationer som avses i momentet, vars verksamhet har genererat ett överskott som utgör en del av buffertmedlen för exportfinansieringsverksamheten, är Statsgaranticentralen samt Exportgarantianstalten och Statsgarantianstalten som föregick centralen.

I 2 mom. föreslås det, i enlighet med nuläget, att förlusterna av exportfinansieringen i första hand täcks med bolagets och Finlands Exportkredits egna medel för exportfinansiering, och om de inte räcker till, med medel ur statsgarantifonden. En betalning kan göras ur fonden om det vid upprättandet av mellanbokslut eller bokslut framgår att det fria egna kapitalet för bolagets och Finlands Exportkredits exportfinansiering inte är tillräckligt för att täcka förlusten från verksamheten. Om beloppet av fondens medel inte räcker till för att täcka fondens utgifter, överförs det bristande beloppet till fonden från ett anslag som för detta syfte ska tas in i statsbudgeten enligt 15 § 2 mom. I praktiken innebär detta att man inte heller i fortsättningen nödvändigtvis på förhand och regelbundet avsätter medel för statsgarantifonden i budgeten, utan att det även i framtiden finns ett moment i statsbudgeten som vid behov kan användas för en eventuell överföring av anslag. De förlustavsättningar för förväntade förluster som redovisas i bolagets eller Finlands Exportkredits bokföring kan leda till att det fria kapitalet inte är tillräckligt redan innan den tagna risken har realiserats som slutliga förluster. Innan det görs en kassaflödespåverkande penningöverföring kan en betalning från statsgarantifonden till bolaget även göras i form av en betalningsförbindelse. Även för närvarande omfattar täckningen av förluster via fonden den affärsverksamhet som bedrivs inom ramen för exportfinansieringsverksamheten och som står för merparten av bolagets risker och kapitalbehov. Till skillnad från nuläget föreslås det att statsgarantifonden i fortsättningen, utöver kreditrisken inom exportfinansieringen, även ska täcka exportfinansieringens marknadsrisker, såsom ränterisken, vilka för närvarande i första hand täcks av Finlands Exportkredits egna medel och i andra hand av en underskottsförbindelse som staten ger Finlands Exportkredit. En betalning från fonden kan ske antingen i form av en resultatpåverkande fondavgift eller genom kapitalisering. Enligt förslaget ska arbets- och näringsministeriet besluta om betalning av medel ur fonden till bolaget, vilket innebär att beslutsfattandet, som enligt den nuvarande lagstiftningen sker i fondens direktion, överförs till ministeriet.

I 3 mom. i paragrafen föreslås det att fritt eget kapital som influtit i bolaget kan överföras till fonden. Enligt den nuvarande lagen kan betalningar från bolaget till statsgarantifonden endast göras om det vid upprättandet av bolagets bokslut framgår att bolagets resultat uppvisar vinst, varvid vinsten eller en del av den innan bokslutet fastställs kan överföras till statsgarantifonden, men endast till den del bolaget har fått fondavgifter och en del av dem ännu är utestående. Förslaget utökar statsrådets prövningsrätt när det gäller hur det kapital som är avsett att trygga kontinuiteten i verksamheten ska fördelas mellan bolagets balansräkning och statsfinanserna. Enligt förslaget ska bolagsstämman fatta beslut om betalningar från bolaget till fonden på framställning av ministeriet, vilket innebär att framställningsansvaret, som enligt den nuvarande lagstiftningen finns hos fondens generalsekreterare och direktion, överförs till ministeriet.

Bestämmelsen begränsar inte bolagsstämman möjligheter att besluta om vinstutdelning till ägaren i enlighet med aktiebolagslagen och 15 § 3 mom.

I 4 mom. föreslås det en bestämmelse som motsvarar nuläget om att bolaget på ansökan kan beviljas lån ur statsgarantifonden utan krav på säkerhet i situationer där finansieringsverksamhet som enligt 6 § och 15 § är på statens ansvar orsakar bolaget en betydande finansieringsbrist som inte kan täckas med bolagets likviditet. Eftersom det föreslås att man frångår fondens nuvarande organisation (direktion och generalsekreterare) är det i fortsättningen arbets- och näringsministeriet som beslutar om lånevillkoren.

18 §. Statsgarantifondens bokföring, bokslut och revisorer. Paragrafen innehåller bestämmelser om statsgarantifondens bokföring och bokslut samt om revisionen och grunderna för sättet att utföra revisionen på. Allmänt taget hänför sig revisionen till redovisningsskyldigheten och kravet på en ändamålsenlig skötsel av ekonomin. Innehållsmässigt motsvarar paragrafen nuläget.

Enligt 1 mom. ska lagen om statsbudgeten (423/1988) tillämpas på statsgarantifondens bokföring och bokslut. Arbets- och näringsministeriet godkänner och undertecknar fondens bokslut. Statsrådet fastställer bokslutet efter föredragning från ministeriet. I 1 mom. hänvisas det till lagen om statsbudgeten (423/1988). Enligt 21 a § i den lagen tillämpas på betalningsrörelse och bokföring och annan uppföljning i anknytning till dessa samt på bokslut, verksamhetsberättelser, redovisning, löneräkning och granskning av ersättningar för resekostnader hos statliga fonder utanför budgeten vad som föreskrivs i den lagen och bestäms eller föreskrivs med stöd av den, om inte annat föreskrivs någon annanstans i lag. I enlighet med den nuvarande lagstiftningen ska arbets- och näringsministeriet ansvara för bokföringen medan statsrådet fastställer bokslutet.

I 2 mom. föreslås det att revisionen ska utföras av revisorer som utses av arbets- och näringsministeriet, vilket motsvarar den nuvarande lagstiftningen. Revisorerna ska antingen vara revisorer som godkänts av Centralhandelskammarens revisionsnämnd eller revisorer som avlagt specialiseringsexamen för revisor inom den offentliga förvaltningen och ekonomin.

4 kap. **Finansiell tillsyn**

19 §. Finansiell tillsyn. I paragrafens 1 mom. föreskrivs det att Finansinspektionen utövar finansiell tillsyn över bolaget. Metoderna för finansiell tillsyn är tillsynsmyndighetens bedömning och tillsyn över beräkningen av uppföljningsnyckeltal. I 1 mom. föreskrivs det sålunda om Finansinspektionens uppgifter inom den finansiella tillsynen över den koncern som utgörs av bolaget och dess dotterbolag. Finansinspektionen har inte några andra uppgifter relaterade till koncernens tillsyn utanför bedömningsprocessen, såsom exempelvis sådan kontinuerlig tillsyn som kan omfatta bolagets anmälningsskyldigheter eller intensifierad rapportering om riskkoncentrationer.

Utöver vad som föreskrivs i detta kapitel kan Finansinspektionen ha tillsynsuppgifter relaterade till bolagets verksamhet i anslutning till andra bestämmelser.

Enligt 2 mom. utövar Finansinspektionen inte tillsyn över statens näringspolitiska riktlinjer för risktagning. Arbets- och näringsministeriet beaktar slutsatserna i den bedömning som lämnats in av Finansinspektionen vid planeringen och verkställandet av näringspolitiken och vid styrningen av bolaget. Finansinspektionens uppgifter begränsas till de uppgifter som anges i lagen och förordningen, eftersom syftet är att Finansinspektionen inte ska utöva tillsyn över bolagets näringspolitiska uppgift. Den finansiella tillsyn som Finansinspektionen utövar

påverkar därmed inte bolagets risktagning, utan riktlinjer för risktagningen ges inom ägarstyrningen i enlighet med 9 § 2 mom. Bolagets mål hänför sig till att öka inverkan på samhället i de fall där riskerna främst är koncentrerade till att ta kreditrisker vid främjandet av projekt som bedöms vara politiskt stödda i en situation där det inte är möjligt att få privat finansiering för projekten. Finansinspektionen tar inte ställning till bolagets eventuella riskkoncentrationer som beror på näringspolitiska skäl men ska bedöma även det riskhanteringssystem och den kreditprocess som är relaterade till dessa. Finansinspektionen utövar inte tillsyn över huruvida bolaget i sin verksamhet tar så stora risker av näringspolitiska skäl att det medför betydande risk för bolagets kapitaltillräcklighet eller likviditet. Uppgiften att utöva finansiell tillsyn över bolaget ska begränsas genom lag och statsrådets förordning, så att tillsynsmyndigheten i sin bedömning fokuserar på de aspekter som är relevanta för tillsynen över verksamheten i ett specialfinansieringsbolag.

I tillsynsmyndighetens bedömning ska fokus ligga på att till den statliga ägaren ta fram information om att bolaget kan bedöma risker korrekt. Slutsatserna i bedömningen bör beakta att bolaget står under arbets- och näringsministeriets ägarstyrning och att bolaget är en aktör som genomför statsrådets näringspolitik. Vid genomförandet av näringspolitiken följer bolaget de beslut som har utvärderats och fattats i statsrådet och i närmare detalj vid arbets- och näringsministeriet och som har bedömts vara mest ändamålsenliga i situationen i fråga. Därmed leder vissa näringspolitiska beslut till att koncentrationsrisker uppstår eller generellt till en hög risktagningsnivå i bolaget. Inom tillsynen av kreditinstitut skulle detta nästan automatiskt leda till ett behov av att begränsa risker eller öka kapitalet, men när det gäller bolaget bör denna särskilda egenskap vid genomförandet av näringspolitiken beaktas, och det är osannolikt att samma slutsatser dras vid en övergripande bedömning. Arbets- och näringsministeriet styr bolagets verksamhet genom att utnyttja all den information som fås.

Ett viktigt element är i framtiden den information om bolagets verksamhet och risker som fås från Finansinspektionens bedömning av den finansiella tillsynen. Andra centrala uppgifter som fås direkt av bolaget är exempelvis tillgängliga beskrivningar av marknadsbrister och efterfrågan på finansiering samt de näringspolitiska mål som är förenade med politiska åtgärder. Olika begränsningar relaterade till uppföljningsnyckeltal, till exempel kapitaltäckningen enligt kapitalkravsförordningen, lämpar sig inte väl för detta sammanhang, och denna information skulle inte vara relevant i detta avseende, eftersom bolagets verksamhet dessutom bygger på att anslag från statsbudgeten kan kanaliseras till bolaget vid behov, om det finns näringspolitiska skäl som talar för det. Därför har också ren finansiell tillsyn enligt kreditinstitutens modell sina egna begränsningar i denna kontext. På grund av bolagets näringspolitiska syfte och uppgifter får de observationer som tillsynsmyndigheten gör i sin bedömning av ovannämnda orsaker inte nödvändigtvis samma vikt som om de hade gjorts för en privat inlåningsbank eller ett kreditinstitut. Bolagets exportfinansiering bygger på och stöds av statens balansräkning och bolaget följer, utöver sin egen riskpolicy, även statens strategiska riktlinjer och prioriteringar som ägare, ibland även i konkreta finansieringsbeslut.

Syftet med 2 mom. i paragrafen är att samordna de roller som gäller bolagets finansiella tillsyn och näringspolitiska styrning. Bestämmelsen begränsar tillsynsmyndighetens roll till att tillhandahålla information i form av en bedömning och slutsatser baserade på denna, vilken arbets- och näringsministeriet beaktar tillsammans med de näringspolitiska målen när det drar slutsatser som stöd för det politiska beslutsfattandet.

I bakgrunden till samordningen handlar det i hög grad om att Finansinspektionens tillsynsbedömning ges utifrån ett perspektiv som främst speglar kredit- och finansinstitutens verksamhet. Grunden för samordningsförfarandet är att arbets- och näringsministeriet inte utan vidare kan beakta alla de observationer som lyfts fram i slutsatserna av Finansinspektionens

bedömning, eftersom Finnvera Abp:s uppgift i första hand är att genomföra statsrådets näringspolitik och eftersom en allsidig analys, ett beaktande och en utvärdering av näringspolitiska frågor entydigt ligger utanför den tillsynsuppgift som tilldelats Finansinspektionen. Vid samordningen kan det bli nödvändigt att bedöma i vilken utsträckning de slutsatser som Finansinspektionen lämnat i sin bedömning är tillämpliga i förhållande till exempelvis behoven och perspektiven inom näringspolitiken och eventuellt även inom andra politikområden, riskhantering och ägarstyrning. Samordningen handlar till stor del om att dessa olika perspektiv bedöms med beaktande av statens övergripande intressen. En svårighet i samordningen kan vara att när det övergripande intresset bedöms, påverkas resultatet i hög grad av hur dessa olika faktorer vägs samman. En korrekt samordning förutsätter en mångsidig bedömning av frågan.

Verksamhetens syfte och bolagets uppgifter beskrivs i 1 kap. i denna proposition. Bolagets näringspolitiska uppgift ska till stor del även framöver bestå i att korrigera marknadsbrister i situationer där bolaget erbjuder finansiering till projekt som är samhällsrelaterade men där finansiering – åtminstone på rimliga villkor – inte går att få från privata finansieringsaktörer. Det kan till exempel handla om att ta en högre risk än normalt. Denna näringspolitiska uppgift kompletteras som verksamhetsprincip av beskrivningen av bolagets självbärighet i motiveringen till 14 §, vilken i sin tur innebär att bolagets verksamhet på lång sikt ska vara sådan att systemet med sina inkomster kan täcka utgifterna för verksamheten. På samma sätt påverkar principen om självbärighet den risktagning som avses i kapitlet om villkor för och beslutsfattande om finansieringsverksamheten i denna proposition och för vilken ägarstyrningen fastställer mål separat i enlighet med 9 § 2 mom. Att samordna självbärigheten och risktagningen innebär i praktiken att bolaget varken på kort eller lång sikt har som syfte att generera vinst på samma sätt som de flesta andra aktörer inom finanssektorn, och att bolagets risktagning – utöver självbärighet – syftar till att skapa positiva externa effekter för samhället. Finansinspektionen bedömer bolagets risktagning i förhållande till arbets- och näringsministeriets riktlinjer för risktagning.

En viktig utgångspunkt i förslaget är att tillsynen inte heller framöver ska styra bolagets verksamhet självständigt, utan att Finansinspektionens tillsynsbedömning och dess slutsatser ska ge viktig information för beslutsfattandet i statsrådet. I enlighet med nuvarande situation ska tillsynen och den ägarstyrda näringspolitiken fortsättningsvis samordnas på ministerienivå som stöd för det politiska beslutsfattandet. Vid samordningen av bolagets finansiella tillsyn och näringspolitik beaktas således det som föreskrivs i denna lag, särskilt i fråga om syftet med bolagets verksamhet och dess uppgifter, villkoren för och beslutsfattandet inom finansieringsverksamheten samt de ekonomiska verksamhetsprinciperna. Det ska särskilt beaktas hur bolaget skiljer sig från kreditinstitut och tillsynspraxis för dessa.

Enligt 3 mom. gäller den finansiella tillsynen bolagets dotterbolag endast i fråga om 20 § 2 mom. och 21 § och dotterbolagens förvaltning endast i fråga om 2 § 2 och 3 mom. Syftet med momentet är att precisera till vilka delar den finansiella tillsynen gäller bolagets dotterbolag. Bolaget genomför sin verksamhet även via sina dotterbolag, varför frågor som gäller tillsynen grundar sig på ett arrangemang där bolaget står i centrum för tillsynen, dock på så sätt att tillsynsmyndigheten ska granska och bedöma den helhet som koncernen utgör och bolagets verksamhet i bred bemärkelse. Att äga dotterbolag är en del av bolagets verksamhet, och därför är de risker som uppstår i dem även bolagets risker. I fråga om 20 § 2 mom. gäller den finansiella tillsynen således även risker och riskfaktorer i dotterbolagen. När det gäller 21 § utövas även tillsyn över beräkningen av dotterbolagens uppföljningsnyckeltal. Vad gäller förvaltningen av dotterbolagen tillämpas skyldigheterna för styrelsen och ledningen enligt 2 § 2 mom.

I 4 mom. i paragrafen föreskrivs det att Finansinspektionen i sin bedömning beaktar de riktlinjer och föreskrifter av Finansinspektionen och Europeiska bankmyndigheten som tillämpas på den finansiella tillsynen över bolaget. Närmare bestämmelser om de riktlinjer och föreskrifter av Finansinspektionen och Europeiska bankmyndigheten som ska användas vid den finansiella tillsynen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 §. Tillsynsmyndighetens bedömning som görs av Finansinspektionen. Enligt 1 mom. i paragrafen ska Finansinspektionen upprätta och till bolaget, arbets- och näringsministeriet och finansministeriet lämna tillsynsmyndighetens bedömning av hur bolagets verksamhet uppfyller målen för förvaltnings-, styrnings och riskhanteringssystemen enligt 9 § 2 mom. och av om bolagets ledning och kontrollfunktioner är förenliga med 2 § 2 och 3 mom. och 3 §.

Enligt 2 mom. ska Finansinspektionen när den bedömer bolagets riskhantering beakta kreditrisken, ränterisken, den operativa risken och eventuella andra riskfaktorer, bolagets likviditet samt situationen för kapitalet. Det innebär att Finansinspektionen ska beakta de ovannämnda risktyperna när den gör sin tillsynsbedömning av riskhanteringen. Bestämmelserna sätter inte mål för koncernens risknivå i relation till kapitalets eller likviditetens tillräcklighet utan anger endast gränser för rapporteringen. Bestämmelserna om tillsynen över koncernen ska även i övrigt överensstämma med bestämmelserna om kreditinstitut endast i den utsträckning som bolagets specialuppgifter tillåter det.

I 3 mom. föreskrivs det att när det gäller omfattningen av och intervallet för bedömningen ska Finansinspektionen beakta koncernverksamhetens art, omfattning och komplexitet, koncernens ansvarsställning och dess utveckling samt koncernens betydelse för finansmarknaden. Finansinspektionen ska beakta skillnaderna när det gäller koncernens verksamhet jämfört med kreditinstitut och tillsynspraxis för dessa. I den finansiella tillsynen ska skillnaderna mellan bolaget samt kreditinstitut och finansiella institut beaktas, eftersom de på grund av affärsmässiga skillnader kan ses som mycket olika grupper av aktörer. Bolagets verksamhet liknar verksamheten i de kreditinstitut och finansiella institut som finansierar närings- och företagsverksamhet, och detta utgör grunden för ändringen av bolagets finansiella tillsyn. Bolagets verksamhet skiljer sig från de kreditinstitut och finansiella institut som inte huvudsakligen finansierar närings- och företagsverksamhet. Skillnaderna mellan bolaget samt kreditinstitut och finansiella institut tar sig också uttryck i det allmänna behovet av att stifta denna lag och grunderna bakom den, och det ligger rent allmänt i det offentliga intresse att ordna bolagets verksamhet för att korrigera marknadsbrister. En viktig fråga ur lagstiftningssynvinkel är också hur den finansiella tillsynen för denna verksamhet ska ordnas, eftersom verksamheten är förknippad med betydande ekonomiska intressen, uttryckligen när det gäller det offentliga intresset. Bolagets finansiella tillsyn genomförs på det sätt som föreskrivs i denna lag och i den förordning som utfärdats med stöd av lagen, och i tillsynen beaktas de allmänna riktlinjer som används vid tillsynen av kreditinstitut, om dessa är tillämpliga för bolagets behov av finansiell tillsyn. I sin bedömning kan tillsynsmyndigheten ta ställning till definitionen av de uppföljningsnyckeltal som använts vid tillsynen.

Ekonomiutskottet har även i sitt tidigare utlåtande (EkUB 4/2019 rd) konstaterat att skillnaderna mellan Finnveras verksamhet och andra aktörer som bedriver finansieringsverksamhet, till exempel inlåningsbanker eller privata aktörer som emitterar masskuldebrev, bör beaktas i tillräcklig utsträckning. Trots att Finnvera spelar en viktig roll i att möjliggöra finansiering av företagsverksamhet och därigenom påverkar hela vårt nationella finansieringssystem, ska Finnvera inte till alla delar jämföras med kreditinstitut vars kunder är konsumenter och investerare i allmänhet.

Enligt 4 mom. får Finansinspektionen vid behov utföra stresstester i bolaget som stöd för utarbetandet av bedömningen. Enligt 1 mom. kan tillsynsmyndigheten när denna upprättar en bedömning tillämpa exempelvis Europeiska bankmyndighetens (European Banking Authority, EBA) riktlinjer av den 19 december 2014 om gemensamma förfaranden och metoder för översyns- och utvärderingsprocessen (ÖUP) (EBA/GL/2014/13) eller någon senare ersättande riktlinje eller föreskrift om samma fråga. När tillsynsmyndigheten gör sin bedömning bör särskild uppmärksamhet ägnas åt att bedömningen så långt som möjligt återspeglar de aspekter som är väsentliga för verksamheten i det övervakade bolaget, även om verksamheten också har andra drag än de som är specifika för kreditinstitut och finansiella institut. Frågor som rör näringspolitiken och bedömningen av denna är dock inte relevanta för innehållet i tillsynsmyndighetens bedömning, eftersom arbets- och näringsministeriet bedömer frågor som rör näringspolitiken i enlighet med 19 § när det samordnar slutsatserna från den finansiella tillsynen samt de frågor som rör näringspolitiken och ägarstyrningen. Tillsynsmyndigheten kan naturligtvis dock uttala sig om de frågor som rör det övervakade bolagets strategi och genomförandet av denna, samt exempelvis i bedömningen ge sin syn på hur bolagets kundkontroll och de krav som ställs enligt lagen om penningtvätt uppfylls. Tillsynsmyndigheten överlämnar sin bedömning till bolaget och till arbets- och näringsministeriet, som ansvarar för ägarstyrningen, samt även till finansministeriet, eftersom ett syfte med överföringen av tillsynen är statens riskhanteringsgrunder.

Enligt 5 mom. har Finansinspektionen rätt att för utarbetandet av bedömningen av bolaget få de uppgifter som behövs för tillsynen, begära tilläggsuppgifter och inbjuda till samråd. I momentet föreskrivs om en utvidgning av informationsskyldigheten eller en ändring av mottagaren av information, vilket i detta fall huvudsakligen gäller Finansinspektionens behov av tillgång till information i egenskap av tillsynsmyndighet och att denna tillgång gäller den information som behövs för bolagets finansiella tillsyn. För genomförandet av tillsynen är det nödvändigt att Finansinspektionen har mångsidiga möjligheter att få all information som behövs för att genomföra tillsynen. Vidare ska Finansinspektionen kunna anlita utomstående experter i sin tillsyn. Därmed har Finansinspektionen för avsikt att spela en aktiv roll även i insamlingen av nödvändig information, och det handlar inte enbart om att vara en mottagare av information. Bestämmelser om Finansinspektionens rätt att få sekretessbelagd information finns i 26 §.

Enligt 6 mom. får närmare bestämmelser om de mål som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om tillsynen över koncernen utfärdas genom förordning av statsrådet för att Finansinspektionens tillsynsuppgift ska vara så noga avgränsad som möjligt när det gäller att upprätta en bedömning av bolagets verksamhet, verifiera systemens tillräcklighet samt utöva tillsyn över beräkningen av uppföljningsnyckeltal. I förordningen beaktas de skillnader i verksamheten gentemot kreditinstitut och finansiella institut som har betydelse för tillsynen över koncernen. Syftet är att säkerställa att tillsynsmyndighetens bedömning på bästa sätt uppfyller målen för tillsynen över koncernen samt de informationsintressen som arbets- och näringsministeriet och finansministeriet har. Den finansiella tillsynsuppgiften ska förutom i lagförslaget avgränsas i statsrådets förordning så att den kan tillämpas som ram för tillsynen över specialfinansieringsbolaget, med beaktande även av dess näringspolitiska uppgift. Den finansiella tillsynen ska ge staten exakt information om bolagets verksamhet och riskerna med den. Därför ska beskrivningen av bolagets verksamhet svara mot ramen för tillsynen av kreditinstitut endast i den mån det är motiverat med tanke på bolagets verksamhet. Det rapporteringsmaterial som samlas in från bolagen bör återspegla detta och stödja detta syfte. Avgränsningen i statsrådets förordning är viktig även för att möjliggöra den uppgift som beskrivs i 19 § 2 mom. och motiveringarna till den och enligt vilken arbets- och näringsministeriet ska beakta slutsatserna i tillsynsbedömningen vid planeringen och verkställandet av näringspolitiken samt vid styrningen av bolaget. Om arbets- och näringsministeriet mottar en bedömning, vars slutsatser i omfattande utsträckning tar ställning

även till andra tillsynsaspekter än de som är relevanta för ett bolag med en specialuppgift, blir den planerade samordningen av den finansiella tillsynen över bolaget och ägarstyrningen praktiskt omöjlig i och med att den kräver betydande tilläggsresurser även vid ministeriet.

Statsrådets förordning bereds i samarbete mellan arbets- och näringsministeriet och finansministeriet under ledning av den förstnämnda. Ministerierna ska höra de berörda parterna, särskilt Finansinspektionen och bolaget, om resultatet av beredningsprocessen i enlighet med det normala remissförfarandet. På så sätt säkerställs det att tillsynsbestämmelserna i förordningen lämpar sig för tillsynen över bolaget på bästa möjliga sätt, såväl med tanke på bolagets funktion som ur ett näringspolitiskt perspektiv och ett statligt riskhanteringsperspektiv.

21 §. Rapportering av avvikelser i uppföljningsnyckeltal och tillsyn över beräkningen av dem. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs det att bolaget på koncernnivå ska följa riskställningen och ansvarsstockens koncentrationsrisker med hjälp av uppföljningsnyckeltal. Bolaget ska underrätta arbets- och näringsministeriet och finansministeriet om bolaget upptäcker avvikelser i uppföljningsnyckeltalen jämfört med ägarstyrningens riktlinjer för risktagningen. Bolaget gör en framställning till arbets- och näringsministeriet om åtgärder som säkerställer bolagets operativa förmåga. Bolaget ska också informera Finansinspektionen om saken.

De risker som uppstår i dotterbolagen är även bolagets risker, och eftersom till exempel dotterbolaget Finlands Exportkredit inte har någon egen organisation utan endast en verkställande direktör och en styrelse, är det motiverat att ansvaret för exempelvis avvikelser i uppföljningsnyckeltalen has av koncernens (i praktiken bolagets) riskövervakningsfunktion, som även ansvarar för rapporteringen till ministeriet och Finansinspektionen. Syftet med lagförslaget är inte att ändra hur funktionerna för närvarande är organiserade inom koncernen.

I 1 mom. i paragrafen föreskrivs det att bolaget på koncernnivå ska följa riskställningen och ansvarsstockens koncentrationsrisker med hjälp av uppföljningsnyckeltal som fastställs närmare i en förordning av statsrådet. Bolaget ska enligt momentet underrätta arbets- och näringsministeriet och finansministeriet om bolaget upptäcker avvikelser i uppföljningsnyckeltalen jämfört med eventuella gränsvärden för uppföljningsnyckeltalen i ägarstyrningens riktlinjer för risktagningen.

Bolaget ska regelbundet beräkna uppföljningsnyckeltal för riskbedömning och beskrivning av verksamheten. Tillsynsmyndigheten granskar att bolaget tillämpar tillräckliga och tillförlitliga uppföljningsnyckeltal och beräkningsmetoder. Syftet med valet och definitionen av uppföljningsnyckeltalen är i första hand att skapa verktyg för att ge en så målinriktad och korrekt bild som möjligt av bolagets verksamhet och risker. Som ett medel för ägarstyrningen kan arbets- och näringsministeriet fastställa gränsvärden för exempelvis vissa uppföljningsnyckeltal som en del av riktlinjerna för bolagets risktagning.

De nyckeltal som används inom bolagets finansiella tillsyn kan skilja sig från de tal som används vid tillsynen av kreditinstitut. Nyckeltalen beskriver exempelvis tillräckligheten av bolagets tillgängliga kapital, kredit- och ränterisker relaterade till bolagets finansieringsverksamhet samt likviditetspositionen. De ovannämnda riskkällorna som ska följas upp i bolaget kan inte betraktas som uttömmande, utan nyckeltalen kan utvecklas så att omfattningen av uppföljningen av bolagets riskmiljö kan förbättras genom eventuella nya uppföljningsnyckeltal.

Det centrala målet med bestämmelserna om bolagets finansiella tillsyn är att säkerställa och verifiera statens förståelse som ägare för de risker som är förknippade med bolagets finansieringsverksamhet och hanteringen av dem, utan att tillsynen försämrar bolagets förmåga

att genomföra sin näringspolitiska uppgift enligt lagens syfte genom att styra verksamheten eller avsevärt öka verksamhetskostnaderna.

Enligt 2 mom. utövar Finansinspektionen tillsyn över beräkningen av uppföljningsnyckeltalen utifrån bolagets rapportering. Finansinspektionen fastställer inte gränsvärden för uppföljningsnyckeltalen när den utövar tillsyn över beräkningen av dem. Bolagens risknivåer ska styras av den statliga ägarens riktlinjer för risktagning, eftersom bolaget och kreditinstituten har olika syften och mål inom finansieringsverksamheten. När det gäller kapitalets tillräcklighet bör det beaktas att det i enlighet med 5 § inte ställs några kapitaltäckningskrav på bolagets verksamhet. Till exempel lämpar sig den allmänna kapitaltäckningsberäkningen som används inom bankverksamheten dåligt för Finnvera med tanke på dess speciella näringspolitiska uppgift att främja inhemsk företagsverksamhet och export. Vidare kan bolagets näringspolitiska risktagning överskrida bolagets tillräckliga kapitalnivå och leda till stora riskkoncentrationer, varför en granskning av kapitaltäckningen enligt kapitalkravsförordningen eller kapitaltäckningen som uppföljningsnyckeltal inte är lämpliga för bolaget. Bolaget använder redan nu nyckeltal som beaktar alla dess väsentliga risker i förhållande till verksamhetens kvalitet, omfattning och mångsidighet, och dessa nyckeltal används vid uppföljningen och rapporteringen av bolagets totala risknivå. Dessa nyckeltal är därför fortsättningsvis mer lämpliga för uppföljningen av bolaget i det nuvarande läget.

Att fastställandet av gränsvärden för uppföljningsnyckeltal allmänt lämnas utanför tillsynsuppgiften hänför sig främst till att det är arbets- och näringsministeriets uppgift att (på statsrådsnivå) beakta bolagets näringspolitiska uppgift och samordna den med slutsatserna i tillsynsmyndighetens bedömning. Ministeriet bör fatta beslut om vilka eventuella åtgärder som ska vidtas baserat på dessa slutsatser. Finansinspektionen ska alltså på ett oberoende sätt bedöma bolagets verksamhet, medan beslut som rör näringspolitik och riskhantering för bolagets verksamhet fattas enligt prövning vid arbets- och näringsministeriet.

Enligt 3 mom. i paragrafen ska arbets- och näringsministeriet efter mottagandet av den framställning som avses i 1 mom. fatta beslut i ärendet och meddela beslutet för kännedom till bolaget, Finansinspektionen och finansministeriet. Arbets- och näringsministeriets beslut i ärendet handlar om hur den statliga ägaren till exempel i en krissituation eller en situation där det sker en överraskande förändring av marknaden kan möjliggöra genomförandet av bolagets näringspolitiska specialuppgift och verksamhetsförutsättningar. Beslutet är ett svar på bolagets framställning om åtgärder enligt 1 mom. Till exempel fattade ministeriet under Covid-19-krisen ett beslut om kapitalisering av statsgarantifonden. Alternativt eller samtidigt kan beslutet till exempel gälla en ökning av bolagets risktagning, dvs. att gränsvärdena i anslutning till risktagningen bör höjas eller ses över.

Enligt 4 mom. får närmare bestämmelser om de uppföljningsnyckeltal som ska användas vid tillsynen utfärdas genom förordning av statsrådet.

22 §. Offentlig varning. Enligt 1 mom. ska Finansinspektionen meddela bolaget en offentlig varning om bolaget uppsåtligen eller av oaktsamhet handlar i strid med bestämmelserna i 26 § 1 mom. i denna lag och bolaget inte utan dröjsmål korrigerar sitt felaktiga förfarande. För att genomföra effektiv tillsyn är det nödvändigt att skapa förutsättningar för Finansinspektionen att vid behov meddela bolaget en offentlig anmärkning, om bolaget uppsåtligen eller av oaktsamhet inte medverkar till tillsynsmyndighetens möjligheter att utöva tillsyn över bolaget och dess verksamhet på det sätt som föreskrivs i denna lag, och om bristen på sådan medverkan inte utan dröjsmål korrigeras. Vid prövningen ska det beaktas att bolaget står under arbets- och näringsministeriets ägarstyrning och att bolaget är en aktör som genomför statsrådets näringspolitik. Vid genomförandet av näringspolitiken följer bolaget de beslut som har

utvärderats och fattats på statsrådsnivå och som har bedömts vara mest ändamålsenliga i situationen i fråga. Vid genomförandet av dessa beslut har Finnvera inte fullständig prövningsrätt i fråga om slutresultatet. Offentlig varning ska därför användas främst i situationer som hänför sig i synnerhet till genomförandet av tillsynen och de faktorer som påverkar denna. Ett specialfinansieringsbolag är inte ett auktoriserat tillsynsobjekt enligt lagen om Finansinspektionen, utan tillsynen ska utföras som en tillsynsuppgift enligt 4 § 6 mom. i den lagen. Därmed ska offentlig varning som sanktion begränsas till att främst omfatta enbart frågor som rör säkerställandet av förfarandet, såsom att få information om huruvida bolagets risker har bedömts korrekt och om de uppgifter som varit föremål för bedömning kan verifieras i tillräcklig grad eller om bolagets informationssystem och deras beskrivningar är tillräckliga. Bolaget utför sin uppgift självständigt och även via sitt dotterbolag. Dotterbolaget har inte en självständig uppgift och roll som avviker från bolagets verksamhet, och det har inte heller en egen, separat organisation. Därför är endast bolaget skyldigt att medverka till den finansiella tillsynen. Ovannämnda skyldighet att medverka kan således endast försummas av bolaget, som kan meddelas en offentlig varning i en sådan situation som anges i paragrafen.

Enligt 2 mom. finns bestämmelser om sökande av ändring i Finansinspektionens beslut om offentlig varning (hos Helsingfors förvaltningsdomstol) i lagen om Finansinspektionen (878/2008). Ändring i Finansinspektionens beslut om offentlig varning kan sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol enligt den ordning som föreskrivs i lagen.

5 Kap. Särskilda bestämmelser

23 §. Tjänsteansvar och behörighetsvillkor. Paragrafen innehåller en bestämmelse om tjänsteansvar enligt vilken bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på bolagets och Finlands Exportkredits anställda och på medlemmarna i deras organ när de sköter de uppgifter som avses i 5 § 1 och 3 mom. i lagen och som är offentliga förvaltningsuppgifter i anslutning till behandling av finansiella ärenden. Vidare innehåller paragrafen en informativ hänvisning till skadeståndslagen (412/1974). Bestämmelsen motsvarar 8 a § 2 mom. i den nuvarande verksamhetslagen och 11 § 3 mom. i lagen om statliga exportgarantier (422/2001). Vid tillämpningen av den föreslagna lagen handlar det i fråga om de finansieringsuppgifter som bolaget sköter om överföring av offentliga förvaltningsuppgifter till andra än myndigheter enligt 124 § i grundlagen, varför det behövs en bestämmelse om de anställdas och organmedlemmarnas tjänsteansvar. På bolagets styrelsemedlemmar, verkställande direktör och anställda ska straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas när de sköter uppgifter som betraktas som offentliga förvaltningsuppgifter. Sådana uppgifter är beslut som gäller bolagets finansieringsverksamhet och beredningen av dem, genomförandet av besluten samt övervakningen av att de statliga stöd som ingår i den finansiering som bolaget har beviljat är förenliga med lagstiftningen om statligt stöd.

Eftersom bolagets personal och medlemmarna i bolagets organ handlar under tjänsteansvar ska bestämmelserna om tjänstemän i skadeståndslagen (412/1974) tillämpas på dem i fråga om skadeståndsskyldigheten. Förslaget motsvarar det nuvarande rättsläget, som ursprungligen motiverades i regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om statliga exportgarantier RP 68/2012 rd, på så sätt att det ansvar som ligger på bolagets ledning och styrelse tydligt bör omfattas av det så kallade tjänstemannaansvaret när det är fråga om skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift, till exempel beviljande av exportgaranti. Då kommer bolagets styrelse att bättre kunna uppfylla ägarens, dvs. statens, vilja och också fatta beslut på närings- och konkurrenspolitiska grunder ur ett vidare perspektiv än nu.

Enligt 2 mom. ska bolagets och Finlands Exportkredits anställda och medlemmarna i deras organ ha sådan sakkunskap, utbildning eller annan kompetens som en framgångsrik skötsel av

de offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 5 § 1 och 3 mom. i lagen förutsätter. Vid beredningen av finansiella ärenden tillämpas principerna för god förvaltning och förbudet mot att delta som jävig enligt förvaltningslagen. Via ägarstyrningen övervakar arbets- och näringsministeriet, som en del av ministeriets arbetsbeskrivning, genomförandet av bolagets offentliga förvaltningsuppgift. Arbets- och näringsministeriets roll vid utvärderingen av skötseln av den offentliga förvaltningsuppgiften är starkt knuten till ägarstyrningen och framför allt till frågor som gäller det praktiska genomförandet av näringspolitiken, utvärderingen av genomförandet och risktagningen i samband med verksamheten.

Anställda inom bolaget och medlemmar i bolagets organ ska tillämpa de allmänna förvaltningslagarna när de sköter sådana offentliga förvaltningsuppgifter i anslutning till behandlingen av finansiella ärenden som avses i den föreslagna 5 § 1 mom. 1 punkten. På värdepappersmarknaden likställs emittenter av masskuldebrevslån i stor utsträckning med börsbolag, varför bolagets medelsanskaffning och finansförvaltning inte anses vara offentliga förvaltningsuppgifter. Inte heller bolagets interna funktioner, såsom personal- och ekonomiförvaltningen, är offentliga förvaltningsuppgifter. Bolaget är en upphandlande enhet enligt 5 § i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) med stöd av 4 punkten i den paragrafen.

Enligt 8 a § 1 mom. i den nuvarande verksamhetslagen ska bolaget vid skötseln av förvaltningsuppgifter som anknyter till handläggningen av finansiella ärenden enligt 3–4 b § i den lagen iakttä förvaltningslagen (434/2003) och språklagen. Motsvarande bestämmelse om handläggningen av exportkrediter finns i 11 § 2 mom. i exportgarantilagen. I propositionen föreslås det att verksamhetslagen och exportgarantilagen ska upphävas, och det anses inte längre nödvändigt att hänvisa till de allmänna förvaltningslagarna, om det inte är så att man behöver avvika från dem. Med de allmänna förvaltningslagarna avses sådana lagar som allmänt reglerar den offentliga förvaltningens verksamhet och som alltid tillämpas på behandlingen av förvaltningsärenden och annan myndighetsverksamhet, om inte något annat föreskrivs särskilt. Som allmänna förvaltningslagar betraktas förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan offentlighetslagen, dataskyddslagen (1050/2018) och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

Vidare ska bolaget i sin verksamhet tillämpa den politik för intern kontroll som fastställs av bolagets styrelse. Inom politiken fastställs de interna systemen, processerna och mekanismerna för administration och styrning för att säkerställa en effektiv och stabil förvaltning. Politiken ska stödja övervakningen av tjänsteansvaret och bland annat skapandet av kontroller för att förhindra missbruk.

24 §. Kundkontroll. Enligt paragrafen ska bolaget och Finlands Exportkredit ha kännedom om sina kunder och dessutom identifiera kundens verkliga förmånstagare och de personer som handlar för kundens räkning samt vid behov verifiera deras identitet. Momentet är baserat på skyldigheten att utföra kundkontroll enligt 3 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017), nedan *lagen om penningtvätt*, enligt vilken bolaget ska utföra kundkontroll och identifiera kunden samt vid behov kontrollera kundens identitet. Momentet är nytt och tas in i lagen eftersom bolaget på så sätt blir rapporteringsskyldigt enligt 2 § i lagen om penningtvätt. Bolaget har hittills inte direkt omfattats av penningtvättsbestämmelserna men har följt Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar om kundkontroll med stöd av arbets- och näringsministeriets beslut. Det är fråga om en materiell hänvisning med stöd av vilken bolaget utför kundkontroll i enlighet med skyldigheten i lagen om penningtvätt som stöd för åtgärder för att förhindra penningtvätt och terrorism. Bolaget omfattas även av skyldigheten att utföra kundkontroll genom lagstiftningen om

Finansinspektionen. Bolagets roll som offentlig finansiär och skyldigheten att bedriva ansvarsfull verksamhet betonar skyldigheten ytterligare. Det rådande rättsläget har berott på att de av Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar som arbets- och näringsministeriet har tillämpat när det har utövat finansiell tillsyn över bolaget tidigare har fastställts genom ett beslut av ministeriet. Avsikten är att i samband med denna lagreform överföra den finansiella tillsynen över bolaget till Finansinspektionen, varför man även behöver förtydliga hur lagstiftningen om penningtvätt ska tillämpas på bolaget. Dessutom omfattas bolaget enligt lagen om penningtvätt av en uttrycklig skyldighet att identifiera sin kunds representant och verkliga förmånstagare. Syftet med bestämmelsen är att precisera och stödja bolagets tillämpning av kundkontroll i praktiken.

I 3 kap. i lagen om penningtvätt finns det bestämmelser om behandling av personuppgifter. När bolaget behandlar personuppgifter ska det iakttäta dataskyddslagstiftningen samt god informationshanterings- och behandlingssed. Bolaget har en laglig grund för att behandla personuppgifter via sina lagstadgade uppgifter och de skyldigheter som följer av lagstiftning samt via kundförhållanden, avtalsförhållanden och arbetsgivarförhållanden. Bolaget samlar endast in personuppgifter för lagliga ändamål, och de behandlas inte senare för andra ändamål. Liksom för närvarande samlas kunduppgifter och uppgifter om de anställda in endast till den del som de behövs för att genomföra avtal och fullgöra lagstadgade skyldigheter.

I all behandling av personuppgifter ska bolaget, liksom för närvarande, använda lämpliga och informationssäkra metoder, med beaktande av bland annat personuppgifternas kvalitet och omfattning. När bolaget behandlar uppgifter som det förfogar över tillämpar det informationssäkerhetsprocesser och praxis som motsvarar förhöjd informationssäkerhet. Bolagets anställda har förbundit sig att i sina arbetsuppgifter följa anvisningar om konfidentialitet och informationssäkerhet i fråga om uppgifter. När det gäller behandlingen av personuppgifter och dataskyddet tillämpar bolaget inom organisationen öppen kommunikation till de registrerade. Kommunikationen omfattar i synnerhet kommunikation via webbplatsen, dataskyddsbeskrivningar och den registrerades rätt till information och uppgifter. När det gäller bevarandet av personuppgifter har förvaringstider fastställts med hänsyn till användningsbehovet och de lagenliga kraven.

Kundkontroll är en väsentlig del av hanteringen av kreditrisken inom bolagets finansieringsverksamhet. För att fullgöra skyldigheten kan bolaget använda sådana riskhanteringssystem som avses i 9 § 2 mom. De skyldigheter som gäller kundkontroll ska enligt lagen om penningtvätt fullgöras på ett riskbaserat sätt. Dessutom ska bolaget och Finlands Exportkredit i fråga om kundkontroll även tillämpa vad som föreskrivs i lagen om penningtvätt. Bolaget och Finlands Exportkredit ska fogas till förteckningen över rapporteringsskyldiga i 1 kap. 2 § i lagen om penningtvätt.

25 §. Offentlighet och tystnadsplikt. Paragrafen innehåller en bestämmelse om att offentlighetslagen tillämpas på bolagets och Finlands Exportkredits verksamhet när de utför uppgifter som avses i 5 § 1 och 3 mom. i lagen. Liksom för närvarande tillgodoses offentligheten när bolaget sköter offentliga förvaltningsuppgifter. Offentlighetsbestämmelserna ska, med beaktande av syftet med offentlighetsprincipen, omfatta bolagets offentliga förvaltningsuppgifter på motsvarande sätt som i dag, och därför har det i lagen tagits in behövliga bestämmelser om tillämpningen av offentlighetslagen.

Offentlighetslagen ska tillämpas på skötseln av bolagets finansieringsuppgifter, som i enlighet med vad som anges ovan är offentliga förvaltningsuppgifter. Berednings- och beslutshandlingar som gäller bolagets finansieringsverksamhet, dvs. kredit-, och borgens- eller garantibeslut, omfattas därmed av offentlighetslagens tillämpningsområde liksom genomförandet av

finansieringsbeslut samt beslut om ersättning och indrivning. Offentlighetsprincipen enligt offentlighetslagen är dock begränsad till partsoffentligheten när det gäller bolagets finansieringsuppgifter, eftersom det finns separata bestämmelser om tystnadsplikten. Den allmänna offentligheten begränsas av grunderna för sekretess i offentlighetslagen och dessutom av den särskilda tystnadsplikt som föreskrivs i 2 mom. och som gäller den ekonomiska situationen hos någon kund eller någon annan person, någons personliga förhållanden och en företagshemlighet. Eftersom en part enligt offentlighetslagen har rätt att ta del av en myndighetshandling som kan eller har kunnat påverka behandlingen av partens ärende, även om handlingen inte är offentlig, har bolagets kunder rätt att få beredningshandlingar om beslut som gäller kunden för påseende (partsoffentlighet). Rätten att få information gäller således uppgifter om kundens eget ärende. Uppgifter som är sekretessbelagda enligt offentlighetslagen och uppgifter som avses i 2 mom. och som gäller den ekonomiska situationen hos någon kund eller någon annan person, någons personliga förhållanden eller en företagshemlighet, är sekretessbelagda och ges således inte till tredje parter.

Offentlighetslagen ska tillämpas i sin helhet, såvida den inte begränsas av tystnadsplikten enligt 2 mom. På tillgodeendet av offentligheten tillämpas i praktiken bestämmelserna om förfarandet för utlämnande av uppgifter ur en handling enligt 4 kap. i offentlighetslagen och bestämmelsen om en avgift för utlämnande av en handling i 34 § i samma lag. På bolagets och dotterbolagets finansieringsverksamhet tillämpas även skyldigheten enligt 20 § i offentlighetslagen att producera och sprida information på allmän nivå om de egna tjänsterna och den egna verksamheten samt om de rättigheter och skyldigheter som enskilda människor och sammanslutningar har i ärenden som anknyter till aktörens finansieringsverksamhet. Dessutom ska paragraferna om undantag från sekretess i 7 kap. i offentlighetslagen tillämpas. Dessa bestämmelser kompletterar bestämmelserna om bolagets utlämnande av uppgifter och bestämmelser om utlämnande av uppgifter i annan speciallagstiftning.

I 2 mom. i förslaget finns det bestämmelser om tystnadsplikten i fråga om kunduppgifter, dvs. banksekretessen. Utöver vad som i offentlighetslagen föreskrivs om grunderna för sekretess är den som i egenskap av medlem eller suppleant i ett organ i bolaget eller dess dotterbolag eller som anställd hos dessa eller vid utförande av någon uppgift på uppdrag av dem har fått kännedom om den ekonomiska situationen hos någon kund vid bolaget eller dess dotterbolag eller hos någon annan person med anknytning till bolagets verksamhet eller om någons personliga förhållanden eller om en företagshemlighet skyldig att hemlighålla saken, om inte den i vars intresse tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till att saken röjs. Utgångspunkten för tillämpningen av offentlighetslagen är att alla handlingar som rör bolagets offentliga förvaltningsuppgift är offentliga. Offentligheten begränsas dock av sekretessgrunderna enligt 24 § i offentlighetslagen samt av den så kallade banksekretessen, som föreskrivs i förslaget 2 mom. Utgångspunkten för bolagets verksamhet är, såvida inget annat följer av lagar om detta, transparens och så stor allmän öppenhet som möjligt (offentlighetsprincipen). Bolaget får dock inte heller för närvarande på grund av den lagstadgade tystnadsplikt som omfattar bolaget (5 § i den gällande bolagslagen) röja den ekonomiska situationen hos någon kund eller någon annan person, någons personliga förhållanden eller en företags- eller yrkeshemlighet. Bestämmelsen innebär också att ett kundförhållande inte får avslöjas. Undantag från tystnadsplikten är endast möjliga med kundens samtycke eller med stöd av lag. Till den del grunderna för sekretess i offentlighetslagen ska tillämpas, tillämpas de aktuella bestämmelserna i offentlighetslagen.

Den föreslagna lagens 2 mom. motsvarar till innehållet till stor del 15 kap. 14 § 1 och 2 mom. i kreditinstitutslagen och till ordalydelsen 5 § 1 och 2 mom. i bolagslagen. I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det att den som i egenskap av medlem eller suppleant i ett organ i bolaget eller dess dotterbolag eller som anställd hos dessa eller vid utförande av någon uppgift på uppdrag

av dem har fått kännedom om den ekonomiska situationen hos någon kund vid bolaget eller dess dotterbolag eller hos någon annan person med anknytning till bolagets verksamhet eller om någons personliga förhållanden eller om en företagshemlighet, är skyldig att hemlighålla saken, om inte den i vars intresse tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till att saken röjs. Det behövs bestämmelser om sekretess för att bolagets kunduppgifter ska omfattas av tystnadsplikten. Uppgifter som gäller kundernas ekonomiska situation förblir konfidentiella, och därmed förblir bolagets verksamhet tillförlitlig för kunder och medfinansiärer. Banksekretessen är en del av kundernas integritetsskydd, och förutom privatpersoner skyddar den också företag och sammanslutningar och kompletterar de sekretessprinciper som ingår i offentlighetslagen.

Med stöd av den föreslagna paragrafen är utgångspunkten således att bolagets kunduppgifter fortfarande är sekretessbelagda (den så kallade bestämmelsen om banksekretess). Konfidentialitet utgör därmed utgångspunkten för verksamheten vid all behandling av personuppgifter. Det är endast möjligt att överlåta kunduppgifter till andra aktörer om detta särskilt föreskrivs i lag eller med kundens uttryckliga samtycke.

De delar av bolagets verksamhet som inte är finansieringsverksamhet utgör inte någon offentlig förvaltningsuppgift, utan är sådan verksamhet som avses i aktiebolagslagen. I fråga om de uppgifter som uppkommer inom verksamheten har bolaget till stora delar rätt att själv bestämma om de ska beläggas med sekretess. Handlingar och uppgifter som uppkommer inom företagets förvaltning är i princip sekretessbelagda företags- och yrkeshemligheter enligt lagen om företagshemligheter (595/2018), eller så har de belagts med sekretess på grund av något annat intresse som bolaget ska skydda, till exempel på grund av informationssäkerhet.

Uppgifter om bolagets finansförvaltning (emittering av masskuldebrevslån) och ekonomi omfattas av de offentliggörandeskyldigheter som fastställs i värdepappersmarknadslagen (746/2012) och marknadsmissbruksförordningen (EU) nr 596/2014 (MAR) samt av den skyldighet att erbjuda alla samma information samtidigt på marknaden som fastställts i denna lagstiftning. Bolaget ska även i fortsättningen upprätta ett bokslut för koncernen och moderbolaget, en halvårsrapport och ledningens delårsredogörelser i enlighet med de internationella bokslutsstandarderna (International Financial Reporting Standards, IFRS) samt offentliggöra dessa uppgifter.

På motsvarande sätt som i nuläget ska bolaget på sina upphandlingar tillämpa lagstiftningen om upphandlingar inom den offentliga förvaltningen (lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016)), och det ska därmed för upphandlingsdokumentens del beakta offentlighetskraven i upphandlingslagen.

26 §. Bolagets skyldighet att lämna uppgifter och undantag från tystnadsplikten vid utlämnande av uppgifter. I denna paragraf föreskrivs det om bolagets skyldighet att lämna uppgifter, och bestämmelserna motsvarar till största delen nuläget.

Enligt 1 mom. ska bolaget på begäran ge Finansinspektionen de uppgifter som är nödvändiga för den uppgift inom finansiell tillsyn som avses i 20 och 21 §. Skyldigheten att lämna uppgifter till Finansinspektionen motiveras närmare i motiveringen till 4 kap. 20 § 5 mom.

Enligt 2 mom. har bolaget och dess dotterbolag trots tystnadsplikten rätt att lämna nödvändiga uppgifter. Tystnadsplikten kan grunda sig på reglering eller ett avtal. Enligt 1 punkten har bolaget och dess dotterbolag rätt att lämna uppgifter som avses i 2 mom. till varandra, om det är nödvändigt att lämna uppgiften med hänsyn till den mottagande sammanslutningens finansieringsverksamhet eller riskhantering. Enligt bestämmelsen har bolaget och dess

dotterbolag till exempel trots tystnadsplikten rätt att lämna nödvändiga uppgifter till bolagets och dotterbolagens styrelsemedlemmar för riskhanteringen och andra uppgifter.

Enligt den föreslagna 2 mom. 2 *punkten* ska bolaget till arbets- och näringsministeriet och finansministeriet lämna uppgifter som är nödvändiga för styrning av och tillsyn över bolagets verksamhet. Vidare föreskrivs det om lämnande av uppgifter i en situation där ministeriet ska återkräva statligt stöd. En ändring på lagnivå jämfört med nuläget är att det föreskrivs om lämnande av uppgifter till finansministeriet samt om avbrytande av utbetalning av statligt stöd och om lämnande av uppgifter för återkrav.

Enligt den föreslagna 2 mom. 3 *punkten* ska bolaget även lämna uppgifter till Finansinspektionen för genomförande av finansiell tillsyn. Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 18 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen (878/2008) och möjliggör genomförandet av tillsynen.

Uppgifter får enligt paragrafen lämnas ut i den utsträckning som är nödvändig för att bolaget och dess dotterbolag ska kunna fullgöra lagstadgade skyldigheter samt för att arbets- och näringsministeriet och Finansinspektionen ska kunna sköta den uppgift som gäller det allmänna intresset och utöva offentlig makt. Utlämnandet av uppgifter inbegriper inte känsliga personuppgifter.

Paragrafens 3 mom. föreslås innehålla en informativ hänvisning till lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017), i vilken det föreskrivs om arbets- och näringsministeriets kundinformationssystem för företagstjänster, om den kundinformationsresurs för företagstjänster och det system för hantering av kundrelationer som hör till informationssystemet och om behandlingen av kunduppgifter och personuppgifter i kundinformationssystemet för företagstjänster. Enligt 1 § i den ovannämnda lagen är syftet med lagen att främja gemensamt utnyttjande av kunduppgifter inom den offentliga förvaltningen och att förbättra de offentligt finansierade företagstjänsterna och effektivisera samordningen och övervakningen av dem. Bolaget och en sammanslutning som hör till samma koncern kan med stöd av den lagen, trots vad som föreskrivs om tystnadsplikt i 6 §, lämna uppgifter till arbets- och näringsministeriet, närings-, trafik- och miljöcentralen, Innovationsfinansieringsverket Business Finland och Business Finland Ab, om det är nödvändigt för genomförandet av offentliga företagstjänster eller för administreringen av företags- och statsstöd.

27 §. Behandling av personuppgifter för att förhindra missbruk. Enligt paragrafen ska vid behandling av personuppgifter för att förhindra missbruk 15 kap. 18 a § i kreditinstitutslagen iakttas. En materiell hänvisning till den aktuella paragrafen i kreditinstitutslagen behövs, eftersom den lagen annars inte tillämpas på bolaget, och bolaget behöver spara de personuppgifter som anges i den paragrafen i samband med missbruk, såsom försenade och försummade betalningar, för att förhindra och utreda missbruk samt öka risken för den skyldige att bli upptäckt. Det anses lämpligt att bolaget tillämpar 15 kap. 18 A § i kreditinstitutslagen, eftersom det i artikel 10 i EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679 anges att behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelser eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder enligt artikel 6.1 i dataskyddsförordningen endast får utföras under kontroll av myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. 18 A § 4–6 mom. i kreditinstitutslagen föreskrivs det om sådana skyddsåtgärder.

För att bolaget ska kunna sköta sina finansieringsuppgifter på ett korrekt sätt behöver det behandla uppgifter enligt paragrafen, dvs. personuppgifter som hänför sig till kundanmärkningar, och föra register över dem (kundanmärkningsregister) i den utsträckning

som är nödvändig för att förhindra och utreda störningar, brott eller överträdelser som riktas direkt mot bolagets verksamhet.

Uppgifter om missbruk som gäller bolagets tjänster eller affärsverksamhet är av betydelse vid bedömningen av en persons eller ett företags tillförlitlighet i samband med att krediter och förbindelser ges. Vidare behövs uppgifter om missbruk när bolaget försöker förhindra missbruk samt förebygga och stoppa brott och serier av brott som riktas mot bolaget. Uppgifterna är också viktiga för att förövarna ska kunna gripas. Det allmänna intresset förutsätter att bolaget har möjlighet att behandla uppgifter om missbruk som riktats mot dess tjänster och affärsverksamhet.

Behovet av att behandla uppgifter om missbruk betonas ytterligare i och med att ärenden i allt större omfattning sköts via elektroniska tjänster. Dessutom har lagstiftningen om förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism ändrats under de senaste åren, och de skyldigheter som gäller kundkontroll och kundidentifiering har betonats ytterligare.

28 §. Ikraftträdande. Det föreslås att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2026. Bestämmelserna i 4 kap. i lagen ska dock träda i kraft först 24 månader efter ikraftträdandet av lagen.

Genom den föreslagna lagen upphävs de tio lagar som anges i 2 mom. I och med att dessa lagar upphävs även alla förordningar som utfärdats med stöd av lagarna.

Krediter, garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser som gäller vid ikraftträdandet av lagen förblir i kraft i enlighet med sina ursprungliga villkor vid ikraftträdandet. Också de ansvar som hänför sig till dessa förbindelser ska beaktas i de finansieringsfullmakter som avses i 6 § 1 mom. i den föreslagna lagen. Eftersom beräkningssättet ändras och även påverkar till exempel bolagets system, ska man separat komma överens om beräkningssättet och rutinerna med arbets- och näringsministeriet, som ansvarar för bolagets ägarstyrning, och bolaget ska göra ändringarna inom ett år från lagens ikraftträdande.

På sådana investeringar som avses i 3 § 3 punkten underpunkt c i lagen om statliga exportgarantier tillämpas efter den föreslagna lagens ikraftträdande vad som i den lagen föreskrivs om exportfinansiering.

Garantier som redan beviljats för att finansiera inhemska investeringar som främjar export ska, liksom för närvarande, fortsätta att omfattas av statsgarantifonden. Nya finansieringar av inhemska investeringar som beviljas efter det att den föreslagna lagen har trätt i kraft följer systematiken i den nya lagen, vilket innebär att de inte omfattas av statsgarantifonden. I fortsättningen ska statsgarantifonden täcka förluster som orsakas av exportfinansieringen. Genom förslaget utvidgas statsgarantifonden så att den, utöver kreditrisker inom exportfinansieringen, även täcker exportkreditverksamheten, som för närvarande bedrivs av dotterbolaget Finlands Exportkredit. Enligt förslagets definition av exportfinansiering omfattar statsgarantifonden däremot inte kreditrisker i samband med finansiering som gäller inhemska exportfrämjande investeringar och som för närvarande beviljas med stöd av exportgarantilagen.

På ränteutjämningsavtal och ränteutjämningsbeslut som har trätt i kraft före ikraftträdandet av den föreslagna lagen tillämpas bestämmelserna i lagen om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning och de bestämmelser som har utfärdats med stöd av den sådana de lyder vid ikraftträdandet av den föreslagna lagen, tills förbindelsen har upphört eller de rättigheter och skyldigheter som grundar sig på ränteutjämnningen har överförts till bolagets ansvar.

Användningen av ränteutjämning regleras inte längre på lagnivå, vilket möjliggör att beslut om hantering av ränterisk fattas inom Finnverakoncernen. Centrala åtgärder som konstateras i regeringens proposition är att förenkla de strukturer som genomför och stöder specialuppgiften, och genom att centralisera de funktioner vid Finnvera, Finlands Exportkredit och Statskontoret som gäller ränteutjämning kan man effektivisera verksamheten och minska överlappningar.

Det är meningen att ränteutjämningsavtal och ränteutjämningsbeslut ska överföras från Statskontoret till bolaget. Övergångsbestämmelserna behöver inte innehålla någon tidsgräns för överföringen, utan ändringen sker i takt med att förbindelserna upphör och ansvaret överförs till bolaget. För att det ska råda klarhet i fråga om verksamhetssätten och ansvarsfördelningen bör övergångsbestämmelserna ändå ange att de bestämmelser som gällde innan lagen trädde i kraft ska tillämpas före överföringen.

Under övergångsperioden tillämpas på den finansiella tillsynen över bolaget 6 § 4 mom. i bolagslagen, tills bestämmelserna om tillsyn i 4 kap. i den föreslagna lagen träder i kraft. Överföringen av tillsynen till Finansinspektionen innebär en förändring för Finnvera, Finansinspektionen och arbets- och näringsministeriets interna revision, som i dag svarar för den finansiella tillsynen. Under övergångsperioden utövar den nuvarande tillsynsmyndigheten (arbets- och näringsministeriet, intern revision (TAR)) tillsyn över bolaget i enlighet med 6 § 4 mom. i bolagslagen, ministeriets arbetsordning och den nuvarande tillsynspraxisen.

För att överföringen av tillsynen ska vara kontrollerad och smidig för alla ovannämnda aktörer krävs det att överföringsperioden är tillräckligt lång. För Finansinspektionens del kräver överföringen att myndigheten sätter sig in i Finnveras verksamhet, planerar tillsynen och får de ytterligare personalresurser som behövs, så att den nya tillsynsuppgiften och en smidig överföring av uppgiften från arbets- och näringsministeriet kan skötas på ett ändamålsenligt sätt. Även om tillsynen inte ändras till sitt materiella innehåll till följd av överföringen innebär bytet av tillsynsmyndighet en stor förändring för Finnvera, som bland annat förutsätter att man sätter sig in i Finansinspektionens rutiner och tolkningar samt eventuellt gör preciseringar i interna anvisningar och processer. En viktig helhet som Finansinspektionen, bolaget samt arbets- och näringsministeriet sinsemellan behöver gå igenom är bland annat bolagets, dvs. tillsynsobjektets, rapportering och utlämnande av uppgifter. Bolaget är en offentlig upphandlande enhet enligt upphandlingslagen, vilket innebär att ändringar och upphandlingar av system relaterade till rapportering eller andra ändamål ska konkurrensutsättas enligt upphandlingslagen. Det bedöms att det i praktiken kommer att behövas 24 månader för planering, definition, konkurrensutsättning, genomförande och stegvist införande av ändringar och upphandlingar av system. Sådana ändringar och upphandlingar samt rapportering och utlämnande av uppgifter på basis av dem kan av bland annat ovannämnda orsaker genomföras även efter det att lagen har trätt i kraft enligt en tidsplan som fastställs av arbets- och näringsministeriet.

Med förberedande åtgärder avses här till exempel i fråga om ränteutjämnningen att man inleder förhandlingar med målet att överföra ränteutjämningsstocken, att man börjar förbereda genomförandet av överföringen samt att man vidtar andra åtgärder som gäller beredningen. När det gäller tillsynen kan förberedande åtgärder som genomförandet kräver till exempel vara att sätta sig in i och planera tillsynen i enlighet med vad som anges ovan.

Bestämmelserna om den statsgarantifond som avses i den lag om statsgarantifonden som nu upphävs, överförs till den lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den som nu stiftas. Genom förfarandet strävar man efter att statsgarantifondens verksamhet hela tiden ska kunna fortsätta i full omfattning.

7.2 Inkomstskattelag

3 kap. Samfund som helt eller delvis är skattefria

20 §. *Samfund som är befriade från inkomstskatt.* Det föreslås att Finlands Exportkredit Ab läggs till förteckningen över skattefria samfund. Ändringen hänför sig till den totala lagstiftningsreformen för Finnvera Abp i samband med vilken Finlands Exportkredit Ab:s uppgifter ändras. På grund av att uppgifterna ändrats föreskrivs det om befriande av bolaget från skatt på inkomst.

I tabellen nedan presenteras Finlands Exportkredits bokslutsresultat samt skatternas andel av resultatet för räkenskapsåren 2019–2024:

År	Bokslutsresultat före skatt (miljoner euro)	Skatt (miljoner euro)	Bokslutsresultat efter skatt (miljoner euro)
2019	20,0	4,0	16,0
2020	22,6	4,5	18,1
2021	55,2	11,0	44,2
2022	47,6	9,5	38,1
2023	37,9	7,6	30,3
2024	36,2	7,2	29,0

Finnverakoncernens inkomstskattefrihet har behandlats i en förhandsanmälan med Europeiska gemenskapernas kommission våren 2025. Finland skickade materialet för förhandsanmälan till kommissionen den 17 januari 2025 och den 14 februari 2025 ställde kommissionen preciserande frågor, vilka har besvarats. Den 26 februari 2025 fördes en konstruktiv diskussion med kommissionen, där kommissionen föreslog ett stödbrev (letter of comfort) i stället för ett formellt statsstödsbeslut, eftersom det inte rör sig om en väsentlig utvidgning av systemet i och med att Finland har ett inkomstskattebeslut om Finnvera som gäller tills vidare. Den 31 mars 2025 fortsatte Finland att driva ärendet vidare genom ett brev, och man tog emot kommissionens slutliga inofficiella stödbrev den 8 maj 2025. Ett beslut fattas i enlighet med kommissionens ståndpunkt på så sätt att befrielsen från samfundsskatt utvidgas till att även omfatta Finlands Exportkredit.

7.3 Lag om Finansinspektionen

I regeringens proposition föreslås en ändring av 4 § 6 mom. i lagen om Finansinspektionen på ovan nämnda grunder så att även Finansinspektionens tillsynsuppgifter regleras i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den. Till lagen fogas ett omnämnande av att Finansinspektionen utövar tillsyn på det sätt som föreskrivs i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den. Med Finnvera Abp avses bolaget och dess dotterbolag. Lagstiftningsmässigt är tillägget tekniskt.

7.4 Lag om Finansinspektionens tillsynsavgifter

Det föreslås att bolaget betalar avgifterna för Finansinspektionens finanstillsyn enligt dess normala avgiftsgrunder.

1 §. Avgiftsskyldiga. Bolaget fogas till de avgiftsskyldiga i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter som en ny underpunkt i).

4 §. Avgifter som tas ut hos aktörer inom kreditinstitutssektorn. Bolaget fogas som en ny 6 punkt till 4 § i lagen, så att grundavgiften i fråga om bolaget är 7 580 euro och den proportionella avgiften är 0,002781 procent av omslutningen av balansräkningen. Detta motsvarar den maximala tillsynsavgiften för en inlåningsbank och ett kreditföretag enligt kreditinstitutslagen.

7.5 Lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

2 §. Tillämpningsområde. Bolaget fogas till förteckningen över anmälningsskyldiga i 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Bolaget har hittills inte direkt omfattats av penningtvättsbestämmelserna men har följt Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar om kundkontroll med stöd av arbets- och näringsministeriets beslut.

7.6 Lag om kundinformationssystemet för företagstjänster

2 §. Lagens tillämpningsområde. Det föreslås en uppdatering av 2 § 2 mom. i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster så att det hänvisas till 25 och 26 § i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (xx/ 2026).

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Avsikten är att med stöd av 3, 9, 19, 20 och 21 § utfärda en förordning av statsrådet om finansiell tillsyn över statens specialfinansieringsbolag, vilken ska träda i kraft först när Finansinspektionens tillsyn inleds. I förordningen om tillsyn är avsikten att i närmare detalj föreskriva om i synnerhet de frågor som är typiska för statens specialfinansieringsbolag med tanke på dess syfte och operativa näringspolitiska karaktär och med beaktande av skillnaderna mellan bolaget och kommersiella kreditinstitut. De allmänna bestämmelserna om finansiell tillsyn och den praxis som Finansinspektionen iakttar är bredare och fokuserar på andra frågor än vad som bör gälla för den finansiella tillsynen över det bolag som regleras i denna lag, varför förordningen kan användas för att styra och begränsa den framtida tillsynsuppgiften till frågor som är centrala för bolaget. Det är motiverat att föreskriva om dessa omständigheter på förordningsnivå bland annat för att verksamheten i statens specialfinansieringsbolag går ut på att korrigera marknadsbrister, och dessa brister är inte helt stabila. För en marknadsaktör inom den privata sektorn som omfattas av finansiell tillsyn har förekomsten av marknadsbrist inte samma betydelse.

I 3 § i den föreslagna lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den föreskrivs det om en risk- och revisionskommitté och kontrollfunktioner. Bolaget ska ha en riskkommitté och en revisionskommitté som består av styrelsemedlemmar eller en kombinerad risk- och revisionskommitté. Bolaget ska ha en intern kontrollfunktion och behövliga kontrollfunktioner som är oberoende av operativa funktioner och som övervakar risker samt efterlevnaden av reglering, verksamhetsprinciper och anvisningar för verksamheten. Enligt 3 § 6 mom. får närmare bestämmelser om de metoder som kommittéerna och de kontrollfunktioner som är oberoende av operativa funktioner använder för att fullgöra sina uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Metoderna i fråga är kopplade till fullgörandet av organens

uppgifter inom riskhanteringen, den finansiella rapporteringen och bolagets kontrollfunktion, som ser till att bolagets betydande risker identifieras.

I 9 § i lagförslaget finns en bestämmelse enligt vilken närmare bestämmelser om grunderna för risktagning, förvaltnings-, styrnings- och riskhanteringssystemen samt verksamhetsprinciperna och förfarandena för risktagning får utfärdas genom förordning av statsrådet. Det föreslås att statsrådet ges bemyndigande att genom förordning reglera grunderna för risktagning i närmare detalj. Det är nödvändigt eftersom risktagningen och metoderna och systemen i anslutning till den är betydelsefulla frågor ur statens ansvarsperspektiv och grunderna för risktagning inte i alla situationer kan överlåtas som en uppgift och ett ansvar som tillkommer enbart arbets- och näringsministeriet och bolaget. Med tanke på en mer detaljerad reglering av risktagningen är en förordning det mest ändamålsenliga alternativet för att utfärda närmare bestämmelser, eftersom det i detta sammanhang handlar om samordning av målsättningarna inom olika politikområden och genomförandet av dessa samt om den finansiella tillsynen. Till exempel förändras de verksamhetsprinciper och metoder som är kopplade till riskerna med tiden, varför den mest ändamålsenliga författningsnivån för en mer detaljerad reglering är en förordning av statsrådet. Eftersom de risker som är kopplade till bolagets verksamhet är relevanta även med tanke på statsfinanserna och deras bärkraft, är det lämpligare att utfärda mer detaljerade bestämmelser genom en förordning av statsrådet än genom en förordning eller riktlinjer från arbets- och näringsministeriet.

Enligt 19 § 4 mom. i lagen beaktar Finansinspektionen i sin bedömning de riktlinjer och föreskrifter av Finansinspektionen och Europeiska bankmyndigheten som tillämpas på den finansiella tillsynen över bolaget. Närmare bestämmelser om de riktlinjer och föreskrifter av Finansinspektionen och Europeiska bankmyndigheten som ska användas vid den finansiella tillsynen över bolaget får utfärdas genom förordning av statsrådet. Meningen är att man under övergångsperioden för tillsynen ska granska ändamålsenligheten med dessa riktlinjer och föreskrifter i förhållande till den nya uppgiften att utöva finansiell tillsyn. Fram till nu har enheten för intern revision vid arbets- och näringsministeriet ansvarat för bolagets finansiella tillsyn, och enheten har på en skräddarsydd nivå tillämpat Finansinspektionens och Europeiska bankmyndighetens (EBA) anvisningar.

Enligt 20 § ska Finansinspektionen upprätta och lämna en bedömning av hur bolagets verksamhet uppfyller målen för bedömningen. Syftet med målen är att styra bolagets riskhantering. Enligt 20 § 6 mom. i den föreslagna lagen utfärdas närmare bestämmelser om de mål som avses i 1 mom. genom förordning av statsrådet. Det är viktigt att föreskriva om målen så att uppfyllandet av målen i fråga om den finansiella tillsynen kan bedömas. Målen kan behöva ändras på ett flexibelt sätt, samtidigt som de ska ha godkänts av statsrådet. Man har därför ansett det vara ändamålsenligt att regleringen sker genom en förordning av statsrådet.

Finansinspektionen utövar även tillsyn över beräkningen av bolagets uppföljningsnyckeltal i enlighet med det som föreslås i 21 §. Statsrådets förordning innehåller även närmare bestämmelser om detaljerna för bolagets beräkningar och de uppföljningsnyckeltal som anges i lagen. I det föreslagna 21 § 4 mom. föreskrivs det att närmare bestämmelser om de uppföljningsnyckeltal som ska användas vid tillsynen utfärdas genom förordning av statsrådet. En förordning av statsrådet kan anses motiverad så att de uppföljningsnyckeltal som hänför sig till riskerna efter hand kan utvecklas så att de motsvarar bolagets risker.

Enligt det sista momentet i 7 § i propositionen kan bolaget och Finlands Exportkredit av grundad anledning på affärsmässiga grunder eller riskhanteringsgrunder begränsa de verksamhetsområden eller verksamheter som finansieras. Med stöd av bemyndigandet att utfärda förordning enligt 7 § 3 mom. i lagen får närmare bestämmelser om de förutsättningar

för beviljande av finansiering som anknyter till begränsning av verksamhetsområdena utfärdas genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet att utfärda förordning föreslås gälla även i det fall att det krävs mer detaljerad styrning om beviljandet av finansiering i synnerhet för att harmonisera den praxis som styr bolagens verksamhet. Bolagen ska ge mer detaljerade anvisningar i affärsmässiga frågor relaterade till finansieringsverksamheten, medan statsrådet i sin förordning kan utfärda mer detaljerade bestämmelser som i högre grad rör allmänna frågor om finansieringsverksamheten, såsom de allmänna grunderna för den finansierande verksamheten och den finansierade verksamhetens kvalitet. För tydlighetens skull konstateras det att vare sig bolagens anvisningar eller bestämmelserna i statsrådets förordning får stå i strid med det branschneutrala syftet i denna lag.

Genom den föreslagna lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den upphävs de lagar som anges i 28 § 2 mom. i den föreslagna lagen. I och med att lagarna upphävs upphävs även följande förordningar som utfärdats med stöd av lagarna: förordningen om ikraftträdande av lagen om statens specialfinansieringsbolag och lagstiftning som har samband med den (818/1998), förordningen om statens specialfinansieringsbolag (956/1998), statsrådets förordning om statligt lån som beviljas statens specialfinansieringsbolag(1539/2016), förordningen om statsgarantifonden (957/1998), handels- och industriministeriets förordning om Finnvera Abp:s kapitalgarantier (744/2001), statsrådets förordning om de principer som skall följas i exportgarantiverksamheten (558/2001), statsrådets förordning om de principer som skall följas i råvarugarantiverksamheten (1400/2001), statsrådets förordning om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning (1546/2011) och arbets- och näringsministeriets förordning om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning (1547/2011).

9 Ikraftträdande

Lagarna 1, 2, 5 och 6 föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Det första lagförslagets 4 kap. träder i kraft 24 månader efter denna lags ikraftträdande. På motsvarande sätt träder anknytande lag 3 (om ändring av 4 § i lagen om Finansinspektionen) och 4 (om ändring av 1 och 4 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter) som hänför sig till 4 kap. i kraft 24 månader efter denna lags ikraftträdande. Definitionen av exportfinansiering i 3 § i det första lagförslaget tillämpas på den finansiering som beviljas efter att denna lag har trätt i kraft. Finlands exportkreditstock övergår till statsgarantifonden omedelbart när lagen träder i kraft.

Vid beräkningen av de finansieringsfullmakter som anges i 5 § 1 mom. i det första lagförslaget ska bolagets ansvarsstock innan denna lag trädde i kraft beaktas.

Kredit, garanti, borgen eller annan ansvarsförbindelse som beviljats i enlighet med de bestämmelser som gällde före det första lagförslagets ikraftträdande är giltiga enligt ursprungliga villkor när denna lag träder i kraft.

10 Förhållande till andra propositioner

För närvarande bereds vid ministerierna och behandlas i riksdagen regeringspropositioner som föreslår ändringar i lagar vilka har indirekt inverkan på den lagstiftning som gäller bolaget.

I riksdagen behandlas samtidigt regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om kreditförvärvare och kreditförvaltare och till lag om ändring av 7 kap. 5 § i värdepappersmarknadslagen (RP 208/2024 rd), där samma ändringar föreslås i vissa paragrafer

som i de anknytande lagarna i denna proposition. Dessa är ändring av 1 och 4 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter, ändring av 4 § i lagen om Finansinspektionen och ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

I riksdagens behandlas samtidigt regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som kompletterar EU:s förordning om omedelbara betalningar (RP 215/2024 rd), där en ändring föreslås i lagen om Finansinspektionen, dock inte av samma paragrafer som i denna proposition. I fråga om lagen om penningtvätt föreslås däremot en ändring av samma paragraf, dvs. 1 kap. 2 §.

I riksdagen behandlas samtidigt regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som kompletterar EU:s förordning om gröna obligationer (RP 77/2024 rd), där en ändring föreslås i lagen om Finansinspektionen, dock inte av samma paragrafer som i denna proposition.

I riksdagen behandlas samtidigt regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om verkställighet av böter och till vissa lagar som har samband med den (RP 5/2025 rd), där en ändring föreslås i lagen om penningtvätt, dock inte av samma paragrafer som i denna proposition.

Därtill behandlar riksdagen samtidigt RP 7/2025 rd, där en ändring föreslås i inkomstskattelagen, dock inte av samma punkter som i denna proposition.

Dessa ändringsförslag ska beaktas och samordnas i samband med riksdagsbehandlingen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

11.1 Statsgarantifond som står utanför statsbudgeten

I 87 § i grundlagen finns bestämmelser om fonder utanför statsbudgeten. Enligt den kan genom lag bestämmas att en statlig fond ska lämnas utanför statsbudgeten, om skötseln av någon bestående statlig uppgift nödvändigtvis kräver det. För att ett lagförslag om inrättande av en fond utanför statsbudgeten eller om väsentlig utvidgning av en sådan fond eller dess ändamål ska godkännas krävs i riksdagen minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna. Statsgarantifonden är en fond utanför statsbudgeten enligt 87 § i grundlagen.

Bolagets exportgaranti- och specialborgensverksamhet har under lång tid och på ett etablerat sätt bedrivits utifrån antagandet att medlen i statsgarantifonden delvis täcker de förluster som denna garanti- och borgensverksamhet orsakar bolaget. Därför är statsgarantifonden en nödvändig del av exportfinansieringen, både med tanke på redan beviljade förbindelser och för verksamhetens fortsättning. I detta lagförslag handlar det främst om en systematisk omstrukturering av regleringen, eftersom syftet nu är att överföra regleringen om statens garantifond till den lag som ska stiftas. I detta sammanhang kan det även hänvisas till [RP 35/1998](#) rd, där det konstateras att upphävandet av bestämmelserna om statsgarantifonden och överföringen av förvaltningen till handels- och industriministeriet inte innebär att fonden inrättas på nytt, även om den ursprungliga författningen om fonden har upphävts. Grundlagsutskottet bedömde i sitt utlåtande GrUU 11/1998 rd ovannämnda regeringsproposition RP 35/1998 rd och kom fram till att de ändringar som gällde statsgarantifonden kunde genomföras i vanlig lagstiftningsordning eftersom fondens verksamhet inte utvidgades genom lagförslaget. Grundlagsutskottet gjorde inte en bedömning

utifrån ett återinrättande av fonden. Inte heller i denna proposition bedöms det vara fråga om ett återinrättande av fonden enligt 87 § i grundlagen.

För att ett lagförslag om väsentlig utvidgning av en fond utanför statsbudgeten eller dess ändamål ska godkännas krävs det alltså minst två tredjedelars majoritet. Den utvidgning av statsgarantifondens ansvar som ingår i propositionen är inte väsentlig med tanke på grundlagsutskottets utlåtandepraxis (GrUU 24/2009, GrUU 14/2012, GrUU 26/2012). En utvidgning har ansetts vara väsentlig när det har handlat om en mångfaldig utvidgning av en fond.

En förändring jämfört med nuläget är att statsgarantifonden i framtiden utöver exportgaranti- och specialborgensverksamhet ska täcka även andra risker relaterade till exportfinansiering. Dessa risker utgör dock endast en liten del av den helhet som redan ingår i statsgarantifonden, och därför anses en utvidgning av dess uppgift inte vara en sådan väsentlig utvidgning av ändamålet som avses i 87 § i grundlagen. I enlighet med nuvarande lagstiftning innehåller förslaget en bestämmelse som gör det möjligt att öka fondens medel genom anslag som överförs från statsbudgeten för att täcka förluster som hör till fondens verksamhet.

Syftet med fonden utanför statsbudgeten är att, liksom för närvarande, även i fortsättningen täcka förluster som orsakas av vissa av bolagets verksamheter, om bolagets egna medel som influerats från verksamheten i fråga inte räcker till för att täcka förlusterna. För närvarande används fondens medel i enlighet med 5 § i lagen om statsgarantifonden till att täcka förlustresultat från Finnveras exportgaranti- och specialborgensverksamhet om de medel som ackumulerats i Finnveras balansräkning från denna verksamhet har använts. I fortsättningen ska statsgarantifonden täcka förluster som orsakas av exportfinansieringen. Genom förslaget utvidgas statsgarantifonden så att den, utöver kreditrisker inom exportfinansieringen, även täcker exportkreditverksamheten, som för närvarande bedrivs av dotterbolaget Finlands Exportkredit. Enligt förslagets definition av exportfinansiering omfattar statsgarantifonden däremot inte kreditrisker i samband med finansiering som gäller inhemska exportfrämjande investeringar och som för närvarande beviljas med stöd av exportgarantilagen. Eftersom kreditriskerna inom Finlands Exportkredits finansieringsverksamhet hittills har täckts av exportgarantier som omfattas av fonden, innebär den föreslagna ändringen att statsgarantifonden utvidgas till att täcka marknadsrisker inom Finlands Exportkredits finansieringsverksamhet och kreditrisker i samband med likviditetsportföljen. Av Finnveras beräknade, övergripande riskposition (det interna kravet på ekonomiskt kapital) har Finlands Exportkredits andel varit cirka en tiondel, medan exportgaranti- och specialborgensverksamhetens andel har motsvarat cirka tre fjärdedelar eller mer. Den föreslagna utvidgningen av statsgarantifonden anses därför vara relativt liten. Eftersom Finlands Exportkredits förluster för närvarande täcks av statens underskottsförbindelse får ändringen inte heller några konsekvenser för statens ansvarsställning. En motvikt till statsgarantifondens mer omfattande täckning utgörs av Finlands Exportkredits influerade fria kapital, som i det inledande skedet i form av extra buffertar för bolaget minskar sannolikheten för att statsgarantifonden ska behöva göra betalningar till bolaget för att täcka förluster.

En förändring jämfört med den nuvarande situationen är även att förvaltningen av statsgarantifonden förenklas. I framtiden ska arbets- och näringsministeriet svara för beslutsfattandet om fonden, fondens förvaltning och att fondens ekonomi och verksamhet ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Det organ som utövar offentlig makt ska alltså vara arbets- och näringsministeriet. Lagstiftningen om statsgarantifonden är föråldrad och motsvarar inte tillräckligt dagens behov och praxis. Den föreslagna ändringen motsvarar till stor del redan den etablerade tolkningen av lagstiftningen, dvs. etablerad praxis står inte i konflikt med den gällande lagen utan snarare med motiveringarna, som föråldrats över tid. Den föreslagna

ändringen förenklar fondens förvaltning genom att även formellt överföra ansvaret för förvaltningen till ministeriet i enlighet med etablerad praxis. Administrationsavtalet mellan arbets- och näringsministeriet och bolaget ska även framöver omfatta skötseln av statsgarantifondens bokföring och penningrörelse samt den ekonomiska rapporteringen, inklusive bokslutsrapporteringen. Rapporteringen ska enligt propositionen i fortsättningen ske direkt till ministeriet, i stället för till fondens direktion. I administrationsavtalet ska det även avtalas om administrationen av fondens återkravsfordringar, inklusive de arrangemangs- och förhandlingsuppgifter som är kopplade till Parisklubben. Saken motiveras närmare i motiveringen till 16 §. Genom administrationsavtalet mellan arbets- och näringsministeriet och bolaget överförs det inte några offentliga förvaltningsuppgifter från ministeriet till bolaget. Enligt regeringens uppfattning är de föreslagna bestämmelserna om statsgarantifonden inte problematiska med avseende på 87 § i grundlagen, och därför föreslås det att lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser emellertid att man ska begära grundlagsutskottets utlåtande om saken, eftersom tidigare överföringar som gällt fonden och upphävanden av lagar har skett innan den nuvarande grundlagen trädde i kraft.

11.2 Anförtroende av en offentlig förvaltningsuppgift till ett aktiebolag

Enligt grundlagens 124 § kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Begreppet offentliga förvaltningsuppgifter används i sammanhanget i en relativt vid bemärkelse, så att det omfattar uppgifter som hänför sig till t.ex. verkställigheten av lagar samt beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner (RP 1/98 rd, s. 179). Begreppet offentlig förvaltningsuppgift har även behandlats i förarbetena till bland annat förvaltningslagen, enligt vilka begreppet offentlig förvaltningsuppgift åsyftar verksamhet som sammanhänger med att något allmänt intresse tillgodoses, eller som på något annat sätt har sådana drag som är karakteristiska för ordnandet av offentlig service. Det är också viktigt att åliggandet grundar sig på ett offentligt uppdrag genom eller med stöd av lag. Offentliga förvaltningsuppgifter är ofta förbundna med rätten att utöva offentlig makt, dvs. att fatta förvaltningsbeslut, och de omfattar också berednings- och verkställighetsåtgärder som omedelbart tjänar avgörandet av ett ärende. Utövning av offentlig makt kan också omfatta påbud och förbud som meddelas enskilda (RP 72/2002 rd s. 53).

Grundlagsutskottet har tidigare ansett att till exempel de uppgifter som hänför sig till viseringskodexen, vilka inkluderade bland annat insamling av uppgifter och mottagande av ansökningar och överföring av ansökan till konsulatet samt att ta upp biometriska kännetecken, ska betraktas som offentliga förvaltningsuppgifter (GrUU 55/2010 rd). Därtill har grundlagsutskottet ansett att man på Naturresursinstitutets utsedda uppgiftssamlare utanför myndighetsmaskineriet bör tillämpa samma bestämmelser, såsom straffrättsligt tjänsteansvar, som tillämpas på inspektörer med tjänsteansvar av skäl som följer av 124 § i grundlagen (GrUU 44/2016 rd).

Grundlagsutskottet har uttalat sig om beviljandet av statliga exportgarantier enligt följande (GrUU 2001/2):

”Trots att hela verksamheten med statliga exportgarantier har starka privaträttsliga drag är det enligt utskottets mening fråga om en sådan offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § grundlagen. Däremot är det inte här fråga om sådan betydande utövning av offentlig makt som avses i detta lagrum, eftersom besluten är förknippade med en rätt omfattande prövning och exportgarantierna är privaträttsliga avtal.”

Lagförslaget kompletterar men utökar inte väsentligt Finnveras eller Finlands Exportkredit Ab:s nuvarande uppgifter som rör exportfinansiering – det föreslås inga ändringar i bolagens nuvarande offentliga förvaltningsuppgifter. De offentliga förvaltningsuppgifterna är även i fortsättningsvis kopplade till beredningen, beviljandet och indrivningen av exportfinansiering samt företagsfinansiering. Bolagets styrelseledamöter, verkställande direktör och personal omfattas av de allmänna förvaltningslagarna och av straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter.

Bolagets och dess dotterbolag Finlands Exportkredits uppgifter uppräknas i 5 § i lagförslaget. Enligt gällande lagstiftning ska bolaget självständigt eller i samarbete med andra finansieringsaktörer bevilja och administrera krediter, garantier, garantiprogram, borgen eller andra ansvarsförbindelser för näringsverksamhet samt fatta garantibeslut inom ramen för vilka en finansiär eller kreditförsäkrare kan bevilja flera enskilda finansieringar. Bolaget ska agera som exportfinansieringsinstitut och delta i Europeiska unionens finansieringsinstrument och bedriva internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde. Finlands Exportkredits uppgift, enligt gällande lagstiftning, ska vara att främja Finlands ekonomiska framgång genom att bevilja exportfinansiering. För att genomföra sina uppgifter ska bolaget kunna utföra medelsanskaffning och finansförvaltning, köpa, sälja, äga och besitta aktier, bolagsandelar och motsvarande andelar, värdepapper och fast egendom, utföra undersökningar och utredningar som hänför sig till bolagets verksamhet och finansiering av företag, bedriva verksamhet för utveckling av och tillhandahållande av tjänster inom företagsfinansiering samt utföra andra specialfinansieringsuppgifter. I ljuset av tolkningspraxisen av 124 § i grundlagen (GrUU 2/2001) ska beviljande av exportgarantier betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift på samma sätt som beredningen, beviljandet och indrivningen av företagsfinansiering (GrUU 50/2017). Bolaget har även andra service-, berednings- och stödjande uppgifter enligt det som beskrivits ovan.

I den proposition av regeringen som utgjorde förarbetet till Finlands grundlag (RP 1/1998 rd) konstateras det i motiveringen till 124 § att grundlagsutskottet utgått från att principen om tjänstemannaförvaltning inte innebär något absolut hinder för att i en begränsad omfattning överföra offentlig makt och offentliga uppgifter på andra än myndigheter, såsom på statliga affärsverk och privaträttsliga sammanslutningar. Grundlagsutskottet har dock förutsatt att det utfärdas tillräckligt detaljerade bestämmelser om hur uppgifterna ska skötas och om det förfarande som ska tillämpas för att rättsskyddsaspekter ska beaktas och att de som sköter offentliga uppdrag omfattas av straffrättsligt tjänsteansvar. Grundlagens 124 § gäller enligt sin ordalydelse överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter. Det väsentliga är att bestämmelserna om de offentliga förvaltningsuppgifterna är tillräckligt detaljerade och beaktar rättsskyddsaspekterna och tillämpningen av straffrättsligt tjänsteansvar.

I sitt utlåtande om lagförslaget om Innovationsfinansieringsverket Business Finland⁴ konstaterade grundlagsutskottet⁵ bland annat att eftersom framför allt skötseln av offentliga tjänster bör kunna ordnas smidigt och det inte i fråga om sådana uppgifter med hänsyn till syftena med regleringen finns behov av detaljreglering i lag, ska det också vara möjligt att med stöd av lag genom föreskrifter eller beslut bestämma om överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter. Också befogenheten att överföra uppgiften ska härvid grunda sig på lag.

⁴ Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Innovationsfinansieringsverket Business Finland och aktiebolaget Business Finland 158/2017 rd.

⁵ Grundlagsutskottets utlåtande GrUU 50/2017, regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Innovationsfinansieringsverket Business Finland och aktiebolaget Business Finland 158/2017 rd.

Grundlagsutskottet konstaterade ytterligare att offentliga förvaltningsuppgifter får anförtros andra än myndigheter också genom ett avtal som ingås med stöd av lag.

I bolagets verksamhetslag, som nu ska upphävas, ingår genom en lagändring från 2010 (RP 252/2010 rd) en hänvisningsbestämmelse till en offentlig förvaltningsuppgift.

Frågan om hur en offentlig förvaltningsuppgift ska skötas i ett aktiebolag är inte särskilt problematisk med tanke på det aktuella lagförslaget. Beredningen har utgått från att, med beaktande av de ovan nämnda utlåtandena av grundlagsutskottet, bolagets finansieringsuppgifter är offentliga förvaltningsuppgifter, och lagförslaget, inklusive specialbestämmelserna om beslutsfattandet samt styrningen av beslut i vissa situationer, har beretts utifrån denna utgångspunkt.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande 57/2024 (RP 86/2024) noterat att den finansieringsuppgift som föreslås för Industristöd Ab i lag sköts med privaträttsliga instrument som är typiska för investerings- och finansieringsverksamhet och som består av finansiella produkter i form av eget och främmande kapital. Användningen av finansiella instrument grundar sig på avtal. Finansieringen är inte förenad med något ansökningsförfarande eller med lagstadgade kriterier för beviljande eller finansieringsvillkor eller andra särdrag som är typiska för förvaltningsbeslut och lagtillämpning. Regleringen avviker från de lagförslag om exportgarantier ([GrUU 2/2001 rd](#)) och beslut om beviljande, ändring och utbetalning av statsunderstöd ([GrUU 50/2017 rd](#)) som grundlagsutskottet tidigare granskat. Trots detta har utlåtandet betydelse vid bedömningen av den offentliga förvaltningsuppgiftens karaktär inom företagsfinansieringsverksamheten, eftersom utlåtandet antyder att begreppet offentlig förvaltningsuppgift kan ha något olika innebörd i olika situationer och vid olika tidpunkter. En bedömning i dag kan med goda skäl vara annorlunda än för över två decennier sedan, till följd av förändrade tillämpningsförhållanden och praktiska behov. Även av denna anledning är det viktigt att grundlagsutskottet utvärderar förhållandet mellan ovannämnda tidigare utlåtanden och utlåtande 57/2024, där kriterierna för offentlig förvaltningsuppgift i förhållande till företagsstödsverksamhet förefaller ha mildrats.

Enligt grundlagsutskottet är det i Industristöd Ab:s finansieringsverksamhet inte heller fråga om en uppgift som gäller verkställighet av lag eller en lagstadgad serviceuppgift som en myndighet ansvarar för att ordna. De uppgifter som ingår i den finansieringsverksamhet som avses där jämföras till form och innehåll med sådan privaträttslig och avtalsbaserad finansieringsverksamhet som inte bedrivs som offentlig förvaltningsuppgift eller som inte har drag av faktisk förvaltningsverksamhet. I uppgifterna betonas inte heller i övrigt de särdrag som hör till offentliga förvaltningsuppgifter. Dessutom baserar sig den skötseln av finansieringsuppgiften som avses i lagförslaget i hög grad på bedömning och beslutsfattande som är typiska för finansiell verksamhet.

Grundlagsutskottet noterade också att beviljandet av statsunderstöd är förenat med ett offentligt intresse, men ett sådant offentligt intresse gör dock inte i sig bolagens verksamhet till en offentlig förvaltningsuppgift. Grundlagsutskottets slutledning är att Industristöd Ab inte föreslås få sådana uppgifter att det lagförslag som gäller bolaget bör bedömas med avseende på 124 § i grundlagen.

Bolagets och Finlands Exportkredits finansieringsuppgifter, som enligt tolkningen i denna proposition fortsättningsvis betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift, ska även framöver regleras genom lag (finansieringsuppgifter enligt 5 § 1 och 3 mom.). Saken har motiverats i närmare detalj i specialmotiveringen till 5 § och 25 §.

11.3 Ändamålsenlighet när det gäller överföringen av offentliga förvaltningsuppgifter

Förutsättningen för att offentliga förvaltningsuppgifter ska kunna överföras på andra än myndigheter är att detta är ändamålsenligt. Vid bedömningen av ändamålsenligheten ska uppmärksamhet fästas dels vid förvaltningens effektivitet och övriga interna behov, dels vid enskilda personers och sammanslutningars behov (RP 1/1998 rd, s. 179/II, GrUU 8/2014 rd, s. 3/II, GrUU 16/2016 rd, s. 3). Dessutom ska arten av förvaltningsuppgifterna beaktas (RP 1/1998 rd, s. 179/II, se t.ex. GrUU 6/2013 rd, s. 2/II, GrUU 65/2010 rd, s. 2/II, GrUU 57/2010 rd, s. 5/I). Kravet på ändamålsenlighet kan således när det är fråga om uppgifter i samband med serviceproduktion uppfyllas lättare än till exempel i fråga om beslutsfattande som gäller en enskild persons eller sammanslutnings centrala rättigheter (RP 1/1998 rd, s. 179/II, se också GrUU 8/2014 rd, s. 4/I). I sina bedömningar av om kravet på ändamålsenlighet uppfylls har grundlagsutskottet vägt in bland annat den specialkompetens eller de resurser som behövs för uppgifterna (GrUU 29/2013 rd, GrUU 37/2010 rd), flexibiliteten i servicen (GrUU 6/2013 rd, s. 2/II) och effektiviteten i verksamheten (GrUU 3/2009 rd, s. 4/II). Också det huruvida myndighetens personella resurser räcker till har haft betydelse (GrUU 23/2013 rd, s. 3/I, GrUU 6/2013 rd, s. 2/II). Grundlagsutskottet har i sin etablerade utlåtaningspraxis betonat att kravet på ändamålsenlighet när det gäller överföringen av en offentlig förvaltningsuppgift är ett juridiskt villkor och att det måste bedömas från fall till fall om kravet uppfylls (GrUU 44/2016 rd, GrUU 16/2016 rd, GrUU 12/2014 rd). Huruvida kravet på ändamålsenlighet uppfylls måste bedömas från fall till fall varje gång en offentlig förvaltningsuppgift föreslås bli anförtrödd någon utanför myndighetsorganisationen (se t.ex. GrUU 44/2016 rd s. 5).

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 2/2001 rd sett det som mycket lämpligt att ett bolag har hand om exportgarantierna, inte minst på grund av verksamhetens speciella karaktär. Vad gäller villkoren i övrigt underströk grundlagsutskottet i samband med den nya grundlagen att om förvaltningsuppgifter förs över på andra än myndigheter direkt genom lag eller med stöd av lag, är det viktigt att rättssäkerheten och god förvaltningssed säkerställs genom bestämmelser (GrUB 10/1998 rd, s. 33/II).

I det aktuella lagförslaget är grundförutsättningarna i stort sett i linje med det ovannämnda utlåtandet från grundlagsutskottet, GrUU 2/2001 rd, eftersom lagförslaget bygger på att nuvarande praxis bibehålls och att regleringen av bolagets verksamhet systematiseras bättre genom att lagstiftningen samlas i en enda lag. I detta avseende är det ytterst viktigt att rättssäkerheten och god förvaltningssed säkerställs. Exempel på detta är definitionen av bolagens syften och uppgifter i lagen samt regleringen av bolagens förvaltning. Utöver detta är bolagens finansieringsverksamhet strikt reglerad, och en väsentlig del av detta är att beakta de statsfinansiella begränsningar som är kopplade till verksamheten. Samtidigt har lagstiftningen förbättrats så att branscherna i det aktuella lagstiftningsprojektet nu behandlas på ett branschneutralt sätt, och ingen bransch har uteslutits från möjligheten till finansiering enligt lagstiftningen.

Att överföra offentliga förvaltningsuppgifter till statens specialfinansieringsbolag kan fortsättningsvis anses vara ändamålsenligt med beaktande av uppgifternas särskilda karaktär. Bolagets verksamhet när det gäller att bevilja finansiering är verksamhet som kan jämföras med bankverksamhet. Bolaget samarbetar även nära med banker och andra finansiella institut, med den särskilda uppgiften att korrigera de brister som förekommer i utbudet på finansiella tjänster. På grund av verksamhetens karaktär kan utövandet av finansieringsverksamhet i bolagsform anses vara ett ändamålsenligt arrangemang. Med tanke på statens specialfinansieringsbolags och dess dotterbolags karaktär som tillhandahållare av offentliga finansiella tjänster samt behovet av att skaffa specialkompetens och ha kapacitet för flexibel och effektiv verksamhet,

är det fortsättningsvis ändamålsenligt att utöva den offentliga förvaltningsuppgiften i bolagsform (Finnvera och Finlands Exportkredit).

Enligt regeringens uppfattning är de föreslagna bestämmelserna om anförtroende av offentliga förvaltningsuppgifter till ett aktiebolag och överföringens ändamålsenlighet inte problematiska med avseende på 124 § i grundlagen. Regeringen anser emellertid att man ska begära grundlagsutskottets utlåtande om saken med tanke på sakens principiella betydelse och det stora ansvar som bolaget har i sin verksamhet samt på grund av grundlagsutskottets nu gällande tolkningspraxis i fråga om offentliga förvaltningsuppgifter.

11.4 Tryggande av de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten och andra krav på god förvaltning

En förutsättning för att offentliga förvaltningsuppgifter ska kunna anförtros andra än myndigheter är enligt 124 § i grundlagen dessutom att det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten och andra krav på god förvaltning. Enligt motiveringen understryker bestämmelsen betydelsen av att de som sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska vara utbildade för ändamålet och sakkunniga samt att de ska stå under tillräcklig offentlig tillsyn (RP 1/1998 rd, s. 179/II). Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis ansett att tryggande kraven på rättssäkerhet och god förvaltning innebär att de allmänna förvaltningslagarna iakttas när ärenden behandlas och att de som handlägger ärenden handlar under tjänsteansvar när de utövar offentlig makt (se t.ex. GrUU 33/2004 rd, s. 7/II, GrUU 46/2002 rd, s. 9/II).

Bestämmelser om straffrättsligt tjänsteansvar och skadestånd finns i 23 § i lagförslaget. När offentliga förvaltningsuppgifter anförtros någon utanför myndighetsapparaten är det i allmänhet inte nödvändigt att i lagen inta en hänvisning till de allmänna förvaltningslagarna, eftersom de med stöd av sina bestämmelser om tillämpningsområde, definition av myndigheter eller privata aktörers skyldighet att ge service på olika språk tillämpas även på privata aktörer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter. Av denna orsak har det i propositionen inte hänvisats till att de allmänna förvaltningslagarna ska iakttas när bolaget utför offentliga förvaltningsuppgifter. Ett konstaterande av detta finns dock i lagförslagets motiveringar.

Grundlagsutskottet har tidigare påpekat att den administrativa styrningen och tillsynen av aktiebolag i princip inte kan ligga på samma nivå respektive vara lika effektiv som när det gäller myndighetsverksamhet. (GrUU 26/2017 rd, s. 26, se även GrUU 8/2014 vp, s. 4/II). Utskottet har emellertid konstaterat att tillsynen och styrningen är något lättare att ordna i ett icke-vinstdrivande, helt statsägt aktiebolag än om det vore fråga om ett rent kommersiellt företag (GrUU 8/2014 rd, s. 4/II). Enligt 14 § i lagförslaget ska bolaget vara självbärande, varför det är lättare att genomföra tillsynen över bolaget i ljuset av grundlagsutskottets utlåtande. Justitieministeriet har i sitt utlåtande uppmärksammat det bemyndigande att utfärda förordning som föreskrivs i lagen, både med tanke på att det på förordningsnivå inte skulle finnas någon reglering som innehåller rättigheter eller skyldigheter, och även med tanke på att det ska finnas tillräckliga grundläggande bestämmelser om den föreskrivna frågan i lagen. Förordningsutkastet har korrigerats genom att förtydliga den förpliktande karaktären av tillsynsmyndighetens bedömning, och den grundläggande bestämmelsen om bemyndigandet att utfärda förordning har preciserats i lagen liksom även arbetsfördelningen mellan tillsynsmyndigheten och ägarstyrningen när det gäller att beakta noteringarna om tillsynen och samordna dem med näringspolitiken. På denna punkt hänvisas även till grundlagsutskottets praxis (t.ex. GrUU 10/2016 rd, s. 5 och GrUU 49/2014 rd, s. 6).

Vid bedömningen bör man också beakta att kunderna inte har subjektiv rätt att få vissa av Finnveras eller Finlands Exportkredits tjänster (jfr GrUU 46/2006 rd, s. 2/II). Beviljandet av

finansiering till kunderna baserar sig på gällande lagstiftning. Bolagen har fastställt finansieringskriterier som kompletterar lagstiftningen och som bestämmer vilka kunder som får finansiering och vilka slags tjänster kunderna får.

Även den del i 5 kap. som gäller diverse bestämmelser återspeglar uppfyllandet av kraven på god förvaltningssed, då denna del bland annat reglerar tjänsteansvar samt bestämmelser om kundkontroll, behandling av personuppgifter och tystnadsplikt. Avslutningsvis kan det även nämnas att lagförslaget innehåller bestämmelser om sökande av ändring i relevanta frågor, vilket säkerställer rättssäkerheten i dessa avseenden.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att rättssäkerheten och god förvaltningssed säkerställs genom reglering, eftersom bolaget vid utförandet av en offentlig förvaltningsuppgift också ska följa den allmänna förvaltningslagstiftningen. Tillämpningen av offentlighetslagen har dessutom preciserats genom särskilda bestämmelser. Tillämpningen av de allmänna förvaltningslagarna har klargjorts i särskilda bestämmelser om tjänsteansvar. Enligt regeringens uppfattning är förslaget således inte till denna del problematiskt med avseende på 124 § i grundlagen.

11.5 Offentlighet och skydd för personuppgifter

I propositionen föreskrivs det om rättigheter att få uppgifter och skyldigheter att lämna uppgifter. Sålunda är propositionen av betydelse med avseende på skyddet för privatlivet enligt 10 § i grundlagen. Enligt 10 § i grundlagen har var och en rätt till skydd för privatlivet. Enligt 1 mom. är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Dessutom har närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdats genom lag.

Grundlagsutskottets vedertagna praxis har varit att lagstiftarens handlingsutrymme begränsas dels av bestämmelsen om skydd för personuppgifter, dels av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i skyddet för privatlivet som tryggas i samma moment. Lagstiftaren ska därmed garantera skyddet för personuppgifter på ett sätt som är godtagbart med avseende på de samlade grundläggande fri- och rättigheterna. Om man ser till skyddet för personuppgifter har grundlagsutskottet i sin praxis ansett det viktigt att reglera bland annat det tillåtna användningsändamålet för personuppgifter inklusive rätten att lämna ut uppgifter. Det har dessutom krävts att regleringen på lagnivå ska vara omfattande och detaljerad (se t.ex. GrUU 31/2017 rd s. 2, GrUU 42/2016 rd s. 2 och GrUU 38/2016 rd s. 2).

Enligt grundlagsutskottets uppfattning på senare tid finns det inget hinder för att kraven på räckvidd för, exakthet hos och noggrann avgränsning av bestämmelser om skyddet av personuppgifter till vissa delar kan uppfyllas genom en allmän unionsförordning eller genom en allmän nationell lag (se också GrUU 2/2018 rd, s. 4–8, GrUU 31/2017 rd, s. 3–4, GrUU 5/2017 rd, s. 9 och GrUU 38/2016 rd, s. 4). Enligt grundlagsutskottets uppfattning på senare tid bör lagstiftaren vara restriktiv när det gäller att införa nationell speciallagstiftning och sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger (se t.ex. GrUU 20/2020, s. 3, GrUU 26/2018 rd, s. 2–3 och GrUU 14/2018 rd, s. 4–5). Ju högre risk som orsakas av behandlingen för en fysisk persons rättigheter och friheter, desto mer motiverad är en mer detaljerad reglering. Den här omständigheten har särskild betydelse vid behandling av känsliga uppgifter (se t.ex. GrUU 14/2018 rd, s. 5).

När behandlingen av personuppgifter grundar sig på artikel 6.1 c och e i dataskyddsförordningen, får medlemsstaterna använda det handlingsutrymme som avses i artikel 6.2 och 6.3 i förordningen och utfärda mer specifika bestämmelser än förordningen. De

nationella bestämmelserna kan gälla bland annat förutsättningarna för att behandlingen ska vara lagenlig, vilken typ av uppgifter som ska behandlas, utlämnande av uppgifter, ändamålsbegränsningar och förfaranden för behandling. Sådan speciallagstiftning ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Behandlingen av personuppgifter i bolaget grundar sig på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, enligt vilken behandlingen av personuppgifter är tillåten om den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Den personuppgiftsbehandling som bolaget utför sker till största delen i syfte att fullgöra dess lagstadgade skyldigheter (finansieringsuppgifter). Därtill grundar sig behandlingen av personalens personuppgifter på den personuppgiftsansvariges berättigade intresse enligt artikel 6.1 f i dataskyddsförordningen. Detta berättigade intresse har sin grund i anställningsförhållandet.

I vissa situationer grundar sig personuppgiftsbehandlingen även på artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, enligt vilken behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning. Detta är nödvändigt för att bolaget ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt penningtvättsregelverket samt för att identifiera och förebygga olika risker för missbruk i samband med finansiering.

Utgångspunkten för tillämpningen av offentlighetslagen är att alla handlingar som rör bolagets offentliga förvaltningsuppgift är offentliga. Offentligheten begränsas dock av sekretessgrunderna enligt 25 § i offentlighetslagen samt av den så kallade banksekretessen, som föreskrivs i förslagets 25 § 2 mom. Undantag från sekretess får enligt samma paragraf endast göras med stöd av lag eller med samtycke från den person i vars intresse tystnadsplikten har föreskrivits. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter om finansieringsärenden och undantag från tystnadsplikten finns vidare i förslagets 26 §. Enligt 1 punkten i nämnda paragraf grundar sig utlämnandet av uppgifter till bolagets dotterbolag, i fråga om personuppgiftsbehandling, på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, enligt vilken bolaget har rätt att behandla personuppgifter för att fullgöra sina rättsliga förpliktelser (finansieringsuppgifter). Vidare grundar sig utlämnandet av uppgifter enligt 26 § 2 mom. 2–3 punkterna i propositionen, i fråga om personuppgiftsbehandling, på artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, enligt vilken behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning.

Uppgifter får enligt 26 § i lagförslaget lämnas ut i den utsträckning som är nödvändig för att bolaget och dess dotterbolag ska kunna fullgöra lagstadgade skyldigheter samt för att arbets- och näringsministeriet och Finansinspektionen ska kunna sköta den uppgift som gäller det allmänna intresset och utöva offentlig makt.

De bestämmelser om behandlingen av personuppgifter som föreslås i propositionen grundar sig sålunda på det nationella handlingsutrymme som ges i artikel 6 i dataskyddsförordningen. Enligt propositionen kan bolaget behandla personuppgifter för ett ändamål som angetts i propositionen. Sålunda uppfyller propositionen kravet på ett mål av allmänt intresse samt kravet på proportionalitet.

I 23, 25–27 § i lagförslaget finns bestämmelser om förpliktelser i anslutning till tystnadsplikt, utlämnande av uppgifter och behandling av personuppgifter.

I lagförslagets 25 § föreskrivs, i enlighet med rådande läge, endast om offentligheten för bolagets offentliga förvaltningsuppgift – dvs. finansieringsverksamheten – genom en hänvisning till offentlighetslagen. Det föreslås dock att offentligheten enligt offentlighetslagen

för finansieringsverksamheten begränsas genom en hänvisning till bestämmelsen om tystnadsplikt i 2 mom. i samma paragraf. I bestämmelsen föreskrivs om en tystnadsplikt som motsvarar den som gäller för kreditinstitut. Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen är handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Till exempel har det i gällande lagstiftning, när det gäller 12 § i lagen om statliga exportgarantier, ansetts särskilt viktigt att bevara förtroendet mellan samtliga parter i exportgarantiverksamheten. Ett projekt kan gå helt i stöpet om information under förhandlingarnas lopp läcker ut till konkurrenter och andra som eventuellt är intresserade av projektet. Följden kan vara enorma förluster på det nationella planet. (EkUB 5/2001.) Bolagets verksamhet på de privata finansmarknaderna förutsätter ett förtroende som bygger på banksekretess. En minskning av förtroendet för bolagets verksamhet skulle kunna försvåra viktig samverkan med kreditinstitut, andra aktörer inom finanssektorn och kunder.

Bestämmelserna om behandlingen av personuppgifter grundar sig på det nationella handlingsutrymme som ges i artikel 6 i dataskyddsförordningen. Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelser om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut information trots sekretessbestämmelserna med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bland annat vad och vem rätten att få information gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet (GrUU 15/2018 rd, s. 39). Myndigheternas rätt att få och att lämna ut information har enligt utskottet kunnat gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över vad uppgifterna ska innehålla. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på "att uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (se t.ex. GrUU 17/2016 rd, s. 5 och de utlåtanden som nämns där). Grundlagsutskottet har upprepade gånger understrukit att det vid en särskiljning mellan behövlighet respektive nödvändighet att få eller lämna ut uppgifter är frågan inte bara om omfattningen av innehållet i uppgifterna utan också att den myndighet som är berättigad till uppgifterna i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade med hjälp av den sekretess som gäller myndigheten som innehar uppgifterna. Ju mer generella bestämmelserna om rätten att få information är, desto större är risken att sådana intressen kan åsidosättas per automatik. Ju mer fullständigt rätten att få uppgifter är kopplad till de sakliga förutsättningarna i bestämmelserna, desto mer sannolikt är det att en enskild begäran om information i praktiken måste motiveras. Också den som lämnar ut informationen har då möjlighet att bedöma begäran utifrån de lagliga villkoren för att lämna ut den. Genom att de facto vägra lämna ut informationen kan den som innehar den få till stånd ett läge där en utomstående myndighet måste undersöka skyldigheten att lämna ut information, dvs. tolka bestämmelserna. Denna möjlighet är viktig då det gäller att anpassa tillgången till information och sekretessintressena till varandra (se t.ex. GrUU 7/2019 rd, s. 7, och GrUU 48/2018 rd, s. 5, och de utlåtanden som nämns där). Lagförslaget innebär inte i detta avseende någon förändring jämfört med det nuvarande rättsläget. I propositionen beaktas grundlagsutskottets utlåtandepraxis i fråga om rätten att få information. I bestämmelsen specificeras inte de uppgifter som bolaget får lämna ut, men bolagets skyldighet att lämna ut uppgifter till de angivna parterna ska vara förenad med nödvändighetsvillkoret i fråga om den lagstadgade uppgiften.

I den föreslagna regleringen fastställs behandlingen av personuppgifter inom ramen för det nationella handlingsutrymme enligt artikel 6 i dataskyddsförordningen, i enlighet med vad som anges ovan. Den föreslagna regleringen innehåller en bestämmelse om utlämnande av uppgifter (26 §), i vilken de aktörer till vilka uppgifter utlämnas anges. Det är inte möjligt att ge en uttömmande förteckning över de uppgifter som utlämnas, men utlämnandet av uppgifter är bundet till nödvändigheten. På bolaget tillämpas offentlighetslagen och sekretess enligt den lagen. På motsvarande sätt som för närvarande innehåller den föreslagna regleringen dessutom en bestämmelse om tystnadsplikt (25 § 2 mom.). Offentligheten är av tvingande skäl begränsad

eftersom verksamhet på den privata finansmarknaden förutsätter ett förtroende som bygger på banksekretess. Enligt regeringens uppfattning är de föreslagna bestämmelserna om skydd för personuppgifter, skyldighet att lämna uppgifter, offentlighet och tystnadsplikt inte problematiska med avseende på 10 och 12 § i grundlagen, och de motsvarar grundlagsutskottets tolkningspraxis och uppfyller kraven på räckvidd, exakthet och noggrann avgränsning.

11.6 Förhållandet mellan budgetmakten och lagstiftningsmakten

I grundlagens 3 § finns bestämmelser om fördelning av statliga uppgifter och parlamentarism. Enligt 1 mom. utövas den lagstiftande makten av riksdagen, som också fattar beslut om statsfinanserna. Den aktuella lagen gäller statlig specialfinansieringsverksamhet och dess organisering, där stora högsta finansieringsfullmakter som föreskrivs i lagen spelar en central roll. Eftersom användningen av dessa fullmakter innebär risktagande inom näringspolitiken, och eftersom lagen avser att reglera statens direkta ansvar för förbindelser som ges för bolagets räkning, kan denna lagstiftning ha ett relativt direkt inflytande på det tillfälliga kapitalbehovet hos i övrigt självbärande bolag och Finlands Exportkredit, vilket kanaliseras via statsbudgeten.

En grundlagsfråga i detta lagförslag är därför hur riksdagens suveräna prövning i beslutsfattandet om statsfinanserna kan garanteras i alla situationer. Detta ska lösas så att riksdagen vid behov kan fatta närmare beslut om användningen av finansieringsfullmakter enligt 6 § 1 mom. (till exempel för inhemsk finansiering och å andra sidan för exportfinansiering och specialrisktagning) i statsbudgeten.

Enligt regeringens uppfattning är de föreslagna bestämmelserna om förhållandet mellan budgetmakten och lagstiftningsmakten inte problematiska med avseende på grundlagen.

11.7 Bemyndigande att utfärda förordning

Enligt 80 § i grundlagen kan förordningar utfärdas med stöd av ett bemyndigande som föreskrivs i lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Med en individ avses även en privaträttslig sammanslutning. Grundlagsutskottet har ansett det befogat att bestämmelser utfärdas genom förordning när det handlat om lagstiftning avsedd att genomföra teknisk och detaljerad EU-lagstiftning. Bestämmelserna på lagnivå skulle annars bli onödigt detaljerade och fallspecifika. (GrUU 1/2013 rd, s. 2). Utskottet påpekar dock att bestämmelserna i grundlagens 80 § 1 och 2 mom. under alla omständigheter direkt begränsar tolkningen av bemyndigandebestämmelser och innehållet i bestämmelser som utfärdas med stöd av bemyndigandena. Därmed går det inte att genom förordning utfärda allmänna rättsregler om frågor som hör till området för lag (se t.ex. GrUU 1/2013 rd, s. 2, GrUU 44/2010 rd, s. 4 och GrUU 58/2010 rd, s. 3). Ett bemyndigande bör även i regel placeras i samband med den grundläggande bestämmelsen (GrUU 10/2016 rd, s. 5 och GrUU 49/2014 rd, s. 6). Regleringen ska vara precis, till exempel så att de viktigaste kriterierna för bedömning av redbarhet och pålitlighet framgår av lagen (GrUU 38/2013 rd s. 3).

I 3 § i den föreslagna lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den föreskrivs det om en risk- och revisionskommitté och kontrollfunktioner. Bolaget ska ha en riskkommitté och en revisionskommitté som består av styrelsemedlemmar eller en kombinerad risk- och revisionskommitté. Bolaget ska ha en intern kontrollfunktion och behövliga kontrollfunktioner som är oberoende av operativa funktioner och som övervakar risker samt efterlevnaden av reglering, verksamhetsprinciper och anvisningar för verksamheten. I lagen ska det finnas en grundläggande bestämmelse om en risk- och revisionskommitté och kontrollfunktioner i enlighet med 80 § i grundlagen. Enligt 3 § 6 mom. får närmare

bestämmelser om de metoder som kommittéerna och de kontrollfunktioner som är oberoende av operativa funktioner använder för att fullgöra sina uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessa frågor är sådana att de i viss utsträckning avviker från den privata sektorns behov i fråga om dessa organ. Därför är det motiverat att ge statsrådet möjlighet att utfärda preciserande bestämmelser om detta. Eftersom det kan handla om mycket tekniska och delvis även detaljerade bestämmelser är en förordning sannolikt den rätta nivån för bestämmelserna.

Med stöd av 7 § 3 mom. i den föreslagna lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den får närmare bestämmelser om de förutsättningar för beviljande av finansiering som anknyter till begränsning av verksamhetsområdena utfärdas genom förordning av statsrådet. Med stöd av bemyndigandet att utfärda förordning i 7 § kan närmare bestämmelser utfärdas om de begränsningar på affärsmässiga grunder eller riskhanteringsgrunder som avses i 7 § 3 mom. när det gäller vilka verksamhetsområden eller verksamheter som kan finansieras. Bolaget och Finlands Exportkredit gör främst begränsningar på affärsmässiga grunder och riskhanteringsgrunder. Begränsningarna kan även vara motiverade på grund av att man på så sätt säkerställer en likvärdig behandling av aktörer som verkar inom samma bransch och som ansöker om finansiering. Eftersom ett stort antal statsfinansiella aspekter är kopplade till bolagets och Finlands Exportkredits verksamhet bör statsrådet ha möjlighet att införa begränsningar av verksamhetsområdena genom en förordning. Samtidigt behövs bemyndigandet att utfärda förordning även på grund av att sådana behov att anpassa bolagets verksamhet till olika förvaltningsområden som framgår av detaljmotiveringen till 7 § 3 mom. kan vara kopplade till specialfinansieringsbolagets verksamhet. Avsikten är inte att genom en förordning av statsrådet påverka de riktlinjer för bolagets och Finlands Exportkredits operativa verksamhet som fastställs i de situationer som anges i 7 § 1 mom. Närmare bestämmelser i en förordning av statsrådet kan bland annat avse vilka villkor som särskilt ska beaktas vid finansiering av verksamhet inom olika verksamhetsområden. Karaktären hos de verksamheter som ska finansieras kan variera mellan olika verksamhetsområden, bland annat när det gäller tillgången på offentlig finansiering från andra källor för verksamheten och ändamålet i fråga. Den begränsning av det offentliga intresset som ska föreskrivas i förordningen måste vara allmänt och näringspolitiskt objektivt godtagbar, konsekvent och behandla aktörer i samma ställning och inom samma verksamhetsområde på ett likvärdigt sätt. Det kan till exempel vara fråga om allmänna begränsningar som är kopplade till betalningsförmågan hos aktörer som allmänt verkar inom verksamhetsområdet, de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten och verksamhetens utvecklingsmöjligheter. För tydlighetens skull konstateras det att syftet med statens specialfinansieringsbolag inte är att kanalisera allmänt stöd till företagsverksamhet, och att ett möjligt syfte med en begränsning av verksamhetsområdena som föreskrivs i en förordning är att bidra till att förtydliga denna begränsning. Begränsningar kan även göras utifrån verksamhetens karaktär, om en viss typ av verksamhet inte anses kunna finansieras enligt denna lag. Även i sådana fall får begränsningarna endast vara sådana som preciserar bolagets syfte och näringspolitiska mål.

Med stöd av 9 § i den föreslagna lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den får närmare bestämmelser om grunderna för risktagning enligt paragrafen utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt 9 § 1 mom. är grunden för risktagning att bolaget i sin risktagning ska beakta förverkligandet av målet att vara självbärande på lång sikt, bolagets roll som en närings- och industripolitisk aktör, ansvarsstockens riskkoncentrationer, möjligheterna att dela risken med andra finansiella institut eller andra aktörer samt andra motsvarande omständigheter. Bolagets risktagning kan överskrida det fria egna kapitalet och statsgarantifondens medel.

Grunden för risktagning är enligt 9 § 3 mom. att bolaget fastställer de närmare principer för risktagning och finansiering som ska iakttas i dess verksamhet. I de riktlinjer för risktagning

som bolaget fastställer beaktas även de mer övergripande riktlinjer och principer för målen för bolagets risktagning som fastställts inom arbets- och näringsministeriet. En ytterligare grund för risktagning är att bolaget ska ha tillräckliga riskhanteringssystem, genom vilka det kan bedöma riskerna i sin finansieringsverksamhet.

Syftet med bemyndigandet att utfärda förordning i 9 § 4 mom. är att närmare bestämmelser om grunderna för risktagning, förvaltnings-, styrnings- och riskhanteringssystemen samt verksamhetsprinciperna och förfarandena för risktagning vid behov får utfärdas genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet motiveras med att en noggrann beskrivning av systemen och metoderna kan kräva en relevant detaljerad ekonomisk eller förvaltningsmässig definition eller en definition på någon annan systemnivå. Det är lämpligt att utfärda denna typ av normer på förordningsnivå. De kan även komma att behöva utvecklas med tanke på att dessa system och metoder sannolikt behöver samordnas inom verksamhetsfältet för de system och metoder som används inom den privata sektorn och inom verksamhetsfältet för skötseln av den offentliga förvaltningsuppgiften. Till exempel kan omständigheter som gäller statens riskhantering förutsätta eget specialinnehåll i dessa system och metoder.

Syftet med grunderna för risktagning kan till exempel vara allmänpolitiska frågor som berör hela statsrådets verksamhet och som, vid sidan av de mer övergripande riktlinjer som fastställts inom ägarstyrningen, påverkar bolagets risktagande. Närmare bestämmelser kan exempelvis vara nödvändiga i vissa marknadssituationer, där det krävs mer specifika begränsningar för att kontrollera spekulativa affärsrisker. Bestämmelserna i en förordning som ges med stöd av 9 § i lagen får inte mildra eller inskränka de allmänna grunderna för risktagning som fastställs i paragrafen, utan bestämmelserna kan vid behov precisera kriterierna för risktagning, exempelvis för specifika verksamhetsområden eller i en särskild marknadssituation inom ramen för lagen. Det väsentliga är att det handlar om preciseringar av kriterierna för risktagning. Förordningsbestämmelserna kan i detta syfte också gälla för viss tid.

Med stöd av 19, 20 och 21 § i den föreslagna lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om den finansiella tillsynen över bolaget och om de mål för bolagets verksamhet som bedöms inom ramen för den finansiella tillsynen. Metoderna för finansiell tillsyn är tillsynsmyndighetens bedömning och tillsyn över beräkningen av uppföljningsnyckeltal. Eftersom specialfinansieringsverksamheten i flera viktiga avseenden skiljer sig från Finansinspektionens tillsynsuppgifter rörande allmänna kreditinstitut, är det nödvändigt att närmare bestämmelser om de förutsättningar för verksamheten som föreskrivs i lagen utfärdas genom de förordning av statsrådet i enlighet med de grundläggande bestämmelserna i 19, 20 och 21 § i lagen.

Enligt 19 § 4 mom. beaktar Finansinspektionen i sin bedömning de riktlinjer och föreskrifter av Finansinspektionen och Europeiska bankmyndigheten som tillämpas på den finansiella tillsynen över bolaget. Närmare bestämmelser om de riktlinjer och föreskrifter av Finansinspektionen och Europeiska bankmyndigheten som ska användas vid den finansiella tillsynen över bolaget får utfärdas genom förordning av statsrådet. Meningen är att man under övergångsperioden för tillsynen ska granska ändamålsenligheten med dessa riktlinjer och föreskrifter i förhållande till den nya uppgiften att utöva finansiell tillsyn. Fram till nu har enheten för intern revision vid arbets- och näringsministeriet ansvarat för bolagets finansiella tillsyn, och enheten har på en skräddarsydd nivå tillämpat Finansinspektionens och Europeiska bankmyndighetens (EBA) anvisningar.

Enligt 20 § ska Finansinspektionen upprätta och lämna en bedömning av hur bolagets verksamhet uppfyller målen för bedömningen. I 20 § 6 mom. föreskrivs det att närmare bestämmelser om de mål som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 21 § utövar Finansinspektionen även tillsyn över beräkningen av bolagets uppföljningsnyckeltal. Genom en förordning av statsrådet utfärdas även närmare bestämmelser om detaljerna för de uppföljningsnyckeltal som bolaget beräknar och som det föreskrivs om i lagen. Enligt 21 § 4 mom. utfärdas närmare bestämmelser om de uppföljningsnyckeltal som används vid tillsynen genom förordning av statsrådet.

Med tanke på specialfinansieringsverksamhetens särdrag är det också motiverat att bedömningen av de förutsättningar som omfattas av tillsynen i takt med att verksamhetsmiljön förändras kan anpassas mer flexibelt även inom ramen för lagens grundläggande bestämmelse än vad reglering på lagstiftningsnivå medger.

De föreslagna bemyndigandena att utfärda förordning kan enligt regeringens uppfattning anses vara exakt och noggrant avgränsade. När en förordning om den finansiella tillsynen utfärdas inom övergångsperioden på 24 månader bör bemyndigandet att utfärda förordning utvärderas och motiveras i förordningens motiveringspromemoria i förhållande till bestämmelserna i lagen.

Enligt regeringens uppfattning är de föreslagna bestämmelserna om bemyndigande att utfärda förordning inte problematiska med avseende på 80 § i grundlagen, eftersom det enligt lagförslaget är statsrådet som bemyndigas att utfärda förordningar och det genom förordningar inte ska utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter eller om frågor som enligt grundlagen hör till området för lag. Det bemyndigande att utfärda förordning som föreslås har bedömts vara exakt och noggrant avgränsat i enlighet med 80 § 1 mom. i grundlagen.

De bestämmelser som föreslås bedöms motsvara den praxis som grundlagsutskottet framfört i sina utlåtanden, varför lagförslaget bedöms uppfylla kraven i grundlagen. På de grunder som anförts ovan anser regeringen att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom saken har principiell betydelse och med tanke på det stora ansvar som bolaget har i sin verksamhet anser regeringen det dock önskvärt att grundlagsutskottet ger ett utlåtande om propositionen, eftersom propositionen inbegriper nya tolkningsfrågor som gäller 87 och 124 § i grundlagen.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Verksamhetens syfte

Statens specialfinansieringsbolag, nedan *bolaget*, och dess helägda dotterbolag Finlands Exportkredit Ab, nedan *Finlands Exportkredit*, har till syfte att främja export, finländska företags verksamhet, tillväxt och internationalisering samt hållbar ekonomisk tillväxt i Finland. Bolagen sköter sina specialuppgifter genom att finansiera näringsverksamhet i Finland och utomlands, upprätthålla och utveckla ett konkurrenskraftigt exportfinansieringssystem samt genom att i Finland korrigera marknadsbrister inom utbudet av företagsfinansiering.

2 §

Förvaltning och ledning av bolaget och Finlands Exportkredit

Bolaget och dess dotterbolag hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde och ministeriet svarar för ägarstyrningen av bolaget och Finlands Exportkredit. Bolagets hela aktiestock ska vara i statens direkta ägo och besittning. Bolaget kan grunda och äga bolag för att fullgöra sina uppgifter.

Bolagets och dess dotterbolags styrelsemedlemmar och ledning ska som helhet ha med tanke på dess uppgifter tillräckliga och mångsidiga kunskaper om och erfarenheter av bolagets affärsverksamhet och de risker som är förenade med verksamheten.

Bolagets styrelsemedlemmar och de som hör till ledningen ska vara tillförlitliga personer som har ett gott anseende. De får inte vara försatta i konkurs eller ha meddelats näringsförbud och deras handlingsbehörighet får inte heller i övrigt ha begränsats. En tillförlitlig person som har ett gott anseende anses inte den vara som

1) under de senaste fem åren före bedömningen har dömts till fängelsestraff eller under de senaste tre åren före bedömningen till bötesstraff för ett brott som kan anses visa att personen är uppenbart olämplig för uppdraget, eller

2) annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig för uppdraget.

På bolaget tillämpas inte Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2554 om digital operativ motståndskraft för finanssektorn och om ändring av förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 909/2014 och (EU) 2016/1011.

3 §

Risk- och revisionskommitté och kontrollfunktioner

Bolaget ska ha en riskkommitté och en revisionskommitté som består av styrelsemedlemmar eller en kombinerad risk- och revisionskommitté. Medlemmarna i en kommitté ska vara styrelsemedlemmar som har tillräckliga kunskaper om ekonomiförvaltning eller riskhantering med tanke på kommitténs uppgifter. Kommittéerna har till uppgift att övervaka att bolagets ledning följer den riskstrategi som styrelsen beslutat om. Kommittéerna rapporterar till styrelsen.

Riskkommitténs uppgift är att biträda styrelsen i ärenden som gäller bolagets riskstrategi och risktagning samt vid övervakningen av riskhanteringssystemens effektivitet.

Revisionskommitténs uppgift är att biträda styrelsen i berednings-, uppföljnings- och övervakningsuppgifter som hänför sig till det ekonomiska rapporteringssystemet, den interna övervakningen och internrevision samt revision.

En styrelsemedlem som är medlem i en kommitté får inte delta i den dagliga ledningen av bolaget i fråga om ärenden som hör till kommitténs uppgifter.

Bolaget ska ha en intern kontrollfunktion och behövliga kontrollfunktioner som är oberoende av operativa funktioner och som övervakar risker samt efterlevnaden av reglering, verksamhetsprinciper och anvisningar för verksamheten. Bolagets riskkontrollfunktion ska se till att bolagets väsentliga risker identifieras, mäts och rapporteras till styrelsen. Kontrollfunktionerna ska ges en tillräcklig administrativ ställning samt tillräckliga befogenheter och resurser för att de ska kunna sköta sina uppgifter på behörigt sätt.

Närmare bestämmelser om de metoder som kommittéerna och de kontrollfunktioner som är oberoende av operativa funktioner använder för att fullgöra sina uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Exportfinansiering

Med exportfinansiering avses finansiering av export, utrikeshandel eller investeringar i utlandet, medelsanskaffning och finansförvaltning i anslutning till dem samt avtal om riskskydd.

5 §

Bolagets och Finlands Exportkredits uppgifter

För att genomföra syftet med sin verksamhet har bolaget i uppgift att

1) självständigt eller i samarbete med andra finansieringsaktörer bevilja och administrera krediter, garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser för näringsverksamhet samt fatta garantibeslut inom ramen för vilka en finansiär eller kreditförsäkrare kan bevilja flera enskilda finansieringar,

2) agera som exportfinansieringsinstitut,

3) delta i Europeiska unionens finansieringsinstrument och samarbeta med aktörer inom den offentliga och privata sektorn, Europeiska unionens institutioner och internationella aktörer.

För att fullgöra sina uppgifter kan bolaget

1) utföra medelsanskaffning och finansförvaltning,

2) köpa, sälja, äga och besitta aktier, bolagsandelar och motsvarande andelar, värdepapper och fast egendom.

3) utföra undersökningar och utredningar som hänför sig till bolagets verksamhet och till företagsfinansiering, bedriva verksamhet för utveckling av och tillhandahållande av tjänster inom företagsfinansiering samt utföra andra specialfinansieringsuppgifter.

Finlands Exportkredit har i uppgift att främja Finlands ekonomiska utveckling genom att vid sidan av bolaget bevilja exportfinansiering.

Kreditinstitutslagen (610/2014) tillämpas inte på bolaget eller på Finlands Exportkredit, om inte något annat föreskrivs i denna lag. På bolaget eller Finlands Exportkredit ställs inga kapitaltäckningskrav.

2 kap.

Villkor för och beslutsfattande om finansieringsverksamheten

6 §

Finansieringsfullmakter

Beloppet av bolagets och dess dotterbolags i 5 § avsedda förbindelser får uppgå till högst 50 miljarder euro. Beloppet av skulder som bolaget upptagit för medelsanskaffning och som staten svarar för får uppgå till högst 20 miljarder euro.

Beslut om den närmare indelningen av maximibeloppen för bolagets och dess dotterbolags förbindelser enligt 1 mom. kan fattas i statsbudgeten.

Inom ramen för maximibeloppen enligt 1 mom. kan statsrådet ge bolaget och dess dotterbolag förbindelser om täckning av kredit- och borgensförluster samt om utbetalning av ränte-, borgensprovisions- och verksamhetsstöd och andra motsvarande stöd.

I maximibeloppen för de förbindelser som avses i 1 mom. inräknas de ansvar som hänför sig till bindande anbud och gällande förbindelser på så sätt att överlappningar mellan förbindelserna elimineras. För att beräkna ansvaret omvandlas avtalsvalutan till euro enligt den kurs som Europeiska centralbanken har meddelat för den dag då beslut om finansieringen fattades eller den dag då skulden emitterades.

7 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av finansiering

Bolaget och Finlands Exportkredit kan bevilja finansiering för näringsverksamhet och exportfrämjande i enlighet med det syfte för deras verksamhet som föreskrivs i 1 §. Bolaget ska vid bedömning av förutsättningarna för att bevilja finansiering fästa särskild vikt vid betalningsförmågan hos gäldenären, de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten och verksamhetens utvecklingsmöjligheter. Vid finansieringen ska det finländska intresse som avses i 8 § tas i beaktande.

Bolaget ska i sin finansieringsverksamhet iaktta Europeiska unionens regler om statligt stöd. Arbets- och näringsministeriet fattar beslut om avbrytande av utbetalning och återkrav avseende statligt stöd som beviljats av bolaget. Bestämmelser om återkrav av statligt stöd som strider mot Europeiska unionens bestämmelser finns i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001).

Bolaget och Finlands Exportkredit kan av grundad anledning på affärsmässiga grunder eller riskhanteringsgrunder begränsa de verksamhetsområden eller verksamheter som finansieras. Närmare bestämmelser om de förutsättningar för beviljande av finansiering som anknyter till begränsning av verksamhetsområdena får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Finländskt intresse

Den näringsverksamhet som finansieras ska bedrivas i Finland eller så ska beviljandet av finansiering kunna anses främja den ekonomiska utvecklingen i Finland.

Vid bedömningen av främjandet av den ekonomiska utvecklingen i Finland ska de positiva effekterna av finansieringsarrangemanget på samhällsekonomin, sysselsättningen, den offentliga ekonomin, miljön, den verksamhet som finansieras eller det finländska företags verksamhetsförutsättningar eller andra därmed jämförbara omständigheter beaktas.

Utöver ett enskilt finansieringsarrangemang kan bedömningen också grunda sig på en helhetsbedömning av företags verksamhet eller av finansieringsprojektet.

Arbets- och näringsministeriet ska på begäran av bolaget lämna ett utlåtande om huruvida villkoret enligt 1 mom. uppfylls.

9 §

Grunderna för risktagning samt riskhantering

Bolaget ska i sin risktagning beakta förverkligandet av målet att vara självbärande på lång sikt, bolagets roll som en närings- och industripolitisk aktör, ansvarsstockens riskkoncentrationer, möjligheterna att dela risken med andra finansiella institut eller andra aktörer samt andra motsvarande omständigheter. Bolagets risktagning kan överskrida det fria egna kapitalet och statsgarantifondens medel.

Bolaget ska ha skriftligt dokumenterade, tillräckliga, effektiva och tillförlitliga förvaltnings- och styrningssystem, inklusive riskhanteringssystem, verksamhetsprinciper och förfaranden, med hjälp av vilka det kan övervaka, bedöma och hantera sin finansieringsverksamhet samt rapportera om den.

Arbets- och näringsministeriet fastställer årligen riktlinjer för risktagning i bolagets verksamhet. Bolaget fastställer närmare principer för risktagning och finansiering som iakttas i dess verksamhet, med beaktande av de riktlinjer som fastställts av arbets- och näringsministeriet.

Närmare bestämmelser om grunderna för risktagning, förvaltnings-, styrnings- och riskhanteringssystemen samt verksamhetsprinciperna och förfarandena för risktagning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Specialrisktagning

Bolagets styrelse kan fatta beslut om att bevilja finansiering som specialrisktagning när den risk som sammanhänger med finansieringen är så stor att finansiering inte kan beviljas utifrån bolagets normala riskprövning eller om finansieringen skulle beviljas på exceptionella villkor. Beviljande av finansiering som specialrisktagning förutsätter ett beslut av arbets- och näringsministeriet om att de närings- eller industripolitiska villkoren eller andra vägande villkor uppfylls. Ministeriet fattar beslutet på ansökan av bolaget.

Denna paragraf tillämpas inte, om beslut om finansieringen fattas på det sätt som föreskrivs i 11 §.

11 §

Beslut om finansiering som ägarbeslut

Ett ärende som gäller finansieringsbeslut och som hör till den allmänna behörigheten för bolagets styrelse kan i en specialsituation föras till bolagsstämman för avgörande med stöd av 6 kap. 7 § 2 mom. i aktiebolagslagen (624/2006), om finansieringsbeslutet är förenat med

omständigheter som är betydande med tanke på bolagets risktäckningskapacitet och statens riskhantering eller om det är förenat med andra särskilt vägande skäl med tanke på staten.

12 §

Skyddsarrangemang

Bolaget och Finlands Exportkredit kan trygga sina ekonomiska intressen genom skyddsarrangemang. Som skyddsarrangemang kan sådana förbindelser som avses i 5 § 1 mom. 1 och 3 punkten och 3 mom. bytas ut mot ansvar som inte hänför sig till sådan finansieringsverksamhet som avses i denna lag.

13 §

Begränsning av förluster

Bolaget och Finlands Exportkredit kan begränsa de ekonomiska förluster som uppkommit eller uppkommer i deras verksamhet genom att sälja fordringar, avstå från fordringar eller köpa föremål för säkerheter eller med andra åtgärder och förfaranden som allmänt används vid förvaltningen av ansvar.

3 kap.

Ekonomiska verksamhetsprinciper

14 §

Bolagets och Finlands Exportkredits självbärande förmåga

Bolaget och Finlands Exportkredit ska sträva efter att utgifterna för deras verksamhet på lång sikt kan täckas med inkomsterna från verksamheten. De anslag som staten särskilt beviljat för bolagets och Finlands Exportkredits verksamhet räknas som inkomster vid bedömningen av om verksamheten är självbärande.

15 §

Statens ansvar

Staten svarar för bolagets garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser, för avtal som hänför sig till medelsanskaffning och finansförvaltning och för fullgörande av förbindelser enligt avtal om riskskydd som hänför sig till dessa.

Om de medel som fonderats för bolagets och Finlands Exportkredits exportfinansiering eller statsgarantifondens medel inte räcker till för att täcka ansvaren i enlighet med 17 § 2 mom. eller för att säkerställa verksamhetens kontinuitet, ska anslag överföras från statsbudgeten till statsgarantifonden för detta ändamål.

Om bolaget eller statsgarantifonden inte längre behöver de anslag som överförts från statsbudgeten för att täcka bolagets ansvar och avsättningar eller för att säkerställa verksamhetens kontinuitet, ska bolaget och statsgarantifonden till denna del intäktsföra medlen till statsbudgeten.

Statsrådet kan ställa proprieborgen utan motsäkerheter som säkerhet för lån och låneprogram som bolaget upptar.

16 §

Statsgarantifonden

För att täcka sådana förluster för bolaget och Finlands Exportkredit som orsakas av exportfinansiering och för vilka bolagets egna medel inte räcker till finns det en fond som står utanför statsbudgeten (*statsgarantifonden*).

Arbets- och näringsministeriet svarar för beslutsfattandet om fonden, fondens förvaltning och att fondens ekonomi och verksamhet ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Arbets- och näringsministeriet kan ingå avtal med bolaget om uppgifter som hänför sig till administrationen av fonden. Bolaget har rätt att få förvaltningsarvode för uppgifter som hänför sig till administrationen av fonden. Fondens administrativa utgifter betalas ur fondens medel.

Bolaget ska årligen utarbeta en bedömning till arbets- och näringsministeriet om huruvida fondens medel är tillräckliga.

17 §

Statsgarantifondens medel samt fondavgifter och fondlån

Statsgarantifondens medel består av överskott som influtit från den verksamhet som bedrivs av bolagets föregångarorganisationer, avkastning av fondens återkravsfordringar och medel som influtit av återkrav samt medel som överförts från bolaget eller statsbudgeten till fonden.

Förlusterna av exportfinansieringen täcks i första hand med bolagets och Finlands Exportkredits egna medel för exportfinansiering, och om de inte räcker till, med medel ur statsgarantifonden. Om det vid upprättandet av bolagets eller Finlands Exportkredits mellanbokslut eller bokslut framgår att resultatet för exportfinansieringsverksamheten uppvisar förlust för räkenskapsperioden, täcks förlusten i första hand med det fria egna kapitalet för exportfinansiering i bolagets och Finlands Exportkredits balansräkning och i andra hand med medel ur statsgarantifonden. Arbets- och näringsministeriet fattar beslut om betalning av fondens medel till bolaget.

Bolagets fria egna kapital kan överföras till statsgarantifonden. Bolagsstämman fattar beslut om betalningar från bolaget till statsgarantifonden på framställning av arbets- och näringsministeriet.

Bolaget kan på ansökan beviljas lån ur statsgarantifonden utan krav på säkerhet. Arbets- och näringsministeriet beslutar om beviljandet av och villkoren för lånet.

18 §

Statsgarantifondens bokföring, bokslut och revisorer

På statsgarantifondens bokföring och bokslut tillämpas lagen om statsbudgeten (423/1988). Arbets- och näringsministeriet godkänner och undertecknar fondens bokslut. Statsrådet fastställer bokslutet efter föredragning från ministeriet.

Arbets- och näringsministeriet utser revisorer för fondens konton och förvaltning. En av revisorerna ska vara en av Centralhandelskammaren godkänd revisor eller en revisor inom den offentliga förvaltningen och ekonomin.

4 kap.

Finansiell tillsyn

19 §

Finansiell tillsyn

Finansinspektionen utövar finansiell tillsyn över bolaget. Metoderna för finansiell tillsyn är tillsynsmyndighetens bedömning och tillsyn över beräkningen av uppföljningsnyckeltal.

Finansinspektionen utövar inte tillsyn över statens näringspolitiska riktlinjer för risktagning. Arbets- och näringsministeriet beaktar slutsatserna i tillsynsmyndighetens bedömning som lämnats in av Finansinspektionen vid planeringen och verkställandet av näringspolitiken och vid styrningen av bolaget.

Den finansiella tillsynen gäller bolagets dotterbolag endast i fråga om 20 § 2 mom. och 21 § och dotterbolagets förvaltning endast i fråga om 2 § 2 och 3 mom.

Finansinspektionen beaktar i sin bedömning de riktlinjer och föreskrifter av Finansinspektionen och Europeiska bankmyndigheten som tillämpas på den finansiella tillsynen över bolaget. Närmare bestämmelser om de riktlinjer och föreskrifter av Finansinspektionen och Europeiska bankmyndigheten som ska användas vid den finansiella tillsynen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 §

Tillsynsmyndighetens bedömning som görs av Finansinspektionen

Finansinspektionen ska upprätta och till bolaget, arbets- och näringsministeriet och finansministeriet lämna tillsynsmyndighetens bedömning av hur bolagets verksamhet uppfyller målen för förvaltnings-, styrnings och riskhanteringssystemen enligt 9 § 2 mom. och av om bolagets ledning och kontrollfunktioner är förenliga med 2 § 2 och 3 mom. och 3 §.

När Finansinspektionen bedömer riskhanteringen ska Finansinspektionen beakta kreditrisken, ränterisken, den operativa risken och eventuella andra riskfaktorer samt bolagets likviditet och situationen för kapitalet.

När det gäller omfattningen av och intervallet för bedömningen ska Finansinspektionen beakta koncernverksamhetens art, omfattning och komplexitet, koncernens ansvarsställning och dess utveckling samt koncernens betydelse för finansmarknaden. Finansinspektionen ska beakta skillnaderna när det gäller koncernens verksamhet jämfört med kreditinstitut och tillsynspraxis för dessa.

Finansinspektionen får vid behov utföra stresstester som stöd för utarbetandet av bedömningen.

Finansinspektionen har rätt att för utarbetandet av bedömningen få de uppgifter som behövs av bolaget, begära tilläggsuppgifter och inbjuda till samråd.

Närmare bestämmelser om de mål som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §

Rapportering av avvikelser i uppföljningsnyckeltal och tillsyn över beräkningen av dem

Bolaget ska på koncernnivå följa riskställningen och ansvarsstockens koncentrationsrisker med hjälp av uppföljningsnyckeltal. Bolaget ska underrätta arbets- och näringsministeriet och finansministeriet om bolaget upptäcker avvikelser i uppföljningsnyckeltalen jämfört med arbets- och näringsministeriets riktlinjer för risktagningen. Bolaget gör en framställning till arbets- och näringsministeriet om åtgärder och också informera Finansinspektionen om saken.

Finansinspektionen utövar tillsyn över beräkningen av uppföljningsnyckeltalen utifrån bolagets rapportering. Finansinspektionen fastställer inte gränsvärden för uppföljningsnyckeltalen.

Efter mottagandet av den framställning som avses i 1 mom. ska arbets- och näringsministeriet fatta beslut i ärendet och meddela beslutet för kännedom till bolaget, Finansinspektionen och finansministeriet.

Närmare bestämmelser om de uppföljningsnyckeltal som ska användas vid tillsynen utfärdas genom förordning av statsrådet.

22 §

Offentlig varning

Finansinspektionen ska meddela bolaget en offentlig varning om bolaget uppsåtligt eller av oaktsamhet handlar i strid med bestämmelserna i 26 § 1 mom. i denna lag och bolaget inte utan dröjsmål korregerar sitt felaktiga förfarande.

Bestämmelser om sökande av ändring i Finansinspektionens beslut om offentlig varning finns i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

5 kap.

Särskilda bestämmelser

23 §

Tjänsteansvar och behörighetsvillkor

På bolagets och Finlands Exportkredits anställda och på medlemmarna i deras organ tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter de uppgifter som avses i 5 § 1 och 3 mom. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Bolagets och Finlands Exportkredits anställda och medlemmarna i deras organ ska ha sådan sakkunskap, utbildning eller annan kompetens som en framgångsrik skötsel av de offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 5 § 1 och 3 mom. i denna lag förutsätter.

24 §

Kundkontroll

Bolaget och Finlands Exportkredit ska ha kännedom om sina kunder och identifiera kundens verkliga förmånstagare och de personer som handlar för kundens räkning samt vid behov verifiera deras identitet. De riskhanteringssystem som avses i 9 § 2 mom. kan användas för att fullgöra skyldigheterna enligt detta moment. Dessutom ska bolaget och Finlands Exportkredit i sin verksamhet beakta vad som föreskrivs i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017).

25 §

Offentlighet och tystnadsplikt

På bolagets och Finlands Exportkredits verksamhet tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan *offentlighetslagen*, när de utför uppgifter som avses i 5 § 1 och 3 mom. i denna lag.

Utöver vad som i offentlighetslagen föreskrivs om grunderna för sekretess är den som i egenskap av medlem eller suppleant i ett organ i bolaget eller dess dotterbolag eller som anställd hos dessa eller vid utförande av någon uppgift på uppdrag av dem har fått kännedom om den ekonomiska situationen hos någon kund vid bolaget eller dess dotterbolag eller hos någon annan person med anknytning till bolagets verksamhet eller om någons personliga förhållanden eller om en företagshemlighet skyldig att hemlighålla saken, om inte den i vars intresse tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till att saken röjs.

26 §

Bolagets skyldighet att lämna uppgifter och undantag från tystnadsplikten vid utlämnande av uppgifter

Bolaget ska på begäran ge Finansinspektionen de uppgifter som är nödvändiga för den uppgift inom finansiell tillsyn som avses i 20 och 21 §.

Bolaget och dess dotterbolag har trots tystnadsplikten rätt att lämna nödvändiga uppgifter

- 1) till varandra för finansieringsverksamhet eller riskhantering,
- 2) till arbets- och näringsministeriet och finansministeriet på begäran av dem för styrning av och tillsyn över bolagets verksamhet och för avbrytande av utbetalning och återkrav avseende statligt stöd,
- 3) till Finansinspektionen för genomförande av finansiell tillsyn.

Bestämmelser om utlämnande av uppgifter för genomförande av företagstjänster finns i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017).

27 §

Behandling av personuppgifter för att förhindra missbruk

Vid behandling av personuppgifter för att förhindra missbruk iakttas 15 kap. 18 a § i kreditinstitutslagen.

28 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 4 kap. träder dock i kraft först 24 månader efter ikraftträdandet av denna lag.

Genom denna lag upphävs

- 1) lagen om arrangemang i anslutning till grundandet av statens specialfinansieringsbolag (442/1998),
- 2) lagen om statens specialfinansieringsbolag (443/1998),
- 3) lagen om statsgarantifonden (444/1998),
- 4) lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit-, borgens- och kapitalplaceringsverksamhet (445/1998),
- 5) lagen om statliga exportgarantier (422/2001),
- 6) lagen om statliga fartygsgarantier (573/1972),
- 7) lagen om statsgarantier för tryggnad av basråvaruförsörjningen (651/1985),
- 8) lagen om statsgarantier för miljövårds- och energinvesteringar (609/1973),

9) lagen om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning (1543/2011),

10) lagen om bolaget Finlands Exportkredit Ab (1136/1996).

Krediter, garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser som gäller vid ikraftträdandet av denna lag förblir i kraft i enlighet med sina ursprungliga villkor vid ikraftträdandet. Också de ansvar som hänför sig till dessa förbindelser ska beaktas i finansieringsfullmakterna enligt 6 § 1 mom. Beräkningen av ansvar ska bringas i överensstämmelse med denna lag inom ett år från lagens ikraftträdande.

På sådana investeringar som avses i 3 § 3 punkten underpunkt c i lagen om statliga exportgarantier tillämpas efter denna lags ikraftträdande vad som i denna lag föreskrivs om exportfinansiering.

På ränteutjämningsavtal och ränteutjämningsbeslut som har trätt i kraft före ikraftträdandet av denna lag tillämpas bestämmelserna i lagen om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning och de bestämmelser som har utfärdats med stöd av den sådana de lyder vid ikraftträdandet av denna lag, tills förbindelsen har upphört eller de rättigheter och skyldigheter som grundar sig på ränteutjämnningen har överförts till bolagets ansvar.

På den finansiella tillsynen över bolaget tillämpas bestämmelserna i 6 § 4 mom. i lagen om statens specialfinansieringsbolag tills 4 kap. i denna lag träder i kraft.

Den statsgarantifond som står utanför statsbudgeten och som avses i den lag om statsgarantifonden som upphävs fortsätter sin verksamhet enligt denna lag.

2.

Lag

om ändring av 20 § i inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 20 § 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 1480/2016, som följer:

20 §

Samfund som är befriade från inkomstskatt

Fria från skatt på inkomst är

1) Finlands Bank, Rundradion Ab, Nordiska Investeringsbanken, Nordiska utvecklingsfonden, Nordiska miljöfinansieringsbolaget, Finnvera Abp, Finlands Exportkredit Ab, Fonden för industriellt samarbete Ab, Jubileumsfonden för Finlands självständighet, stabilitetsfonden och den i kreditinstitutslagen (610/2014) avsedda gamla insättningsgarantifonden,

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 4 § 6 mom., sådant det lyder i lag 556/2024,
som följer:

4 §

Tillsynsobjekt

Finansinspektionen utövar tillsyn över statens pensionsfonds och Statens kärnavfallshanteringsfonds placeringsverksamhet och över efterlevnaden av bestämmelserna om insiderregister och insideranmälan samt tillsyn över kyrkans pensionsfond. Bestämmelser om tillsynsuppgifterna finns dessutom i lagen om statens pensionsfond (1297/2006), kärnenergilagen (990/1987) och kyrkolagen (652/2023). Finansinspektionen utövar tillsyn över Finnvera Abp i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 1 och 4 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter (1209/2023) 4 § 1 mom. 5 punkten
och
fogas till 1 § 1 punkten en ny underpunkt i och till 4 § 1 mom. en ny 6 punkt som följer:

1 §

Avgiftsskyldiga

Skyldiga att betala tillsynsavgift till Finansinspektionen är

1) följande aktörer inom kreditinstitutssektorn:

i) det bolag som avses i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (/),

4 §

Avgifter som tas ut hos aktörer inom kreditinstitutssektorn

De avgifter som tas ut hos de aktörer inom kreditinstitutssektorn som betalar proportionell avgift och grundavgift bestäms enligt följande:

5) i fråga om filialer till tredjeländers kreditinstitut är grundavgiften 3 790 euro och den proportionella avgiften 0,002781 procent av omslutningen av den kalkylmässiga balansräkningen för filialen till tredjelandets kreditinstitut,

6) i fråga om statens specialfinansieringsbolag som avses i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den är grundavgiften 7 580 euro och den proportionella avgiften 0,002781 procent av balansomslutningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) 1 kap. 2 § 1 mom. 26 punkten, sådan den lyder i lag 573/2019, och fogas till 1 kap. 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1089/2017, 244/2018, 413/2018, 573/2019, 236/2021, 376/2021, 207/2022, 187/2023, 444/2023, 414/2024 och 84/2025, en ny 27 punkt som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

26) dem som affärs- eller yrkesmässigt säljer eller förmedlar konstverk via en frihamn eller förvarar konstverk, till den del de betalar eller får en betalning eller flera med varandra sammanhängande betalningar som sammanlagt uppgår till minst 10 000 euro,

27) det bolag och de dotterbolag som avses i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017) 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1132/2018, som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

Om inte något annat föreskrivs i lag tillämpas på kundinformationssystemet för företagstjänster och på offentligheten för de uppgifter som registrerats i systemet lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och 25 och 26 § i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (/). Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*, och i dataskyddslagen (1050/2018).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 5 juni 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Näringsminister Wille Rydman

2.

Lag

om ändring av 20 § i inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 20 § 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 1480/2016, som följer:

Gällande lydelse

20 §

Samfund som är befriade från inkomstskatt

Fria från skatt på inkomst är
1) Finlands Bank, Rundradion Ab, Nordiska
Investeringsbanken, Nordiska
utvecklingsfonden, Nordiska
miljöfinansieringsbolaget, Finnvera Abp,
Fonden för industriellt samarbete Ab,
Jubileumsfonden för Finlands självständighet,
stabilitetsfonden och den i kreditinstitutslagen
(610/2014) avsedda gamla
insättningsgarantifonden,

Föreslagen lydelse

20 §

Samfund som är befriade från inkomstskatt

Fria från skatt på inkomst är
1) Finlands Bank, Rundradion Ab, Nordiska
Investeringsbanken, Nordiska
utvecklingsfonden, Nordiska
miljöfinansieringsbolaget, Finnvera Abp,
Finlands Exportkredit Ab, Fonden för
industriellt samarbete Ab, Jubileumsfonden för
Finlands självständighet, stabilitetsfonden och
den i kreditinstitutslagen (610/2014) avsedda
gamla insättningsgarantifonden,

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 4 § 6 mom., sådant det lyder i lag 556/2024,
som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

4 §

Tillsynsobjekt

Tillsynsobjekt

Finansinspektionen utövar tillsyn över statens pensionsfonds och Statens kärnavfallshanteringsfonds placeringsverksamhet och över efterlevnaden av bestämmelserna om insiderregister och insideranmälan samt tillsyn över kyrkans pensionsfond. Bestämmelser om tillsynsuppgifterna finns dessutom i lagen om statens pensionsfond (1297/2006), kärnenergilagen (990/1987) och kyrkolagen (652/2023).

Finansinspektionen utövar tillsyn över statens pensionsfonds och Statens kärnavfallshanteringsfonds placeringsverksamhet och över efterlevnaden av bestämmelserna om insiderregister och insideranmälan samt tillsyn över kyrkans pensionsfond. Bestämmelser om tillsynsuppgifterna finns dessutom i lagen om statens pensionsfond (1297/2006), kärnenergilagen (990/1987) och kyrkolagen (652/2023). *Finansinspektionen utövar tillsyn över Finnvera Abp i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (/).*

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 1 och 4 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgifter (1209/2023) 4 § 1 mom. 5 punkten
och
fogas till 1 § 1 punkten en ny underpunkt i och till 4 § 1 mom. en ny 6 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Avgiftsskyldiga

Avgiftsskyldiga

Skyldiga att betala tillsynsavgift till
Finansinspektionen är
1) följande aktörer inom
kreditinstitutssektorn:

Skyldiga att betala tillsynsavgift till
Finansinspektionen är
1) följande aktörer inom
kreditinstitutssektorn:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

*Avgifter som tas ut hos aktörer inom
kreditinstitutssektorn*

De avgifter som tas ut hos de aktörer inom kreditinstitutssektorn som betalar proportionell avgift och grundavgift bestäms enligt följande:

5) i fråga om filialer till tredjeländers kreditinstitut är grundavgiften 3 790 euro och den proportionella avgiften 0,002781 procent av omslutningen av den kalkylmässiga balansräkningen för filialen till tredjeländets kreditinstitut.

4 §

*Avgifter som tas ut hos aktörer inom
kreditinstitutssektorn*

De avgifter som tas ut hos de aktörer inom kreditinstitutssektorn som betalar proportionell avgift och grundavgift bestäms enligt följande:

5) i fråga om filialer till tredjeländers kreditinstitut är grundavgiften 3 790 euro och den proportionella avgiften 0,002781 procent av omslutningen av den kalkylmässiga balansräkningen för filialen till tredjeländets kreditinstitut,

6) i fråga om statens specialfinansieringsbolag som avses i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den är grundavgiften 7 580 euro och den proportionella avgiften 0,002781 procent av balansomslutningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) 1 kap. 2 § 1 mom. 26 punkten, sådan den lyder i lag 573/2019, och fogas till 1 kap. 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1089/2017, 244/2018, 413/2018, 573/2019, 236/2021, 376/2021, 207/2022, 187/2023, 444/2023, 414/2024 och 84/2025, en ny 27 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 kap.

Allmänna bestämmelser

Allmänna bestämmelser

2 §

2 §

Tillämpningsområde

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

Denna lag tillämpas på

26) dem som affärs- eller yrkesmässigt säljer eller förmedlar konstverk via en frihamn eller förvarar konstverk, till den del de betalar eller får en betalning eller flera med varandra sammanhängande betalningar som sammanlagt uppgår till minst 10 000 euro.

26) dem som affärs- eller yrkesmässigt säljer eller förmedlar konstverk via en frihamn eller förvarar konstverk, till den del de betalar eller får en betalning eller flera med varandra sammanhängande betalningar som sammanlagt uppgår till minst 10 000 euro,

27) det bolag och de dotterbolag som avses i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017) 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1132/2018, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Lagens tillämpningsområde

Lagens tillämpningsområde

Om inte något annat föreskrivs i lag tillämpas på kundinformationssystemet för

Om inte något annat föreskrivs i lag tillämpas på kundinformationssystemet för

Gällande lydelse

företagstjänster och på offentligheten för de uppgifter som registrerats i systemet lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och 5 och 6 § i lagen om statens specialfinansieringsbolag (443/1998). Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), och i dataskyddsförordningen, och i dataskyddslagen (1050/2018).

Föreslagen lydelse

företagstjänster och på offentligheten för de uppgifter som registrerats i systemet lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och 25 och 26 § i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den (/). Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), och i dataskyddsförordningen, och i dataskyddslagen (1050/2018).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om finansiell tillsyn över statens specialfinansieringsbolag

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 3, 9, 19, 20 och 21 § i lagen om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den:

1 §

Tillämpningsområde

Denna förordning innehåller bestämmelser om målen för statens specialfinansieringsbolags, nedan *bolaget*, förvaltnings- och styrningssystem, inklusive riskhanteringssystem, vars uppfyllande Finansinspektionen bedömer i tillsynsmyndighetens bedömning, samt om närmare uppgifter för bolagets riskkontrollfunktion och andra kontrollfunktioner. Dessutom innehåller förordningen närmare bestämmelser om de uppföljningsnyckeltal vars beräkning Finansinspektionen utövar tillsyn över samt om de riktlinjer och föreskrifter av Finansinspektionen och Europeiska bankmyndigheten som ska användas vid den finansiella tillsynen över bolaget.

Målen för förvaltnings- och styrningssystemen och riskhanteringen tillämpas på koncernnivå även på dotterbolagen.

2 §

Allmänna mål för bolagets förvaltnings- och styrningssystem

Förvaltnings- och styrningssystemen ska vara heltäckande och rätt dimensionerade i förhållande till verksamhetens art, omfattning och komplexitet, vilket säkerställer effektiv ledning och övervakning av bolaget enligt goda affärsprinciper.

De interna övervakningssystemen ska vara tillförlitliga. Övervakningssystemen omfattar förfaranden som gäller finansiell rapportering, inbegripet finansiella och operativa kontroller samt uppfyllande av informationsskyldigheten och övervakning av efterlevnaden av dessa.

3 §

Allmänna mål för riskhanteringssystem

Allmänna mål för bolagets riskhanteringssystem är

- 1) en tydlig organisationsstruktur med väldefinierade och konsekventa befogenhets- och ansvarsförhållanden,
- 2) effektiva rapporteringsförfaranden för riskhanteringen,
- 3) sunda förfaranden för intern kontroll, inklusive förvaltnings- och redovisningsrutiner,
- 4) en ersättningspolicy och ersättningspraxis som är förenlig med arbets- och näringsministeriets riktlinjer för risktagningen och som främjar sund och effektiv riskhantering.

Det ska finnas sådana metoder för beräkning av risker som baserar sig på uppföljningsnyckeltal och som används för beslutsfattande och för rapportering till arbets- och näringsministeriet och finansministeriet.

4 §

Verksamhetsprinciper och förfaranden för bolagets riskhantering

Bolaget ska för hantering av de risker som bolaget och dess verksamhet exponeras för ha sådana verksamhetsprinciper och förfaranden som godkänns och regelbundet ses över av bolagets styrelse och i vilka arbets- och näringsministeriets riktlinjer för risktagning beaktas.

Alla väsentliga risker, alla anvisningar om riskhantering och alla förändringar i dessa avseenden ska rapporteras till styrelsen.

5 §

Riskkontrollfunktion som är oberoende av operativa funktioner samt övriga kontrollfunktioner

Bolagets riskkontrollfunktion ska aktivt delta i utarbetandet av bolagets riskstrategi och i alla betydande riskhanteringsbeslut samt se till att styrelsen får en helhetsbild av de risker som gäller för bolaget.

Om styrelsen inte på något annat sätt via de normala rapporteringsprocesserna får tillräcklig information om de väsentliga risker som gäller för bolaget, ska chefen för riskkontrollfunktionen och de övriga kontrollfunktionerna ha möjlighet att rapportera direkt till styrelsen.

6 §

Hantering av kreditrisk och motpartsrisk

Kreditrisken och motpartsrisken ska bedömas med interna metoder som är tillräckliga med beaktande av arten och omfattningen av och komplexiteten i bolagets verksamhet och på tydligt definierade grunder.

Verksamhetsprinciperna och förfarandena för att godkänna, ändra, förnya och återfinansiera krediter, garantier och borgen ska vara tydliga och dokumenterade.

Systemen för att sköta förvaltningen och övervakningen av de olika kreditriskbärande portföljerna och exponeringarna ska vara effektiva.

Det ska finnas processer för identifiering och hantering av problemkrediter och bolaget ska genomföra behövliga värderingar och avsättningar.

7 §

Hantering av kvarstående risk

Det ska finnas tydliga och dokumenterade verksamhetsprinciper och förfaranden för hantering av kvarstående risk. Bolaget ska ha beredskap för risken för att bolagets riskreducerande tekniker visar sig vara mindre effektiva än förväntat.

8 §

Hantering av koncentrationsrisker

Det ska finnas tydliga och dokumenterade verksamhetsprinciper och förfaranden för hantering av koncentrationsrisker. Bolaget ska ha beredskap för eventuella tilläggsrisker i samband med

tekniker för kreditriskreducering och för eventuella risker i samband med stora indirekta kreditexponeringar.

9 §

Hantering av marknadsrisk

Det ska finnas tydliga och dokumenterade verksamhetsprinciper och förfaranden för hantering av marknadsrisk. Bolaget ska ha tillräcklig beredskap för likviditetsbrist i sådana fall då en kort position förfaller före en lång position.

10 §

Hantering av ränterisken i den finansiella balansräkningen

Det ska finnas tydliga och dokumenterade verksamhetsprinciper och förfaranden för hantering av ränterisken i den finansiella balansräkningen. Det ska finnas metoder för identifiering, bedömning och hantering av sådana risker från potentiella ändringar av räntesatser som påverkar bolagets finansiella balansräkning.

11 §

Hantering av operativ risk

Det ska finnas tydliga och dokumenterade verksamhetsprinciper och förfaranden för hantering av operativ risk.

Det ska finnas tillräckliga metoder för att identifiera, bedöma och hantera exponeringen för operativa risker. Bolaget ska ha beredskap åtminstone för modellrisk och för extrema händelser med stor inverkan på bolagets verksamhet.

Hanteringsramverken för risker relaterade till informations- och kommunikationsteknik samt säkerhet ska vara adekvat dimensionerade med hänsyn till bolagets verksamhet.

Beredskaps- och kontinuitetsplanerna för allvarliga störningar i affärsverksamheten samt för att säkerställa förmågan att fortlöpande bedriva verksamhet och begränsa förlusterna i störningssituationer ska vara tillräckliga.

12 §

Hantering av likviditetsrisk

Det ska finnas tydliga och dokumenterade strategier, verksamhetsprinciper och förfaranden för hantering av likviditetsrisk. Det ska finnas effektiva och tillförlitliga strategier och system för identifiering, mätning, hantering och övervakning av likviditetsrisker, med hjälp av vilka bolaget hanterar risker på intradagsbasis och riskprofilen med lämpliga tidsintervall för att säkerställa att det kan hålla likviditeten och likviditetsbuffertar på adekvat nivå. Det ska finnas tillräckliga metoder för allokering av likviditetskostnader, vinster och risker.

De strategier och system som avses i 1 mom. ska vara effektiva och rätt dimensionerade i förhållande till omfattningen av och komplexiteten i bolagets affärsverksamhet, bolagets riskprofil samt den risktolerans som fastställts av bolagets styrelse.

13 §

Metoder för likviditetsriskreducering

För hantering av likviditetsrisk ska det finnas system med gränsvärden, likviditetsbuffertar och andra metoder för likviditetsriskreducering med hjälp av vilka bolaget kan motstå ett brett urval olika stresshändelser. Bolaget ska regelbundet se över dessa metoder.

14 §

Regelbunden granskning av alternativa scenarier för likviditetspositioner

Bolaget ska regelbundet, dock minst en gång om året, granska alternativa scenarier för likviditetspositioner och riskreducering samt se över de antaganden som ligger bakom beslut om finansieringspositionen.

I den regelbundna granskningen av alternativa scenarier ingår utöver balanstillgångar och kassaflöden åtminstone poster utanför balansräkningen samt andra ansvarsförbindelser.

15 §

Likviditetsåterställningsplan

Bolaget ska ha en likviditetsåterställningsplan som uppdateras årligen och genom vilken det förbereder sig på eventuella likviditetsbortfall. Återställningsplanen ska omfatta tillbörliga strategier och verksamhetsplaner som godkänns av den verkställande ledningen och i enlighet med vilka planen vid behov kan genomföras.

16 §

Uppföljningsnyckeltal för bedömning av bolagets risker

Bolagets risker bedöms med följande uppföljningsnyckeltal:

- 1) Kreditrisken i bolagets verksamhet
 - a) i fråga om kreditrisker relaterade till inhemsk finansiering och exportfinansiering utifrån expected shortfall (med en konfidensnivå på 99,5 procent för närvarande), vilket beskriver den förväntade förlusten när den statistiskt beräknade Value-at-Risk-förlustgränsen överskrids.
- 2) Koncentrationsriskerna i bolagets verksamhet
 - a) genom separat uppföljning av bolagets tio största kunder inom inhemsk finansiering och exportfinansiering, deras interna riskklassificeringar och kreditvärderingsinstitutens kreditvärderingar, om kundbolagen har sådana, samt nuläge och prognoser för ansvar på koncernnivå.
- 3) Bolagets likviditet på bolagsnivå
 - a) utifrån Liquidity Coverage Ratio (LCR), som mäter de likvida medlens tillräcklighet i ett 30 dagars stressscenario, och
 - b) utifrån den totala likviditeten för 12 månader, vilket mäter den totala likviditeten för en granskningsperiod på ett år utifrån ett stressscenario.
- 4) Ränterisken i bolagets verksamhet på bolagsnivå
 - a) utifrån ränteinkomstrisken (12 månader), som mäter den inverkan som en förändring i räntekurvan med en procentenhet för alla räntebärande balansposter och poster utanför balansräkningen har på den ackumulerade räntemarginalen under följande 12 månader, och
 - b) utifrån balansräkningens räntekänslighet, som mäter balansräkningens räntekänslighet för en enkelriktad förändring i räntekurvan med två procentenheter.

17 §

Finansinspektionens och Europeiska bankmyndighetens riktlinjer och föreskrifter som ska användas vid den finansiella tillsynen över bolaget

Vid den finansiella tillsyn över bolaget som gäller kraven enligt denna förordning tillämpas de riktlinjer och rekommendationer som avses i artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG i enlighet med bilagan, till den del de gäller de mål som föreskrivs i denna förordning.

18 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .